

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
ENERGETSKU UČINKOVITOST

GRAD POŽEGA

STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE GRADA POŽEGA

Požega, svibanj 2025. godine

Projekt:	STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE GRADA POŽEGA
Naručitelj: 	GRAD POŽEGA Trg Svetog Trojstva 1, 34000 Požega
Odgovorna osoba naručitelja:	dr. sc. Željko Glavić Gradonačelnik
Izvršitelj: 	VITAR U KRMU, obrt za stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, vl. Mojca Soža Ivana Gorana Kovačića 2 A, 22202 Primošten
Odgovorna osoba izvršitelja:	mr.sc. Mojca Soža, univ.bacc.oec. Vlasnica obrta
Voditelj projekta:	mr.sc. Mojca Soža, univ.bacc.oec.
Datum dokumenta:	Svibanj 2025. godine

Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

SADRŽAJ

Sadržaj	3
LISTA KRATICA	5
1. UVOD	6
1.1. SVRHA I RAZLOZI IZRADE DOKUMENTA	6
1.2. DEFINICIJE.....	7
1.3. ELEMENTI ZELENE INFRASTRUKTURE	8
1.4. PROCES IZRADE DOKUMENTA.....	12
2. POVEZNICA NA PROGRAME ZELENE INFRASTRUKTURE I KRUŽNOG GOSPODARENJA I NACIONALNOG PROGRAMA OPORAVKA I OTPORNOSTI	15
3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA.....	18
4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	19
5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA ZAHVATA.....	21
5.1. PODRUČJE OBUHVATA	21
5.2. STANOVNIŠTVO.....	23
5.3. RELJEFNA I GEOMORFOLOŠKA OBILJEŽJA.....	25
5.4. HIDROLOŠKE ZNAČAJKE	26
5.5. KLIMATSKA OBILJEŽJA.....	28
5.6. PRIKAZ POSTOJEĆIH RIZIKA I ZNAČAJNIH NEPOGODA U PRETHODNOM RAZDOBLJU	29
6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE...32	32
6.1. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA	32
6.1.1. Plan razvoja Požeško-slavonske županije 2021.-2027.	32
6.1.2. Strategija razvoja urbanog područja Požega za financijsko razdoblje od 2021. do 2027. godine	34
6.1.3. Provedbeni program Grada Požega za razdoblje 2021.-2025.	34
6.1.4. Elaborat Okvirni program aktivnosti za unaprijeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požega kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama	35
6.1.5. Procjena rizika od velikih nesreća	37
6.2. ANALIZA PROSTORNO PLANSKIH DOKUMENATA	38
6.2.1. Prostorni plan uređenja grada Požega IV. izmjene i dopune	38
6.2.2. Generalni urbanistički plan Grada Požega (VI. izmjene i dopune GUP-a)	42
6.2.3. Plan prijedloga za izmjene ili dopune u prostornim planovima	49
6.3. ANALIZA DOSTUPNIH BAZA PODATAKA ZELENIH POVRŠINA	50
6.3.1. Upravljanje javnim zelenim površinama	50
6.3.2. Ulaganja u održavanje zelenih površina	50
6.4. ZAŠTITA BIORAZNOLIKOSTI.....	51

6.5. DRUŠTVENO-GOSPODARSKA ANALIZA.....	56
6.6. VIZUALNO-STRUKTURNA ANALIZA.....	61
6.7. ANALIZA DOSADAŠNJIH JAVNIH ULAGANJA KROZ PRORAČUN.....	63
6.8. ANALIZA ANKETNOG UPITNIKA.....	68
6.9. ANALIZA URBANE STRUKTURE.....	83
6.9.1. Analiza sive infrastrukture.....	83
6.9.2. Analiza zelene infrastrukture	84
6.9.3. Analiza plave infrastrukture	89
6.9.4. Analiza toplinskih otoka.....	90
6.9.5. Analiza održivih oblika mobilnosti	93
7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA.....	95
7.1. PLANIRANJE I GRADNJA NOVIH ZGRADA U SKLADU S KRUŽNIM GOSPODARSTVOM...98	
7.2. REVITALIZACIJA I OBNOVA NEKORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA	99
7.3. KRUŽNA OBNOVA I REPROGRAMIRANJE KORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA.....	102
8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I / ILI URBANU SANACIJU	110
9. IZRADA SWOT ANALIZE	154
10. STRATEŠKI OKVIR.....	160
10.1. NACIONALNI STRATEŠKI OKVIR	160
10.2. STRATEŠKI OKVIR GRADA POŽEGE	160
11. HORIZONTALNA NAČELA	184
12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE ...	187
13. POPIS IZVORA/LITERATURE.....	210
POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA.....	212
Popis tablica.....	212
Popis grafikona.....	212
Popis slika	213

LISTA KRATICA

DBOM	engl. Design-Build-Operate-Maintain (dizajniraj-izgradi-upravljaj-održavaj)
DNSH	engl. Do No Significant Harm (ne nanosi bitnu štetu)
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
GIS	Geoinformacijski sustav
GUP	Generalni urbanistički plan
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JU	Javna ustanova (za upravljanje zaštićenim područjem)
KG	Kružno gospodarenje
NBS	engl. Nature Based Solutions
NKS	Nacionalna klasifikacija staništa
NN	Narodne Novine
NPOO	Nacionalni plan oporavka i otpornosti
NRS	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
OIE	Obnovljivi izvor energije
POVS	Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove
PPUG	Prostorni plan uređenja Grada
Program 2030	Program Ujedinjenih Naroda za održivi razvoj 2030
PSŽ	Požeško-slavonska županija
RH	Republika Hrvatska
SWOT analiza	snage (engl. <i>strengths</i>), slabosti (engl. <i>weaknesses</i>), prilike (engl. <i>opportunities</i>), prijetnje (engl. <i>threats</i>)
UP	Urbano područje
UZI	Urbana zelena infrastruktura
UTO	Urbani toplinski otoci
ZI	Zelena infrastruktura

1. UVOD

Strategija zelene urbane obnove (ZUO) je strateška podloga od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koja se odnosi na ostvarenje ciljeva razvoja zelene infrastrukture, integraciju NBS rješenja (engl. Nature Based Solutions), unaprjeđenje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ostvarenje ciljeva energetske učinkovitosti, prilagodbe klimatskim promjenama i jačanje otpornosti na rizike. Donosi se za razdoblje od 5 do 10 godina i izrađuje se za cijelo područje jedinice lokalne samouprave. U svojoj osnovi Strategija zelene urbane obnove obuhvaća zelenu infrastrukturu (ZI) te kružno gospodarenje prostorom i zgradama (KG).

Strategija ZUO definira mjere, projekte i aktivnosti svih elemenata zelene urbane obnove odnosno ZI i KG prostorom i zgradama te kao takva ima ulogu podloge za daljnje izmjene prostorno-planske dokumentacije. Uvrštavanjem u prostorno-plansku dokumentaciju definiranih elemenata zelene urbane obnove i smjernica koje proizlaze iz Strategije ZUO, moguć je kvalitetniji dugoročni razvoj koji uvažava prirodu i čovjeka.

1.1. SVRHA I RAZLOZI IZRADE DOKUMENTA

Cilj izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Požege je poticanje razvoja i unaprjeđenje sustava otvorenih/zelenih površina grada kroz unaprjeđenje postojećih i planiranje novih otvorenih/zelenih površina te njihovo umrežavanje i razvijanje različitih funkcija. Također, izradom ove Strategije želi se potaknuti kružno gospodarenje prostorom i zgradama, kako bi se osigurali temelji razvoja održivog prostora. Sve navedeno, rezultirat će jačanjem otpornosti na rizike i klimatske promjene te služiti kao podrška općem održivom razvoju.

Europska komisija predložila je 27. svibnja 2020. godine plan oporavka za Europu kako bi pomogla državama članicama u otklanjanju gospodarskih i društvenih posljedica nastalih zbog pandemije COVID-19 te doprinijela pokretanju gospodarskog oporavka i jačanju otpornosti gospodarstva na razini EU. Hrvatski Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (u daljnjem tekstu NPOO) odobren je Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 10687/21 od 20. srpnja 2021. kao poticajan financijski okvir i mehanizam. NPOO definira reformske smjerove i područja ulaganja radi postizanja ciljeva ekonomskog i društvenog oporavka, kao i jačanja otpornosti države i hrvatskog gospodarstva na krize.

U okviru NPOO inicijative 6. Obnova zgrada, reforme C6.1. R5 „Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama“ pokrenut je Poziv na dodjelu bespovratnih sredstava za izradu strategija zelene urbane obnove.

Strategija ZUO Grada Požege za razdoblje od 2025. do 2030. godine obuhvaća opsežnu analizu zelenih/otvorenih prostora na području grada, odnosno elemenata zelene infrastrukture te izdvojenih objekata/zgrada, kao potencijala za primjenu načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, temeljem čega se donose strateški koraci usmjereni prema njihovom sustavnom unaprjeđenju, zaštiti i daljnjem upravljanju i planiranju.

Strategija ZUO Grada Požege je strateška podloga koja se odnosi za razdoblje od pet do deset godina (2025. do 2030. godine) sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) i Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) te nizom podzakonskih propisa i akata. Temeljem navedenog, hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH je Nacionalna razvojna strategija

Republike Hrvatske do 2030. godine, čiji Strateški cilj 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, zagovara razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima kroz planski osmišljene zelene i vodene površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja pridonose poboljšanju i očuvanju prirode, prirodnih funkcija i procesa. Jednako tako je i razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama jedan od prioriteta provedbe politike na području održivog okoliša.

Ovim dokumentom se predlaže mreža ZI i to na razini konačnog plana ZI zajedno s aktivnostima/projektima raspoređenim u četiri strateška područja, a jednako tako u obzir su uzeti potencijali za primjenu načela KG prostorom i zgradama. Strategija potiče ostvarenje ciljeva razvoja ZI, integraciju NBS rješenja, unaprjeđenje KG prostorom i zgradama, ostvarenje ciljeva energetske učinkovitosti, prilagodbe klimatskim promjenama i jačanje otpornosti na rizike, a sve u korist lokalne zajednice grada Požege. Ciljevi – mjere – aktivnosti Strategije doprinose posebnim ciljevima definiranim Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine i Programom razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.

Dokument se poziva na važeću prostorno-plansku dokumentaciju, Strategiju razvoja urbanog područja Požege i ostale strateške dokumente izrađene na gradskoj razini, te kao takav doprinosi njihovoj provedbi i uravnoteženom razvoju cjelokupnog područja.

1.2. DEFINICIJE

Strateški dokument Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Zelena infrastruktura (ZI) – Unapređenje Europskog prirodnog kapitala (COM(2013) 249 final) od 6.5.2013. godine, definira **zelenu infrastrukturu** kao „**strateški planiranu mrežu prirodnih i polu-prirodnih površina koja je, s drugim elementima okoliša, projektirana i upravljana da uspostavi široki raspon usluga ekosustava. Ona obuhvaća krajobrazne i ozelenjene prostore (ili plave ukoliko se odnosi na vodene ekosustave) i ostale fizičke elemente u kopnenim (uključujući obalne) i morskim područjima. Na kopnu je zelena infrastruktura prisutna u ruralnom i urbanom okruženju.**“ Prirodna i polu-prirodna područja u tom smislu mogu obuhvaćati zaštićena prirodna područja, šumske i ruralne krajobrazne, javne zelene površine unutar urbaniziranog područja, vrtove privatnih kuća, zaštitno zelenilo industrijskih i gospodarskih zona, degradirana područja i sl.

Zelena infrastruktura je kao pojam definirana Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) koji u čl. 3. navodi kako su **zelena infrastruktura planski osmišljene zelene i vodene površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivog razvoja.**

Prema definiciji Europske komisije, **zelena infrastruktura je strateški planirana mreža prirodnih i doprirodnih površina koja je projektirana i upravljana na način da pruža niz usluga ekosustava. Uključuje zelene i vodene površine i druge fizičke elemente u kopnenim i vodenim područjima** (*European Commission, 2013*).

Pojam zelene infrastrukture najčešće se smatra krovnim konceptom koji obuhvaća mrežu zelenih i vodenih površina i elemenata. No, u znanstvenoj i stručnoj literaturi ponekad se razdvajaju i pojedinačno definiraju koncepti zelene i plave infrastrukture. Zelena infrastruktura

uključuje kopnene ekosustave i elemente dok plava infrastruktura obuhvaća vodene i riparijske ekosustave i elemente. Budući da parkovne površine i šetnice često uključuju vodene površine i da su vodotoci često popraćeni parkovno uređenim zelenim zonama i šetnicama, zelena i plava infrastruktura su nedjeljivi i stoga ih treba planirati kao jedinstvenu mrežu.

Srodan koncept zelenoj infrastrukturi su **rješenja utemeljena na prirodi (NBS - Nature-based Solutions)**. Ta rješenja su **nadahnuti i podržana prirodom, isplativa i istovremeno pružaju ekološke, socijalne i ekonomske dobrobiti i pomažu u jačanju otpornosti. Takva rješenja povećavaju prisutnost i raznolikost prirode odnosno prirodnih obilježja i procesa u gradovima te kopnenim i vodenim krajobrazima putem lokalno prilagođenih, učinkovitih i sistemskih intervencija** (Bulkeley, 2020). Specifične vrste zelenih i vodenih površina mogu se smatrati rješenjima utemeljenim na prirodi kada na održiv i ekološki prihvatljiv način vrše funkciju za koju se tradicionalno koriste siva rješenja. Primjeri NBS-a su zeleni krovovi, kišni vrtovi i propusne parkirališne podloge. Isto tako, i primjena koncepta zelene infrastrukture u urbanom okruženju može se smatrati NBS rješenjem na strateško-planskoj razini.

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama podrazumijeva učinkovito i neprekidno korištenje resursa (materijala, dijelova zgrada i samih zgrada i prostora) kojim se radikalno smanjuje količina otpada, racionalizira se potrošnja energije i uporaba materijala, sprječava stvaranje otpada, potiče recikliranje i smanjenje količine opasnih kemikalija prilikom čega posljedično dolazi do razvoja novih materijala i tehnologija (*Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021*). Cilj je osigurati ponovnu uporabu prostora i zgrada koji su se prestali koristiti prije završetka njihova cjeloživotnog vijeka.

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama, u smislu ovog dokumenta, odnosi se na **planiranje i gradnju novih zgrada, odnosno revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i slabo korištenih prostora i zgrada, radi poticanja ponovnog korištenja uz produljenje trajnosti prostora i zgrada, poticanja mjera smanjenja količine građevnog otpada te povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije**. Na cjelokupnom području grada Požege postoji veći broj nekorisćenih ili slabo korištenih prostora i zgrada koji predstavljaju izniman potencijal za primjenu načela kružnog gospodarenja i razvoj održivog, sigurnog i otpornog grada.

Očuvanje i obnova bioraznolikosti, koji su ovom Strategijom također obuhvaćeni, jedan je od ciljeva zaštite prirode prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23), i to **“očuvanjem prirodnih stanišnih tipova, divljih vrsta i njihovih staništa, uključujući sve vrste ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriju RH, kao i ptičjih jaja i gnijezda, uspostavom odgovarajućeg sustava zaštite, upravljanja i nadzora”**.

1.3. ELEMENTI ZELENE INFRASTRUKTURE

Elementi zelene infrastrukture mogu se promatrati na različitim razinama i kroz različite tipologije.

(1) Elementi zelene infrastrukture prema mjerilu:

Kako bi se stvorila održiva, sigurna i prilagodljiva zelena infrastruktura otporna na promijene okoliša, nužno ju je planirati na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini. Razine implementacije zelene infrastrukture su:

- Međunarodna razina planiranja zelene infrastrukture EU-a koristi elemente koji prelaze granice država, a uključuju riječne slivove, velike šumske komplekse i planinske lance međunarodnog značaja te područja ekološke mreže Natura 2000.
- Nacionalna/regionalna razina identificira važne elemente za tvorbu sustava zelene infrastrukture, a podrazumijeva velika zaštićena područja i jezera, riječne slivove, šume visoke prirodne vrijednosti, prostrane pašnjake, područja poljoprivrede, velike sustave dina i obalnih laguna, planinske lance, obalna područja, močvare, ruralne/agrikulturne krajobrazne, strateški važne vodene ili zelene koridore i komplekse, poplavna područja te šume i šumarke u službi „steppingstonesa“ za faunu.
- Lokalna razina podrazumijeva najnižu razinu planiranja zelene infrastrukture, a njezine elemente možemo podijeliti na veće gradske zelene strukture: sportsko-rekreacijski sadržaji, groblja, obuhvaća elemente poput livada, šuma, lokalnih prirodnih rezervata, parkova, vrtova, dvorišta, zelenih krovova, vertikalnih vrtova, bio pročistača, kišnih vrtova, živica, drvoreda, ribnjaka, jezera, rijeka, potoka, pješačkih i biciklističkih staza, obnovljenih ili napuštenih industrijskih područja, sportskih terena, golf terena, dječjih igrališta, trgova, otvorenih prostora škola i vrtića te javnih, poslovnih i industrijskih objekata/područja, groblja, rasadnika, agrikulturnih zemljišta, prijelaza za divlje životinje.

Smjernice za izradu Strategije zelene urbane obnove Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, sadrže **(2) tipologiju zelene infrastrukture prema fizičkim oblicima**, prema kojoj se zelena infrastruktura sastoji od urbanih točaka, malih i velikih urbanih točaka (ili mreža) i urbanih koridora:

Urbana točka je nepovezana površina zelene infrastrukture kao primjerice šume i šumarci u urbanim područjima, perivoji, parkovi, sportski tereni u zelenilu, urbani vrtovi, povrtnjaci, zelena groblja i kampusi, vrtovi vila i ljetnikovaca, zelene okućnice kuća i zgrada, jezera, močvare, retencije, detencije i bare, kišni vrtovi, male zelene površine s niskim zelenilom, pojedinačna stabla i jako male grupe stabala.

Manje urbane točke obuhvaćaju projekte uređenja i izgradnje zelene infrastrukture koji su u neposrednoj vezi sa zgradom javne i društvene namjene ili građevinskom česticom zgrade javne i društvene namjene, kao što su senzorni vrt, kišni vrt, urbani vrt na terenu ili na zgradi, zelene parkirališne površine, zeleni krov, zelena fasada, uređenje okoliša zgrade i slično.

Velike urbane točke i urbani koridori obuhvaćaju projekte uređenja i izgradnje zelene infrastrukture, kao što su perivoj, centralni park, šuma u urbanom području, obale jezera i vodotoka, zelena biciklistička infrastruktura, drvored, urbana mreža i slično.

Urbani koridori su uže i šire trake zelenila i vodenih površina, koje najčešće prate prirodne tokove voda ili tokove oblikovane ljudskim djelovanjem kao primjerice rijeke i potoci s okolnim zelenilom, slivovi rijeka i potoka, ceste, kanali, željeznice s drvoredima, trakaste retencije oborina, zelenilo i vode uz energetske vodove, vjetrovni i ekološki koridori i slično, a u svrhu povezivanja postojećih nepovezanih urbanih točaka novim trakama zelene infrastrukture.

(3) Tipologija zelene infrastrukture prema strukturi i funkciji sadrži sljedeće strukturne elemente: zeleni prsten, zeleni klinovi, linearni elementi te izdvojeni točkasti elementi. Za formiranje funkcionalne mreže zelene infrastrukture, potrebno je ostvariti sve navedene strukturne elemente.

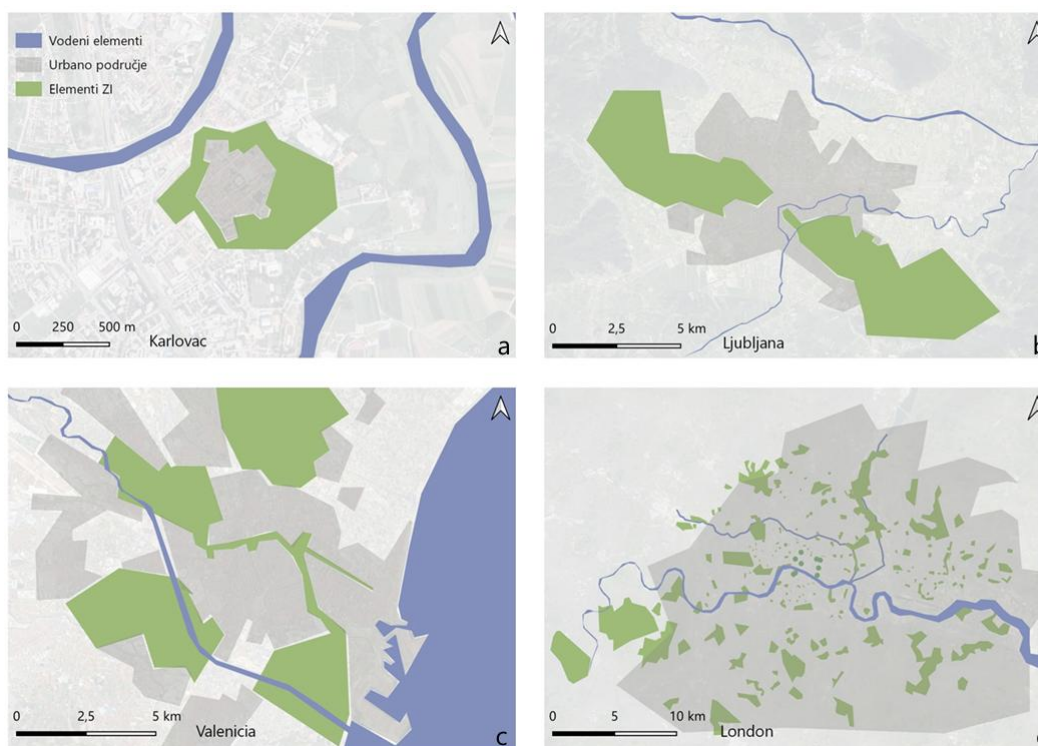
Zeleni prsten predstavlja kontinuirani dio zemljišta u blizini ili oko velikih urbanih područja u kojem se strogo ograničava izgradnja, a za ulogu ima povezivanje staništa u izvangradskim zonama (slika 1a). U tom smislu, zeleni pojas ima veliku ekološku važnost u izgradnji održivog gradskog okoliša. Dodavanjem različitih sadržaja u okviru sportsko-rekreativnih aktivnosti, pojas osim ekološke funkcije dobiva i socijalnu ulogu ostvarujući potrebe gradskog stanovništva. Na ekološki doprinos zelenog pojasa urbanom području ne utječe mjestimično presijecanje njegovog kontinuiteta, međutim važno je takvo područje održati s trajnim i strogim ograničenjem nove izgradnje.

Zeleni klinovi veliki su linearni potezi koji za ulogu imaju ekološko povezivanje izvangradskog prostora s gradskim centrom (slika 1b). Takve veze nisu nužno kontinuirane cijelim njihovim potezom već mogu biti sastavljene od manjih linearnih i otočnih struktura, a najčešće imaju tendenciju fragmentiranja približavajući se visokourbaniziranom središtu grada. Otvorene površine u službi klinova obuhvaćaju od antropogenih do potpuno prirodnih prostora, a ujedno služe i kao socijalni prostor građana.

Ostali linearni elementi su krajobrazni linearni elementi ekološkog značaja, a za ulogu imaju povezivanje manjih pojedinačnih struktura u veći ekološki sustav (slika 1c). Riječni tokovi predstavljaju veliki ekološki potencijal za razvoj zelene infrastrukture s obzirom na njihov prirodni kontinuitet i tendenciju povezivanja različitih staništa. U urbanom tkivu, povezivanje može biti podržano putem drvoreda i drugih sličnih linearnih elemenata.

Izdvojeni točkasti elementi jesu pojedinačni elementi u sustavu zelene infrastrukture koji imaju veliku ekološku i socijalnu važnost, ali ih je teško povezati u jedinstveni sustav (slika 1d). Iz tog razloga potrebno je planirati povezivanje putem drvoreda ili drugih točkastih elemenata kao što su krovni i vertikalni vrtovi kako bi se ostvarila linearna ili „steppingstones“ veza.

Slika 1. Primjeri elemenata zelene infrastrukture u gradovima

Koristi zelene infrastrukture

- **Korist za okoliš**

Apsorpcija CO₂ iz atmosfere, poboljšanje kvalitete zraka, kontrola oborinskih voda, smanjenje toplinskih otoka, poticanje bioraznolikosti

Razvijena ZI u urbanim područjima utječe na smanjenje zagađenja filtriranjem štetnih lebdećih čestica u zraku i smanjenjem stakleničkih plinova, a istodobno ima izražene hidrološke funkcije. Hidrološke koristi ZI uključuju transport, infiltraciju i prirodnu odvodnju, uklanjanje onečišćenih tvari iz tla i vode, obalnu zaštitu od plavljenja, smanjenje površinskog protoka kroz površinsku hrapavost i na kraju, skladištenje vode s potencijalom za ponovno korištenje. U okviru kontrole otjecanja, ZI djeluje na smanjenje nizvodne erozije, unaprjeđenje kontrole i prevencije od poplava te zaštite od olujnih udara, unaprjeđenje upravljanja odljevom oborinskih voda i održavanje volumena otjecanja. Okolišne koristi ZI uključuju pojačanu ekološku stabilnost i prilagođavanje klimatskim promjenama. ZI djeluje na unaprjeđenje kvalitete i očuvanje vode, očuvanje kopnenih i vodenih staništa, poboljšanu kvalitetu zraka i smanjenje ugljičnog dioksida u atmosferi, zaštitu bioraznolikosti te smanjenje ekološkog otiska, ublažava posljedice klimatskih promjena te djeluje na smanjenje potrebe za sivom infrastrukturom. Zahvaljujući interpolaciji zelenih i vodnih površina u izgrađeno gradsko tkivo, moguće je umanjiti efekt toplinskih otoka i smanjiti temperature u gradovima. Povećanjem pješačkih površina te unaprjeđenjem vegetacije uz istaknute prometnice, posebice drvoreda, umanjuje se otpuštanje stakleničkih plinova u atmosferu te se filtriraju aeropolutanti. Korištenje ZI kod preobrazbe napuštenih, nedovoljno korištenih i zapuštenih zemljišta u i oko urbanih središta može rezultirati društvenim, okolišnim i gospodarskim koristima te poboljšanjem percepcije kvalitete urbanog područja.

- **Gospodarska korist**

Smanjenje operativnih troškova, smanjenje količine otpada, smanjenje potrošnje energije, povećanje vrijednosti nekretnina, priljev stanovništva

Zelena infrastruktura doprinosi smanjenju javnih i privatnih rashoda. Prvenstvena gospodarska korist ulaganja u ZI proizlazi iz izbjegavanja novih i nepotrebnih troškova. Direktni gospodarski doprinos očituje se u očekivanom smanjenju toplinskih otoka u gradu, pri čemu će se smanjenjem temperature u stambenim i radnim prostorima ostvariti ušteda u troškovima energije za hlađenje. Navedeno se postiže izvedbom zelenih krovova i zelenih zidova na zgradama, kao i povećanjem zelenih površina oko zgrada, čime se smanjuje okolna temperatura. ZI također smanjuje negativne utjecaje ekstremnih klimatskih pojava, smanjujući posredno materijalnu štetu od vjetrova, ekstremnih padalina i poplava. Zato gradovi moraju promijeniti način planiranja i projektiranja urbanog tkiva planiranjem odgovarajućeg omjera izgrađenih i prirodnih te ozelenjenih površina, kao npr. dimenzioniranjem infrastrukturnih vodova na ekstremne oborine, formiranjem upojnih površina, planiranjem rekreacijskih površina koje se aktiviraju kao retencije u slučaju poplava i slično. Vrlo važnu gospodarsku korist čini utjecaj zelene infrastrukture na poboljšanje zdravlja ljudi i smanjenje ulaganja za liječenje bolesti. Znanstvene studije pokazuju produljenje životnog vijeka ljudi u zemljama sa zdravim gradskim okolišem. Ušteda na troškovima liječenja od bolesti izazvanih zagađenim okolišem gospodarski je važna kategorija. ZI osigurava direktnu gospodarsku korist i kroz proizvodnju hrane u urbanim vrtovima na zgradama ili na terenu, u staklenicama i zimskim vrtovima. Također, doprinos se očekuje kroz otvaranje novih radnih mjesta te osnivanje novih tvrtki za potrebe izgradnje i održavanja ZI te proizvodnju i prodaju građevinskih i bioloških materijala. Najvidljiviji gospodarski učinak izgrađene ZI očekuje se kroz porast vrijednosti nekretnina. Razlika u cijeni nekretnina na nekom području prije i poslije izgradnje ZI stvara novu novčanu

vrijednost. Evidentno je da je uključivanje ZI u suvremene gradske strategije gospodarskog razvoja nužno u dobrom gospodarenju gradovima.

- **Društvena korist**

Dostupnost javnim zelenim površinama, poticanje tjelesne aktivnosti, poboljšanje mentalnog zdravlja, jačanje zajednice, razvoj inkluzije

Društvena korist ZI izravno se ogleda u unaprjeđenju kvalitete života u gradovima kroz provođenje slobodnog vremena na otvorenom te aktivno korištenje javno dostupnih rekreacijskih, sportskih, kulturnih, zdravstvenih i obrazovnih sadržaja unutar ili uz zelenu infrastrukturu. Igrališta, kupališta, glazbene i video scene, odmorišta, paviljoni, terase, strehe, edukativne staze, eko parkovi, ugostiteljski i turistički sadržaji pješačke i biciklističke staze te drugi javni prostori značajno doprinose unaprjeđenju kvalitete zdravlja. ZI povezuje različite društvene skupine i potiče njihovu interakciju te je protumjera otuđenju s nizom psihičkih poteškoća suvremenog urbaniteta. Gradski predjeli postaju sigurniji i pristupačniji osjetljivijim ili slabije pokretljivim stanovnicima. Gradske četvrti s uređenim i dostupnim parkovima, ulice s drvoredima, urbani vrtovi te parkovi i zelene površine oko stambenih, javnih i obrazovnih zgrada čine svakodnevicu ugodnijom, a vrijednost tih četvrti višom i poželjnijom za stanovanje. Temperatura u urbanim područjima i urbani toplinski otoci nepovoljno utječu na zdravlje ljudi i kvalitetu života, kako zbog povećane temperature tako i zbog lošije kvalitete zraka. Ovi nepovoljni utjecaji mogu se ublažiti povećanjem pješačkih te smanjenjem kolno-prometnih površina, kao i interpolacijom zelenih i vodnih površina u izgrađeno gradsko tkivo, što pomaže filtriranju lebdećih čestica i smanjenju zagađenja zraka. Posebnu društvenu korist ima izgradnja ZI na prostorima zgrada društvenog standarda (vrtića, osnovnih i srednjih škola i drugih sadržaja u funkciji zajednice) gdje obrazovni proces stvara temelje ponašanja budućih građana, a fizički prostori postaju fokusi okupljanja lokalne zajednice. ZI uključuje i sadržaje kojima se promovira identitet te prirodno i kulturno nasljeđe, kao i uspješna integracija arhitekture i urbanizma u kontekstu krajobraza urbanog prostora. Povijesne zgrade sa svojim uređenim vrtovima punim zelenila i vode, biljnih i životinjskih vrsta, kao i povijesni perivoji oblikovani u stilu vremena u kojem su nastali predstavljaju nacionalnu kulturnu vrijednost.

1.4. PROCES IZRADE DOKUMENTA

Izrada Strategije ZUO Grada Požege uključivala je nekoliko faza: prikupljanje i obradu podataka, analizu stanja, izradu koncepta razvoja ZI i KG prostorom i zgradama, izradu strateško-planskog okvira, operativnog plana provedbe i praćenja te smjernica za ugradnju strateško-planskog okvira u prostorno-planske dokumente. Tijekom izrade Strategije ZUO Grada Požege korištene su metode kabinetskog i terenskog rada.

Za potrebe analize stanja, izrade strateško-planskog okvira i operativnog plana provedbe i praćenja, prikupljeni su kvalitativni i kvantitativni podaci iz različitih izvora. Osnovni načini prikupljanja podataka bili su:

- temeljem ciljanog upita za primarnim podacima i već provedenim analizama Gradu Požegi i Javnoj ustanovi Lokalna razvojna agencija Požega,
- terenski obilasci,
- anketno istraživanje,
- pretraga mrežnih izvora podataka,
- pretraga tiskane literature.

Sekundarni podaci uključuju već provedene analize Grada Požege i drugih tijela kojima je Grad osnivač te javno dostupne podatke dobivene pretragom mrežnih izvora podataka (statistički,

klimatski podaci). Osim relevantnih strategija i prostornih planova za područje grada Požege te županijsku i nacionalnu razinu, prikupljale su se i pretraživale stručne podloge za izradu strategija i planova, stručna i znanstvena literatura povezana s temama zelene urbane obnove te širok raspon relevantnih stručnih publikacija.

Prikupljeni podaci integrirani su u bazu podataka kako bi se različiti izvori i tipovi podataka mogli koristiti u analizama pojedinih aspekata. U prikupljanju podataka posebna je pažnja pridana utvrđivanju njihove kvalitete i starosti kako bi se osiguralo da rezultati nastali njihovom analizom budu ažurni i točni i da dostatno informiraju planiranje razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u gradu Požegi.

S ciljem boljeg razumijevanja prostora i fotodokumentiranja lokacija i pojava u njemu, a na temelju preliminarnih dektop analiza i stručne literature, proveden je terenski obilazak područja obuhvata. Obilazak je proveden 18. veljače 2025. godine, obuhvatio je lokalitete u gradu Požegi te je uključivao opservacije terena s predstavnicima Lokalne razvojne agencije Požega i fotografiranje lokaliteta.

Participativni pristup organiziran je kroz anketno istraživanje. U ovom kontekstu anketa je služila kako bi se uvidjela mogućnost participacije i zainteresiranosti lokalne zajednice o ovoj tematici budući da su oni potencijalni korisnici zelenih površina te prostora i zgrada pogodnih za primjenu pristupa kružnog gospodarenja. Anketno istraživanje je bilo usmjereno prema stanovništvu grada Požege.

Anketni upitnik izrađen je korištenjem web alata Google Forms te je bio distribuiran putem web stranice Grada Požege:

<https://pozega.hr/novosti/poziv-gradanima-za-sudjelovanje-u-anketi-za-izradu-strategije-zelene-urbane-obnove>

i društvenih mreža Grada.

Online anketa je uključivala 34 pitanja koja se tiču stavova javnosti o stanju i intenzitetu korištenja elemenata zelene infrastrukture i građevinskog fonda te potencijala za unaprjeđenje zelenih površina i integracije kružnog gospodarenja, a sve u cilju donošenja strateških koraka u smjeru unaprjeđenja, zaštite, upravljanja i planiranja cjelokupnog administrativnog područja Grada Požege.

Prikupljanje odgovora trajalo je od 24. siječnja do 24. veljače 2025. godine. Tijekom tog razdoblja, anketni upitnik ispunilo je 181 građana Grada Požege. U anketi je sudjelovalo 107 žena i 68 muškaraca (6 sudionika bez odgovora o spolu) svih dobnih skupina. Prema dobnoj skupini, dominirala je skupina 36-50 godina (47 % sudionika), a kojoj su u ravnomjernim udjelima slijedile dobne skupine 51-65 godina (23,2 % sudionika) i 26-35 godina (21,5 % sudionika). Rezultati ankete su analizirani i integrirani u Strategiju.

Obrada podataka sastojala se od dvije temeljne faze. U prvoj fazi analizirani su sekundarni podaci, odnosno već postojeći podaci koji su omogućili usporedbu trendova u vremenu i prostoru. Ti su podaci služili za pripremu i operacionalizaciju anketnog istraživanja. Analiza sekundarnih podataka sastojala se od analize statističkih podataka i analize podataka iz već postojećih dokumenata iz predmetnog područja Grada Požege. U drugoj fazi su analizirani primarni podaci prikupljeni kroz anketno i terensko istraživanje te su integrirani s relevantnim sekundarnim podacima i interpretirani pomoći njih.

Prikupljeni podaci obrađeni su uobičajenim statističkim i GIS metodama, metodama kartografske vizualizacije, metodama elaboriranja, sinteze, dedukcije i indukcije uz kritički pristup.

Sintezom prikupljenih podataka iz dostupnih dokumenata, literature i anketnog ispitivanja te uz uvažavanje postavljenih ciljeva u Programu razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 147/2021) i Programu razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 143/2021) te ciljevima propisanim C6.1. R5 reformom iz NPOO-a, identificirane su razvojne potrebe i potencijali otvorenih zelenih površina i fonda zgrada u gradu Požegi.

Za potrebe izrade SWOT analize, 18. veljače 2025. godine organizirana je provedbena radionica s relevantnim dionicima. SWOT analiza izrađena je od strane svih sudionika radionice, uz vođenje predstavnika izrađivača Strategije. Metodom SWOT analize identificirane su snage (engl. *strengths*), slabosti (engl. *weaknesses*), prilike (engl. *opportunities*) i prijetnje (engl. *threats*) relevantni za planiranje razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom.

Identificirane potrebe i potencijali te rezultati SWOT analize pružili su osnovu za definiranje koncepta razvoja ZI i modela KG prostorom i zgradama. Ulazni podaci iz analize stanja integrirani su sa znanstveno utvrđenim načelima razvoja ZI i KG prostorom i zgradama iz relevantne znanstvene literature kako bi se postavili temelji za kvalitetan dugoročni razvoj u ovoj domeni.

Po završetku i obradi svih analiza, dane su temeljne smjernice za unaprjeđenje prostora i mjesta po principima kružnosti te za razvoj ZI. Definirani su strateški okvir s prijedlozima posebnih ciljeva, mjera i aktivnosti unutar definiranih strateških ciljeva, plan zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te indikativni financijski i vremenski plan provedbe Strategije.

Izrađen nacrt Strategije poslan je na mišljenje koordinatorske službe za izradu Strategije (Lokalna razvojna agencija Požega) i na javno savjetovanje na rok od 30 dana. Po donošenju konačnog mišljenja, ispravaka i nadopuna zaključuje se izrada Strategije te se prosljeđuje Gradskom vijeću Grada Požege na usvajanje.

2. POVEZNICA NA PROGRAME ZELENE INFRASTRUKTURE I KRUŽNOG GOSPODARENJA I NACIONALNOG PROGRAMA OPORAVKA I OTPORNOSTI

Temeljni dokument koji definira ciljeve održivog razvoja je **Program Ujedinjenih Naroda za održivi razvoj 2030 (Program 2030)** usvojen 2015. godine i najvažniji je dokument na svjetskoj razini koji postavlja 17 globalnih ciljeva održivog razvoja kojima se u 15 godina nastoji zaustaviti svaki oblik siromaštva, riješiti problem klimatskih promjena, smanjiti nejednakosti istovremeno osiguravajući da nitko ne bude isključen te doprinijeti održivom gospodarskom razvoju. Među ciljevima Programa 2030 posebno se ističe cilj 11 koji je usmjeren na razvoj uključivih, sigurnih, prilagodljivih i održivih gradova i naselja, pri čemu se kao jedan od prioriteta ovog cilja ističe osiguravanje univerzalnog pristupa sigurnim, uključivim i pristupačnim zelenim i javnim površinama.

Europski zeleni plan je dokument na razini Europske unije koji ističe značaj i potiče razvoj ZI i s njom povezanih rješenja. Europski zeleni plan je sastavni dio strategije Europske komisije za provedbu Programa 2030 i ciljeva održivog razvoja. Pri tome on predstavlja strategiju rasta kojom se Europska unija nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa.

Razvojem ZI u urbanim područjima Republike Hrvatske doprinosimo kako održivom razvoju tako i jačanju otpornosti na klimatske promjene te postizanju ciljeva Europskog zelenog plana.

Program razvoja ZI sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH (NN 123/17, 151/22) predstavlja tip srednjoročnog akta strateškog planiranja koji se izrađuje i donosi za razdoblje od 5 do 10 godina, pri čemu pobliže definira provedbu strateških ciljeva definiranih dugoročnim aktima strateškog planiranja, odnosno Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030) te višesektorskim i sektorskim strategijama.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) provodi se u razdoblju od 2021.-2026. i temeljni je dokument za korištenje sredstava dostupnih RH u okviru instrumenta "EU Nove generacije". Ukupna vrijednost raspoloživih sredstava iznosi 6,3 milijarde eura bespovratnih sredstava te 3,6 milijarde eura zajmova.

NPOO je usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. te ostalim relevantnim strateškim dokumentima, kao i s europskim prioritetima usmjerenima na digitalnu i zelenu tranziciju, koje se zasnivaju na modernizaciji gospodarstva i društva kroz veća ulaganja u inovacije te nove tehnologije. Prioriteti su pretočeni u obvezujući okvir *Mehanizma oporavka i otpornosti*, koji određuje kako više od 20 % odobrenih sredstava treba, kroz ulaganja i reforme, usmjeriti u digitalnu transformaciju, dok minimalno 37 % sredstava treba biti usmjereno na zelenu tranziciju i borbu protiv klimatskih promjena.

U okviru inicijative 6. NPOO-a Obnova zgrada, odnosno reforme C6.1 R5 (C7.2 R2/C7.2 R3) uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja ZI i KG prostorom i zgradama, osigurana je alokacija u iznosu od 15.500.000,00 eura. Pilot projektom se pruža potpora u provedbi projekata na lokalnoj razini koji su identificirani kroz strategije zelene urbane obnove. Definišu se aktivnosti koje se odnose na provedbu Pilot projekta razvoja ZI i/ili KG prostorom i zgradama, horizontalne mjere osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, ugradnje elemenata zelene infrastrukture, održive urbane mobilnosti i elektromobilnosti, upravljanje projektom i administracija te aktivnosti promidžbe i vidljivosti projekta.

Kroz niz mjera i inicijativa Strategija zelene urbane obnove Grada Požege značajno doprinosi ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (Program razvoja ZI) i Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (Program razvoja KG) te reforme C6.1 R5 (C7.2 R2 / C7.2 R3).

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine srednjoročni je strateški dokument Republike Hrvatske kojim se na temelju identificiranog postojećeg stanja ZI u urbanim područjima opisuju razvojne potrebe i potencijali, identificiraju izazovi, definira vizija razvoja te razrađuju ciljevi, prioriteti i mjere za razvoj ZI u urbanim područjima RH radi uspostave održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj zelene infrastrukture u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju.

Program razvoja ZI za razdoblje 2021.-2030. godine strateški je dokument RH koji je usklađen s međunarodnim i europskim okvirom, u svrhu razvoja ZI u urbanim područjima RH. Definirani su sljedeći posebni ciljevi:

Posebni cilj 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima

Posebni cilj 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

Posebni ciljevi se ostvaruju kroz evidentiranje i analizu postojećeg stanja ZI, opis potreba i potencijala razvoja, identifikaciju postojećeg stanja ZI, te definiranjem mjera i prioriteta razvoja ZI područja grada Požege. Kako bi se osigurala zainteresiranost lokalnog stanovništva, krajnjih korisnika ZI, provodi se uključivanje javnosti putem javne ankete čime se direktno povećava interes i participacija javnosti. Provedbom aktivnosti obnove postojećih i izgradnjom nove ZI kreira se mreža zelenih površina te stječu brojne okolišne, gospodarske i društvene koristi za društvo u cjelini.

Održivi razvoj urbanih područja podrazumijeva racionalno korištenje prostora i raspoloživih resursa, što usmjerava aktivnosti prema napuštenim, zapuštenim i pod iskorištenim zgradama i prostoru njegovog neposrednog okoliša. Usporedno s Programom razvoja ZI izrađen je i **Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine**, u kojem je predviđena provedba mjera ponovnog korištenja napuštenih i / ili zapuštenih postojećih prostora i zgrada i produljenja njihove trajnosti, mjera kružnosti kod planiranja novih zgrada, mjera u svrhu smanjenja količine građevinskog otpada te povećanja energetske učinkovitosti zgrada. U navedenim mjerama istaknut je veliki potencijal za primjenu elemenata urbane zelene infrastrukture za poboljšanje kvalitete prostora.

Građevinski fond RH se mijenja, a u većoj mjeri ga karakterizira značajan broj nekorištenih prostora zgrada. **Zakon o prostornom uređenju** (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) navodi kako se održivi razvitak podržava kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima.

Postavljeni prioriteti Programa razvoja kružnog gospodarenja (u nastavku KG) su: revitalizacija nekorištenih prostora i zgrada i smjernice za planiranje novih zgrada po načelu modela kružnog

gospodarstva, a mjere su usmjerene na povećanje trajnosti i cjeloživotnog vijeka zgrada u prostoru, povećanje energetske učinkovitosti zgrada, te smanjenje nastanka građevnog otpada u cilju održivog razvoja.

Posebni ciljevi definirani Programom razvoja KG su:

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

Ovom Strategijom provest će se vrednovanje, evidentiranje, analiziranje, planiranje i aktiviranje stanja napuštenih, zapuštenih zgrada i prostora urbanog područja grada Požege u javnom vlasništvu koje je moguće obnoviti ili prenamijeniti te će se na taj način pridonijeti ostvarenju posebnih ciljeva definiranim Programom razvoja KG.

Važno je educirati javnost o pitanjima kružnog gospodarenja, kao potencijalnim sudionicima kako bi se aktivnostima ostvarili ciljevi usmjereni prema novim, unaprijeđenim i održivim namjenama prostora.

3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Srednjoročna vizija razvoja za razdoblje provedbe Strategije ZUO služi kao jasan vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja. Vizija razvoja Grada Požege u aspektu zelene urbane obnove predstavlja predodžbu budućeg razvoja Grada Požege. Vizijom se predstavlja očekivani napredak koji će biti rezultat dugogodišnjih implikacija ove Strategije na razvoj Grada Požege. Realizirana vizija razvoja služi kao sinteza željenog rezultata Strateškog okvira, stoga se na temelju nje definiraju strateški i posebni ciljevi.

Temeljem analize nacionalnih i europskih planskih dokumenata više razine, analize stanja i analize razvojnih potreba i potencijala, definirana je srednjoročna vizija razvoja Grada Požege u aspektu zelene urbane obnove. Strategija ZUO Grada Požege ima za cilj stvoriti održivi grad za život. Vizija je stvoriti grad koji je izgrađen na principima održivog razvoja i koji je otporan na klimatske promjene. Vizija uključuje i promociju održivog transporta, poput biciklizma i korištenja javnog prijevoza, kao i stvaranje zelenih površina i parkova za građane i posjetitelje.

Vizija razvoja je inspirativno viđenje, odnosno deklaracija kojom se definira ono što se želi postići u dugoročnom razdoblju te služi kao jasan vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja. Temeljem navedenoga, srednjoročna vizija razvoja u smislu zelene urbane obnove Grada Požege glasi:

Grad Požega je grad održivih otvorenih prostora i zgrada, visoke kvalitete života u gradskom središtu i prigradskom prostoru, koji gradi svoju budućnost na načelima zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja.

Navedena vizija razvoja u pogledu ZUO Grada Požege u skladu je s općenitom dugoročnom vizijom razvoja Grada Požege:

Vizija razvoja Grada Požege odražava želju da se grad Požega, u bliskoj budućnosti, prometne u mjesto visoke kvalitete života, pružajući jednake mogućnosti za sve. Kako bi se ostvarila vizija potrebno je na adekvatan i okolišno prihvatljiv način razviti i prilagoditi postojeću urbanu infrastrukturu te osigurati veću učinkovitost i ponudu javnih usluga za sve građane. Osnovni preduvjet visoke kvalitete života je kreiranje novih radnih mjesta i poboljšanje postojećih kroz poticanje razvoja poduzetništva i samozapošljavanja te omogućavanje pristupa društvenim vrijednostima za sve društvene skupine, a posebno one koje su u nepovoljnom položaju u društvu i na tržištu rada.

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

U svrhu ostvarenja postavljene vizije, potrebno je definirati razvojne potrebe i potencijale otvorenih zelenih površina i fonda zgrada. Razvojne potrebe i potencijali navedeni u nastavku u skladu su te su proizašli iz postavljenih ciljeva u Programu razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 147/21) i Programu razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 143/21) te ciljevima propisanim C6.1 R5 reformom iz NPOO-a.

Razvojne potrebe:

- RP 1. Jačanje identiteta grada očuvanjem zelenog karaktera i unapređenjem sustava zelenih površina.
- RP 2. Povezivanje plave infrastrukture u jedinstvenu mrežu zelene infrastrukture.
- RP 3. Uspostavljanje zelene veze grad – periferija.
- RP 4. Osiguranje bolju i održiviju dostupnost zelenih površina svim stanovnicima, osobito u širem gradskom području.
- RP 5. Kreiranje atraktivnog mjesta za život i rad te unaprjeđenje kvalitete života u gradu u svrhu zadržavanja postojećeg te privlačenja novog stanovništva s posebnim naglaskom na mlade.
- RP 6. Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti unutar cjelokupnog gradskog područja.
- RP 7. Adekvatno uređenje i prilagođavanje sadržaja zelenih otvorenih prostora uz obrazovne ustanove kako bi bili u funkcijama odgoja i obrazovanja.
- RP 8. Korištenje identiteta prostora i bogate materijalne i nematerijalne kulturne baštine kao resursa za razvoj grada.
- RP 9. Provođenje edukacija građana o suvremenim potrebama i važnostima zelene infrastrukture i principima kružnog gospodarenja.
- RP 10. Ozelenjivanje površina industrijskih i gospodarskih postrojenja te parkirnih površina u svrhu smanjenja utjecaja toplinskih otoka.
- RP 11. Smanjenje udjela sive infrastrukture radi prilagođavanja problemima klimatskih promjena i jačanjem otpornosti na rizike implementacijom inovativnih NBS rješenja.
- RP 12. Provođenje inventarizacije i procjene zapuštenih objekata i prostora za koje je potrebno provesti revitalizaciju u svrhu pronalaska nove održive namjene u skladu s principima kružnog gospodarenja.
- RP 13. Poboljšanje energetske učinkovitosti i održivosti postojećeg građevnog fonda, uključujući primjenom ozelenjivanja zgrada.
- RP 14. Usklađivanje buduće gradnje s načelima kružnog gospodarenja.
- RP 15. Razvijanje sustavnog rješenje prometa u mirovanju, pogotovo u svrhu rasterećenja javnih površina od parkiranih automobila i ozelenjivanje javnih gradskih površina.
- RP 16. Uspostavljanje partnerskog odnosa između javne uprave i građana te zajedničkog djelovanja u svrhu postizanja zelene obnove grada.

Razvojni potencijali:

1. Raznolikost tipova otvorenih površina u centru grada predstavlja potencijal razvoja raznovrsnih aktivnosti, usluga i sadržaja te ih je kroz različite aktivnosti / projekte potrebno povezati u funkcionalnu mrežu zelene infrastrukture.
2. Unutar užeg gradskog područja prisutni su različiti tipovi otvorenih prostora javnog i društvenog sadržaja (parkovi, dječja igrališta, pješačke zone i slično), koji zauzimaju veće površine, a koje je potrebno očuvati, ozeleniti i unaprijediti radi poboljšanja identiteta grada i povećanja kvalitete života stanovništva.
3. Potencijal za uspostavu plavo-zelenih koridora kroz unaprjeđenje vodotoka i uspostavu novih javnih i društvenih sadržaja (parkovi, igrališta i slično) prisutan je na većim i manjim vodotocima na području grada.
4. Na području grada postoji veći broj napuštenih i slabo iskorištenih prostora i zgrada, koji predstavljaju potencijal za urbanu prenamjenu / sanaciju i primjenu načela kružnog gospodarstva, kao i smještaj sadržaja javne i društvene namjene, ali i gospodarskih sadržaja, kako bi se spriječilo nepotrebno širenje građevinskih područja naselja i kako bi se iskoristila postojeća izgrađena infrastruktura (promet, energetska infrastruktura, voda i odvodnja). Navedeno utječe na smanjenje potrebe za izgradnjom novih površina sive infrastrukture.
5. Dostupnost postojeće izgrađene infrastrukture (promet, energetska infrastruktura, voda i odvodnja) pri stavljanju u ponovnu funkciju napuštenih prostora i zgrada.
6. Na cijelom području grada postoji određeni dio neizgrađenih površina što čini dostatan potencijal za stvaranje novih zelenih površina (novi parkovi). Istovremeno, površine šuma i šumske vegetacije ne dolaze do samog centra grada, ali su u neposrednoj blizini.
7. Postoji potencijal povezivanja već strukturiranih i očuvanih prirodnih staništa (šume) kroz izgradnju objekata zelene infrastrukture.
8. Potencijal izgradnje i obnove drvoreda i zelenih krovova za povećanje bioraznolikosti grada i ublažavanje klimatskih promjena.
9. Potencijal razvoja selektivnih oblika turizma temeljem bogatstva prirodnim resursima i kulturne baštine.
10. Dugački potezi rekreacijskog područja uz vodotoke.

5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA ZAHVATA

U ovom poglavlju opisano je i kartografski prikazano područje obuhvata za koje se izrađuje Strategija. Opisan je političko-teritorijalni ustroj Grada Požege te struktura stanovništva na području grada Požege prema zadnje dostupnom Popisu stanovništva od strane Državnog zavoda za statistiku. Opisana su reljefna i geomorfološka obilježja te klimatska obilježja.

5.1. PODRUČJE OBUHVATA

Područje obuhvata ove Strategije je cijelo administrativno područje Grada Požege. Grad Požega je jedinica lokalne samouprave (JLS) smještena u prostoru središnje Slavonije. Grad je sjedište Požeško-slavonske županije te ujedno i najveći grad u županiji.

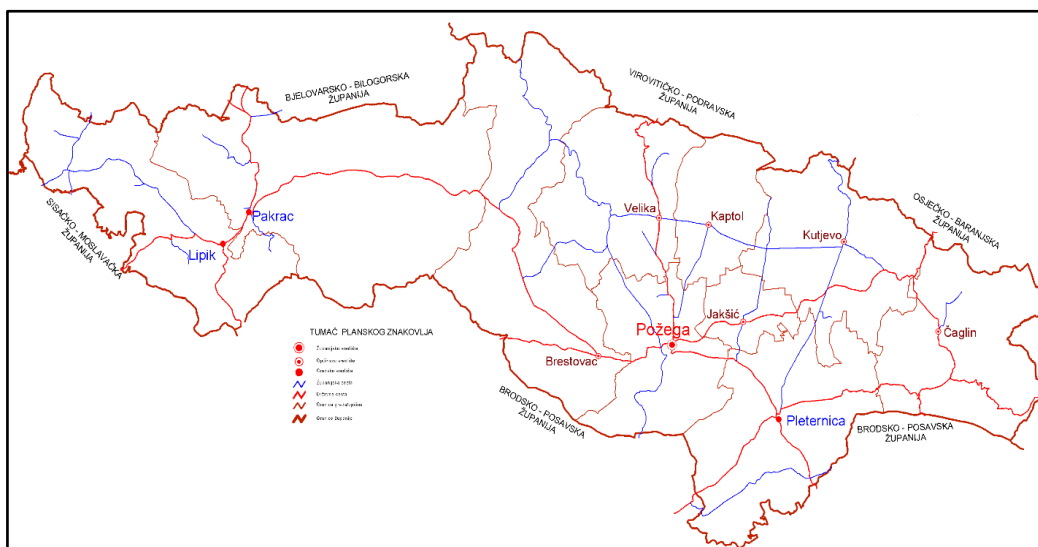
Prema Nacionalnoj klasifikaciji statističkih regija 2021. (HR-NUTS 2021.) (NN 125/19), Požeško-slavonska županija se po podjeli 2. razine (NUTS 2) nalazi u regiji HR02 – Panonska Hrvatska. Prema podjeli na 3. razini (NUTS 3) koja odgovara podjeli prema granicama županija, oznaka Požeško-slavonske županije je HR023 – Požeško-slavonska županija.

Slika 2. Položaj Požeško-slavonske županije u Republici Hrvatskoj

Požeško-slavonska županija graniči s pet hrvatskih županija: Osječko-baranjskom županijom na istoku, Brodsko-posavskom županijom na jugu, Sisačko-moslavačkom županijom na zapadu, te Bjelovarsko-bilogorskom i Virovitičko-podravskom županijom na sjeveru.

Slika 3. Položaj grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji

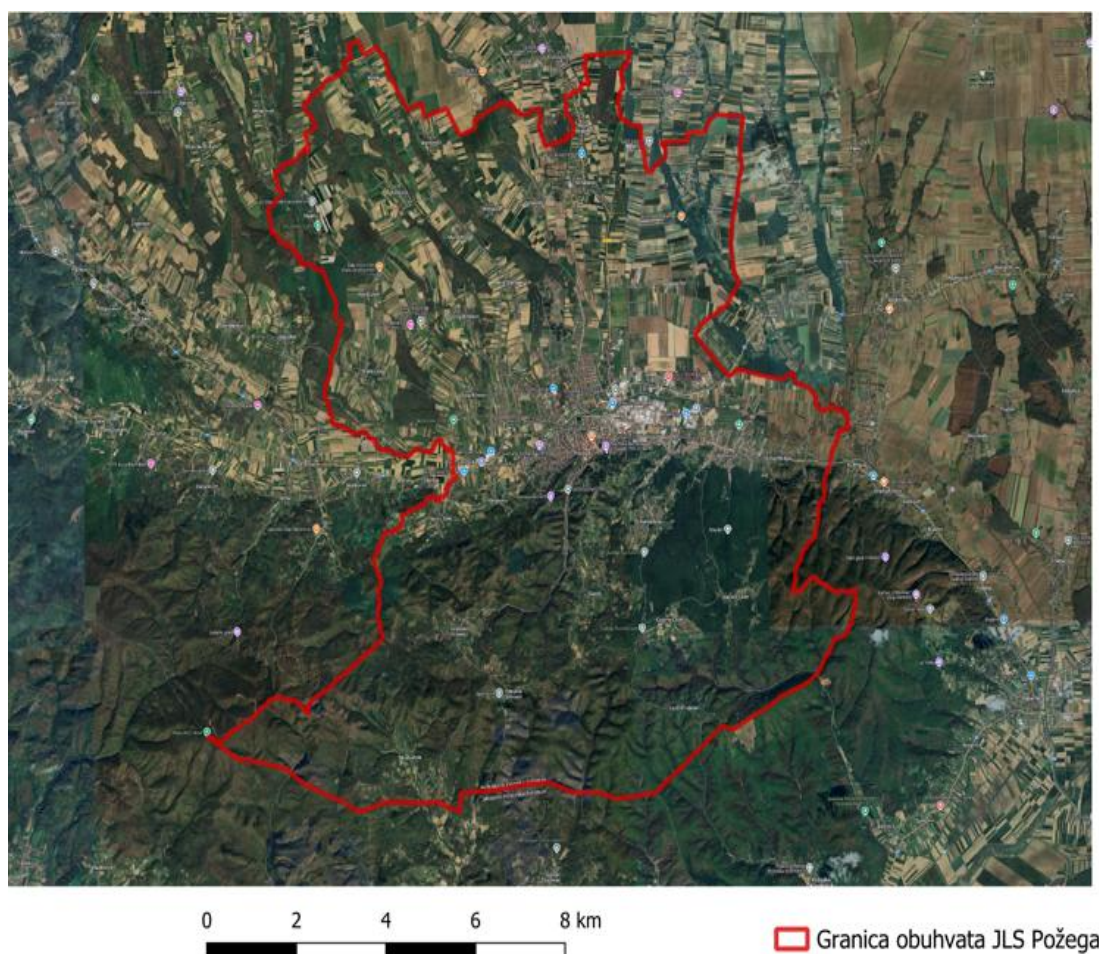
Izvor: Provedbeni program Grada Požege za razdoblje 2021.-2025.

Požeško-slavonska županija administrativno je podijeljena u deset jedinica lokalne samouprave, od kojih je ukupno 5 gradova (Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega) i 5 općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). Ukupna površina županije obuhvaća 1822,7 km². Obuhvaća Požešku kotlinu te najveći dio brežuljkastoga područja njezinih rubnih gora. (Izvor: Požeško-slavonska županija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2025.)

Područje grada Požege graniči na sjeveru s općinama Velika i Kaptol, na zapadu s općinom Brestovac, na istoku s gradom Pleternicom i općinom Jakšić, dok južnu granicu područja grada čini granica s općinama Staro Petrovo Selo i Nova Kapela.

Površina grada Požege iznosi 133,75 km², a u svom sastavu obuhvaća ukupno 31 naselje i to: Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarci, Vasine Laze, Vidovci.

Slika 4. Granica obuhvata - JLS Požega

5.2. STANOVNIŠTVO

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na području grada Požege živjelo je ukupno 26.248 stanovnika, s vrlo visokom gustoćom naseljenosti od 196,3 stanovnika / km². Prema najnovijim podacima (Popis stanovništva iz 2021.), na prostoru grada Požege živi 22.294 stanovnika, što čini 15,06 % manje stanovnika u odnosu na 2011. godinu. Gustoća naseljenosti prema podacima iz 2021. godine iznosi 167 stanovnika / km².

Grad Požega čini skoro polovicu stanovništva Urbanog područja (UP) Požege, a zajedno s drugim gradom prema broju stanovnika, Pleternicom, oko 70 % stanovništva ovoga UP-a. Prema tome, Grad Požega nije samo središte UP-a i Požeško-slavonske županije u administrativnom smislu, nego i grad s uvjerljivo najviše stanovnika u odnosu na ostale gradove i općine, pa je pretpostavka da je i funkcionalno središte u svakom drugom smislu – gospodarskom, komunalnom, obrazovnom, kulturnom, turističkom itd. Kao takav, nazire se potreba da bude i predvodnikom lokalnog urbanog razvoja. (Izvor: *Strategija razvoja urbanog područja grada Požege za financijsko razdoblje od 2021.-2027. godine*)

Pored gustoće naseljenosti potrebno je analizirati i sastav stanovništva prema dobi, što ukazuje na potencijalnu živost i biodinamiku stanovništva promatranog područja. Stanovništvo se prema dobi može podijeliti na: mlado stanovništvo, radno sposobno stanovništvo i starije stanovništvo. Od ukupnog broja stanovništva na području grada Požege a prema Popisu

stanovništva iz 2021. godine, najviše ih pripada u radno sposobno stanovništvo koje se u desetogodišnjem razdoblju smanjio za 19,63 % u odnosu na Popis iz 2011. Uočava se i negativan prirast mladog stanovništva u dobi od 0-14 godina starosti za 27,34 %.

Tablica 1. Dobna struktura stanovnika grada Požege u 2011. i 2021. godini

Dobna skupina	2011.	2021.	Promjena broja stanovnika 2011. – 2021.
0 – 14	4.185	3.041	↓ 27,34 %
15 – 64	17.564	14.117	↓ 19,63 %
65 i više	4.499	5.136	↑ 14,15 %
75 i više	1.975	2.117	↑ 7,18 %

Izvor podataka: DZS.

Tablica 2. Struktura stanovništva grada Požege u odnosu na starost u 2021. godini

Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Radno sposobno stanovništvo (15-64 godina)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina
Ukupno	22.294	1.346	3.041	3.733	4.187	14.117	6.849	5.136	2.117
Muško	10.687	712	1.614	1.963	2.206	6.992	2.882	2.081	731
Žensko	11.607	634	1.427	1.770	1.981	7.125	3.967	3.055	1.386

Izvor podataka: DZS.

Tablica 3. Starosni pokazatelji stanovništva grada Požege u 2021. godini

Spol	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Ukupno	44,7	163,6	30,7
Muško	42,5	130,6	27,0
Žensko	46,7	200,3	34,2

Izvor podataka: DZS.

Državni zavod za statistiku u analizu razine obrazovanja obuhvaća stanovništvo starije od 15 godina, što prema popisu stanovništva iz 2021. godine čini 14.117 stanovnika grada Požege. Završeno osnovnoškolsko obrazovanje ima 24,45 % stanovnika, srednjoškolsko obrazovanje ima 74,75 % stanovnika, 32,39 % stanovnika ima visoko obrazovanje te je svega 1,02 % stanovnika bez završene škole. Tablica prikazuje broj stanovnika prema razinama obrazovanja iz 2021. godine.

Tablica 4. Broj stanovnika prema razinama obrazovanja za stanovništvo starije od 15 godina, grad Požega, 2021. godina

Razina obrazovanja	Broj stanovnika prema popisu iz 2021.
Bez škole	145
Završena osnovna škola	3.452
Završena srednja škola	10.553
Završeno visoko obrazovanje	4.573
Nepoznato	4
UKUPNO	14.117

Izvor podatka: DZS

U 2021. godini nastavlja se kontinuirano starenje stanovništva. Prosječna starost ukupnog stanovništva RH iznosila je 44,3 godine (muškarci 42,5 godina, žene 45,9 godina), što ga svrstava među najstarije nacije Europe. U Gradu Požegi prosječna starost ukupno popisano stanovništva u 2021. godini iznosi malo više od prosjeka RH, 44,7 godina (muškarci 42,5 godina, žene 46,7 godina). Procesu starenja uvelike pridonosi višegodišnje opadanje udjela mladog stanovništva (0 – 19 godina) u ukupnom stanovništvu. Spomenuti udio na razini države u 2021. godini iznosio je 19,2 %, a to slijedi i Grad Požega s čak 30,18 % manje mladog stanovništva (0 – 19 godina) zabilježeno u desetogodišnjem razdoblju od 2011. do 2021. godine.

5.3. RELJEFNA I GEOMORFOLOŠKA OBILJEŽJA

Područje grada Požege zauzima površinu od 13.343 ha te administrativno pripada u Požeško-slavonsku županiju. Prostire se između živopisnih zelenih južnih obronaka Papuka i sjevernih obronaka Požeške gore, a na prostoru između njih nalazi se dolina rijeke Orljave.

Područje grada Požege može se podijeliti na tri geomorfološke cjeline koje obilježavaju i reljef toga područja. Sjeverni dio čine južni obronci Papuka, nadmorske visine u rasponu od 160 do 250 m. Središnji dio predstavlja dolinu rijeke Orljave, koja se prostire na nadmorskoj visini od 150 do 160 m. Južni dio čine sjeverni obronci Požeške gore, koji se prostiru na nadmorskoj visini od oko 160 do 400 m. Okolni dio su obronci planina Papuka, Krndije, Psunja, Požeške gore i Dilj gore s visinama vrhova od 450 do 980 m. Prigorski i podgorski dijelovi zavala obilježeni su razvojem lesiviranih (ispranih) i prudoglejnih tala, dok su naplavne ravni u dolinama vodotoka svojstvena močvarnim glejnim i aluvijalnim tlom.

Slika 5. Reljefna obilježja Požeško-slavonske županije

Izvor: <https://visitslavonia.hr/planiraj/turisticke-info-karte/>

Grad Požega pripada panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju. Slavonsko gorje pripada južnim dijelovima panonskog bazena i dodirnom području panonske mase i Dinarida. Slavonsko gorje se dijeli na više tektonskih jedinica među kojima su: (1) Tektonska jedinica požeška zavala koja je formirana u najmlađoj fazi alpinske orogenoze, kada je formiran savski i dravski rov te recentni sklop slavonskog gorja. Podloga zavale je izgrađena od stijena psunjsko-krndijskog metamorfnog kompleksa na kojima sjede sedimenti neogena debljine gotovo 3000 m. (2) Tektonska jedinica Požeška gora – Dilj gora ima obilježje borane strukture poremećene uzdužnim i poprečnim rasjedima. Požeška gora ima formu antiklinale. Naslage krede predstavljaju tektonsko-erozione ostatke paleo reljefa mezozojskeantiforme. Dilj gora se sastoji od više antiklinalnih i sinklinalnih formi, a centralni dio čine dvije antiklinale. Kao dio Dilj gore strukturna jedinica Kusionja ima antiklinalni oblik s jezgrom od sarmatskih naslaga. Obzirom na strukturno tektonske odnose područja, ovo područje spada u zone moguće seizmičke aktivnosti. Rubni pojas gorja i depresija Požeške zavale izgrađuju mlađe neogenske naslage s razvojem miocena, pliocena i kvartara. U podlozi kotline nalaze se također starije stijene progresivno metamorfnog kompleksa.

5.4. HIDROLOŠKE ZNAČAJKE

Područje Požeško-slavonske županije je izuzetno bogato vodama. Gotovo svako naselje je izgrađeno na nekom vodotoku. Grad Požega pripada vodnom području sliva Save i to u većem dijelu slivnom području "Orljava - Londža", a u manjem dijelu slivnom području "Šumetlica - Crnac".

Slika 6. Hidrološka karta grada Požege

Izvor: Geoportal.

Glavni recipijent površinskog otjecanja na području Požege je rijeka Orlica. Orlica je recipijent brojnih potoka koji u nju utječu izravno ili preko lateralnih kanala. Najvažniji pritoci Orlice u gradu Požegi su:

- potoci s Papuka na sjevernoj strani koji su duljeg toka i u svojem gornjem dijelu prema Požegi blažeg nagiba: Veličanka (u rkm 47+409), Suhi potok (u rkm 48+936), Emovački potok (u rkm 50+405) i Perenački potok (u rkm 56+181);
- bujični potoci s Požeške gore na južnoj strani koji su kraćeg toka i strmiji: Pakao (u rkm 44+480), Komušanac (u rkm 46+112), Vučjak (u rkm 48+788), Bukovica (u rkm 50+775), Orlicavica (u rkm 53+416) i Orlicavički potok (u rkm 71+714).

Vodotoci s brdskog područja imaju karakter brdskih bujica s velikim količinama vode u kišnom periodu, uz velike količine nanosa, kao rezultat erozije. Doline vodotoka predstavljaju plodne površine sastavljene uglavnom od pjeskovitih glina, šljunka, gline i prapora.

Odlukom o popisu voda (NN 97/07), rijeka Orlica i potok Veličanka uključeni su u vode I. reda, a svi ostali potoci u vode II. reda.

Opće karakteristike sliva rijeke Orlice su bujični vodotoci koji se formiraju na strmim obroncima planina te prelaze u središnji plato blago nagnut prema samoj dolini. Glavni vodotoci u svojim dolinama meandriraju, a korita su uglavnom nestabilna, pa dolazi do čestih promjena u situacijskom smislu uz pojavu nanosa, koji se nepredviđeno taloži i stvara nepovoljne proticajne profile, te izaziva izlivanje vode pri pojavi maksimalnih kiša. Nakon pojave takvih kiša dolazi relativno brzo do formiranja poplavnih voda bujičnog karaktera, koji u osnovnom

koritu izazivaju protoke veće od kapaciteta pa dolazi do izlivanja. U donjem dijelu sliva gotovo svi bujični tokovi protječu kroz gusto naseljena područja i kao takvi mogu ugroziti živote i zdravlje ljudi, uništiti imovinu i izazvati poremećaje u vodnom režimu. Za sliv Orljave značajno je to da se velike vode javljaju u svibnju, srpnju i rujnu, a minimalne u kolovozu. *Izvor: Strategija razvoja Grada Požege 2015-2020.*

Slika 7. Rijeka Orljava

Izvor: Enciklopedija <https://proleksis.lzmk.hr/39971/>

5.5. KLIMATSKA OBILJEŽJA

Područje grada Požege ima umjereno kontinentalnu klimu. Srednja godišnja temperatura iznosi 10,4°C, dok je srednja mjesečna temperatura viša od 10°C u više od četiri mjeseca u jednoj godini, srednja temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se između -3°C i -18°C, a ne prelazi -22°C. Ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje (prosjeck godišnjih oborina iznosi 796 mm). U vegetativnom periodu od lipnja do rujna padne 430 mm kiše. Najviše oborina padne u periodu od lipnja do studenog. Oko 10 % oborina padne u obliku snijega. Vjetrovitost je promjenjiva, a značajke za ovo područje su slabi vjetrovi i tišina. Vjetar je prosječno najjači u proljeće (1,5 B), ali su općenito razlike u jačini vjetra po sezonama minimalne (1,3 B – 1,5 B). U svim sezonama sjeverni je vjetar najjači (1,5 - 1,77 B). U proljeće jednakom jačinom (1,7 B) pušu sjeveroistočni i istočni vjetar. Zimi je najslabiji istočnjak, a u ostalim sezonama jugozapadnjak. Prema podacima stanice Požege (1954–1983) srednja godišnja naoblaka na području Požeške kotline iznosi 5,6 desetina čime ovo područje spada u oblačniji dio Hrvatske. Prosječna godišnja vrijednost relativne vlage zraka na temelju 35-godišnjeg praćenja je za područje Požeške kotline 82 %.

Sukladno pokazateljima meteorološke podloge Državnog hidrometeorološkog zavoda (DHMZ) prosječna količina padalina na području grada Požege kreće se od 700-1250 mm / m2 ovisno o području. Oborine prikazuju veliku vremensku i prostornu varijabilnost. Svojstva oborina su analizirane prema podacima o srednjim mjesečnim i godišnjim količinama oborina, te s obzirom na maksimalne dnevne količine. U Požeškoj kotlini oborine obilježava postojanje primarnog i sekundarnog maksimuma koji se javljaju u lipnju i srpnju sa 90 do 100 mm, te studenom sa 70 mm oborina. Minimum se javlja u veljači i iznosi 40 do 50 mm. Posljednjih

godina izražena je tendencija povećanja ukupne godišnje količine oborina u odnosu na razdoblje 1961.-1990. (Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća Grad Požege)

5.6. PRIKAZ POSTOJEĆIH RIZIKA I ZNAČAJNIH NEPOGODA U PRETHODNOM RAZDOBLJU

Klimatske promjene uzrokovane su globalnim zagrijavanjem i odnose se na dugoročne vremenske prilike na Zemlji, primjerice temperaturu, razine mora i oborine, a glavna je posljedica klimatskih promjena povećanje globalne temperature planeta. Porast temperature utječe na topljenje ledene mase na polovima, što pak uzrokuje porast razine mora, što dovodi do poplava i ugrožava priobalna područja. Klimatske promjene pridonose i češćim i intenzivnijim ekstremnim vremenskim uvjetima kao što su oluje, suša, toplinski valovi i šumski požari. Sve učestalije poplave urbane sredine Grada Požege uzrokovane ekstremnim oborinama na području grada Požege i okolice, između ostalog i u svibnju 2023. godine, potaknuli su drugačije promišljanje o odnosu Grada Požege i partnera prema graditeljskom nasljeđu, a poglavito prema infrastrukturnim objektima građenima u vrijeme čiji standardi već odavno ne zadovoljavaju postojeće niti nadolazeće standarde. Potrebno je naglasiti i da se pod utjecajem klimatskih promjena očekuje daljnje povećanje rizika od poplava na urbanom području Grada Požege i okolnih naselja. Centar Građevinskog Fakulteta d.o.o. Zagreb nositelj je izrade studijske analize „Okvirni program aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ u kojoj su prepoznati i valorizirani postojeći problemi u sustavu upravljanja rizicima od urbanih poplava, odnosno u sustavu oborinske odvodnje, te su dane preporuke za unaprjeđenje sustava, kroz izradu okvirnog programa aktivnosti.

U izrađenoj Procjeni rizika od velikih nesreća za teritorijalno područje Grada Požege (2024. godina), identificirani su sljedeći rizici vezani uz klimatske promjene: rizici od poplava, toplinskog vala, suše, olujnog nevremena praćenim velikim količinama leda i kiše, a koji su detaljnije obrađeni u poglavlju 6.1.5. Procjena rizika od velikih nesreća.

U nastavku je dan pregled povijesnih pokazatelja (prijašnji događaji, štete uslijed prijašnjih događaja).

Tablica 5. Pregled proglašanih elementarnih nepogoda na teritoriju grada Požege (2014.-2024.)

JLS: GRAD POŽEGA		Proglašene elementarne nepogode u posljednjih 10 godina			
Godina	Elementarna nepogoda	Područje štete (naselje)	Iznos štete/kn	Ljudske žrtve da/ne, broj	Šteta učinjena na: stambenim objektima, gospodarskim objektima, poljoprivrednim površinama ili negdje drugdje
2014.	Poplava	Dervišaga, Vidovci, Mihaljevci, Novi Mihaljevci, Novo Selo, Drškovci, Donji Emovci, Gornji Emovci, Golobrdci, Alaginci, Novi Štitnjak, Ugarci, Stara Lipa i Požege	3.913.474,00	Ne	Stambeni objekti, gospodarski objekti, poljoprivredne površine i infrastruktura

2014.	Izlijevanje vode iz kanalske mreže	Požega, Vidovci, Dervišaga i Mihaljevci	850.022,21	Ne	Stambeni objekti, gospodarski objekti, poljoprivredne površine i infrastruktura
2015.	Suša	Cijelo područje grada Požege	5.800.072,95	Ne	Poljoprivredne površine
2016.	Mraz	Cijelo područje grada Požege	2.021.437,78	Ne	Poljoprivredne površine
2016.	Tuča	Požega, Vidovci i Dervišaga	115.709,25	Ne	Poljoprivredne površine
2016.	Olujni i orkanski vjetar	Požega, Vidovci i Dervišaga	89.115,00	Ne	Stambeni objekti, gospodarski objekti, poljoprivredne površine
2017.	Mraz	Dervišaga, Vidovci, Mihaljevci, Novo Selo, Donji Emovci, Kunovci i Požega	2.101.798,65	Ne	Poljoprivredne površine
2018.	Olujni i orkanski vjetar	Grad Požega i prigradska naselja	2.497.004,88	Ne	Stambeni objekti, oprema, dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva
2020.	Poplava Mraz	Grad Požega i prigradska naselja	Poplava: 690.361,01 Mraz: 1.213.450,10	Ne	Poplava: Stambeni objekti, oprema, dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva, poljoprivredna zemljišta, pokretna imovina Mraz: dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva, poljoprivredna zemljišta
2021.	Mraz Poplava Tuča	Grad Požega i prigradska naselja	Mraz: 1.190.141,50 Poplava: 6.295.770,69 Tuča: 111.718.874,94	Ne	Tuča i poplava: Stambeni objekti, oprema, dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva, poljoprivredna zemljišta, pokretna imovina Mraz: Dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva, poljoprivredna zemljišta
2022.	Suša	Grad Požega	948.000,00	Ne	Poljoprivredne površine
2023.	Olujni vjetar	Grad Požega	1.390.000,00	Ne	Stambeni objekti, gospodarski objekti, poljoprivredne površine

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća - Identifikacija, analiza, vrednovanje i obrada rizika od velikih nesreća za područje grada Požege (2024.).

Jedna od najznačajnijih elementarnih nepogoda na teritoriju grada Požege je olujno nevrijeme praćeno tučom te olujnim i orkanskim vjetrom.

Glavna karakteristika tuče je nepravilnost u pojavljivanju tako da može proći i nekoliko godina da je na jednom mjestu nema, a zatim je jedne godine bude na pretek. Veća je vjerojatnost da pogodi ista područja pa su neka više ugrožena od pojave tuče. Često joj prethodi olujno nevrijeme. Pada s kišnim pljuskom, pa pri pojavi uzrokuje velike štete na poljoprivrednim kulturama, građevinskim objektima, vozilima, a može izazvati i teže ozljede osoba.

Područje Hrvatske nalazi se u umjerenim geografskim širinama gdje je pojava olujnog vjetra praćenog tučom i velikom količinom padalina relativno česta, što je slučaj i sa prostorom grada Požege.

Tuča uzrokuje najveće štete na ratarskim kulturama te voćarstvu, vinogradarstvu i šumarstvu nanoseći biljkama mehanička oštećenja lisne površine i ploda (što izravno utječe na smanjenje ili izostajanje prinosa, ali je redovito prati i intenzivan napad biljnih bolesti).

Zbog tuče u 2021. godini najveće zabilježene štete iznosile su 25 % proračuna Grada. Štete zabilježene 2023. godini iznosile su 8,1 % proračuna. Nastala je velika šteta na voćnjacima, ratarskim kulturama i šumama.

Za procjenu jačine vjetra uzimaju se podaci meteorološke postaje Požega. Postaja Požega prvo je bila smještena u središtu grada, a poslije je premještena u jugoistočni dio grada uz Orljavu. Grad Požega smješten u kotlini i sa svih strana okružen je s gorjem (Krndija, Papuk, Psunj, Požeška gora i Dilj gora) što svakako utječe na strujanje zraka. Na godišnjoj se ruži vjetra uočava najveća učestalost vjetra iz W smjera (24.4 %). Osim W vjetra u Požegi relativno često pušu N, SW i NW vjetri (15.8 %, 14.5 % i 13.9 % redom). Tišina je opažena vrlo rijetko (0.03 %). U najvećem broju slučajeva na području Požeško-slavonske županije prevladava vrlo slab vjetar (1–3 Bf) i to najčešće iz W kvadranta. U određenim vremenskim situacijama može se pojaviti jak i olujan vjetar – u hladnom dijelu povezan je s prodorima hladnog zraka sa sjevera i sjeveroistoka, a ljeti s olujnim nevremenima.

6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE

U ovom poglavlju analiziraju se dostupni kvalitativni i kvantitativni podaci vezani uz tematiku zelene infrastrukture i zelene urbane obnove za područje obuhvata, a koji su prikupljeni iz različitih pouzdanih izvora. Analizirani su strateško-planski i prostorno-planski dokumenti, dostupne baze podataka o zelenim površinama, podaci o postojećoj urbanoj strukturi, podaci o dosadašnjim ulaganjima u aktivnosti zelene urbane obnove, dostupni podaci temeljeni na prirodnim, kulturnim, povijesnim i društveno-gospodarskim elementima bitnima za razvoj predmetne Strategije i napravljena je vizualno-strukturna analiza područja zahvata. Radi uključivanja opće javnosti u proces strateškog planiranja razvoja provedena je anketa kojom su prikupljeni podaci vezani uz probleme, prepreke i mogućnosti razvoja.

6.1. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA

Strategija ZUO Grada Požege je planska podloga za strateško prostorno planiranje na teritoriju grada Požege, stoga treba biti usklađena sa strateško-planskim usmjerenjima razvoja koja su definirana postojećim strateško-planskim dokumentima.

U nastavku je analizirana usklađenost Strategije ZUO Grada Požege s temeljnim strateško-planskim dokumentima:

- Plan razvoja Požeško-slavonske županije 2021.-2027.,
- Strategija razvoja urbanog područja grada Požege za financijsko razdoblje od 2021. do 2027. godine,
- Provedbeni program Grada Požege za razdoblje 2021.-2025.

U prethodnom razdoblju izrađivana je Strategija razvoja Grada Požege za razdoblje 2015.-2020., a nova strategija razvoja na razini Grada nije izrađivana.

Osim navedenih, analizirani su još:

- Elaborat Okvirni program aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskom promjenama,
- Procjena rizika od velikih nesreća Grada Požege.

6.1.1. PLAN RAZVOJA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.-2027.

Plan razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine (Plan razvoja) srednjoročni je akt strateškog planiranja od značaja za županiju kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije RH do kraja 2030. godine te sektorskih i višesektorskih strategija RH.

U Planu razvoja definirana su četiri razvojna prioriteta i ukupno sedamnaest posebnih ciljeva. Strategija zelene urbane obnove Grada Požege pridonijet će ostvarenju sljedećih razvojnih prioriteta / posebnih ciljeva:

Razvojni prioritet 1.: Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva kroz zeleni i pametan razvoj

- **Posebni cilj 1.1. Razviti konkurentno i pametno gospodarstvo**
 - Mjera 1.1.2. Jačanje zelenog gospodarstva i biogospodarstva

- poticanje i razvoj kružnog gospodarstva, modernizacija i dekarbonizacija energetske intenzivnog gospodarstva, ulaganje, jačanje i potpora domaćih i stranih ulaganja u zeleno gospodarstvo i biogospodarstvo, unaprjeđenje infrastrukture zelenog gospodarstva, poticanje i primjena ekoinovacija u poduzetništvu.
- **Posebni cilj 1.2. Povećati konkurentnosti u poljoprivredi i akvakulturi**
 - Mjera 1.2.2. Razvoj ekoproizvodnje
 - uvođenje proizvodnih i upravljačkih praksi i tehnologija koje pridonose biogenosti tla, sprječavati daljnji gubitak biološke raznolikosti korištenjem tradicijske poljoprivrede i očuvanjem autohtonih pasmina i sorti, unaprjeđenje održivog gospodarenja tлом, vodama i bioraznolikošću te očuvanje kvalitete tla i vode.

Razvojni prioritet 2.: Povećati kvalitetu življenja

- **Posebni cilj 2.6. Razviti održivu i pametnu komunalnu, prometnu, IKT i drugu infrastrukturu**
 - Mjera 2.6.1. Ulaganje u cestovni i željeznički promet
 - izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija prometnica regionalnog i lokalnog karaktera, izgradnja i modernizacija pješačkih staza, izgradnja i modernizacija nogostupa, izgradnja i modernizacija biciklističkih staza.
- **Posebni cilj 2.7. Osigurati ekološku i energetske tranziciju**
 - Mjera 2.7.1. Očuvanje okoliša i prirode te upravljanje klimatskim promjenama
 - Aktivnosti 2.7.1.1.: poticanje izrade i ažuriranja planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti, unaprjeđenje održivog gospodarenja tлом, vodama i bioraznolikošću te očuvanje kvalitete tla i vode, osmišljavanjem planova upravljanja / zaštite / gospodarenja resursima prirodne baštine, poboljšanje prezentiranja prirodne baštine PSŽ u edukativne svrhe, ali i s ciljem osnaživanja prirodnih vrijednosti kao prepoznatljivog turističkog brenda, jačanje horizontalne i vertikalne suradnje u upravljanju okolišem te osmišljavanje adekvatnog oblika komunikacije s javnosti uz poticanje sudjelovanja javnosti u odlučivanju o pitanjima okoliša, provođenje i poticanje aktivnosti za reciklažu otpada te poticanje kružnog i zelenog gospodarstva - sanacija ilegalnih odlagališta otpada, sanacija i zatvaranje odlagališta otpada, izgradnja reciklažnih dvorišta i uspostava mobilnih reciklažnih dvorišta.
 - Mjera 2.7.2. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja alternativnih izvora energije
 - poticanje i provođenje mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti u zgradama javne i stambene namjene, povećanje energetske samodostatnosti i učinkovitosti alternativnih izvora energije, promicanje energetske tranzicije i korištenje obnovljivih izvora energije, poticanje izgradnje solarnih sustava kao alternativnih izvora energije.

Razvojni prioritet 3.: Učinkovita javna uprava i upravljanje imovinom, prostorno i strateško planiranje

- **Posebni cilj 3.3. Ojačati otpornosti na krizne situacije**
 - Mjera 3.3.1. Ulaganje u prevenciju i sanaciju posljedica velikih nesreća, prirodnih nepogoda i drugih nesreća
 - ulaganje u prevenciju i sanaciju posljedica velikih nesreća, ulaganje u prevenciju i sanaciju od prirodnih nepogoda.

6.1.2. STRATEGIJA RAZVOJA URBANOG PODRUČJA POŽEGA ZA FINANCIJSKO RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027. GODINE

Strategija razvoja urbanog područja grada Požege (u nastavku: SRUP) je akt strateškog planiranja u okviru politike regionalnog razvoja, koji služi kao multi-sektorski strateški okvir kojim se planira razvoj urbanog područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja, a predstavlja i preduvjet za korištenje ITU mehanizma za sedmogodišnje razdoblje u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije.

Urbano područje Požege (UP) definira dva glavna prioritetna područja javnih politika:

Prioritet 1. Kvalitetan život podrazumijeva ostvarenje visoke kvalitete života svih stanovnika UP-a kako je definirano srednjoročnom razvojnom vizijom te za što se pretpostavlja dobra koordinacija između sva tri sektorska područja – društva, gospodarstva i urbanog okruženja. U sklopu Prioriteta 1, ova Strategija najviše će doprinijeti sljedećim posebnim ciljevima:

- **Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje kvalitete života kroz javne usluge**
 - Mjera 1.1.3. Unaprjeđenje ljudskih, infrastrukturnih, materijalnih i tehnoloških kapaciteta javnih ustanova
- **Posebni cilj 1.2. Unaprjeđenje kvalitete života kroz smanjenje socijalne isključenosti**
 - Mjera 1.2.2. Promicanje bavljenja sportom i veća ponuda sportskih sadržaja
 - Mjera 1.2.3. Razvoj sadržaja za provođenje slobodnog vremena izvan redovne nastave

Prioritet 2. Razvijeno i povezano područje podrazumijeva prvenstveno ostvarenje gospodarskih ciljeva u smislu zelenog i održivog razvoja, cirkularne ekonomije i korištenja pametnih tehnologija (tehnologije IV. industrijske revolucije) te doprinos povezanosti na cijelom urbanom području, što znači i razvoj prometne infrastrukture, sigurnosne infrastrukture, korištenja inovativnih rješenja u prometu i drugih načina jačanja vezne infrastrukture, a da se pritom vodi računa o okolišu, odnosno zaštiti prirodnih resursa. U sklopu Prioriteta 2, ova Strategija najviše će doprinijeti sljedećim posebnim ciljevima:

- **Posebni cilj 2.1. Zeleni, pametni i održivi razvoj baziran na cirkularnoj ekonomiji**
 - Mjera 2.1.1. Uključivanje stručnjaka iz različitih područja u aktivno planiranje razvoja
 - Mjera 2.1.2. Prakticiranje održive cirkularne (kružne) ekonomije
 - Mjera 2.1.5. Iskorištavanje zapuštenih područja u svrhu njihove aktivacije i osuvremenjivanja
 - Mjera 2.1.6. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe
- **Posebni cilj 2.2. Poboljšanje povezanosti područja i zaštita prirodnih resursa**
 - Mjera 2.2.1. Izgradnja i rekonstrukcija pješačke i biciklističke infrastrukture
 - Mjera 2.2.3. Razvoj digitalne infrastrukture

6.1.3. PROVEDBENI PROGRAM GRADA POŽEGA ZA RAZDOBLJE 2021.-2025.

Provedbeni program Grada Požege za razdoblje 2021.-2025. godine strateški je dokument koji se, sukladno zakonskim obvezama, donosi za vrijeme trajanja mandata gradonačelnika i kao takav vrijedi za taj mandat. Programom su definirane mjere, aktivnosti i razvojni projekti Grada Požege za mandatno razdoblje od 2021. do 2025. godine, koji se trenutno provode. Provedbeni program Grada Požege usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom 2030., Planom

razvoja Požeško – slavonske županije 2021.-2027., a sve u skladu s ciljevima nove regionalne i kohezijske politike Europske unije za razdoblje 2021.-2027.

Vizija odražava želju da se grad Požega, u bliskoj budućnosti, prometne u mjesto visoke kvalitete života, pružajući jednake mogućnosti za sve. Kako bi se ostvarila vizija potrebno je na adekvatan i okolišno prihvatljiv način razviti i prilagoditi postojeću urbanu infrastrukturu te osigurati veću učinkovitost i ponudu javnih usluga za sve građane. Osnovni preduvjet visoke kvalitete života je kreiranje novih radnih mjesta i poboljšanje postojećih kroz poticanje razvoja poduzetništva i samozapošljavanja te omogućavanje pristupa društvenim vrijednostima za sve društvene skupine, a posebno one koje su u nepovoljnom položaju u društvu i na tržištu rada. Vizija je dugoročna te je relevantna i nakon završetka provedbe trenutno valjanog provedbenog programa.

Misija je grad Požegu razviti u mjesto visoke kvalitete života, pružajući jednake mogućnosti za sve. Razviti novu zelenu i urbanu infrastrukturu, povećati ponudu javnih usluga te stvoriti poduzetničku klimu koja je generator novih investicija kako bi se stvorila dodana vrijednost i otvorila nova radna mjesta.

Analizom kratkoročnih razvojnih potreba i potencijala definirana su tri prioriteta područja, a ova Strategija najviše se odnosi na:

Prioritet 2. Unaprijediti kvalitetu života

- Mjera 2.4. Povećati dostupnost sportskih sadržaja
- Mjera 2.6. Unaprijediti promet i povećati kvalitetu održavanja javnih prometnica
- Mjera 2.7. Unaprijediti brigu o okolišu
- Mjera 2.8. Urediti naselja i unaprijediti kvalitetu stanovanja
- Mjera 2.9. Unaprijediti komunalno gospodarstvo.

6.1.4. ELABORAT OKVIRNI PROGRAM AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA RIZICIMA OD POPLAVA NA URBANOM PODRUČJU GRADA POŽEGE KROZ MJERE PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA

Pojavom učestalijih poplava koje su uzrokovane ekstremnim i nepredvidivim oborinama na području grada Požega i okolice, u svibnju 2023. godine započelo se s promišljanjem o odnosu Grada i partnera prema tom sve većem svjetskom problemu. Centar Građevinskog Fakulteta d.o.o. Zagreb nositelj je izrade studijske analize „*Okvirni program aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požega kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama*“ koja je izrađena u prosincu 2023. godine, u kojoj su prepoznati i valorizirani postojeći problemi u sustavu upravljanja rizicima od urbanih poplava, odnosno u sustavu oborinske odvodnje, te su dane preporuke za unaprjeđenje sustava kroz izradu okvirnog programa aktivnosti. Poboljšanje sustava upravljanja rizicima od urbanih poplava na području grada Požega, sagledani su u širokom spektru međusobno povezanih aspekata (tehnički elementi sustava oborinske odvodnje, upravljački, pravni i urbanistički aspekti.), a temeljem analize postojećeg stanja predložene su mjere za unaprjeđenje stanja u vidu Okvirnog programa aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava.

Okvirni program aktivnosti ujedno predstavlja i program prilagodbe klimatskim promjenama u pogledu otpornosti Grada Požega na urbane poplave. Osim toga, uključuje i zeleno-infrastrukturne mjere smanjenja otjecanja i mjere upravljanja otjecanjem koje se ne može izbjeći (uređivanjem postojeće prometne infrastrukture za kontrolirano odvođenje viška voda uz minimiziranje potencijalnih šteta).

Analizom potreba obrane od poplava na urbaniziranom području grada Požege detektirano je sljedeće: nedostatak praćenja rada sustava, načelna problematika prilikom prelaska na razdjelni sustav odvodnje u rubnim područjima grada Požege, nedostatak dodatnih funkcionalnih kišnih rasterećenja u prijemnik (Orljavu s pritokama) ili kišnih retencija u sustavu odvodnje, dotrajalost postojećih kanala odvodnje, potreba za izradom ocjena strukturalnog stanja sustava i potreba za rehabilitacijom, nedostatak praćenja rada sustava, odnosno uočeni su nedostaci postojećeg stanja u upravljanju urbanim poplavama na području grada Požege.

Detaljno su razrađene i opisane kratkoročne i dugoročne aktivnosti, odnosno izrada integralne studije upravljanja urbanim poplavama na području grada Požege koja će obuhvatiti rizike od poplava uslijed visokih voda rijeke Orljave i njezinih pritoka, jakih oborina i pronosa nanosa u kanalizacijski sustav, a koja će sagledati primjenu integralnih mjera (građevinskih i negrađevinskih) s posebnim naglaskom na NBS (engl. Natural Based Solutions) rješenja (elemente „zelene infrastrukture“).

Navedena rješenja su poznata pod raznim nazivima, poput održivi sustavi odvodnje, zeleni sustavi odvodnje, zelena infrastruktura, najbolji postupci upravljanja oborinskim dotokom (engl. Best Management Practices – BMP) i LID (engl. Low Impact Development). LID sustavi uključuju okolišno prihvatljiva i oku ugodna rješenja (zamjene asfaltiranih površina zelenim površinama, ugradnja zelenih krovova, uređenje zelenih površina u obliku bioretencija).

Rješenja temeljena na prirodi, poznata još i kao. „zelena infrastruktura“ (engl. nature-based solutions, NBS) predstavljaju koncept strateškog korištenja prirode u svrhu odgovora na nove ekološke i društvene izazove. U urbanim sredinama NBS rješenja primjenjuju se kroz novija inženjerska rješenja kao što su zeleni krovovi, urbani vrtovi, vertikalni vrtovi, zelene barijere i integralna oborinska odvodnja. Izvan urbanih područja postoji velika mogućnost primjena za oblikovanje i upravljanje novim ekosustavima kao što su agroekosustavi, zaštićena područja, zeleni koridori, močvare, riječni slivovi i obalne zone.

- „Gradovi spužve“ jedan je od termina u kategoriji održivih gradova koji podrazumijeva tip grada koji se ne ponaša poput nepropusnog sustava koji ne dopušta filtriranje vode u tlo, već poput spužve upija oborinske vode, prirodno filtrira i upušta u vodonosnik. Kako bi urbano područje postalo „grad spužva“ mora povećati količinu zelenih površina, povezanih vodotoka, zelenih krovova, propusnog popločenja, poroznih struktura kao što su bioretencije te je potrebno racionalno koristiti vodu i reciklirati.
- Integralna odvodnja se pokazala učinkovitim i isplativim rješenjem za poboljšanje propusnosti površine i rasterećenje konvencionalnog sustava odvodnje u gusto izgrađenim urbanim područjima. SuDS (engl. sustainable urban drainage systems) se može primijeniti u sljedećim oblicima: propusna popločenja, infiltracijski rovovi, retencijska jezera, filtrirajući kanali, filtrirajuće kutije za stabla, vegetacijski kanali, zasađena retencijska područja, ribnjaci i kišni vrtovi.
- Zeleni krovovi su jedno od rješenja za gusto izgrađena urbana područja gdje postoji nedostatak zelenih površina. Oni su vrsta rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama, donoseći multifunkcionalne dobrobiti. Zeleni krovovi, kad su u široj primjeni na području gusto izgrađenog grada, mogu umanjiti otjecanje oborinske vode za 17-20 %, poboljšati bioraznolikost, umanjiti efekt urbanog toplinskog otoka te umanjiti temperaturu unutrašnjih prostora za do 5°C.

6.1.5. PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA

Obveza izrade procjene rizika od velikih nesreća regulirana je člankom 17. Zakona o sustavu civilne zaštite (NN broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22), a izrađuje se sukladno Smjernicama za izradu procjena rizika od velikih nesreća koje donose izvršna tijela jedinica područne (regionalne) samouprave. Procjena rizika za područje grada Požege (u daljnjem tekstu: Procjena rizika) izrađena je 2024. godine sukladno Smjernicama za izradu procjene rizika od velikih nesreća Požeško-slavonske županije.

Na 30. sjednici Gradskog vijeća Grada Požege, održanoj 19. rujna 2024. godine, Gradsko vijeće usvojilo je Odluku o usvajanju Procjene rizika od velikih nesreća za područje grada Požege 2024. godine. Procjena rizika definira 3 kriterija za procjenu utjecaja prijetnji na kategoriju društvenih vrijednosti:

- život i zdravlje ljudi
- gospodarstvo
- društvena stabilnost i politika.

Na temelju postavljenih kriterija, analizirani su slijedeći scenariji: poplave izazvane izlivanjem vodenih tijela, potres, pojava toplinskog vala, suša, olujno nevrijeme praćeno velikim količinama leda i kiše, epidemije i pandemije, tehničko tehnološke nesreće i tehničko tehnološke nesreće u cestovnom prometu.

Osim poplava i ekstremno visokih temperatura, rizika koji mogu imati najveće učinke i posljedice na području grada Požege, radna skupina je odabrala i pojavu - sušu, kao pojavu koja permanentno više od desetljeća stvara najveće štete. Kako je poljoprivreda jedna od temeljnih djelatnosti na promatranom prostoru ona izaziva velike materijalne štete. Smanjenju ovog rizika nije moguće pristupiti na razini Grada, a kao najbolja opcija pokazuje se sustavno rješavanje navodnjavanja.

Prema izvršenom vrednovanju rizika utvrđeno je da se svi obrađeni rizici nalaze u razredu tolerantnih rizika:

- Poplave izazvane izlivanjem vodenih tijela: Ovaj rizik je moguće smanjivati mjerama i aktivnostima redovitog čišćenja vodotoka 3. i 4. reda za čije je stanje odgovoran Grad. Za vodotoke 1. i 2. reda odgovorne su Hrvatske vode. Iz toga razloga ovaj rizik je potrebno podijeliti.
- Potres: Zbog vrlo male vjerojatnosti nastanka velike nesreće rizik je prihvatljiv, te je potrebno u sljedećem propisanom roku od 3 godine izvršiti ažuriranje procjene rizika.
- Suša: Klimatske promjene na ovaj rizik utječu u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju i nemaju utjecaja na život i zdravlje ljudi te kritičnu infrastrukturu. Ovaj rizik se ne može prihvatiti budući da Grad nema financijsku moć za izgradnju sustava za navodnjavanje čime bi se ovaj rizik mogao smanjiti, stoga se prenosi na višu teritorijalnu jedinicu.
- Tuča: Tuča uzrokuje najveće štete na ratarskim kulturama te voćarstvu, vinogradarstvu i šumarstvu nanoseći biljkama mehanička oštećenja lisne površine i ploda, može oštetiti pokrove i ostakljenja na građevinskim objektima, ozbiljno oštetiti vozila, a takva može izazvati i teže ozljede osoba. Državni hidrometeorološki zavod provodi obranu od tuče i sezona obrane od tuče traje od 1. svibnja do 30. rujna. Rizik je moguće smanjiti.
- Ekstremne temperature – toplinski val: Ugroženo je cijelo područje grada. Stanovnici preventivnim mjerama mogu utjecati na smanjenje rizika. Rizik je moguće prihvatiti.

- Epidemije i pandemije: Cijelo područje grada je ugroženo. Stanovnici preventivnim mjerama mogu utjecati na smanjenje rizika. Rizik je moguće prihvatiti.
- Industrijske nesreće: Rizik je moguće prihvatiti ukoliko troškovi premašuju dobit i prenosi se na pravne osobe, korisnike opasnih tvari koje su u obvezi provođenja mjera za smanjivanje rizika.
- Tehničko – tehnološke nesreće – Cestovni promet: Rizik je moguće prihvatiti ukoliko troškovi premašuju dobit i prenosi se na pravne osobe, korisnike opasnih tvari koje su u obvezi provođenja mjera za smanjivanje rizika.

Smjernicama za izradu procjene rizika od velikih nesreća za područje Požeško-slavonske županije dodana je prioriteta prijetnja koja je prisutna na području grada Požege, a to je pojava epidemije zlatne žutice vinove loze, međutim, zbog nedostatka podataka prijetnja detaljnije nije obrađena. (*Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća*)

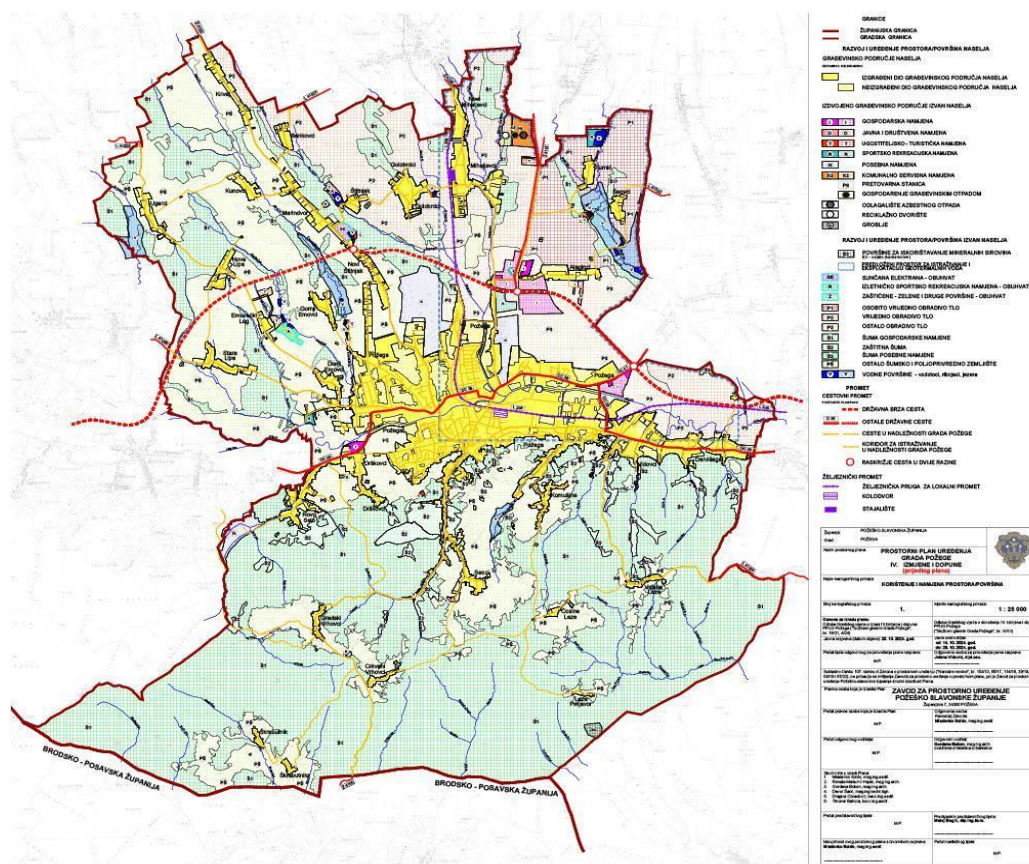
6.2. ANALIZA PROSTORNO PLANSKIH DOKUMENATA

U ovom poglavlju analizira se prostorno-planska dokumentacija Grada Požege: Prostorni plan uređenja Grada Požege (IV. izmjene i dopune, 2024. godine) i Generalni urbanistički plan Grada Požege (VI. izmjene i dopune 2024. godine). Analizom važećih prostornih planova iščitavaju se glavne smjernice razvoja jedinice lokalne samouprave. Unutar analize prostornih planova, poseban naglasak stavlja se na elemente koji mogu utjecati na mogućnosti i prepreke za razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama. Analizirane su odredbe koje definiraju postojeće i planirane zaštićene dijelove prirode, ekološku mrežu Natura 2000 te zaštićene, preventivno zaštićene i evidentirane lokalitete i zone kulturne baštine. Navedena područja imaju značajnu ulogu u determinaciji zelene infrastrukture područja jedinice lokalne samouprave.

6.2.1. PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGE IV. IZMJENE I DOPUNE

Prostorni plan uređenja Grada Požege, njegove IV. Izmjene i dopune (listopad 2024.), ("Službene novine Grada Požege", br. 16/05, 27/08, 19/13 i 11/17), donesen je na Gradskom vijeću Grada Požege 25. studenog 2024. godine (u daljnjem tekstu PPUG).

Slika 8. Korištenje i namjena prostora/površina

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Požege, IV. Izmjene i dopune (listopad 2024.).

Analizom planiranih sadržaja i postojećih površina, u PPUG-u se ne spominju pojmovi zelena urbana obnova odnosno ciljevi razvoja zelene infrastrukture, unaprjeđenje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ali se u pojedinim dijelovima Plana obrađuju teme koje se mogu povezati s pojmovima zelene urbane obnove. Pojmove zelene urbane infrastrukture možemo povezati sa uvjetima i mjerama zaštite propisanih za planiranje, izgradnju i / ili rekonstrukciju pojedinih infrastrukturnih zahvata, odnosno građevina različitih namjena. Mjere zaštite se propisuju i za krajobrazno vrijedna područja, zaštićene dijelove prirode i objekte povijesno-kulturne baštine što doprinosi i pojedinim ciljevima kao što su integracija NBS rješenja, odnosno unaprjeđenje KG prostorom i zgradama. Važno je napomenuti da se obuhvatom PPUG-a omogućava i potiče korištenje alternativnih izvora energije (energetska postrojenja za iskorištavanje energije vjetera, sunčane elektrane i / ili fotonaponski moduli na stupovima, bioenergetska postrojenja, kogeneracija, iskorištavanje mineralnih i termalnih voda), gdje se osobito važnim ističe obnovljivost izvora te ekološka prihvatljivost i smanjenje zagađenja (osobito emisija CO₂ i drugih stakleničkih plinova).

U nastavku su navedeni značajni prostori iz PPUG-a koje je moguće usmjeriti na razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama:

- Korištenje i proširenje postojećih groblja (groblje Krista Kralja),
- Sportsko-rekreacijske površine (sportsko-rekreacijske namjene: „Villare“, "Strelišće Gradski Vrhovci“, „Drškovci“, „Turnić“ i „Golobrdci“);
- Prostor javne i društvene namjene („Požeška gora – Thallerov hram“ u Požegi i „Alaginci 2“);
- Prostor obrazovne namjene edukacijskog centra „Marindvor“;

- Područje za gospodarenje otpadom „Vinogradine“;
- Gospodarske zone poljoprivredno-poslovne namjene i rekreacijsku zonu „Požega–sjever“;
- Područje zone ugostiteljsko-turističke namjene „Emovački lug 1“ i „Emovački lug 2“;
- Područja ugostiteljsko-turističke i sportsko–rekreacijske namjene „Sovinjak“;
- Građevine za iskorištavanje obnovljivih izvora energije;
- Građevine u funkciji robinzonskog turizma;
- Planirane sanacije divljih odlagališta;
- Područja pojačane erozije, nestabilne padine, klizišta.

Odredbe iz PPUG-a koje se odnose na krajobraz i mogućnosti zelene infrastrukture:

„Članak 152.

U gospodarskim zonama, za površine namijenjene sunčanim elektranama, ukoliko budu planovima užitih područja, najmanje 15 % građevne čestice treba biti uređeno kao zelenilo. Građevine sunčanih elektrana moraju biti udaljene najmanje 15,0 m od građevina stambene, ugostiteljsko–turističke, javne i društvene ili sportsko–rekreacijske namjene, osim ako se ista gradi unutar same zone, a za potrebe radnika te zone. Također mora biti odijeljena zelenim pojasom najmanje širine 5,0 m ili javnom prometnom površinom, ozelenjenim zaštitnim infrastrukturnim koridorom i slično. Sve ozelenjene i zatravljene površine za gospodarsku namjenu, kao i površine ispod fotonaponskih modula na stupovima ukoliko su ozelenjene, zatravljene ili zasadene kulturama ili uređenim zelenilom, smatraju se uređenim zelenim površinama te se uračunavaju u ukupni postotak uređenog zelenila na čestici.

Članak 199.

Najmanje 40 % građevne čestice treba biti uređeno kao parkovno, pejzažno ili zaštitno zelenilo. U zelenilo se uračunavaju ozelenjene i zatravljene površine za sport i rekreaciju, površine dječjih igrališta i sl.

Članak 213.

*Komunalne građevine unutar granica građevinskog područja naselja su groblja, tržnice na malo i reciklažna dvorišta. **(nije propisano uređenje elementima ZI)***

Članak 230.

Uvijeti uređenja naselja Postojeće uređene parkovne površine ne smiju se smanjivati.

Članak 232.

Uz obje strane ulica u naseljima, osobito glavnih, gdje god je to moguće treba podizati tradicijske bjelogorične drvoreda, dok postojeće crnogorične treba postupno uklanjati i također zamjenjivati bjelogoričnim. Postojeće površine parkova ne smiju se smanjivati, a u njima se dozvoljava gradnja isključivo građevina privremenog karaktera, urbane opreme i infrastrukture.

Članak 275.

Izgrađenost pojedinačne građevne čestice nije veća od 40 %, a koeficijent iskoristivosti nije veći od 1,2. Najmanje 40 % građevne čestice treba biti uređeno kao parkovno, pejzažno ili zaštitno zelenilo. U zelenilo se uračunavaju ozelenjene i zatravljene površine za sport i rekreaciju, površine dječjih igrališta i sl. Sve ozelenjene i zatravljene površine za gospodarsku namjenu, smatraju se uređenim zelenilom te se ne uračunavaju u ukupnu izgrađenost građevne čestice.

Članak 589.

Na lokaciji izletničko–sportsko-rekreacijskog područja "Emovački lug 3" planira se hortikulturno uređenje krajobraza uz mogućnost gradnje pristupnih putova, pješačkih i drugih staza, postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, putokaza, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, drvenih nadstrešnica, određena mjesta za ognjišta / ložišta za piknik u prirodi i sl. Na ovoj lokaciji nalazi se / planira i ribnjak koji se koristi za sportski ribolov, ali i različite druge rekreacijske aktivnosti.

Članak 645.

Ovim Planom potrebno je obuhvatiti, omogućiti, poticati i stvoriti preduvjete za održive oblike prometovanja poput biciklističkog prometa i elektromobilnosti. Za navedene načine prometovanja treba planirati odgovarajuću infrastrukturu u skladu s propisima i prometnim potrebama. U Gradu Požezi potrebno je razvijati mrežu biciklističkog prometa te se na području Grada planira izgradnja mreže biciklističkih staza, kao i biciklističko-pješačkih prometnica kojom bi grad Požega povezala sa susjednim jedinicama lokalne samouprave: Požega-Brestovac, Požega-Velika, Požega-Kaptol, Požega-Jakšić i Požega-Pleternica.

Analizom postojeće infrastrukture biciklističkog prometa ustanovljeno je da na području Grada Požege u ovom trenutku postoji tek manji broj izgrađenih biciklističkih ili biciklističko-pješačkih staza unutar gradskog područja te kako je u najavi izgradnja biciklističko-pješačke staze koja bi povezivala Grad Požegu i Općinu Jakšić, a ovim Planom je omogućen njen nastavak, kao i planiranje te izgradnja ostalih biciklističkih i biciklističko-pješačkih staza prema drugim jedinicama lokalne samouprave navedenim u prethodnom stavku, ali i prema svim drugim naseljima te unutar naselja, osobito jer se korištenje bicikala i biciklističkog prometa potiče na svim razinama. Biciklističke površine se mogu graditi kao staze ili trake uz kolnik, a mogu se organizirati i u okviru kolnika te postojećih lokalnih i poljskih puteva. Mrežu biciklističkih staza ili traka potrebno je opremiti prometnom signalizacijom.

Članak 839.

Mjere očuvanja prirodnih vrijednosti uključuju:

- inventarizaciju i valorizaciju biološke i krajobrazne raznolikosti s procjenom njihove ugroženosti,
- monitoring ugroženih staništa,
- monitoring indikatorskih i ugroženih vrsta,
- izgradnju "zelenih mostova" (prijelazi za životinje) tamo gdje nije moguće izbjeći izgradnje prometnica kroz staništa životinja,
- smanjenje gubitaka površina i raznolikosti prirodnih i poluprirodnih travnjaka kao vrijednih antropogenih staništa bogatih biološkom raznolikošću,
- čuvanje mreže prirodnih i poluprirodnih staništa koja nisu zanimljiva s proizvodnog stajališta, posebno uz rubove velikih monokulturnih površina, uz ceste, putove i kanale,
- očuvanje raznolikosti staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno plavljenje i dr.),
- prethodno snimanje postojećeg stanja te planiranja zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica, poplava i erozije) na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka, čime se osigurava da ne dođe do značajnog narušavanja hidromorfološkog stanja vodnih tijela,
- racionalnije korištenje postojeće hidromelioracije u svrhu osposobljavanja poljoprivrednog zemljišta za povećanje proizvodne sposobnosti, a posebno zapuštenih poljoprivrednih površina.

Članak 848.

Što hitnije je potrebno izvršiti zatvaranje i sanaciju svih odlagališta otpada koja se trenutno još uvijek koriste / divljih odlagališta otpada. Gdje god je moguće potrebno je predvidjeti biološku sanaciju i kreiranje staništa nalik okolnom prirodnom.“

Generalni urbanistički plan (GUP) predstavlja strateški dokument koji definira dugoročni smjer razvoja grada. Svrha GUP-a je planiranje izgradnje, ali i očuvanje prirodne i kulturne baštine, stvaranje uvjeta za održivi razvoj i osiguravanje kvalitetne infrastrukture i prometne povezanosti. GUP sadrži način i oblike zaštite i korištenja, uvjete i smjernice za uređivanje i zaštitu prostora, mjere za unaprjeđivanje i zaštitu okoliša, područja s posebnim i drugim obilježjima, te druge elemente važne za grad Požegu. Gradsko vijeće Grada Požega je na 25. sjednici, održanoj dana 31. siječnja 2024. godine, donijelo odluku o VI. Izmjenama i dopunama GUP-a Grada Požega.

Prema GUP-u, područje grada Požega razvijat će se i obnavljati usporedno i u međuzavisnosti s uravnoteženim i ravnomjernim razvitkom Republike Hrvatske, prostorom Požeško-slavonske županije i područjem Grada Požega. U sveukupnom razvoju Grada Požega razvijat će se i obnavljati i njegov urbani dio.

Cilj prostornog uređivanja grada Požega je urbana obnova i konsolidacija njegova urbanog područja što će se poticati sljedećim planskim mjerama:

- dopunjavanjem (pogušćivanjem) djelomično izgrađenog područja,
- rehabilitacijom izgrađenoga urbanog tkiva,
- očuvanjem i uređivanjem neizgrađenih površina,
- poboljšanjem urbane mreže i komunikacijskih sustava te razvojem javnog prometa,
- unapređivanjem sustava urbanog uređivanja, gospodarenja gradskim prostorom i ukupne urbane reprodukcije grada,
- očuvanjem povijesnih i prirodnih vrijednosti, te sustavnim evidentiranjem i sanacijom ugroženih vrijednosti povijesne jezgre i drugih nositelja povijesnog identiteta grada, reljefne raznolikosti, dijelova šuma i vrijednog krajolika.

GUP-om su zelene površine razgraničene na površine:

- uređene parkovne površine,
- dječja igrališta,
- park šuma,
- šume,
- perivoj s izgradnjom,
- kultivirani krajobraz,
- pejzažno i zaštitno zelenilo.

Posebno vrijedna područja prirode:

Šume, vrijedni krajolici, za zaštitu predloženi spomenici prirode i parkovne arhitekture te drugi vrijedni prostori uređuju se:

- dijelovi šuma u skladu s njihovom kategorijom i mjerodavnim propisima;
- padine Požeške gore očuvanjem osobitosti krajolika, reljefa, načina korištenja površina, parcelacije, načina i uvjeta gradnje na postojećim i novim građevnim česticama;
- priobalja rijeke Orljave, potoka Veličanke, Vučjaka i Komušanca te drugih potoka i stajaćih voda očuvanjem osobitosti krajolika uz saniranje ugroženih i uništenih dijelova okoliša. Moguća je regulacija vodotoka bez dugih poteza promjene geometrije toka;
- drugi prostori: oblikovanjem parkova perivoja i drvoreda, raslinjem što odgovara podneblju i okolnom prostoru.

Posebno osjetljiva područja i cjeline na kojima je ugrožen okoliš su:

- prostori u kojima je zagađen zrak (središnji gradski prostor, okolina tvornica),
- prostori u kojima je povećana buka (središnji gradski prostor, potezi uz značajnije cestovne prometnice i željezničku prugu i uz djelatnosti koje su izvor buke),
- prostori u kojima je ugroženo tlo (zbog nestabilnosti tla, zagađivanja tla i voda iz nepropisno izvedenih septičkih i sabirnih jama, nepostojanja zgrada i uređaja za odvodnju otpadnih voda, deponiranje otpada i sl.),
- potoci, rijeka Orljava te stajaće vode,
- podzemne vode,
- prostori i građevine u kojima se obavljaju djelatnosti što povećavaju opasnost od eksplozije, požara i zagađivanja podzemnih voda, tla i zraka.

Na posebno osjetljivim područjima i cjelinama treba osigurati i provoditi propisane mjere zaštite okoliša do postizanja nivoa opterećenja prihvatljivog za okoliš. Na prostoru grada u kojem je zastupljeno stanovanje treba osigurati i provesti mjere zaštite od buke tako da ona u boravišnim prostorima stambene namjene ne prelazi razinu od 30 db noću i 40 db danju.

Mjere očuvanja i zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti:

Krajobrazne i prirodne vrijednosti čuvat će se i štititi osobito:

- njegovanjem specifičnosti prostornih cjelina – krajobraznih mikroprostora i karakterističnih slika prostora uvjetovanih prirodnim obilježjima i kulturno–povijesnim nasljeđem, očuvanjem parcelacije, načina korištenja i gospodarenja;
- očuvanjem i obnovom kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza;
- osiguranjem ravnoteže i sklada između urbaniziranih dijelova grada i njihova prirodnog okruženja (šume, kultivirani krajolik).

Prirodne krajobrazne osobitosti se na području grada osigurava čuvanjem prostornih cjelina:

- Dijelovi šume:
 - definiranjem namjene i korištenja prostora u kontaktnom području sukladno vrijednosti i karakteru zaštite;
 - zaštitom osobito vrijednih prirodnih prostora i kulturno-povijesnih cjelina.
- Sjeverne padine Požeške gore:
 - očuvanjem karakteristične konfiguracije prostora, osobito dolina potoka i istaknutih reljefnih točaka s kvalitetnim vizurama bez izgradnje;
 - očuvanjem neizgrađenih površina, te struktura i primjerenog mjerila izgrađenog okoliša.

Na padinama Požeške gore čuvaju se karakteristične konfiguracije, neizgrađene površine sa šumskom vegetacijom i sklopovima vinograda i voćnjaka. Na istaknutim reljefnim točkama s kvalitetnim vizurama–Kalvarija isključuje se bilo kakva izgradnja. Zapušteni "Križni put" treba urediti.

- Dio doline rijeke Orljave:
 - očuvanjem kvalitete podzemnih voda i racionalnim planiranjem namjena površina;
 - očuvanjem od izgradnje dijelova starog korita te uređenje sadnjom autohtonog zelenila i vraćanjem elementa vode u ovaj prostor.

Štite se i čuvaju otvorenima, tokovi rijeke Orljave i svih potoka s njihovim obalama, dolinama i kanjonima. Regulacija vodotoka mora maksimalno poštivati osobitosti prirodnog toka, a korita se moraju uređivati tako da se osigura očuvanje biološke raznolikosti. U nizinskom području mora se očuvati kvaliteta podzemnih voda.

Dijelovi prirode koji se predlažu za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- park na Starom Gradu,
- park uz lijevu obalu Orljave,
- park na Ratarnici,
- ostali parkovi uz Osječku ulicu (Kaznionica, Bolnica),
- park uz izvor Tekija,
- drvodred u Ulici Republike Njemačke,
- Sokolovac s Kalvarijom.

Do donošenja akata o proglašenju zaštićenih dijelova prirode, navedeni parkovi planom se štite u zatečenim granicama održavanjem i uređivanjem postojeće vegetacije i prostorne organizacije. Zabranjuje se bilo kakva nova izgradnja (zgrade, športski tereni, bazeni, parkirališta i sl.).

Unutar obuhvata Plana ovim se Odredbama štite:

- svi postojeći drvodredi,
- postojeći javni parkovi,
- krajnji obronci Požeške gore (koji su većim dijelom izvan obuhvata GUP-a),
- dolinu potoka Vučjak južno od Trga Svetog Trojstva,
- stajace vode na Ciglani, s tipičnom vegetacijom.

Za njih se propisuje održavanje, uređivanje i po potrebi zamjena starih ili bolesnih stabala novim sadnicama iste vrste. Hortikulturnim projektom može se u tom slučaju predvidjeti zamjena postojeće vrste drugom, uobičajenom u prostoru grada.

Odredbe iz GUP-a koje se odnose na krajobraz i mogućnosti zelene infrastrukture:

„Članak 51.

Za kretanje pješaka gradit će se i uređivati, osim pločnika, trgova i ulica, pješački putovi, stube i prečaci, te prolazi i šetališta. U pribrežju se omogućuje gradnja i uređivanje prečaca kao veze između usporednih ulica. Iznimno, u području u kojem nije moguće osigurati propisanu širinu kolnika i pločnika, ulicu se može urediti kao kolno-pješačku površinu na kojoj pješak ima prednost u kretanju.

U raskrižju i na drugim mjestima gdje je predviđen prijelaz pješaka, biciklista i hendikepiranih osoba preko kolnika, trebaju biti ugrađeni upušteni rubnjaci i izvedena rampa.

Članak 53.

Radi omogućavanja prometa biciklima gradit će se biciklističke staze i trake i to odvojeno od kolnika, kao zasebna površina unutar profila ulice ili kao prometnom signalizacijom obilježeni dio kolnika ili pješačke staze.

Članak 67.

Površine rijeke Orljave, stajalih voda i potoka održavat će se i uređivati tako da se održe režim i propisana kvaliteta voda, prema kategorizaciji površinskih voda.

Potoke koji imaju neuređeno korito i poplavljuju treba regulirati i urediti korito, kako bi se povećao protok vode. Potoci se pretežito uređuju otvorenog korita i pejzažno, uz očuvanje prirodnih elemenata vodotoka i okoline. Uređenje korita mora biti tako izvedeno da se očuvaju prirodna staništa biljnih i životinjskih vrsta što znači da se isključuje betoniranje i potpuno opločenje dna i pokosa korita kamenom.“

Posebno vrijedna i osjetljiva krajobrazna područja prema Članku 68. GUP-a:

„U posebno vrijednim izgrađenim područjima prigodom gradnje mora se voditi računa o povijesnim, umjetničkim i ambijentalnim vrijednostima značajnih zgrada i prostora, važnima za prepoznavanje pojedinih predjela grada. Nova gradnja se treba prilagoditi postojećoj u mjerilu, oblikovanju, materijalima završne obrade i sadržajima. Način zaštite, uređivanja i korištenja nepokretnih kulturnih dobara – povijesnih graditeljskih cjelina, povijesnih sklopova i zgrada, memorijalnog, arheološkog i etnološkog nasljeđa određen je odredbama točke 8. Mjere očuvanja i zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i nepokretnih kulturnih dobara. Zaštita, uređivanje i korištenje zaštićenih dijelova prirode i nepokretnih kulturnih dobara provodi se prema propozicijama nadležnih službi zaštite.“

„Članak. 90.

Proširenje groblja Krista Kralja u Požezi:

- Proširenje groblja zadovoljava potrebe grada za pedesetogodišnje razdoblje.
- U sklopu groblja mogu se graditi odgovarajući prateći objekti i sadržaji oblikovanjem, materijalima i gabaritima usklađeni s postojećim građevinama.
- Pri oblikovanju novog dijela groblja treba uspostaviti cjelovitost s postojećim dijelom groblja.

Članak. 91.

Zaštita i održavanje vodotoka, starog korita i priobalja Orljave i Veličanke: Provoditi bez ugrožavanja obilježja prostora vodeći računa o očuvanju šumaraka i ostataka starog korita, kao osnovnog fenomena staništa biljaka i životinja, omogućujući parkovno uređenje i rekreativno korištenje.

- Mogu se uređivati staze, travnata igrališta na otvorenom, graditi manji paviljoni za sklanjanje ljudi, privezi za plovila, i drugi primjereni sadržaji.
- Moguća je izgradnja male hidroelektrane.
- Poželjno je vraćanje elemenata vode – protok vode kroz rukavce, postava fontane.
- Nije moguće nasipavanje depresija – ostataka starih korita, osim u zoni južno od planiranog stambenog naselja "Orljava".

Članak. 92.

Zaštita, održavanje i uređenje prirodnog i kultiviranog krajolika: Prostori u kojima i nadalje treba očuvati postojeći način korištenja uz unaprjeđenje vrijednosti krajolika. U ovim zonama nije moguće graditi zgrade, a može se uređivati puteve i staze, te održati postojeći način korištenja poljoprivrednih i ostalih površina.

Članak 101.

Čuvanje čistoće zraka provodi se:

- u središnjem prostoru grada uvođenjem javnog gradskog prijevoza putnika i proširenjem pješačkih zona širenjem i uređenjem mreže biciklističkih staza te ograničenjem tranzitnog prometa;
- racionalizacijom korištenja energije i uvođenjem plina u sveukupni gradski prostor. Pri rekonstrukciji postojećih kotlovnica preinačiti ih za korištenje plina;
- prostornim razmještajem i uvođenjem kvalitetnih tehnologija u gospodarskim djelatnostima.

Članak 102.

Smanjenje prekomjerne buke osigurava se tehničkim mjerama sprječavanja nastanka buke odnosno izolacijom od širenja buke u okoliš te zelenim barijerama - zaštitnim zelenilom.

Članak 103.

Radi zaštite od buke te stvaranja zvučnih barijera potrebna je, u pravilu, u koridorima željezničke pruge, državnih i županijskih cesta prema stambenim dijelovima naselja sadnja visokog zelenila. Ovim planom predlaže se da se na građevnim česticama koje se nalaze uz koridore koji su ugroženi bukom, (ceste, željeznica), sadi drveće u širini od min. 5 m, a izgradnja planira u dubini građevne čestice što više odmaknuta od izvora buke, ako uvjetima načina gradnje nije drugačije određeno.“

ANALIZA I KARTOGRAFSKI PRIKAZ ZAŠTIĆENIH VRIJEDNIH PODRUČJA
(kroz analizu kartografskih prikaza i prostornih planova koji se odnose na uvjete za korištenje, uređenje i zaštitu prostora):

Unutar obuhvata PPUG-a Požege nalazi se područje **vrijednog krajobraza** Požeške gore - kontaktnog područja Požeške gore uz gradsku jezgru – područje vinograda požeškog gorja koje se proteže sjevernim, istočnim i zapadnim padinama Požeške gore, obogaćujući karakterističnu sliku gradskog središta u podnožju. Uz vinograde, u ovom prostoru nalaze se i voćnjaci te brojne šetnice s prepoznatljivim vizurama na grad Požegu. Protežući se još iz turskih vremena, ovo područje vinograda koje vizualno gotovo prodire u samu urbanu strukturu grada, nastavlja tradiciju vinogradarstva, vinarstva te izletničko-rekreativnog boravka u prirodi od vremena starih Požežana do danas. Krajobraz Požeške gore tretira se kao osobito vrijedno područje predviđeno za zaštitu sustavom prostorno-planskih mjera. U dijelu navedenog područja, na južnoj ekspoziciji od hrpta koji se spušta prema glavnom Trgu i centru grada Požege, ovo područje štiti će se i temeljem Konzervatorskih podloga. Za područje vrijednog krajobraza Požeške gore, koje je predviđeno za zaštitu temeljem sustava prostorno planskih mjera PPUG-a potrebno je izvršiti dodatna istraživanja, vrednovanja te izraditi potrebne studije i projekte, na temelju kojih bi se trebala odrediti njihova vrijednost te detaljan režim korištenja, zaštite i posjećivanja.

Parkovi grada Požege koji se štite temeljem sustava prostorno-planskih mjera PPUG-a su:

- Park pod Gradom ili tzv. „Stari grad“ posebno je zanimljiv zbog svog položaja na lokalitetu gdje je nekada stajala požeška tvrđava. Park je oblikovan u slobodnom stilu, a kružne staze u parku omogućavaju pogled na cijeli grad i okolicu.
- Park na Ratarnici bogat je vrijednim egzotama, a podignut je 1934. godine te je arhitektonski posebno zanimljiv zbog klasicističke koncepcije organizacije parka.
- Park uz Orjavu, u blizini Zvečeva, nema veće hortikulturene vrijednosti, ali daje značajan doprinos slici grada, kako kao tampon zona između industrijskih pogona, rijeke Orjlave i urbane zone, tako i kao rekreativna površina.
- Park Strossmayerovo šetalište ima dugu tradiciju šetališta i sastajališta starih Požežana te je u prošlosti, zajedno s izvorom Tekija (iz turskog doba), predstavljalo jedno od središta društvenog života. Danas ima povijesnu vrijednost te hortikulturenu vrijednost kao urbano zelenilo značajno za život grada. Sačuvano je nekoliko starih stabala kestena zaostalih od nekadašnje aleje divljih kestena koja se nalazila u održavanom i uređenom gradskom parku.

Unutar obuhvata PPUG-a, sukladno posebnom propisu o proglašenju ekološke mreže, nalaze se **dva područja ekološke mreže**, i to područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS):

1. HR2001509 – Donji Emovci – 97,63 ha i
2. HR2001329 – Potoci oko Papuka – 22,08 ha.

Cijelo područje grada Požege treba dodatno istražiti i vrednovati te utvrditi postoje li i druge prirodne vrijednosti koje bi trebalo zaštititi temeljem posebnih zakona i propisa ili Prostornog plana. Na osnovu tog vrednovanja moguće je pokrenuti postupak zaštite (utvrditi preventivnu zaštitu), te je potrebno izvršiti dodatna istraživanja, kao i izraditi potrebne elaborate, studije i projekte, na temelju kojih bi se trebala odrediti njihova vrijednost te detaljan režim korištenja, zaštite i posjećivanja. Prostornim planom omogućava se zaštita svih šumskih predjela i površina koje su, temeljem Zakona o šumama, zaštićene i evidentirane, kao i onih za čijom će se zaštitom u budućnosti pojaviti potreba.

U GUP-u je određen način zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara provedbom mjera zaštite prema utvrđenom sustavu zaštite za određenu vrstu kulturnog dobra:

- Povijesne graditeljske cjeline: Povijesna urbana cjelina grada Požege;
- Povijesni sklop i zgrada: graditeljski sklop, civilna zgrada, sakralna zgrada;
- Memorijalna baština;
- Arheološka baština.

Popis zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara je podložan promjenama temeljem rješenja o zaštiti odnosno preventivnoj zaštiti koja izdaje Ministarstvo kulture i medija, a objavljuju se u Narodnim novinama. Ova kategorija kulturnog dobra obuhvaća Kulturno povijesnu cjelinu grada Požege koja je upisana dana 25. svibnja 2006. godine u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao zaštićeno kulturno dobro Rješenjem o zaštiti kulturnih dobara (Klasa: UP/I61208/0606/0234; Urbroj: 53204011/4904) od 23. listopada 2009. i Dopunskim rješenjem (Klasa: UP/I61208/0606/0234; Urbroj: 5320401302/118 5) od 10. svibnja 2018. godine, te je upisana u Registar kulturnih dobara RH – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z2798.

1. Kulturno povijesna cjelina grada Požege zonirana je prema stupnju vrijednosti i očuvanosti povijesne strukture, u četiri zone zaštite. To su:
 - A zona – zona najstrože zaštite
 - B zona – zona stroge zaštite
 - Zone C i D zaštićene su temeljem ovog plana te se na njih ne odnose odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Zona A potpune zaštite povijesnih struktura sadrži dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture te se na nju primjenjuje. Ovoj zoni odgovara režim potpune konzervatorske zaštite povijesne urbane strukture, pejzažnih obilježja te pojedinačnih zgrada, unutar koje je potrebno očuvati sva bitna obilježja prostorne i građevne strukture određene topografijom, povijesnom građevnom supstancom, te raznolikošću namjena i sadržaja.

Zona B djelomične zaštite povijesnih struktura sadrži vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti te se na nju primjenjuje. Ovoj zoni odgovara režim zaštite vrijednih, ambijentalno očuvanih poteza i djelomična zaštita ustroja naselja.

C zona umjerene zaštite je kontaktna zona zaštićene povijesne strukture. Predložena je zaštita temeljem Zakona o zaštiti kulturnih dobara. U ovoj se zoni primarno štite ekspozicija povijesne jezgre, osigurava kontrola mjerila, obrisa, volumena i krajobraznog karaktera cjeline.

D zona zaštite krajolika kulturno povijesne cjeline obuhvaća uži i širi prirodni i kultivirani prostor integralno povezan s kulturno povijesnom cjelinom grada Požege. Prostor se većim dijelom nalazi izvan granice GUP-a.

2. Povijesni sklop i zgrada: graditeljski sklop, civilna zgrada, sakralna zgrada;
Graditeljski sklop - u ovu kategoriju nepokretnih kulturnih dobara uvrštene su: Crkva svetog Duha s Franjevačkim samostanom i Kompleks Poljoprivredne škole (Ratarnica) (izvan zone zaštite)

Sakralne zgrade i profano sakralne - mjere zaštite i odredbe za provedbu odnose se na sakralne zgrade zajedno s neposrednim okolišem, štite se kontinuiranim održavanjem, saniranjem, restauriranjem, uređivanjem te rekonstrukcijom prema propozicijama tijela nadležnog za zaštitu kulturnih dobara i uz stalan konzervatorski nadzor.

Civilne zgrade - u ovu su kategoriju uvrštene stambene zgrade i zgrade javne namjene koje se pojavljuju pojedinačno, a registrirane su kao kulturno dobro.

3. Memorijalna baština - u ovoj kategoriji je kao kulturno dobro zaštićeno Židovsko groblje u Požegi. Židovsko groblje u Požegi je zaštićeno kulturno dobro Rješenjem o zaštiti kulturnog dobra od dana 02. svibnja 2007. godine te je upisano u Registar kulturnih dobara, Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z3191. U ovu kategoriju pripada još i zaštićeno kulturno dobro Spomen grobnica logoraša podignuta uz cestu Požega–Kaptol, na kč.br. 3199 k.o. Požega i Spomen kosturnica palim osloboditeljima grada koja se nalazi na kč.br. 1428/1 i 1428/2, k.o. Požega.

4. Arheološka baština - ova kategorija obuhvaća prostor Arheološke zone grada Požege, zaštićene Rješenjem o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra koje je donijela Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Klasa: UP/I61208/2206/0144, Urbroj: 53206020202/1221 od 11. listopada 2022. godine, te upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z7608. Navedenim Rješenjem utvrđene su prostorne granice Arheološke zone. One se približno podudaraju s granicama „Kompleksa srednjovjekovnog arheološkog lokaliteta unutar gradskog područja Slavonske Požege (ROS491), no s obzirom da su nakon donošenja Rješenja o zaštiti spomenika kulture od strane Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Osijeku 1975. godine prilikom građevinskih radova i arheoloških istraživanja otkriveni brojni novi nalazi koji, osim arheoloških ostataka srednjovjekovne Požege uključuju i nalaze iz prapovijesti, antike i novog vijeka, odlučeno je o potrebi promjene naziva kulturnog dobra.

Područja posebnih uvjeta korištenja i područja ekološke mreže RH označena su na kartografskom prikazu broj 3.A. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA - Područja posebnih uvjeta korištenja, Ekološka mreža/Natura 2000. Krajobraz.

- Na području izgrađenog autobusnog kolodvora za veći broj autobusa s ulazno–izlaznim peronima, autobusnim stajalištima i ugibalištima prilikom planiranja rekonstrukcije uključiti elemente zelene infrastrukture;
- Planirati izgradnju ugibališta i nadstrešnica s elementima ZI na svim redovnim autobusnim postajama u naseljima na području grada;
- Potrebno je obuhvatiti, omogućiti, poticati i stvoriti preduvjete za održive oblike prometovanja poput biciklističkog prometa i elektromobilnosti;
- Biciklističke ili biciklističko-pješačke staze unutar javnih zelenih površina izvoditi s vodopropusnim i / ili procjednim podlogama;
- Nova javna parkirališta izvoditi na način da se u podlozi koriste vodopropusni i / ili procjedni materijal. Provoditi ozelenjivanje parkirališta na način da se stablo locira između svaka tri parkirna mjesta;
- U zonama Sportsko–rekreacijske namjene R1, R2 povećati udio površine građevne čestice parkovnog zelenila na prirodnom tlu na 25 %;
- Dječja igrališta Z2 potrebno uređivati elementima ZI;
- Okoliš te dvorišta predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola uređivati da uključuju sadržaj tjelesnih i edukativnih aktivnosti tijekom cijele godine;
- Za komunalne građevine unutar granica građevinskog područja naselja (groblja, tržnice na malo i reciklažna dvorišta) propisati uređenje elementima ZI uz obavezu sadnje stabala.

6.3. ANALIZA DOSTUPNIH BAZA PODATAKA ZELENIH POVRŠINA

U ovom poglavlju dan je pregled upravljanja javnih zelenih površina na području grada Požege, dostupni podaci o zelenim površinama na području grada (površine za košnju) te su analizirana dosadašnja javna ulaganja u održavanje zelenih površina kroz period od 2018. do 2024. godine.

6.3.1. UPRAVLJANJE JAVNIM ZELENIM POVRŠINAMA

Javne zelene površine na području grada Požege temeljem ugovora održava tvrtka Komunalac Požega d.o.o. U gradu Požegi održava se preko 360.000 m² zelenih površina, 293.000 m² javnih površina, te čišćenje 184.000 m² ulica s tim da je ukupna površina gradskih ulica 355.585 m². Ukupna površina zelenih površina za košnju iznosi 319.816 m². Poslovi koji se obavljaju su: ručno i strojno čišćenje prometnih površina, čišćenje košarica za otpad, čišćenje prometnih površina, košnja trave, sadnja i održavanje cvjetnih nasada, te odvoz i zbrinjavanje otpada koji nastaje pri obavljanju ove djelatnosti. Javnim zelenim površinama namijenjenim sportskim djelatnostima ukupne površine oko 52.400,00 m² upravlja Požeški športski savez.

6.3.2. ULAGANJA U ODRŽAVANJE ZELENIH POVRŠINA

Redovno održavanje zelenih površina obuhvaća sve radove njege krajobraza odnosno održavanja sa svrhom što optimalnijeg rasta i razvoja u urbanim uvjetima. Održavanje javnih površina odnosi se na održavanje javnih zelenih površina, pješačkih staza, pješačkih zona, trgova, parkova, dječjih igrališta i javnih površina, osim javnih cesta.

Održavanje urbane opreme u pješačkoj zoni i prolazima obuhvaća održavanje parkovnih metalnih i drvenih klupa, parkovnih košara za otpad, pješačkih stupića, pješačke inoks barijere, održavanje betonskih žardinijera, održavanje oglasnih metalnih ploča i staklenih vitrina za oglašavanje po mjesnim odborima i gradskim četvrtima, održavanje metalnih stalaka za bicikle, održavanje i uređenje dječjih igrališta, održavanje nadstrešnica na autobusnim stajalištima,

održavanje jarbola za zastave, održavanje cestovnih odvodnih rešetki, održavanje spomenika, postava i održavanje ploča s oznakama Grada, imenima ulica i trgova.

Od strane Grada Požege dobiveni su podaci o ulaganjima u održavanje zelenih površina u razdoblju od 2018. do 2024. godine.

Tablica 6. Ulaganje u hortikulturno uređenje na području grada Požege 2018.-2024. godine

Godina	Stabla i grmovi		Sadnice cvijeća	
	kom	iznos (€)	kom	iznos (€)
2018.	30,00	1.376,89	20.030,00	6.345,07
2019.	620,00	6.891,96	21.050,00	6.110,56
2020.	474,00	6.195,92	23.787,00	6.863,71
2021.	248,00	9.656,63	25.820,00	8.612,66
2022.	549,00	23.231,72	27.589,00	7.602,33
2023.	660,00	29.365,27	24.415,00	10.066,76
2024.	801,00	24.152,79	25.040,00	11.895,80

Izvor: Grad Požega.

U šestogodišnjem razdoblju ukupno je zasađeno 3.382 stabala i grmova te 167.731 sadnica cvijeća.

6.4. ZAŠTITA BIORAZNOLIKOSTI

Prema Prostornom planu uređenja Grada Požege, zaštićeni prostor je razgraničen na:

A) graditeljska baština: kulturno-povijesna cjelina, arheološki lokaliteti, civilne i sakralne građevine, graditeljski sklopovi, memorijalna baština na temelju akata o zaštiti i Konzervatorske podloge (sustava mjera zaštite) za izradu Plana izrađene od strane Konzervatorskog odjela u Požegi Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture;

B) prirodna baština:

- dijelovi prirode predviđeni za zaštitu sustavom prostorno-planskih mjera PPUG-a:
 - područje vrijednog krajobraza Požeške gore,
 - parkovi grada Požege - park Pod gradom ili tzv. „Stari grad“ / park Strossmayerovo šetalšte, park na Ratarnici i park uz Orljavu;
- područja ekološke mreže značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR 2001509 Donji Emovci i 2001329 Potoci oko Papuka.

Zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, osnovana 2009. godine Odlukom Županijske skupštine o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, od strane Požeško-slavonske županije kao osnivača.

Zaštićene vrijednosti

Prema podacima iz Upisnika zaštićenih područja Uprave za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, u koji se zaštićena područja upisuju sukladno obavezi propisanoj člankom 129. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23), na području obuhvata grada Požege nema zaštićenih dijelova prirode, odnosno zaštićenih područja koja su zaštićena temeljem Zakonu o zaštiti prirode.

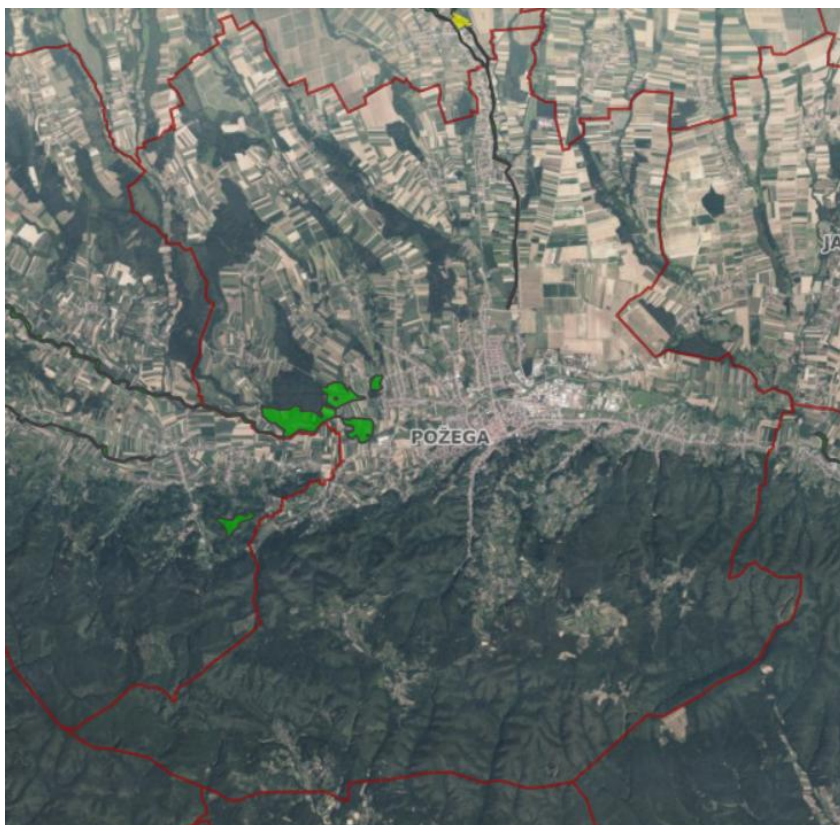
Ekološka mreža

NATURA 2000 je ekološka mreža očuvanih prirodnih područja Europe za više od 1000 rijetkih, ugroženih i endemičnih vrsta divljih životinja i biljaka, te oko 230 prirodnih i poluprirodnih staništa koja su na popisu dvaju direktiva EU o zaštiti prirode: Direktive o pticama i Direktive o staništima. NATURA 2000 podržava načelo održivog razvoja. Njezin cilj nije zaustaviti ljudske aktivnosti nego odrediti parametre prema kojima se one mogu obavljati uz istodobnu zaštitu rijetkih biljaka, životinja i staništa.

Na teritoriju grada Požege, u naselju Donji Emovci nalazi se područje ekološke mreže NATURA 2000. Plan upravljanja područjem **ekološke mreže Donji Emovci (PU 032)** obuhvaća područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) Donji Emovci (HR2001509), površine 97,63 ha, proglašeno Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19).

Područje ekološke mreže na području grada Požege prikazano je na sljedećoj slici.

Slika 10. Ekološka mreža NATURA 2000 na području grada Požege - područja prema Direktivi o staništima

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (Geoportals).

Područje ekološke mreže je prostorno razdijeljeno na **četiri odvojena fragmenta** koji se međusobno dotiču i u kontaktu su sa šumskim fragmentima zajednice hrasta lužnjaka i običnog graba koji su ostaci nekadašnjih velikih 10 područja lužnjakovih šuma uz rijeku Orpljavu. Visoke šume hrasta lužnjaka s kojima područje ekološke mreže graniči nalaze se u četvrtom i petom dobnom razredu i važno su ekološko uporište u prostoru pod pretežito izraženim utjecajem čovjeka, posebno kao vjetrozaštitni pojas. Teren je ravan i proteže se po nizama i gredama koje su nastale krčenjem prirodnih šuma bijele vrbe (*Galio-Salicetum albae*), bijele vrbe sa topolama (*Salici – Populetum albae*) te šume hrasta lužnjaka sa žutilovkom (*Genisto elate – Quercetum roboris*), a čiji se samo manji fragmenti mogu raspoznati u obliku šumaraka ili zelenih oaza. Uz

nasip duž toka Orljave dominiraju vlažne livade košanice, dok se prema granici sa šumom isprepliće mozaik oranica, šikara, šumaraka, travnjaka, soliternih stabala, grmova te neobradivih i zapuštenih površina u različitim stadijima vegetacijske sukcesije. Ciljni stanišni tip nizinske košanice (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) općenito se javlja na slabo do umjereno gnojenim tlima nizinskih i brežuljkastih područja. Ti su travnjaci bogati vrstama i u vrijeme cvatnje šareni od mnoštva cvjetova. U manjim šumarcima kao pojedinačna stabla ili manje grupe mogu se raspoznati bijela vrba (*Salix alba*), krhka vrba (*Salix fragilis*), vrba iva (*Salix caprea*), bijela topola (*Populus alba*), trepetiljka (*Populus tremula*) i hrast lužnjak (*Quercus robur*). Na svojoj sjevernoj granici područja ekološke mreže se dotiče sa šumom hrasta lužnjaka i običnog graba (*Carpinus betuli* – *Quercetum roboris*). Na južnoj strani preko rijeke Orljave nalaze se najvećim dijelom oranice, a samo nekoliko stotina metara južnije uzdižu se obronci Bablje gore sa šumama hrasta kitnjaka i običnog graba (*Epimedium* - *Carpenetum betuli*) u prostornoj izmjeni sa suhim travnjacima na neutralnoj i bazičnoj podlozi (Interni podaci JU PSŽ). Ciljne vrste područja ekološke mreže su danji leptiri: **močvarna riđa** (*Euphydryas aurinia*) i **kiseličin vatreni plavac** (*Lycaena dispar*). Područje Donjih Emovaca općenito je iznimno značajno zbog bioraznolikosti leptira. Tako je na malom području u okolici Emovaca (Koren i Letić, 2014; Letić, 2018, 2019) zabilježena čak 81 vrste leptira, što čini gotovo polovicu (40 %) svih vrsta leptira do sad zabilježenih u Hrvatskoj. Neke od ovih vrsta su rijetke i ugrožene te su uvrštene u crvenu knjigu danjih leptira Hrvatske (Šašić i sur., 2015). Osobito se ističu važne vrste: lastin rep (*Papilio machaon*), uskršnji leptir (*Zerynthia polyxena*), crni apolon (*Parnassius mnemosyne*), bjelooki vatreni plavac (*Lycaena hippothoe*), zelenokrili plavac (*Glaucopsyche alexis*), timijanov plavac (*Phengaris arion*), mala preljevalica (*Apatura ilia*), velika preljevalica (*Apatura iris*), limunasti poštar (*Colias erate*) i vijin strjeličar (*Cupido decolorata*) (ZZOP; MINGOR, 2021). Izvor: *Plan Upravljanja032_Donji_Emovci*

Područje ekološke mreže HR2001329 Potoci oko Papuka prostire se na površini od 4,86 km² te se djelomično nalazi i na teritoriju grada Požege. Ciljno stanište područja su vodni tokovi s vegetacijom *Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion* (3260). Područje je od osobite važnosti za sljedeće vrste: vidra (*Lutra lutra*), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), obična lisanka (*Unio crassus* – područje važno za očuvanje kontinentalne populacije) i potočni rak (*Austropotamobius torrentium* - područje važno za očuvanje kontinentalne populacije) (ZZOP; MINGOR, 2021), od kojih su vidra, obična lisanka i potočni rak ujedno strogo zaštićene vrste.

Na području PSŽ nalazi se ukupno 16 područja ekološke mreže, od čega je 6 područja cjelokupnom površinom u županiji, dok se ostala područja nalaze i na prostorima susjednih županija. U sklopu ovih područja zaštićeno je 8 vrsta sisavaca, 23 vrste ptica, 2 vrste vodozemaca, 5 vrsta riba, 11 vrsta bezkralježaka, 2 biljne vrste i 14 stanišnih tipova. Područja očuvanja značajna za ptice su Papuk i Poilovlje s ribnjacima.

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove su:

- područja cjelokupnom površinom u PSŽ: Orljava, Orljavica, Orljavac, Nurkovac, Livade kod Čaglina, Zvečevo;
- područja na graničnim dijelovima sa susjednim županijama: Papuk, Ilova, Bijela, Ribnjaci Poljana, Trbušnjak-Rastik, Psunj, Potoci kod Papuka, Londža, Glogovica i Breznica, Šume na Dilj gori.

Staništa

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) službeno definira pojam staništa:

"Stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li prirodno ili doprirodno. Sva staništa iste vrste čine jedan stanišni tip".

Pojam stanište može se opisati i kao „područje na kojem žive određene vrste biljaka, životinja i drugih organizama“ ili „mjesto na kojem određene vrste žive, spavaju, jedu ili obavljaju druge aktivnosti nužne za njihov život“.

Staništa u Hrvatskoj opisana su u Nacionalnoj klasifikaciji staništa (NKS), koja prepoznaje sljedećih 11 glavnih kategorija staništa: Površinske kopnene vode i močvarna staništa (A.), Neobrasle i slabo obrasle kopnene površine (B.), Travnjaci, cretovi i visoke zeleni (C.), Šikare (D.), Šume (E.), Morska obala (F.), More (G.), Podzemlje (H.), Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom (I.), Izgrađena i industrijska staništa (J.) i Kompleksi staništa (K.).

Tablica 7. Popis stanišnih tipova s pripadajućim NKS (Nacionalna klasifikacija staništa) kodom

NKS KOD	STANIŠNI TIP
A.1.1.	Stalne stajačice
A.1.2.	Povremene stajačice
A.1.3.	Neobrasle i slabo obrasle obale stajačica
A.2.3.	Stalni vodotoci
A.4.1.	Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi
B.1.4.	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene
B.2.2.1	Iliirsko-jadranska, primorska točila
B.3.1.	Požarišta
C.2.5.1.	Iliirsko-submediteranske livade riječnih dolina
C.3.5.1.	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone
C.3.6.1.	Eu- i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci rašćice
D.1.2.1.	Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva
D.3.1.1.	Dračici
D.3.4.2.	Istočnojadranski bušici
D.3.4.2.3.	Sastojine oštrogličaste borovice
D.3.4.2.6.	Sastojine brnistre
D.3.4.2.7.	Sastojine feničke borovice
E.	Šume
F.1.1.1.	Slanjače caklenjača i sodnjača
F.1.1.2.	Sredozemne sitine visokih sitova
F.1.1.3.	Sredozemne grmaste slanjače (uključujući F.1.1.3.2. Zajednica jesenske mrižice i modrikastog pelina)
F.4.1.	Površine stjenovitih obala pod halofitima
G.3.1.1.1.	Asocijacija s vrstom <i>Ruppia maritima</i>
I.1.2.	Korovna i ruderalna vegetacija Sredozemlja
I.1.3.	Utrine kontinentalnih, rjeđe primorskih krajeva (uključujući I.1.3.1.2. Utrina puzave odre i tvrdike)
I.1.4.	Ruderalne zajednice kontinentalnih krajeva
I.1.5.3.3.	Zajednica čvoraste mjehurnjače i sjajne iglice
I.1.8.	Zapuštene poljoprivredne površine
I.2.1.	Mozaici kultiviranih površina
I.5.1.	Voćnjaci
I.5.2.	Maslinici
I.5.3.	Vinogradi
J.	Izgrađena i industrijska staništa

Na području grada Požege, prema podacima iz Bioportala prisutni su sljedeći stanišni tipovi:

Tablica 8. Popis prisutnih stanišnih tipova na području grada Požege (Karta staništa 2016 - poligoni)

NKS kod	Stanišni tip dominantnog staništa
A.1.1.	Stalne stajačice
A.2.3.	Stalni vodotoci
C.2.3.2.	Mezofilne livade košanice Srednje Europe (biološki važno stanište)
D.1.2.1.	Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva
E	Šume
I.1.8.	Zapuštene poljoprivredne površine
I.2.1.	Mozaici kultiviranih površina
I.5.1.	Voćnjaci
I.5.3.	Vinogradi
J	Izgrađena i industrijska staništa

Izvor: Bioportal

Tablica 9. Kopnena staništa - točke na području grada Požege (Karta staništa 2004)

Karta staništa 2004 - kopnena staništa - točke					
ID	NKS - kod	NKS - Ime	Stil	Tip	id_re 1
182	I.1.7.1.1.	Zajednica vodenog papra i todjelnog dvozuba	I1711, Zajednica vodenog papra i todjelnog dvozuba	kopnena_stanista_tocke	182

Izvor: Bioportal

Flora i fauna (područje Požeško-slavonske županije)

• Flora i vegetacija

U pokrovnosti PSŽ prevladavaju šume s oko 45 % površine, oko 50 % su poljoprivredne površine, a ostatak čine travnjaci i vodene površine. U pogledu visinskog rasporeda vegetacije, tri su pojasa:

- 1) brežuljkasti (od 100-250 mnv) s dominacijom šuma hrasta kitnjaka
- 2) brdski (od 250 -700 mnv) s dominacijom bukovih šuma
- 3) gorski (od 700-984 mnv) s dominacijom bukovo-jelovih šuma

Glavne vrste drveća su bukva, hrast kitnjak, obični grab, jela, hrast lužnjak, hrast medunac, crna joha i slično. Ljudskim aktivnostima u prošlosti nastali su današnji travnjaci, od vlažnih u nizinskom pojasu, preko mezofilnih i polusuhih u brežuljkastom i brdovitom pojasu, pa sve do izrazito suhih, s elementima panonske stepe, na plitkim, ispranim i siromašnim tlima. Suhi kontinentalni travnjaci u Požeškoj kotlini su suhi brdski travnjaci, nekadašnji pašnjaci, livade košanice te oranice. Većina ih je u sukcesiji zbog izostanka tradicionalnih metoda gospodarenja (košnje i ispaše) čime je ugrožena njihova biološka raznolikost. Ubrajaju se među najugroženije tipove vegetacije kako u HR tako i u srednjoj i zapadnoj Europi. Zbog samoniklih orhideja, travnjaci se nalaze u Direktivi o staništima Europske unije.

U Požeškoj kotlini i gorju zabilježeno je više od 1660 biljnih vrsta što je više od četvrtine sveukupne flore RH. Ukupno je zabilježeno više od 170 vrsta drveća. Više od 100 vrsta pripadaju zaštićenim, ugroženim i rijetkim vrstama.

- **Fauna**

Fauna je najočuvanija u šumama Papuka, Pšunja, Požeške gore, Krndije i Dilj gore. Od sisavaca obitavaju obični jelen, srna, divlja svinja, jazavac, kuna bjelica, šišmiši i slično. Brdski travnjaci i livade košanice staništa su bogatoj fauni leptira. Močvarni kompleksi, od kojih je najznačajnije vlažno i močvarno područje ribnjaka Poljana, područja su za gniježđenje, zimovanje i migraciju europskih ptica močvarica i ptica vezanih uz vodena staništa koje se gnijezde u šumama, kao što su štekavac i crna roda. Takva vlažna staništa značajna su za vodozemce, gmazove, vretenice i druge vrste kukaca. Rijeke i potoci u svojim gorskim tokovima su izuzetno očuvani pa su stoga značajno stanište za potočne pastrve i potočnog raka. Odlikuju se bogatim ribljim fondom, kao i brojnim pticama vodenih staništa od kojih je najpoznatija bijela roda koja se gnijezdi u neposrednoj blizini čovjeka. Uz rijeke i potoke ponovno obitavaju vidre i dabar koji su nestali s ovog područja u drugoj polovici 20. stoljeća. Na prostoru županije pronađene su spilje i jame s karakterističnom podzemnom faunom. Najznačajnija je spilja Trbušnjak u Pakračkoj gori u kojoj je pronađena najveća porodiljna kolonija šišmiša u Hrvatskoj. U krškim jamama Papuka pronađena je i endemična podzemna fauna.

6.5. DRUŠTVENO-GOSPODARSKA ANALIZA

Društveno-gospodarska analiza izrađena je temeljem analitičkog pregleda stanja uspostavljene društvene i gospodarske infrastrukture na području obuhvata.

DRUŠTVENA ANALIZA

Društvena infrastruktura Grada Požege obuhvaća objekte i usluge iz odgoja, obrazovanja, zdravstva, razvoja, kulture, umjetnosti, sporta i socijalne zaštite što omogućava normalno funkcioniranje lokalne zajednice. U sklopu društvene infrastrukture Grad osigurava rad ustanovama u predškolskom obrazovanju, ustanovama u osnovnoškolskom obrazovanju, kulturnim ustanovama, sportskim ustanovama i javnim ustanovama. Pored navedenih ustanova društvenu infrastrukturu čine slijedeća poduzeća: Komunalac Požege d.o.o., Javna vatrogasna postrojba (JVP) Grada Požege, Tekija d.o.o. za obavljanje vodnih usluga i Javna ustanova Lokalna razvojna agencija Požega.

- **Odgoj i obrazovanje**

Dječji vrtić čiji je osnivač Grad Požega je Dječji vrtić Požega s objektima na 3 lokacije: Rudinska, Cvjetna livada" i „Pod gradom“. Ostali vrtići koji nisu u vlasništvu Grada su: Dječji vrtić "Sveti Leopold Mandić", Dječji vrtić "Radost" i Dječji vrtić "Šareni svijet".

Osnovne škole kojima je osnivač Grad Požega: Osnovna škola Antuna Kanižlića, s područnom školom u Vidovcima, Osnovna škola "Dobriša Cesarić" s područnom školom u Novoj Lipi i, Osnovna škola Julija Kempfa. Na području grada djeluje i Katolička osnovna škola u Požegi čiji je osnivač Požeška biskupija.

U Gradu Požegi djeluju srednje škole kojima je osnivač Požeško-slavonska županija: Gimnazija, Tehnička škola, Ekonomska škola, Poljoprivredno-prehrambena škola, Obrtnička škola i Glazbena škola Požega, te jedna srednja škola kojoj je osnivač Požeška biskupija: Katolička gimnazija.

Pod nadređenom ustanovom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku djeluje Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi u sklopu kojeg se odvijaju prijediplomski studiji – turizam,

enogastronomija, elektroničko poslovanje i programsko inženjerstvo te računovodstvo, kao i diplomski studiji.

Osim navedenih ustanova koje sudjeluju u redovnom obrazovanju na području grada postoji i 7 ustanova koje se bave obrazovanjem odraslih.

U Požegi se od 1931. godine nalazi đачki dom. Zgrada je nadograđivana 1960.-ih godina građevinskim elementima koji nisu odgovarali suvremenim standardima uštede i racionalnog korištenja energije, stoga je proveden projekt energetske obnove, završen u studenom 2017. godine.

Novi Studentski dom bruto površine 2.888,66 m² otvoren je u lipnju 2020. godine za redovne studente Veleučilišta u Požegi, s mjestom prebivališta izvan grada Požege, s posebnim naglaskom na studente u nepovoljnom položaju. Nakon osnivanja Fakulteta turizma i ruralnog razvoja ustrojen je Studentski centar kao organizacija koja brine o zapošljavanju, smještaju i prehrani studenata, a koji skrbi i za kulturnu, sportsku, obrazovnu i informatičku ponudu, unutar kojeg djeluje i Studentski dom.

- **Zdravstvo i socijalna skrb**

Na području grada djeluju ustanove za obavljanje zdravstvene djelatnosti. Dom zdravlja Požega obavlja zdravstvenu djelatnost primarne zdravstvene zaštite. Ustanove zdravstvene djelatnosti su još: Opća županijska bolnica Požega, Zavod za javno zdravstvo PSŽ i Zavod za hitnu medicine PSŽ, a osim toga, u užem centru grada nalazi se i Zavod za socijalni rad, područni ured Požega. Djelatnost socijalne skrbi na području grada Požege provode sljedeće ustanove: Zavod za socijalni rad, područni ured Požega, Gradsko društvo Crvenog križa Požega, domovi za starije i nemoćne osobe i Obiteljski centar Požeško-slavonske županije. Na području grada Požege postoji više pružatelja usluga socijalne skrbi: Dom za starije i nemoćne osobe Požega (kapacitet 190), Katić - dom za starije (kapacitet 35) i Tihomir – obiteljski dom (kapacitet 8).

- **Sport i rekreacija**

Na području grada Požege djeluje velik broj sportskih subjekata, u raznim sportskim granama (nogomet, mali nogomet, tenis, košarka, rukomet, odbojka, badminton, borilački sportovi, stolnoteniski sportovi, plivanje, ribolov, fitness i ples, planinarenje, šah, kuglanje, pikado, streljaštvo, ronilački sportovi i ostali).

Športski savezi i udruge svojim djelovanjem doprinose ravnomjernom razvitku i promicanju raznih sportova na području grada. Športski savezi i udruge: Požeški športski savez, Zajednica športskih udruga i saveza Požeško-slavonske županije, Požeški športski savez gluhih, Športska udruga invalida rada, Športsko društvo „Hvidra“, Športska udruga slijepih „Zlatna dolina“, Županijski nogometni savez Požeško-slavonske županije, Udruženje malonogometnih veterana Požeško-slavonske županije, Športski ribolovni savez Požeško-slavonske županije, Udruga za organizirani odmor i rekreaciju Požega.

Za svoje programe udruge koriste sljedeće sportske dvorane i objekte: Sportska dvorana „Tomislav Pirc“, Nogometni stadion „Slavonija“, Sportsko rekreacijski centar Požega, Gradska streljana, Gimnastička dvorana „Sokol“, Gradska kuglana, Gradski bazen, Sportski teniski klub Požega, Teniski klub županijski centar.

- **Kultura i civilno društvo**

Na području grada Požege prema Regstru udruga Republike Hrvatske registrirano je 66 raznih udruga iz područja kulture i umjetnosti te civilnog društva.

Požega ima bogatu kulturnu baštinu i tradiciju koja nije u dovoljnoj mjeri valorizirana te predstavlja potencijal za budući razvoj. Jezgra grada Požege arheološki je srednjovjekovni lokalitet stoga na ovom području nisu dozvoljeni nikakvi radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, bez prethodno utvrđenih uvjeta zaštite te prethodnog odobrenja nadležnog Konzervatorskog odjela. Brojne su povijesne građevine koje se nalaze izvan registrirane povijesne cjeline, a koje su zbog svoje povijesne, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti bitan čimbenik slike grada, pa ih je zbog toga potrebno čuvati.

Kulturne ustanove u kojima se kreiraju i javnosti prezentiraju djelovanja su: Gradsko kazalište Požega, Gradska knjižnica Požega i Gradski muzej Požega.

- **Javna vatrogasna postrojba Grada Požege**

Javna vatrogasna postrojba Grada Požege ustrojena je 15. prosinca 1999. godine kao postrojba Postaje Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave požeško – slavonske. Cilj JVP Požega je pružati sigurnost zajednici. Javna vatrogasna postrojba u Požegi danas broji 20 djelatnika. Vatrogasna služba u postrojbi organizirana je u 4 smjene, koje se sastoje svaka od 4 do 5 profesionalnih vatrogasaca koje djeluju u okviru 24 – satnog dežurstva.

GOSPODARSKA ANALIZA

- **Turistički značaj**

Položaj grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji može se okarakterizirati kao vrlo povoljan, budući da je smješten na kontaktnom području Požeške gore i ravnice u dolini rijeke Orljave. Dobar prometni položaj otvara dobre mogućnosti za razvoj turizma. Požega kakvu danas poznajemo, počinje se oblikovati u srednjem vijeku kada postaje glavno urbano središte srednje Slavonije. Slavonija ima svega nekoliko primarnih turističkih proizvoda koje treba dalje unaprjeđivati, a to su: gradski turizam kao dio kulturnog turizma i vezanih proizvoda, cikloturizam i gastro turizam. Sekundarni turistički proizvodi su: turizam baštine (kulturni turizam), lov i ribolov (pustolovni turizam) te lječilišni turistički proizvod (zdravstveni turizam). Tercijarni turistički proizvodi su također iz domene kulturnog turizma – događanja, kreativni turizam, vjerski turizam, iz domene ruralnog i planinskog turizma – planinski turistički proizvod, te wellness i medicinski turistički proizvod – zdravstveni turizam.

Definiranjem turističkih proizvoda prema turističkim sektorima, grad Požega ima potencijale razvoja upravo svih segmenata kulturnog turizma te gastro i eno turizma, a značajan je i potencijal razvoja ruralnog turizma posebice povezivanjem resursa okolnog područja. Požega se tradicionalno veže uz ideju žitnih polja („Zlatna dolina”) i tamburaške glazbe („Zlatne žice Slavonije”). Iako je stari slavonski duh u Požegi i dalje živ, grad je odavno prestao biti tipično slavonsko mjesto „iz sredine 70.-ih”. Požega danas nudi novu, mnogo moderniju turističku ponudu s fokusom na tri glavne kategorije usluga: aktivni odmor jedinstven u regiji, gastro ponuda po ukusu nove generacije i živa i bogata suvremena kultura.

Prirodne uvjete za razvitak turizma čine prostrana lovna područja s bogatim lovnim fondom divljači, tradicija planinarstva, ribnjaci i akumulacije s mogućnošću ribolovnog i različitih oblika

rekreacijskog turizma, vinorodna, šumska i planinska područja pogodna za različite oblike turizma s naglaskom na cikloturizam. Osim toga područje Požege raspolaže i bogatim kulturno povijesnim nasljeđem koji nije dovoljno turistički valoriziran. (Izvor: *Strategija-razvoja-turizma-grada-Požega-2020.-2027*)

- **Tržište rada**

U evidenciji nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) – Područnog ureda Požega u prva tri mjeseca 2025. godine evidentirano je 608 nezaposlenih osoba. Broj nezaposlenih, u odnosu na prva tri mjeseca 2024. godine, manji je za 148 osoba. Promatrano kroz cijelo godišnje razdoblje, broj evidentiranih nezaposlenih osoba u svih 12 mjeseci u 2023. godini iznosio je 787 osoba dok je u istom promatranom razdoblju od 12 mjeseci u 2024. godini brojio 631 nezaposlenu osobu.

- **Poslovno okruženje i poslovne zone**

Grad Požega je gospodarsko, kulturno, upravno i financijsko središte Požeško-slavonske županije te se njegov gospodarski razvoj temelji na bogatoj tradiciji metaloprerađivačke, tekstilne, drvne i prehrambene industrije. Bogatstvo prirodnih resursa, tradicija proizvodnih industrija, kvalitetan i obrazovan kadar te bogata povijesna i kulturna baština čine temelje budućeg razvoja Požege. Potencijal za razvoj poduzetništva i obrtništva predstavlja postojanje poduzetničke zone Sjever u Požegi veličine 37 ha i izgrađenim Poduzetničkim inkubatorom Požega kojim upravlja Javna ustanova Lokalna razvojna agencija Požega, ali i subvencije Grada Požege kojima se potiče zapošljavanje te razvoj poduzetništva i obrtništva. Grad Požega ima još i Gospodarsku zonu poljoprivredno-poslovne namjene, na površini od 72 ha.

Javna ustanova **Lokalna razvojna agencija Požega** osnovana je 2018. godine s ciljem pružanja potpore razvoju poduzetništva, stvaranju preduvjeta za rast gospodarstva i stvaranje novih radnih mjesta. Osnivač Javne ustanove Lokalna razvojna agencija Požega je Grad Požega. Usluge koje u okviru svojih djelatnosti pruža Javna ustanova Lokalna razvojna agencija Požega dijele se na usluge koje nudi:

- Gradu Požegi i ostalim jedinicama lokalne samouprave: priprema i provedba razvojnih programa i projekata Grada Požege financiranih iz nacionalnih ili EU sredstava, privlačenje direktnih domaćih i stranih investicija, koordiniranje izrade strategije razvoja i akcijskih planova, obavještanje o natječajima za financiranje projekata, upravljanje Poduzetničkim inkubatorom Požega;
- Gospodarskim subjektima: infrastrukturna podrška (subvencionirani zakup poslovnog prostora, korištenje coworking prostora, konferencijsko-edukacijske dvorane), savjetodavna podrška (organizacija seminara, edukacija, radionica), pomoć pri izradi, prijavi i provedbi projektnih aplikacija za nacionalne, EU i druge fondove i bespovratne izvore financiranja, provjera poslovne ideje, iznalaženje ulagača i financijskih instrumenata u fazi ranog rasta, poslovno umrežavanje u zemlji i inozemstvu, poslovno mentoriranje, izrada poslovnih planova i investicijskih studija, organizacija sastanaka i poslovnih sajmova.

- **Značajne tvrtke**

Istaknutija velika i srednja poduzeća na području grada Požege su:

- ZVEČEVO d.d. Požega (proizvodi konditorske proizvode (čokolade i slično) i žestoka alkoholna pića);
- PLAMEN d.o.o. Požega (metaloprerađivačka djelatnost - proizvode peći, štednjake, lijevane željezne peći, odljevke od sivog lijeva);
- Magma d.o.o., Požega (proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova);
- Presoflex-gradnja d.o.o., Požega (građevinarstvo);
- Promet građenje d.o.o., Požega (građevinarstvo);
- Niskogradnja Jurčak d.o.o., Požega (građevinarstvo);
- Metalija-Trans d.o.o., Požega (trgovina, cestovni kamionski prijevoz robe);
- ARRIVA, Požega (prijevoz putnika autobusima, turistička agencija);
- Spin Valis d.d. Požega (proizvodnja namještaja i drvene građe);
- Valis Fagus d.o.o., Požega (proizvodnja namještaja);
- Color Emailj d.o.o. Požega (kamini i metalna galanterija);
- Color trgovina d.o.o. Požega (trgovina asortimana „sve za dom“);
- Agronom d.o.o. Požega (poljoprivredne apoteke);
- Alles d.o.o. Požega (trgovina elektromaterijalom i ostalom neprehrambenom robom);
- Color Trgovina d.o.o. Požega (trgovine neprehrambenim proizvodima);
- Grbić d.o.o. Požega (proizvodnja žitarica, uljarica, bučinog ulja i sjemenki, pekarski proizvodi);
- Samteks d.o.o. Požega (proizvodnja radne odjeće i šivane dječje odjeće);
- Toman d.o.o. Požega (metaloprerađivačka grada; aluminijski odljevci, ogradni stupčiči);
- Drvodjel d.o.o. Požega (proizvodnja namještaja po narudžbi).

INDEKS RAZVIJENOSTI GRADA POŽEGA

Opća razvijenost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj ocjenjuje se indeksom razvijenosti prema postupku ocjenjivanja i razvrstavanja koji provodi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18). Uredba o indeksu razvijenosti (NN 131/17) utvrđuje sljedeće pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti: (1) prosječni dohodak po stanovniku, (2) prosječni izvorni prihodi po stanovniku, (3) prosječna stopa nezaposlenosti, (4) opće kretanje stanovništva, (5) stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje) i (6) indeks starenja. Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u određenom razdoblju.

Zadnji postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti proveden je tijekom 2023. godine te je donesena nova Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 03/2024) koja se primjenjuje od 13. siječnja 2024. godine.

Pokazatelji stupnja razvijenosti Grada Požege nalaze se u sljedećoj tablici:

Tablica 10. Pokazatelji stupnja razvijenosti Grada Požege

Pokazatelj	Vrijednost (Grad Požega)
Prosječni dohodak po stanovniku [kn]	39.688,70
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku [kn]	2.514,12
Prosječna stopa nezaposlenosti	0,0837
Opće kretanje stanovništva	84,55

Indeks starenja	163,60
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65)	28,43
Indeks razvijenosti	102,73
Razvojna skupina	VI.

Izvor podataka: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Prema navedenoj Odluci, Grad Požega pripada **VI. skupini** jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Indeks razvijenosti Grada Požege iznosi 102,73 čime se svrstava na 184. mjesto od ukupno 556 jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj.

6.6. VIZUALNO-STRUKTURNA ANALIZA

Vizualno – strukturna analiza izrađena je prema metodi Kevin Lynch, koja vizualizaciju prostora razdvaja na pet elemenata promatranja: **područja, čvorišta, koridori, rubovi i akcenti.**

O svakom pojedinom gradu postoji izvjesna opća, javna slika nastala iz preklapanja mnogih individualnih slika, a možda postoji i niz javnih slika, od kojih je svaka podržana od nekog značajnog broja građana. Ova analiza se ograničava na vidljive, uočljive objekte (ne na socijalni značaj, funkcije urbanog prostora, njegovu povijest).

Područja se percipiraju kao homogeni prostori sa zajedničkim prepoznatljivim karakteristikama. Na području grada Požege prepoznata su sljedeća područja: centar grada, groblja, područja uz Orljavu, komercijalna zona, šumski krajobraz i parkovi. Sam centar grada čini kulturno – povijesna cjelina Grada Požege koja uz svoj rub prelazi u takozvani urbani prostor. Na periferiji spomenute kategorije nalaze se poljoprivredne površine, koje su ujedno smještene uz granicu obuhvata GUP-a Grada Požege.

Čvorišta predstavljaju strateške točke nekog grada, gdje promatrač može ući, a isto tako i one intenzivne točke od kojih polazi ili prema kojima se kreće; to mogu biti raskrižja, mjesta gdje završavaju ili počinju prometnice, kao i točke gdje jedna gradska struktura prelazi u drugu, to mogu biti i izvjesne koncentracije neke djelatnosti ili fizičke karakteristike, a može biti i ulični ugao; mnoga čvorišta spajaju u sebi dvije uloge: raskrižja i koncentracije. Kod takvih zona izdvojeni su centar grada, prometnice odnosno prometno raskrižje na kojem se sijeku Ulica Matice hrvatske i Županijska ulica. Ulica Matice hrvatske je ulaz iz smjera zapada na Trg Svetog Trojstva te izlaz prema istoku. Izlaz u smjeru juga, s Trga na Sokolovu ulicu. Zatim veliko raskrižje gdje se granaju četiri ulice. Primorska ulica sa sjevera u smjeru juga i Ulica Vjekoslava Babića sa smjera zapada prema istoku. Još jedno raskrižje gdje glavna Ulica Svetog Roka smjerova zapad-istok presijeca dvije manje, Ulicu Tina Ujevića i Vinogradsku ulicu, koje su smjerova sjever-jug.

Putevi su one putanje kojima se promatrač kreće; mogu biti ulice, šetnice, prometnice, kanali, željeznica; za mnoge ljude su dominantni elementi u prostoru. To su veće koncentracije kretanja pješaka i / ili biciklista, putevi za motocikle i glavni motorni putevi. Kružni tok u čijem se središtu spajaju Ulica Svetog Roka (iz smjera zapada), Orljavska ulica (smjer sjeverozapada), Ulica Josipa Eugena Tomića (sa sjevera) i Ulica Matice hrvatske (istok). Potom slijedeći kružni tok u gradu koji spaja Njemačku ulicu sa sjevera, Ulicu Miroslava Kraljevića sa zapada, Ulicu Armina Pavića s juga i Ulicu Arslanovci s istoka.

Rubovi su oni linearni elementi koje promatrač ne koristi, pa ih niti ne smatra putanjama / putevima; one predstavljaju prekide u kontinuitetu – obale, željeznički usjeci, pregradni zidovi,

barijere koje okružuju i izdvajaju neki prostor od susjednih prostora; iako nisu dominantni elementi za većinu ljudi, važan su organizacijski faktor zbog uloge održavanja na skupini uopćenih urbanih površina (primjerice gradovi okruženi vodom ili zidovima). Primjer je Stari grad-šetaliste smješteno u samom središtu grada, koje je nedovoljno ispunjeno drvećem. Slijedeći linearni element je Groblje svetog Ilije koje posebno obiluje zelenilom u prirodnom kaskadnom arhitektonskom slogu te se ističe svojim prirodnim krajobrazom. Zatim, Park pored Orljave sa svojim bogatstvom autohtonog drveća koja treba ostati sačuvana.

Akcenti su svojevrsni orijentiri u prostoru, najčešće fizički objekti – zgrade, tornjevi, brda ili trgovine, njihov značaj je u tome što se izdvajaju kao pojedinačni biljezi među mnoštvom drugih objekata kao što je zgrada Gradskog muzeja koja se nalazi na zapadnom dijelu Trga Svetog Trojstva. Također je tu i Kužni pil, smješten na Trgu Svetog Trojstva kao simbol u spomen na zavjet protiv kuge. Visok je 823 metra i sastoji se od arhitektonskih, ornamentalnih i skulpturnih dijelova. U podnožju Požeške gore, nasuprot Kužnog pila nalaze se Crkva svetog Duha i franjevački samostan koji se smatraju kao jedno od najvrjednijih baroknih građevina na širem prostoru. Gradska vijećnica se nalazi na zapadnom dijelu glavnog trga, nasuprot Gradske tržnice. Značajnom ju čini barokni hodnik polulukova koji se nalaze s prednje strane zgrade. Zgrada Gradske knjižnice je smještena na mjestu Prve požeške štedionice. Na Trgu svete Terezije nalazi se skulptura Fra Luke Ibrišimovića smještena nasuprot Crkvi svete Terezije, odnosno Požeške katedrale. Skulptura Nikole Tesle postavljena je u parku pored Orljave u blizini novoizgrađenog mosta i šetnice, na 100. obljetnicu elektrifikacije 2012. godine.

Niti jedan od tipskih elemenata ne postoji kao izdvojena jedinica: područja su sastavljena od čvorišta, definirana granicama, kroz njih prolaze putevi po kojima su razasuti akcenti (obilježja) – elementi se preklapaju i uzajamno prožimaju.

6.7. ANALIZA DOSADAŠNJIH JAVNIH ULAGANJA KROZ PRORAČUN

U nastavku je napravljen pregled dosadašnjih ulaganja kroz proračun Grada Požege, a koja se odnose na pojedinačne elemente predmetne Strategije zelene urbane obnove.

- **Energetska obnova zgrada**

Grad Požega je u razdoblju od 2014. godine do kraja 2022.godine, prijavio, sufinancirao i proveo energetska obnova nekoliko zgrada u svom vlasništvu: Društvene građevine u Dervišagi i Novim Mihaljvcima i dvorana Sokol na adresi dr. Franje Tuđmana u Požegi.

Tablica 11. Provedeni projekti energetske obnove zgrada u vlasništvu Grada Požege

RAZDOBLJE PROVEDBE	VRSTA RASHODA	OPIS REZULTATA PROJEKTA	IZNOS
01.01.2014.- 07.09.2020.	Energetska obnova zgrade Društvena građevina – Dervišaga na adresi Stjepana Radića 56A, Dervišaga-Požega	Energetskom obnovom zgrade zamijenjena je postojeća stolarija i ugrađena je nova vanjska stolarija, povećana je toplinska zaštita vanjskih zidova građevine, povećana je toplinska zaštita stropa prema negrijanom prostoru te je povećana toplinska zaštita za kose krovove iznad grijanog prostora. Navedenim mjerama je postignuta energetska ušteda na godišnjem nivou za 54,08 % te je zgrada iz energetskog razreda F prešla u energetski razred C.	207.514,00 eura
01.01.2018.- 24.09.2020.	Energetska obnova zgrade Društvena građevina – Novi Mihaljevci na adresi Novi Mihaljevci 30, Novi Mihaljevci, Požega	Energetskom obnovom zgrade zamijenjena je postojeća stolarija i ugrađena je nova vanjska stolarija, povećana je toplinska zaštita vanjskih zidova građevine, povećana je toplinska zaštita stropa prema negrijanom prostoru te je povećana toplinska zaštita za kose krovove iznad grijanog prostora. Navedenim mjerama je postignuta energetska ušteda na godišnjem nivou za 71,77 % te je zgrada iz energetskog razreda G prešla u energetski razred C.	115.720,32 eura
01.01.2014.- 29.09.2022.	Energetska obnova zgrade dvorana Sokol na adresi dr. Franje Tuđmana 4, Požega	Energetskom obnovom zgrade zamijenjena je postojeća stolarija i ugrađena je nova vanjska stolarija, povećana je toplinska zaštita vanjskih zidova građevine te je povećana toplinska zaštita krovne konstrukcije zgrade. Navedenim mjerama je postignuta energetska ušteda na godišnjem nivou za 53,84 % te je zgrada iz energetskog razreda D prešla u energetski razred C.	242.197,77 eura

Osim energetske obnove koje je na vlastitim zgradama proveo Grad Požega, u promatranom razdoblju su na području grada Požege provedene i brojne druge energetske obnove, a koje su prijavljene i provedene od strane tvrtke Komunalac d.o.o. i Razvojne agencije Požeško-slavonske županije - Panora. Na području grada Požege u razdoblju od 2016. godine do početka 2025. godine provedene su energetske obnove višestambenih zgrada, zgrade Doma za starije i

nemoćne osobe, zgrade Gradskog društva Crvenog križa Požege, te zgrade Opće županijske bolnice Požege.

Tablica 12. Provedeni projekti energetske obnove zgrada na području grada Požege (provedba od strane tvrtke Komunalac d.o.o. i Panora)

RAZDOBLJE PROVEDBE	VRSTA RASHODA	OPIS REZULTATA PROJEKTA	IZNOS
26.02.2016.- 30.04.2021.	Energetska obnova zgrade Doma za starije i nemoćne osoba Požege na adresi Dr. Filipa Potrebice 2a, Požege	Energetskom obnovom zgrade realizirane su građevinske, strojarske i elektrotehničke mjere za poboljšanje vanjske ovojnice zgrade (povećanje toplinske zaštite krova iznad grijanog prostora, povećanje toplinske zaštite vanjskoga zida, povećanje toplinske zaštite ukopanoga zida, povećanje toplinske zaštite poda prema vanjskom prostoru, povećanje toplinske zaštite poda prema negrijanom prostoru, povećanje toplinske zaštite stropa prema negrijanom prostoru, zamjena vanjske stolarije grijanog dijela zgrade na svim dilatacijama), sustav grijanja (poboljšanje postojećeg sustava grijanja – zamjena postojećih kotlova novim kondenzacijskim), rasvjeta (postojeća rasvjeta zamijenjena je novom LED rasvjetom u dilatacijama A, B i C) i priprema potrošne tople vode (ugradnja sustava koji koristi obnovljive izvore energije – ugradnja sunčanih kolektora na krovne plohe). Korisna energija za grijanje smanjena je za 54,20 %, primarna energija je smanjena za 31,12 % a godišnja emisija CO ₂ za 54,20 %. Zgrada Doma je iz energetskeg razreda E prešla u energetskeg razred C. [Provedba: Panora]	1.435.968,71 eura
26.07.2018.- 09.10.2020.	Energetska obnova zgrade Opće županijske bolnice Požege na adresi Osječka 107, Požege	Energetskom obnovom zgrade obuhvaćene su građevinske i elektrotehničke mjere. Građevinske mjere uključivale su povećanje toplinske zaštite vanjskoga zida, povećanje toplinske izolacije prema neuređenom i negrijanom potkrovlju, povećanje toplinske izolacije ravnog krova iznad grijanog prostora, zamjena postojeće stolarije i bravarije novom, energetskeg učinkovitijom, PVC stolarijom i aluminijskom bravarijom. Elektrotehničke mjere uključivale su zamjenu unutarnje rasvjete učinkovitijom – zamjenu postojeće rasvjete novom led rasvjetom. Korisna energija za grijanje smanjena je za 67,04 %, primarna energija je smanjena za 56,32 %, dok je godišnja emisija CO ₂ smanjena za 65,12 %. Zgrada je iz energetskeg razreda F prešla u energetskeg razred B. [Provedba: Panora]	2.868.933,25 eura.
12.01.2018.- 29.10.2022.	Energetska obnova zgrade Gradskog društva Crvenog križa Požege	Mjere poboljšanja energetskeg svojstava zgrade su: toplinska izolacija vanjskoga zida, toplinska izolacija stropa prema negrijanom prostoru, toplinska izolacija poda prema negrijanom prostoru te zamjena vanjske stolarije. Ostvarena je ušteda toplinske energije u iznosu od 65,92 % u odnosu na stanje prije energetske obnove. Zgrada je iz energetskeg razreda E prešla u energetskeg razred C. [Provedba: Panora]	86.721,21 eura.

12.12.2016.- 14.08.2019.	Energetska obnova višestambene zgrade na adresi Slavka Kolara 14- 16, Požega	Mjere poboljšanja energetske svojstava zgrade su: toplinska izolacija krova iznad grijanog prostora i toplinska izolacija vanjskih zidova. Izvedenim radovima na energetskej obnovi zgrade ostvarena je ušteda toplinske energije u iznosu od 60,56 % u odnosu na stanje prije energetske obnove. Zgrada je iz energetskog razreda E prešla u energetski razred C. [Provedba: Panora]	126.764,22 eura
1.11.2016. - 31.10.2018.	Energetska obnova višestambene zgrade A.G. Matoša 24-26, Požega	Višestambena zgrada na adresi A.G. Matoša 24-26, Požega je imala vrijednost primarne potrošnje energije 345.351,1 kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada ima vrijednost primarne potrošnje energije 183.500,2 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 27 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	1.573.473,10 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 604.276,74 kn
01.11.2016. - 31.10.2018.	Energetska obnova višestambene zgrade A.G. Matoša 32-34, Požega	Višestambena zgrada na adresi A.G. Matoša 32-34, Požega je imala vrijednost primarne potrošnje energije 349.026,5 kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada ima vrijednost primarne potrošnje energije 147.714,2 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 32 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	1.581.417,33 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 608.091,93 kn
01.11.2016. - 31.10.2018.	Energetska obnova višestambene zgrade Dr. Vlatka Mačeka 12, Požega	Višestambena zgrada na adresi Dr. Vlatka Mačeka 12, Požega je imala vrijednost primarne potrošnje energije 126.935 kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada na adresi ima vrijednost primarne potrošnje energije 49.156,18 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 12 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	815.256,75 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 311.602,70 kn
01.11.2016. - 31.10.2018	Energetska obnova višestambene zgrade Stjepana Radića 3, Požega	Višestambena zgrada na adresi Stjepana Radića 3, Požega je imala vrijednost primarne potrošnje energije 247.958,70 kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada ima vrijednost primarne potrošnje energije 136.577,20 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 8 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	946.266,81 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 361.747,34 kn
01.11.2016. - 31.10.2018	Energetska obnova višestambene zgrade Vanje Radauša 2-4, Požega	Višestambena zgrada na adresi Vanje Radauša 2-4, Požega je imala vrijednost primarne potrošnje energije 286.227,5 kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada ima vrijednost primarne potrošnje energije 97.242,16 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 22 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	1.338.045,13 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 511.205,55 kn
01.11.2016. - 31.10.2018.	Energetska obnova višestambene zgrade Vanje Radauša 6-8, Požega	Višestambena zgrada na adresi Vanje Radauša 6-8, Požega je imala je vrijednost primarne potrošnje energije 162.354,6 kWh/kWh/a. Nakon energetske obnove višestambena zgrada na adresi ima vrijednost primarne potrošnje energije 72.669,13 kWh/a. Broj kućanstava sa poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije: 20 kućanstava. [Provedba: Komunalac d.o.o.]	944.765,88 kn <i>Sufinanciranje od strane prijavitelja:</i> 355.281,35 kn

- **Izgradnja reciklažnog dvorišta**

Projekt izgradnje reciklažnog dvorišta na području grada Požege sufinanciran je od strane Europske unije iz Kohezijskog fonda Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. do 2020. Razdoblje provedbe projekta je trajalo od 12. rujna 2017. godine do 25. listopada 2018. godine. Izgradnjom i opremanjem reciklažnog dvorišta na području grada Požege, na lokaciji Industrijska ulica, doprinosi se povećanju stope odvojeno sakupljenog komunalnog otpada i smanjenju količine otpada koji se odlaze na odlagalište, te doprinosi smanjenju količina CO₂ i čuvanju prirodnih resursa zbog mogućnosti recikliranja. Kroz edukaciju stanovništva osigurava se prevencija nastanka otpada, pravilno odvajanje otpada koje se može reciklirati, ponovna uporaba korisnih sirovina iz otpada, a sve s ciljem smanjenja cijene odvoza otpada za kućanstva i sprečavanja odlaganja problematičnog otpada u prirodu. Vrijednost realiziranog projekta je 664.087,80 eura.

- **Projekt poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Požega**

Cilj projekta aglomeracije Požega poboljšanje je životnog standarda i zaštite okoliša izgradnjom sustava za poboljšanu odvodnju i unaprjeđenjem pročišćavanja otpadnih voda, čime će se smanjiti gubitak unutar vodoopskrbnog sustava. U specifične ciljeve mogu se svrstati smanjenje regionalnih razlika u Hrvatskoj, kroz doprinos socijalnoj stabilnosti pomoću izgradnje infrastrukture i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, poboljšana odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda i uspostava sustava praćenja i smanjenja gubitaka na vodoopskrbnom sustavu, provedba obveza propisanih u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju EU te provedba pravne stečevine EU u dijelu koji uređuje upravljanje vodama, poglavito Direktivom o odvodnji i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda.

Investicija se financira iz sredstava kohezijskog fonda u iznosu od 72,12% te nacionalnih izvora financiranja u iznosu od 27,88%. Projekt je u provedbi (razdoblje provedbe projekta je od 01. prosinca 2017. do 31. prosinca 2025. godine), a obuhvaća izgradnju 19 722 m kanalizacijske mreže, izgradnju 8 crpnih stanica, rekonstrukciju 11 241 m kanalizacijske mreže (priklučenje 1 020 korisnika), rekonstrukciju 14 792 m magistralnog cjevovoda i ugradnju 23 mjerno-regulacijska okna te nadogradnju postojećeg centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Požega (33 500 ekvivalent stanovnika) na drugi i treći stupanj pročišćavanja na osnovi tehnologije aktivnog mulja (suspendirana biomasa) s naknadnim taloženjem, ispuštanjem pročišćenih otpadnih voda u vodotok Orljave te dehidracijom i mineralizacijom suvišnog mulja na poljima za ozemljavanje. Vrijednost projekta: 28.466.093,45 eura.

- **Solarna stabla**

Solarna stabla Solvis SV10 E LEAF sa čeličnom konstrukcijom i razgranatom „krošnjom” od 18 „listova”, nazivne snage 810 W, dekorativnim osvjetljenjem noću i pripadajućom klupom za sjedenje do 12 osoba postavljene su na dvije lokacije u gradu Požegi: Ulica dr. Franje Tuđmana kod Osnovne škole Julija Kempfa i u Sufinanciranje od strane prijavitelja: 361.747,34 Vukovarskoj ulici kod Fakulteta turizma i ruralnog razvoja. Solarna stabla sadrže i priključke za punjenje gadgeta, od mobitela i laptopa da e-bikea. Ukupna vrijednost investicije iznosi 45.258,48 eura.

- **Pametne solarne klupe**

Pametne solarne klupe od Cumaru drveta postavljene su na četiri lokacije u gradu Požegi: Ulica svetog Florijana, Ulica Dragutina Lermana, Trg svete Terezije te Ulica Kamenita vrata kod Osnovne škole Julija Kempfa. Klupe su izvedene od laminiranog duplog stakla, sadrže

ambijentalnu LED rasvjetu, wi-fi bežični punjač za mobitele, 4 usb punjača za mobitele / tablete te priključak za vodilicu za kućnog ljubimca. Ukupna vrijednost investicije iznosi 3.235,12 eura.

6.8. ANALIZA ANKETNOG UPITNIKA

Za potrebe procesa izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Požege provedena je online anketa s ciljem uključivanja javnosti tijekom siječnja i veljače 2025. godine. Upitnik je bio namijenjen stanovnicima grada Požege i prigradskih naselja. Sudjelovanje u anketnom istraživanju bilo je dobrovoljno i anonimno. Anketom je prikupljen 181 odgovor. Online anketa je uključivala 34 pitanja koja se tiču stavova javnosti o stanju i intenzitetu korištenja elemenata zelene infrastrukture i građevinskog fonda te potencijala za unaprjeđenje zelenih površina i integracije kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, a sve u cilju donošenja strateških koraka u smjeru unaprjeđenja, zaštite, upravljanja i planiranja cjelokupnog administrativnog područja Grada Požege.

Demografska obilježja anketnog istraživanja

Pitanja od broja 1 do broja 5, odnosila su se na demografske podatke: dob ispitanika, spol, radni status i obrazovanje te veličina kućanstva.

Od ukupnog broja zaprimljenih obrazaca žene obuhvaćaju 59,1 %, muškarci čine 37,6 % ispitanika, a 6 odgovora odnosno 3,3 % nije se htjelo izjasniti.

Dobna struktura ispitanika ukazuje na dominaciju zrelog i radno sposobnog stanovništva, 47 % ispitanika u dobnoj skupini od 36-50 godina, te značajan udio mladih u dobi od 26-35 godina sa 21,5 %, stoga se može reći kako je uzorak ispitanika reprezentativan za područje analize.

U radnom statusu ispitanika, njih 85,6 % se izjasnilo zaposleno ili samozaposleno, 13 odgovora ili 7,2 % imaju status umirovljenika.

Dominira stanovništvo sa višim ili visokim obrazovanjem 107 odgovora odnosno 59,1% ukupno ispitanih, zatim ispitanici sa srednjoškolskim obrazovanjem i 13,3 % odgovora su ispitanici koji imaju završen magisterij ili doktorat znanosti.

Prostorna obilježja anketnog istraživanja

U anketnom pitanju broj 5 „Koliko članova broji Vaše kućanstvo“ 34,3 % ispitanika broji 3 člana obitelji, zatim slijede kućanstva s 4 člana s 28,7%.

Anketno pitanje broj 6 „U kojem naselju stanujete“

Pitanje broj 6 odnosilo se na mjesto prebivališta ispitanika, odnosno na njihovu prostornu relaciju s Gradom Požegom. Velika većina ispitanika (njih 140 ili 77%) imaju prebivalište na području grada, dok su preostali ispitanici s područja različitih gradskih četvrti i mjesnih odbora.

- Požega - 140 odgovora
- Babin vir - 10 odgovora
- Praulje - 6 odgovora,
- Dervišaga - 5 odgovor
- Požega, Sajmište - 4 odgovora
- Kuzmica, Drškovci, Arslanovci, po 2 odgovora
- Požega-okolica, Garavica, Zagrebačka ulica, Seoci, Tekija, Vidovci, Jakšić, Vučjak, Završje, Mihaljevci po 1 odgovor, te
- 1 ispitanik se nije izjasnio/la.

Odgovori na pitanja od broja 7 do broja 34

Anketno pitanje broj 7 „Molimo ocijenite koliko važnom smatrate svaku od navedenih karakteristika javnih zelenih i drugih otvorenih površina«

Na pitanje o važnosti blizine, dostupnosti, raznolikosti, opremljenosti javnih zelenih i drugih površina ispitanici su odgovarali sa:

„*Vrlo važno / Važno / Niti važno, niti nevažno / Nevažno / Potpuno nevažno / Ne znam*“, a odgovori se nalaze u tablici.

Tablica 13. Važnost blizine, dostupnosti, raznolikosti, opremljenosti javnih zelenih površina

Kategorije interesa su uključivale:	Vrlo važno	Važno	Niti važno, niti nevažno	Nevažno	Potpuno nevažno	Ne znam
Blizina mjestu stanovanja	119	50	9	1	0	2
Dostupnost prostora pješice ili biciklom	126	51	3	0	0	1
Zasjenjenost prostora krošnjama stabala	127	46	1	4	1	2
Raznolikost biljnih i životinjskih vrsta	108	50	18	2	2	1
Zaštita od vremenskih nepogoda (ekstremne vrućine, kiša i sl.)	131	39	10	0	0	1
Opremljenost npr. klupama, stolovima, spravama za igru i sport	107	54	16	2	0	2
Mogućnost bavljenja rekreacijskih i sportskim aktivnostima (šetnja, vježbanje i sl.)	99	59	18	4	0	1
Mogućnost za ostvarivanjem socijalnih kontakata i druženja	87	68	21	3	1	1
Ponuda društvenih, kulturnih i / ili edukativnih sadržaja	86	69	20	3	1	2
Gospodarski značaj prostora, npr. korištenje za kulturne manifestacije, u turističke svrhe i sl.	84	72	19	0	4	2

Ovim pitanjem velika većina ispitanika izrazila je kako smatra da je dostupnost javnih zelenih i drugih otvorenih površina **vrlo važna** i **važna** blizu mjesta stanovanja, da su dostupne pješice ili biciklom, postojanje zasjenjenosti prostora krošnjama stabala, zaštita od vremenskih nepogoda i ostale navedene kategorije interesa.

Anketno pitanje broj 8 »Koliko ste zadovoljni količinom i stanjem zelenih površina i zelenila (drveće, bilje, cvijeće, travnjaci i slično) na području grada Požege?«

Ispitanici su imali mogućnost odgovora Izuzetno sam nezadovoljan / na i Izuzetno sam zadovoljan / na skali ocjena od 1 do 5.

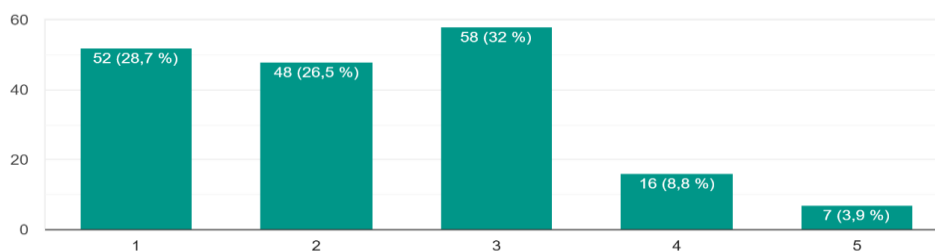
Ispitanici su sa 52 odgovora pitanje ocijenili sa 1 (Izuzetno sam nezadovoljan / na), 48 ispitanika odnosno 26,5 % je zadovoljstvo količinom i stanjem zelenih površina i zelenila ocijenilo s

brojem 2, srednje zadovoljstvo brojkom 3 ocijenilo je 32% ispitanika, ocjenom 4 ili zadovoljavajućim stanjem odgovorilo je 16 ispitanika i samo 7 ispitanika odnosno 3,9% ocijenilo je pitanje količine i stanja zelenih površina i zelenila na području grada Požege ocjenom 5 (Izuzetno sam zadovoljan / na) što ukupno ukazuje na prosječno nezadovoljstvo.

Grafikon 1. Zadovoljstvo količinom i stanjem zelenih površina i zelenila (drveće, bilje, cvijeće, travnjaci i sl.)

Koliko ste zadovoljni količinom i stanjem zelenih površina i zelenila (drveće, bilje, cvijeće, travnjaci i slično) na području grada Požege?

181 odgovor

Anketno pitanje broj 9 Vidite li stabla kroz prozor svojeg doma?

(pitanje se odnosi na sva stabla na javnim površinama ili u privatnom dvorištu)

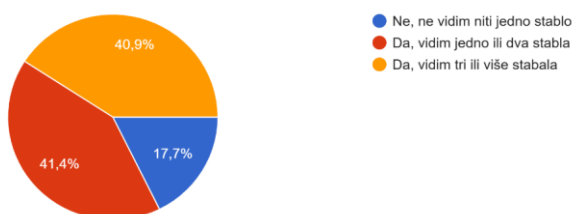
Opcije odgovora: Ne, ne vidim niti jedno stablo / Da, vidim jedno ili dva stabla / Da, vidim tri ili više stabala

Prikupljeno je 75 odgovora „Da, vidim jedno ili dva stabla“ 74 odgovora „Da, vidim tri ili više stabala“ te 32 odgovora „Ne, ne vidim niti jedno stablo“.

Grafikon 2. Vidljivost stabala kroz prozor svojih kućanstva

Vidite li stabla kroz prozor svojeg doma? (pitanje se odnosi na sva stabla na javnim površinama ili u privatnom dvorištu)

181 odgovor

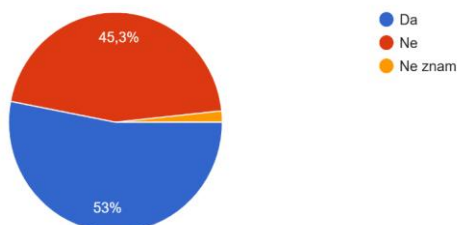
Anketno pitanje broj 10 Postoje li uređene javne zelene površine na udaljenosti manjoj od 5 minuta hoda od Vašeg doma?

Na pitanje o blizini uređenih javnih zelenih površina na udaljenosti manjoj od 5 minuta hoda od mjesta doma, 96 ispitanika odgovorilo je **DA postoji**, 82 ispitanika odgovorilo je da **NE postoji**, 3 ispitanika odgovorila su sa **Ne znam**.

Grafikon 3. Postojanje uređenosti javnih zelenih površina na udaljenosti manjoj od 5 minuta od anketiranog kućanstva

Postoje li uređene javne zelene površine na udaljenosti manjoj od 5 minuta hoda od Vašeg doma?

181 odgovor

Anketno pitanje broj 11 Koliko često posjećujete i koristite zelene i druge otvorene javne površine, npr. parkove, šetališta, dječja igrališta, trgove i slično?

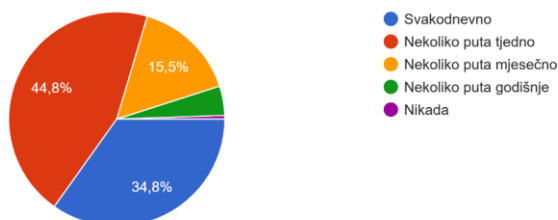
Opcije odgovora: Svakodnevno / Nekoliko puta tjedno / Nekoliko puta mjesečno / Nekoliko puta godišnje / Nikada

Ovim pitanjem ustanovljeno je kako 44,8% ispitanika nekoliko puta tjedno posjećuje i koristi zelene i druge otvorene javne površine, 34,8% ispitanika svakodnevno koristi parkove, šetališta, dječja igrališta i trgove, 15,5% ispitanika ih koristi nekoliko puta mjesečno, 4,4% odnosno 8 ispitanika koristi ih nekoliko puta godišnje te samo 1 (0,6%) daje odgovor (0,6%).

Grafikon 4. Učestalost korištenja zelenih i drugih otvorenih javnih površina

Koliko često posjećujete i koristite zelene i druge otvorene javne površine, npr. parkove, šetališta, dječja igrališta, trgove i slično?

181 odgovor

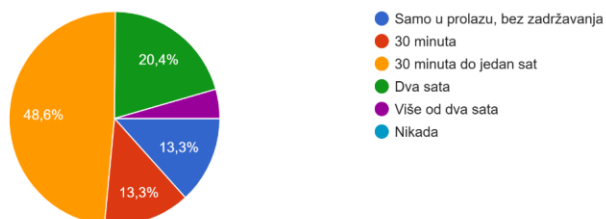
Anketno pitanje broj 12 U danima u kojima posjećujete i koristite zelene i druge otvorene javne površine, koliko prosječno traje Vaš boravak?

U danima kada koriste zelene i druge javne otvorene površine, 48,6% ispitanika na istima provede **30 minuta do jedan sat**, 20,4 % njih koristi ih dva sata, 24 ispitanika (13,3%) koristi ih 30 minuta bez zadržavanja, dok ih samo u prolazu koristi 13,3%.

Grafikon 5. Prikaz prosječnog boravka prilikom posjete i korištenje zelenih i drugih javnih površina

U danima u kojima posjećujete i koristite zelene i druge otvorene javne površine, koliko prosječno traje Vaš boravak?

181 odgovor

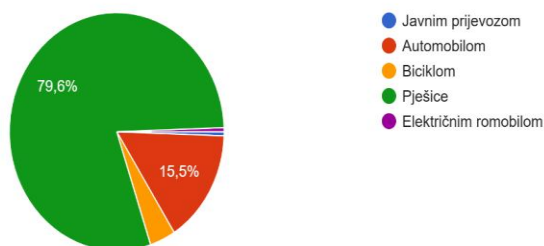
Anketno pitanje broj 13 Kako najčešće dolazite do tih površina?

Cilj pitanja bio je istražiti dolazak ispitanika do zelenih i drugih otvorenih javnih površina. Prikupljeno je 144 odgovora (**79,6%**) ispitanika koji do zelenih i drugih javnih površina dolaze **pješice**. Automobilom dolazi 28 ispitanika, 3,9% ispitanika koristi bicikl, te po jedan ispitanik koristi javni prijevoz i električni romobil.

Grafikon 6. Dolazak / mobilnost do zelenih i drugih javnih površina

Kako najčešće dolazite do tih površina? (moguć je jedan odgovor)

181 odgovor

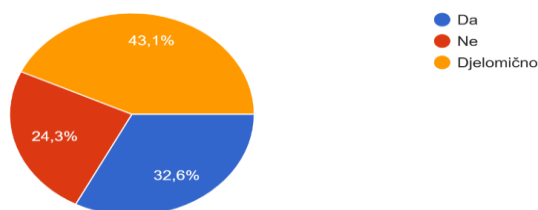
Anketno pitanje broj 14 Smatrate li da su javne zelene površine lako dostupne na području grada Požege?

Na pitanje dostupnosti javnih zelenih površina 43,1% ispitanika odgovorilo je da su površine djelomično dostupne, 32,6% ih smatra kako su lako dostupne, dok 24,3% anketiranih smatra kako javne zelene površine nisu lako dostupne.

Grafikon 7. Dostupnost javnih zelenih površina

Smatrate li da su javne zelene površine lako dostupne na području grada Požege?

181 odgovor

Anketno pitanje broj 15 Molimo navedite zelenu i drugu otvorenu javnu površinu na području grada Požege koje najčešće posjećujete i koristite.

Ispitanici su odgovarali: 20 odgovora Rekreacija, 10 odgovora Šetnica uz Orljavu, 7 odgovora Rekreacijski centar, 4 odgovora Park Zvečevo, Igralište pod gradom, Šetnice uz Veličanku i Orljavu.

Anketno pitanje broj 16 Molimo navedite zelenu i drugu otvorenu javnu površinu na području grada Požege koje smatrate posebno vrijednima.

Odgovor na ovo pitanje nije dalo 10 ispitanika, a u preostalim odgovorima (171 odgovor) ispitanici su naveli sljedeće lokacije: Stari grad, Park kod Zvečeva, Rekreacijski centar, Šetnica uz Orljavu, Požeška gora (staze, vinogradi, sveti Vid, Sokolovac, Kalvarija), Park Tekija, Park u Babinom viru, šetnica uz Veličanku, Park u centru grada i zelena površina iza Gimnazije Požega, Pješачka zona i Trg Svete Terezije, Atletski stadion, Sokolovac, Fratovica.

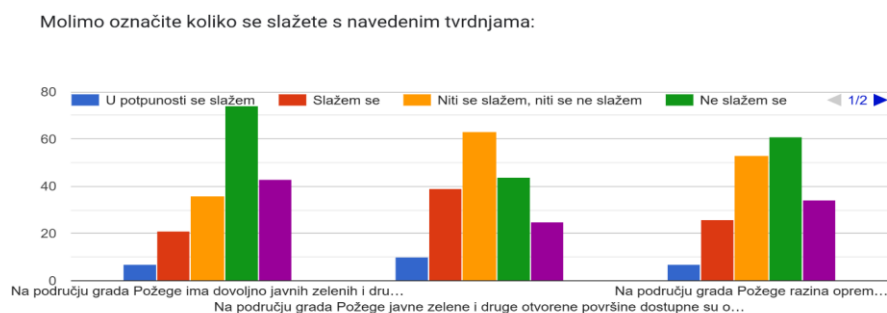
Anketno pitanje broj 17 Molimo označite koliko se slažete s navedenim tvrdnjama:

Na pitanje koliko se slažu s ponuđenim tvrdnjama ispitanici su odgovarali sa: „*Ne slažem se / U potpunosti se ne slažem / Niti se slažem, niti se ne slažem / Slažem se / U potpunosti se slažem*“, a odgovori se nalaze u tablici.

Tablica 64. Zadovoljstvo s količinom, dostupnošću i opremljenošću javnih zelenih površina (horizontalna načela)

Navedene tvrdnje su:	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Na području grada Požege ima dovoljno javnih zelenih i drugih otvorenih površina	74	43	36	21	7
Na području grada Požege javne zelene i druge otvorene površine dostupne su osobama s invaliditetom / osobama smanjene pokretljivosti	44	25	63	39	10
Na području grada Požege razina opremljenosti javnih zelenih i drugih otvorenih površina (klupe, stolovi, kante za smeće, sportske sprave i sl.) je zadovoljavajuća	61	34	53	26	7

Grafikon 8. Horizontalna načela

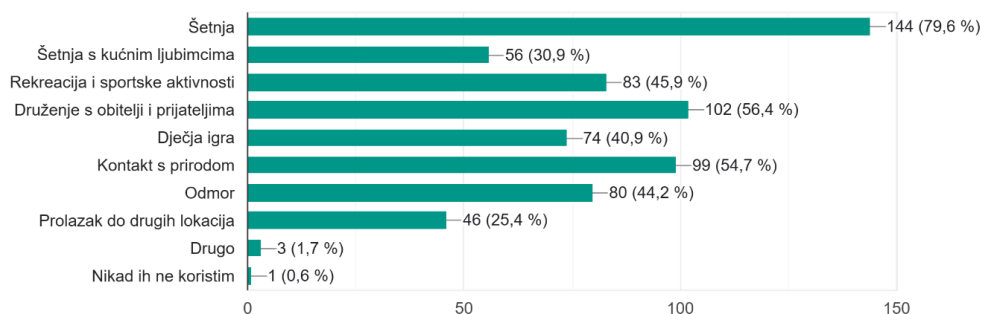
Anketno pitanje broj 18 Koji su Vaši razlozi za korištenje zelenih i vodenih površina?

Na pitanje razloga korištenja zelenih i vodenih površina **79,6%** ispitanika odgovorilo je kako navedene površine koriste za **šetnju**, za druženje s obitelji i prijateljima zelene i vodene površine koristi 102 (**56,4%**) anketiranih. Kontakt s prirodom 54,7% , rekreacijske i sportske aktivnosti koristi 45,9%, dječja igra 40,9%, za odmor ih koristi 44,2%, šetnja s kućnim ljubimcima 30,9%, manji postotak ih koristi za prolazak do drugih lokacija (25,4%), za nešto drugo se izjasnilo 1,7% i 0,6% ih nikad ne koristi.

Grafikon 9. Razlozi korištenja zelenih i vodenih površina

Koji su Vaši razlozi za korištenje zelenih i vodenih površina? (mogućih je više odgovora)

181 odgovor

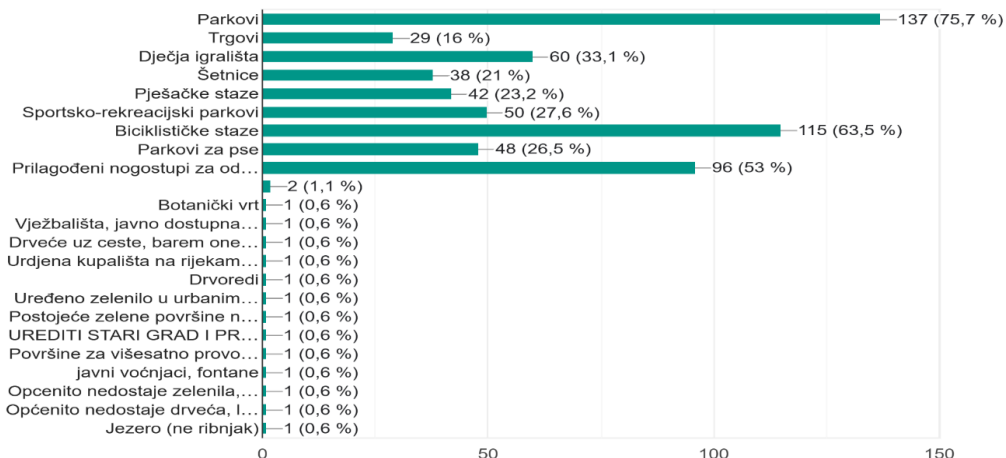
Anketno pitanje broj 19 Koji tipovi uređenih otvorenih javnih površina prema Vašem mišljenju najviše nedostaju u gradu Požegi?

Na pitanje koji tipovi uređenih otvorenih javnih površina najviše nedostaju u gradu Požegi, ispitanici su **parkove** svrstali u najvišu kategoriju 75,7%, zatim biciklističke staze sa 63,5%.

Grafikon 10. Koji tipovi uređenih otvorenih javnih površina najviše nedostaju u gradu Požegi

Koji tipovi uređenih otvorenih javnih površina prema Vašem mišljenju najviše nedostaju u gradu Požegi? (mogućih je više odgovora)

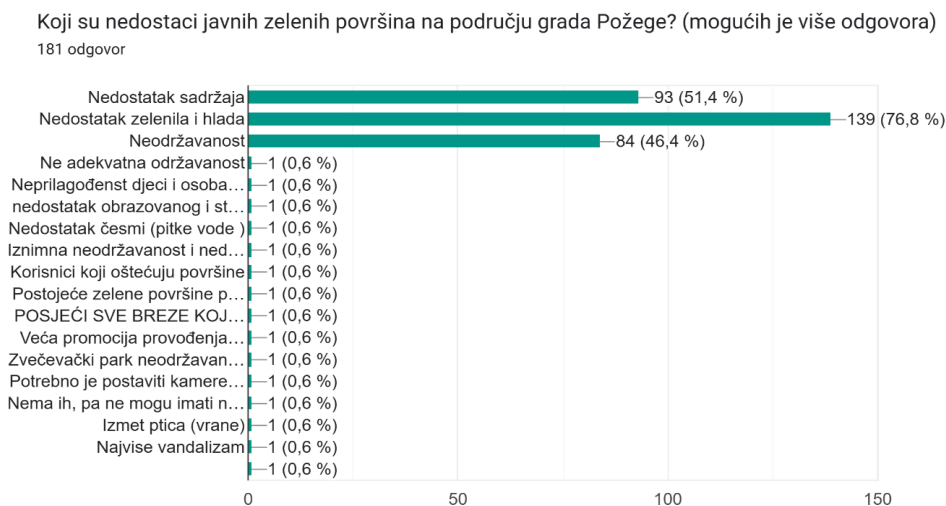
181 odgovor

Anketno pitanje broj 20 Koji su nedostaci javnih zelenih površina na području grada Požege?

Na pitanje koji su nedostaci javnih zelenih površina na području grada odgovori „Nedostatak sadržaja / Nedostatak zelenila i hlada / Neodržavanost“ su prepoznati kao najveći nedostaci. Od ponuđenih odgovora 76,8% ispitanika nedostatak zelenila i hlada smatra najvećim nedostatkom, slijedi nedostatak sadržaja 51,4% i neodržavanost 46,4%. U postotku manjem od 1% ispitanici su izrazili ostale nedostatke prikazane u grafikonu.

Grafikon 11. Nedostaci javnih zelenih površina na području grada Požege

Anketno pitanje broj 21 Za koje sadržaje smatrate da nedostaju na javnim zelenim površinama koje koristite?

Navedite koji i na kojim lokacijama (npr. više zelenila u parku xy, urbana oprema (klupe, koševi za smeće, rasvjeta) u ulici xy, sprave za vježbanje ili dječju igru u parku xy,...).

Neki od odgovora ispitanika:

- Poboljšati rasvjetu, obnoviti dječje igralište, a postojeće kontinuirano održavati urednim, zasaditi više stabala radi hlada, osobito za djecu, postaviti više koševa za smeće i dr.). Isto se odnosi na većinu dječjih igrališta u gradu (i onih malih kvartovskih). Igralište i Park na Tekiji vapi za obnovom. Stari grad treba sveobuhvatnu obnovu i strategiju razvoja, projekt i možda natječaj za rješenje. Park uz Orljavu treba osmisliti, ima dovoljno klupa i hladovine, ali je veliko područje bez ikakvih sadržaja. Za južnu stranu parka prema Priorljavskoj ulici koja je prazna, treba napraviti projekt uređenja, a po mogućnosti raspisati natječaj za hortikulturno i urbanističko rješenje i uređenje toga prostora. Na Trgu svete Terezije potrebno je redovno popravljati opločenje i održavati fontanu te stalno voditi brigu o zasađenom drveću, preispitati zaostajanje u rastu te zamijeniti ono koje je propalo. Trg svetog Trojstva potrebno je što hitnije osloboditi od prometa u mirovanju te preispitati izabrana natječajna rješenja uzimanjem u obzir smjer prometa koji je odabran, a koji presijeca Trg na pola te dovodi u pitanje funkciju Trga koji se na taj način neće ili će se slabo koristiti, jer sadašnja koncepcija nudi plohu Trga na strani na kojoj nema drugih sadržaja te odsijeca postojeću pješačku zonu i zonu sjedenja te će Trg i uređena ploha biti prazna. Urbanistički gledano, Trg mora biti povezan s postojećim pješačkim zonama i zonama sjedenja, a promet se treba (ako ga već ne možemo izbjeći) smještati rubno. Također treba preispitati nagrađena rješenja i kombinirati ih na način da se Trgu osigura neki minimum zelenila, osobito visokog zelenila (rubno, ako ne želimo zakloniti sliku baroknog Trga koju smo naslijedili) kako

bi korisnicima pružilo ugodniju mikroklimu i hlad. Uz sve nove staze i prometnice, osobito u novim dijelovima grada, obavezno planirati biciklističke staze i drvored, a preispitati i svaku mogućnost da se drvoredi ili barem pojedinačno osmišljena stabla ili grupe stabala uklope i u postojeću strukturu prometnica i pješačkih staza gdje god je to moguće. Sva nova javna parkirališta, kao i parkirališta npr. trgovačkih centara ili većih poduzeća, planirati ozelenjena i uz ritam visokog zelenila koje stvara hlad. Također planirati parkirališta koje uz navedeno zelenilo mogu koristiti i solarne fotonaponske ćelije kao zaklon od sunca.

- Zvečevački park urediti i dovesti u funkciju kroz cijelu godinu, Urediti "vinske ceste" na Požeškoj gori i postaviti kante za smeće (i na širem i užem dijelu grada), dovesti brdo do maksimalnog potencijala.
- Klupe, dječja igrališta, kante za smeće, prijelazni rubnjaci za dječja kolica, rasvjeta, nepropisno parkirana vozila koja ometaju prolaz dječjih kolica i pješaka općenito. Odlaganje smeća, išarane i polomljene klupe - Stari grad očajno zapušten! Premalo prometnih znakova, ljudi koji nisu iz Požege ne snalaze se. Radila se ulica Ante Starčevića, bilo je mogućnosti da se posadi drvored niti jedno drvo nije zasađeno. Ulica bi bila sasvim druge vizure. Također potrebno je u toj ulici regulirati brzinu i postaviti ležeće policajce na minimalno dva mjesta. U strahu smo svaki dan koliko se brzo vozi u toj ulici, a da ne spominjemo gustoću prometa.
- Više visokog drveća iznad sprava za djecu na rekreaciji (ljeti su tobogani užareni), sprave za dječju igru u parku Zvečevo, sprave na zelenoj površini pored pruge u Ulici bana Josipa Jelačića, također pored staze za utrke u Ulici Ante Starčevića, klupe na putu prema vrhu Starog grada, drveće na igralištu u Babinom viru, općeniti nedostatak drvoreda u svom ulicama gdje cestu od pješačke staze dijeli barem mali dio zelene površine (Ante Starčevića, Frankopanska...)
- Trava se kosi kada je previsoka i nakon košnje ostavlja na travnjacima. Zbog toga travnjaci budu čupavi, a s vremenom izgledaju kao žuto polje prekriveno slamom, a ne zeleni travnjak. Zelena površina s druge strane Orljave od parka Zvečevo je očit primjer. Isto tako, šetnica uz Orljavu gdje trava bude uvijek visoka. Da sumiram, mislim da su sadržaji ok, ali održavanje onoga što već imamo nije.
- Odvajanje biciklista i pješaka na šetnici (proširenje ili izgradnja biciklističke staze na suprotnoj strani nasipa). Oslobođanje nogostupa od automobila i dodavanje biciklističkih staza s te strane.
- Više sprava prilagođenih za manju djecu i bebe na igralištima na rekreaciji i u Babinom viru. Bolja povezanost dviju šetnica, konkretno kod teniskih igrališta kod mosta redovito u toplo vrijeme zna čekati i po desetak ljudi, s malom djecom i kolicima, kako bi prešli cestu jer nema obilježenog pješačkog prijelaza, što ugrožava i sigurnost pješaka koji redovito u šetnji "spajaju" dvije šetnice.
- Puno praznih površina u gradu na kojima bi se moglo saditi drveće.
- Fontane sa stalnim protokom vode, posaditi stabla svugdje gdje su bila prije 30 godina - mali parkić kraj Zvečeva.
- U cijelom gradu nedostaje zelenila, drveća, koševa za smeće. Na rekreaciji nedostaje sprava, terena i dječjeg igrališta. Na svim dječjim igralištima nedostaje sadržaja, a nedostaje i dječjih igrališta. Na svim trgovima nedostaje drveća, zelenih površina i cvijeća. Po gradu nedostaje klupa za odmoriti.

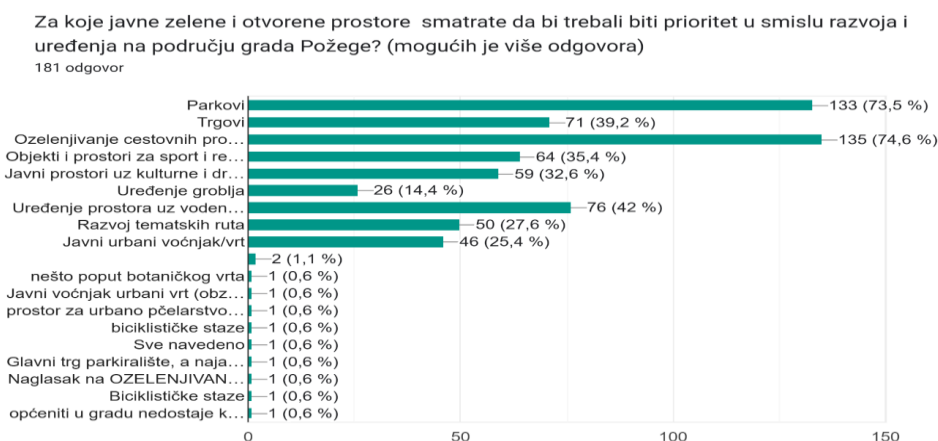
Anketno pitanje broj 22 Za koje javne zelene i otvorene prostore smatrate da bi trebali biti prioritet u smislu razvoja i uređenja na području grada Požege?

S ciljem određivanja prioriteta razvoja i uređenja javnih zelenih i otvorenih prostora na području grada Požege, pored ponuđenih odgovora (*Parkovi, Trgovi, Ozelenjivanje cestovnih prometnica i*

drvoredi, Objekti i prostori za sport i rekreaciju, Javni prostori uz kulturne i društvene sadržaje, Uređenje groblja, Uređenje prostora uz vodene površine, Razvoj tematskih ruta, Javni urbani voćnjak/vrt) ispitanici su mogli slobodno upisivati vlastite prioritete.

Od ponuđenih odgovora, ispitanici smatraju prioritetima ozelenjivanje cestovnih prometnica i drvoreda sa 74,6% te parkove sa 73,5%. Ostali prioriteti su uređenje prostora uz vodene površine (42%) i trgovu (39,2%).

Grafikon 12. Prioriteti razvoja i uređenja javnih zelenih i otvorenih prostora na području grada Požege

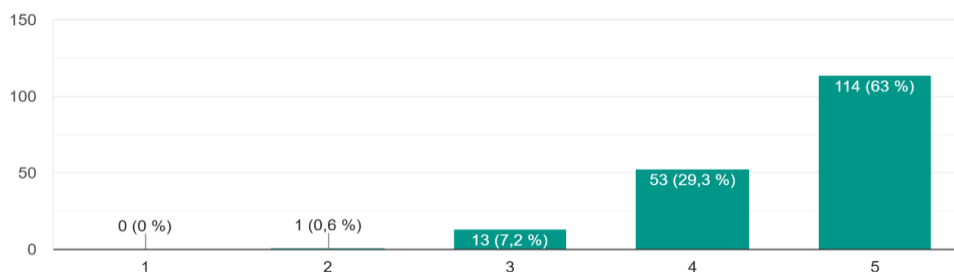
Anketno pitanje broj 23 Koliko smatrate da bi uređenje i poboljšanje zelenih javnih površina podiglo kvalitetu života u gradu Požegi?

Ispitanici su imali mogućnost odgovora *Ne bi imalo utjecaja* i *Značajno bi utjecalo* na skali ocjena od 1 do 5. U grafikonu su prikazani rezultati navedenog pitanja gdje je više od polovice ispitanika (63%) odgovorilo kako bi uređenje i poboljšanje zelenih javnih površina značajno podiglo kvalitetu života u gradu Požegi. Samo 0,6% ispitanika smatra da uređenje i poboljšanje zelenih javnih površina ne bi imalo utjecaja na kvalitetu života.

Grafikon 13. Podizanje kvalitete života u gradu Požegi uređenjem i poboljšanjem zelenih javnih površina

Koliko smatrate da bi uređenje i poboljšanje zelenih javnih površina podiglo kvalitetu života u gradu Požegi?

181 odgovor

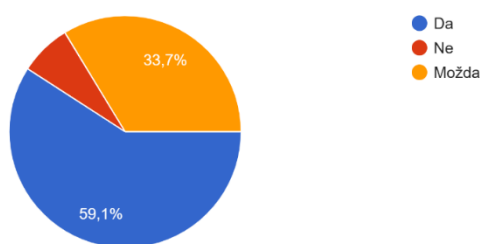

Anketno pitanje broj 24 Biste li bili zainteresirani sudjelovati u volonterskim akcijama sadnje drveća ili čišćenja zelenih površina?

Kako bi se saznala zainteresiranost javnosti u volonterskom sudjelovanju akcija sadnje drveća ili čišćenja zelenih površina postavljeno je pitanje vezano uz volontersku akciju. Na navedeno pitanje 59,1% ispitanika odgovorilo je potvrdno „da“, 61 ispitanik (33,7%) je neodlučan s odgovorom „možda“ te je samo 13 ispitanika (7,2%) dalo je „ne“. Ovim pitanjem iskazan je veliki interes javnosti u sudjelovanju volonterskih akcija koje bi rezultirale zelenijim gradom.

Grafikon 14. Interes sudjelovanja u volonterskim akcijama sadnje drveća ili čišćenja zelenih površina

Biste li bili zainteresirani sudjelovati u volonterskim akcijama sadnje drveća ili čišćenja zelenih površina?
181 odgovor

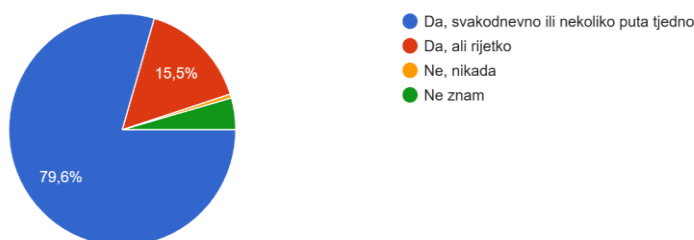

Anketno pitanje broj 25 Prolazite li tijekom svojeg uobičajenog kretanja gradom pokraj nedovoljno iskorištenih i / ili napuštenih prostora i zgrada?

Cilj pitanja bio je pobliže saznati koliko su nedovoljno iskorištene i / ili napuštene zgrade i prostori u svakodnevnom vidokrugu ispitanika. Da prolaze svakodnevno ili nekoliko puta tjedno odgovorilo je 79,6% anketiranih, odgovor „da, ali rijetko“ odabralo je 15,5%, a samo 0,6% ispitanika smatra da ne prolaze pokraj nedovoljno iskorištenih i / ili napuštenih zgrada i prostora. Ovim odgovorima saznalo se kako javnost tijekom svojeg uobičajenog kretanja gradom gotovo svakodnevno prolazi pokraj nedovoljno iskorištenih i / ili napuštenih prostora i zgrada.

Grafikon 15. Percepcija javnosti tijekom uobičajenog kretanja gradom o nedovoljno iskorištenim i / ili napuštenim prostorima i zgradama

Prolazite li tijekom svojeg uobičajenog kretanja gradom pokraj nedovoljno iskorištenih i/ili napuštenih prostora i zgrada?
181 odgovor

Anketno pitanje broj 26 Postoje li prema Vašem mišljenju javni otvoreni prostori i / ili zgrade na području grada Požege koji su trenutno nedovoljno iskorišteni i / ili napušteni, a za koje smatrate da su prikladni za obnovu i unaprjeđenje?

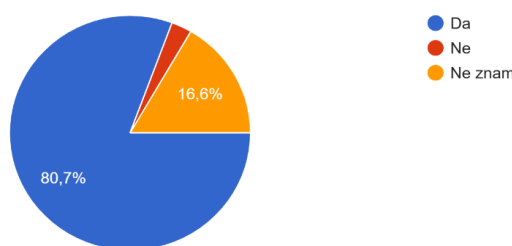
Ispitanici su upitani postoje li javni otvoreni prostori ili zgrade na području grada koji su trenutno nedovoljno iskorišteni ili napušteni, a da su prikladni za obnovu i unaprjeđenje. Većina

ispitanika (80,7%) je odgovorila „da“, 16,6% ispitanika je odgovorilo „ne znam“, dok samo 2,8% ispitanika smatra da na području grada Požege ne postoje prostori prikladni za obnovu i unaprjeđenje. Dobiveni rezultati ukazuju na veliku svijest javnosti o nedovoljno iskorištenim i / ili napuštenim zgradama ili javnim otvorenim prostorima, a za koje smatraju da su prikladni za obnovu i unaprjeđenje.

Grafikon 16. Percepcija javnosti o javnim otvorenim prostorima i / ili zgradama na području grada Požege koji su trenutno nedovoljno iskorišteni i / ili napušteni, a koji su prikladni za obnovu i unaprjeđenje

Postoji li prema Vašem mišljenju javni otvoreni prostori i/ili zgrade na području grada Požege koji su trenutno nedovoljno iskorišteni i/ili napušteni, a z...e smatrate da su prikladni za obnovu i unaprjeđenje?

181 odgovor

Anketno pitanje broj 27 Ako ste na prethodno pitanje odgovorili potvrdno, molimo da navedete koji su to otvoreni prostori i / ili zgrade. Ako imate prijedlog novog korištenja, navedite i njega.

Na navedeno pitanje odgovorilo je 137 ispitanika. Neki od prijedloga su:

- Zelene površine u gradskom i privatnom vlasništvu, nedostatak zelenila,
- Dječja igrališta izvan samog centra grada su zapuštena
- Prostor duž rijeka Veličanka i Orljava, nedostatak drveća, nema hlada te je nemoguće koristiti šetnicu za vrijeme ljetnih mjeseci
- Prazne i neiskorištene zgrade Sloga, industrijska zgrada Zvečevo-mljekara, Autobusni kolodvor, zgrade bivše klaonice,
- Široke ulice sa dovoljno mjesta za sadnju drveća, trgovci puni betona umjesto zelenila, šetališna zona nemaštovita i hladna, bez imalo duha grada u kojemu žive ljudi, Radićeva ulica puno zapuštenih prostora, ulica Vučjak sa zapuštenom zgradom stare bolnice i kapelicom pokraj, Zrinska ulica kao industrijska zona, područje Rekreacije ogoljeno
- Parking uz zgrade u Babinom viru - livada na kojoj nedostaje drveća - posaditi drvored koji će raditi prirodni hlad u sve vrućim ljetima
- Stari Grad, potrebno je zasaditi i drveće kod gradskih bazena, pogotovo kod parkinga, potrebno urediti i livadu između pruge i gradskog parka
- Gotovo cijeli uži centar je nedovoljno iskorišten.
- Više sadržaja za dječju igru u parkovima.

Anketno pitanje broj 28 Jeste li na području grada Požege primijetili neki od negativnih učinaka klimatskih promjena ili prirodnih rizika u posljednjih 5 godina?

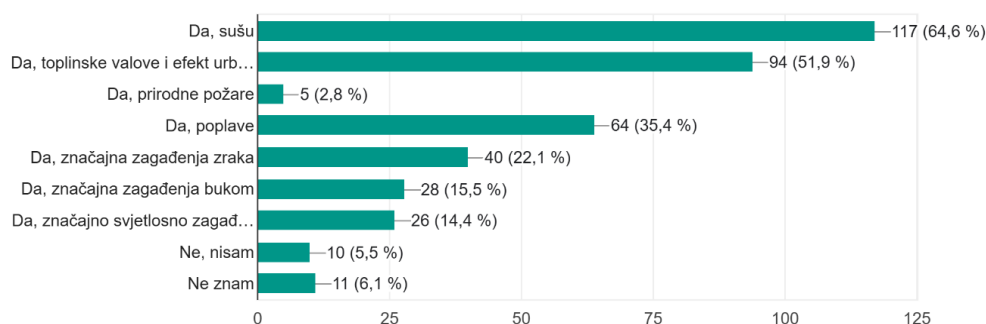
Ponudene su opcije više odgovora: *Da, sušu / Da, toplinske valove i efekt urbanog toplinskog otoka / Da, prirodne požare / Da, poplave / Da, značajna zagađenja zraka / Da, značajna zagađenja bukom / Da, značajno svjetlosno zagađenje / Ne, nisam / Ne znam*

Od negativnih učinaka klimatskih promjena i prirodnih rizika u posljednjih 5 godina je najviše primijećena suša (64,6% ispitanika), zatim slijede toplinski valovi i efekt urbanog toplinskog otoka (51,9% ispitanika), poplave (35,4% ispitanika), te zagađenja zraka, zagađenja bukom i svjetlosna zagađenja. Manji broj ispitanika (11,6%) se izjasnio kako nije primijetio zagađenja, odnosno kako ne zna.

Grafikon 17. Opažanje negativnih učinaka klimatskih promjena ili prirodnih rizika u posljednjih 5 godina

Jeste li na području grada Požege primijetili neki od negativnih učinaka klimatskih promjena ili prirodnih rizika u posljednjih 5 godina? (mogućih je više odgovora)

181 odgovor

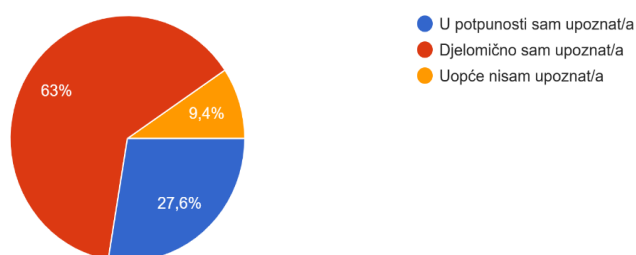
Anketno pitanje broj 29 Jeste li do sada bili upoznati s pojmom zelene infrastrukture?

S pojmom zelene infrastrukture najveći broj ispitanika je djelomično upoznat (63%), 27,6% ispitanika smatra da je u potpunosti upoznat, dok 9,4% ispitanika smatra kako uopće nije upoznato.

Grafikon 18. Upoznatost s pojmom zelene infrastrukture

Jeste li do sada bili upoznati s pojmom zelene infrastrukture?

181 odgovor

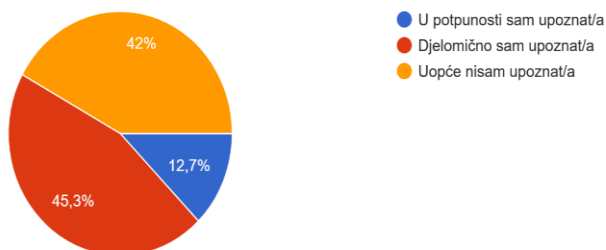

Anketno pitanje broj 30 Jeste li do sada bili upoznati s pojmom rješenja temeljenih na prirodi (eng. NBS Nature Based Solutions)?

S pojmom rješenja temeljenih na prirodi najveći broj ispitanika je djelomično upoznat (45,3%), 12,7% ispitanika smatra da je u potpunosti upoznat, dok veliki broj ispitanika (42%) uopće nije upoznat s pojmom. Navedeni rezultati pokazuju kako bi se trebalo više raditi na promoviranju rješenja temeljenih na prirodi, s ciljem da što veći broj građana bude upoznat s koristima koje pomoću njih mogu ostvariti.

Grafikon 19. Upoznatost s pojmom rješenja temeljenih na prirodi (engl. NBS - Nature Based Solutions)

Jeste li do sada bili upoznati s pojmom rješenja temeljenih na prirodi (eng. NBS Nature Based Solutions)?
181 odgovor

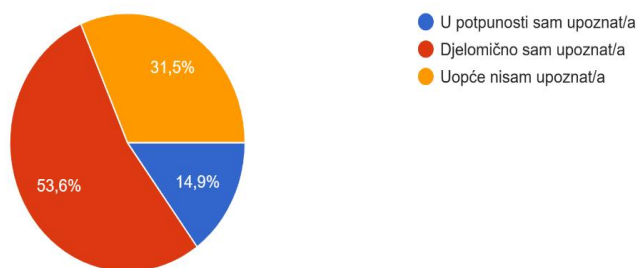

Anketno pitanje broj 31 Jeste li do sada bili upoznati s pojmom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama?

Kao i u prethodnom pitanju, najveći broj ispitanika (53,6%) se izjasnio kako je djelomično upoznat s pojmom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, djelomično ih je poznato 14,9%, dok 31,5% ispitanika smatra kako uopće nije upoznat s navedenim pojmom.

Grafikon 20. Upoznatost s pojmom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Jeste li do sada bili upoznati s pojmom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama?
181 odgovor

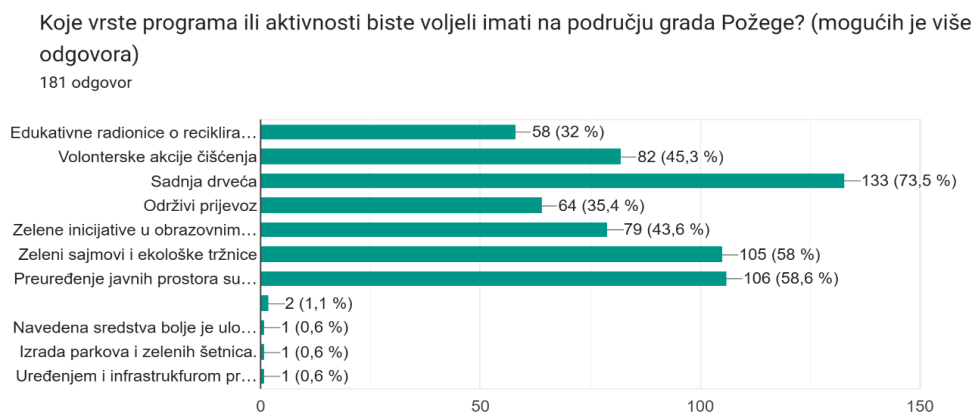

Anketno pitanje broj 32 Koje vrste programa ili aktivnosti biste voljeli imati na području grada Požege? Opcije mogućih više odgovora.

S ciljem prepoznavanja programa ili aktivnosti koji bi se mogli realizirati na području grada Požege ponuđeni su sljedeći odgovori: *Edukativne radionice o recikliranju, kružnom gospodarenju i energetske učinkovitosti, Volonterske akcije čišćenja, Sadjnja drveća, Održivi prijevoz, Zelene inicijative u obrazovnim ustanovama, Zeleni sajmovi i ekološke tržnice te Preuređenje javnih prostora sukladno ekološkim standardima.*

Temeljem zabilježenih odgovora uočeno je kako je najveći dio ispitanika zainteresiran za organiziranje sadnje drveća (73,5% ispitanika), preuređenje javnih prostora sukladno ekološkim standardima (58,6% ispitanika), zelenih sajмова i ekoloških tržnica (58% ispitanika) te zelene inicijative u obrazovnim ustanovama (43,6% ispitanika).

Grafikon 21. Vrste programa ili aktivnosti koje bi javnost voljela imati na području grada Požege

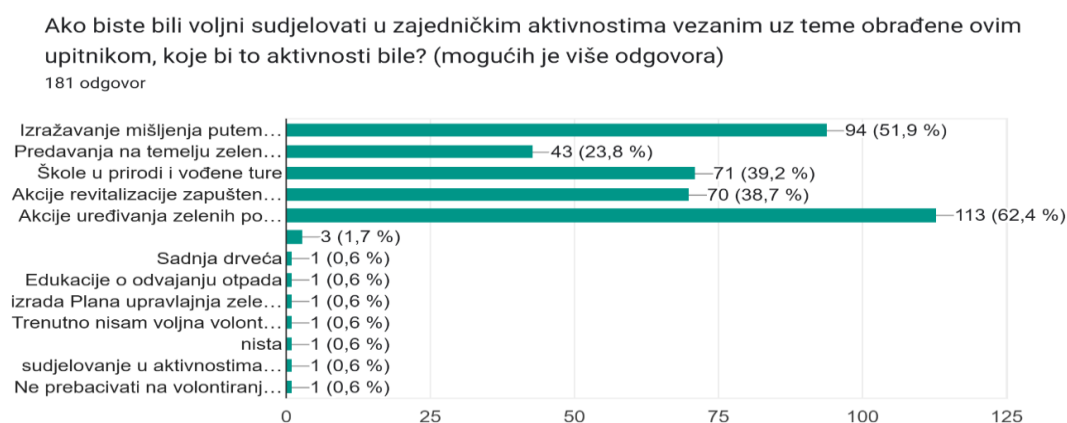

Anketno pitanje broj 33 Ako biste bili voljni sudjelovati u zajedničkim aktivnostima vezanim uz teme obrađene ovim upitnikom, koje bi to aktivnosti bile?

S ciljem prepoznavanja načina sudjelovanja i organizacije zajedničkih aktivnosti ponuđeni su sljedeći odgovori: *Izražavanje mišljenja putem anketnih upitnika, Predavanja na temelju zelene urbane obnove, Škole u prirodi i vođene ture, Akcije revitalizacije zapuštenih prostora, Akcije uređivanja zelenih površina.*

Temeljem zabilježenih odgovora ispitanici su izrazili spremnost uključivanja u zajedničke aktivnosti, a najviše kroz akcije uređivanja zelenih površina (62,4 %), izražavanje mišljenja putem anketa (51,9), škole u prirodi i vođene ture (39,2%) te akcije revitalizacije zapuštenih prostora (38,7%).

Grafikon 22. Sudjelovanje javnosti u zajedničkim aktivnostima vezanim uz teme obrađene upitnikom

Anketno pitanje broj 34 Ako imate drugih komentara, ideja ili prijedloga vezanih uz temu obrađenu upitnikom, a koje nisu obuhvaćene upitnikom, možete ih navesti ovdje.

Na navedeno pitanje 145 ispitanika se nije izjasnilo. Ostali komentari, ideje i prijedlozi većinom su usmjereni na nedostatak drvoreda, stabala, grmova, cvijeća, općenito prirodne zaštite od sunca. Također, komentari su usmjereni i na veliki broj „divljih odlagališta“ otpada, nemogućnost razvrstavanja otpada i ostalo.

6.9. ANALIZA URBANE STRUKTURE

Analiza urbane strukture Grada Požege pruža uvid u način na koji je grad organiziran, razvijen i oblikovan, te kako njegove fizičke karakteristike, prometna povezanost i infrastrukturni kapaciteti utječu na kvalitetu života stanovnika i održivost urbanog razvoja. U ovom poglavlju analizira se siva, zelena i plava infrastruktura te analiza toplinskih otoka i održivih oblika mobilnosti.

6.9.1. ANALIZA SIVE INFRASTRUKTURE

Siva infrastruktura predstavlja neizostavan element funkcioniranja grada, napredak gospodarstva ovisi o što efikasnijem putovanju ljudi i robe. Siva infrastruktura definira se kao struktura izgrađena od strane čovjeka koristeći tvrdi građevni materijal u svrhu prometovanja, odvodnje i premošćivanja, a obuhvaća ceste, kanale, mostove, zgrade, nasipe, cjevovode, prometni sustav i slično. Prepreka u ostvarivanju cilja efikasnog prijevoza / prometa je nedostatak i nedovoljna kvaliteta prometne infrastrukture i sve više negativnih posljedica na kvalitetu života u kontekstu klimatskih promjena, kvalitetu zraka i vode, na kvalitetu boravka i rekreacije u području grada. Siva infrastruktura je neophodna za funkcioniranje područja, ali je moguće smanjiti njezin udio u gradskoj površini zelenim rješenjima koja za cilj imaju veći ekološki, estetski, socijalni i društveni utjecaj u funkcioniranju grada.

- **Cestovni promet**

Sustav cestovnih prometnica na području grada Požege razvrstan je prema važnosti u osnovnu mrežu javnih cesta Republike Hrvatske, a prema značaju na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Karakteristike razvrstanih cesta ovog područja mogu se u osnovi podijeliti u dvije grupe vezano za reljefne karakteristike dijela područja kojim prometnica prolazi. Prva grupa prometnica je ona koja je položena sjeverno od Požege, odnosno rijeke Orljave, u požeškoj kotlini i ima karakteristike nizinskih cesta. Druga grupa razvrstanih cesta vezana je za područje Požeške gore i ima karakteristike brdskih cesta. Cestovna mreža područja grada Požege je gusta kao posljedica visoke gustoće naseljenosti i velikog broja naselja. Cestovna mreža sastoji se od javnih i nerazvrstanih cesta. U državne ceste na području grada razvrstana je prometnica DC 38 Pakrac (D5) – Požega – Pleternica - Đakovo (D7/Ž4147). Svojim manjim dijelom unutar administrativnih granica grada je i državna cesta DC51 Gradište (D53) – Požega – čvorište Nova Gradiška (A3), od križanja Osječke ulice i Šokačke ceste (spoj na DC 38), prema istočnoj administrativnoj granici grada u smjeru Jakšića. *Izvor: Službene novine Grada Požege, Broj:16/2018.*

Od 2011. godine, Odlukom Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, pod nadležnost grada su prešle sve lokalne i županijske ceste unutar administrativnih granica grada. Te ceste su postale nerazvrstane ceste u vlasništvu i pod održavanjem Grada Požege, a radi se o povećanju mreže cesta za 66,4 km. Gradnja, upravljanje i održavanje nerazvrstanih cesta u nadležnosti je Grada Požege. Na području grada ima ukupno 208,4 km nerazvrstanih cesta koje su u naseljima gotovo sve asfaltirane. Za potrebe evidentiranja i praćenja stanja na nerazvrstanim cestama izrađena je Jedinствена baza nerazvrstanih cesta na području Grada Požege, kojom su iste kategorizirane u 3 kategorije. Sukladno Zakonu o cestama rade se postupci evidentiranja nerazvrstanih cesta u katastru i zemljišnoj knjizi. Prema studijskoj dokumentaciji „Okvirni program aktivnosti za unaprijeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagođene klimatskim promjenama“ evidentirano je da je postojeće stanje državnih cesta na području županije loše i nezadovoljavajuće u pogledu stupnja uređenosti (nezadovoljavajuća širina i loše stanje kolničke konstrukcije, prolaz trase kroz građevinska područja naselja, miješanje lokalnog i tranzitnog prometa, nedostatak pješačkih i biciklističkih

staza, loša razina sigurnosti te ograničavajući prometno-tehnički elementi horizontalnog i vertikalnog vođenja trase).

Na mreži županijskih cesta potrebno je provesti modernizaciju kolnika te korekciju prometno tehničkih elemenata s namjerom poboljšanja sigurnosti prometa. Uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, moguće su i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) i prostornom smislu (promjena trase). Sve navedene radnje potrebno je izvoditi uz maksimalno uvažavanje očuvanja prirodnog krajobraza, a u interesu razvoja gospodarskog i turističkog razvoja. (Izvor: Studijska dokumentacija: Okvirni program aktivnosti za unaprijeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama).

- **Željeznički promet**

Područjem grada prolazi jedno kolosiječna željeznička pruga L206 Pleternica – Požega – Velika. Ova pruga je sukladno Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga svrstana u 3. najnižu kategoriju pruga, od značaja za lokalni promet. Pruga Požega – Velika je izgrađena 1914. godine, te je zbog dotrajalosti izvršen remont 2013. godine. Na području grada je željeznički kolodvor Požega. Na cijelom području ima 5 željezničko-cestovnih prijelaza. (Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća Grad Požega)

6.9.2. ANALIZA ZELENE INFRASTRUKTURE

U strategiji EU-a za zelenu infrastrukturu zelena infrastruktura definirana je kao „strateški planirana mreža prirodnih i poluprirodnih područja s drugim ekološkim obilježjima koja su osmišljena i kojima se upravlja u cilju ostvarenja velikog broja usluga ekosustava. Obuhvaća zelene prostore ili plave ako je riječ o vodnim ekosustavima i druga fizička obilježja u kopnenim i pomorskim područjima. Zelena infrastruktura na kopnu nalazi se u ruralnim i urbanim okruženjima.” U EU-u zelena infrastruktura uključuje mrežu Natura 2000 kao okosnicu te prirodne i poluprirodne prostore izvan mreže Natura 2000, kao što su parkovi, privatni vrtovi, živice, granični pojasevi uz rijeke obrasli vegetacijom ili poljoprivredni krajobrazi bogate strukture s određenim obilježjima i praksama te umjetna obilježja, kao što su zeleni krovovi, zeleni zidovi ili ekomostovi i riblje staze. (Izvor: eur-lex.europa.eu)

Prema Zakonu o prostornom uređenju u RH (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19), u članku 3., definira se kako su zelene infrastrukture planski osmišljene zelene i vodene površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivog razvoja.

Grad Požega nema geoprostornu ni drugu evidenciju zelenih i vodenih površina, stoga je u ovom poglavlju izvedena preliminarna inventarizacija zelenih i vodenih površina u gradu Požegi na temelju dostupnih izvora podataka. Korišteni izvori podataka uključuju Prostorni plan uređenja Grada Požege, Generalni urbanistički plan Grada Požege te podatke dobivenih pomoću Geoportala Državne geodetske uprave i Bioportala - Informacijskog sustava zaštite prirode Zavoda za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije.

Za uspostavljanje sustava zelene infrastrukture te svrsishodno i uspješno planiranje i upravljanje zelenim površinama u gradu Požegi je potrebno izraditi geoinformacijski sustav zelenih površina u kojem će se evidentirati sve zelene površine u gradu Požegi s preciznim lokacijama svih točkastih, linijskih i površinskih entiteta i pratećim atributima o stanju pojedinih entiteta, vegetacijskom pokrovu, dostupnosti, prisutnoj opremi i infrastrukturi, nadležnosti upravljanja, režimu održavanja te drugim potrebnim atributima. Izradi geoinformacijskog sustava trebaju

prethoditi detaljno kartiranje i inventarizacija svih zelenih i vodenih površina čiji će rezultati biti ulazni podaci za izradu samog sustava.

Zelena infrastruktura predstavlja zelene elemente grada: parkove, javne zelene površine, poljoprivredne površine, livade, pašnjake, vinograde, voćnjake, groblja te šumske zone. Ukupna površina **poljoprivrednog zemljišta** je 6.948 ha, tj. oko 52% područja grada Požege. Od toga je u državnom vlasništvu 1.675 ha (24%), a u privatnom 5.273 ha (76%). Oranice su ravnomjerno zastupljene na području svih naselja. **Voćnjaka** ima 271 ha, tj. 4% od ukupnih poljoprivrednih površina. Većina je u privatnom vlasništvu - 232 ha ili 86% od svih voćnjaka. Požega je osobito poznata po svom vinogradarstvu koje ima osobito bogatu tradiciju. **Vinograda** na području grada ima 200 ha (3% poljoprivrednog zemljišta). Od toga je 55 ha u državnom vlasništvu (27,5% svih vinograda). **Livade** imaju ukupnu površinu od 1.117 ha (oko 16% ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 184 ha ili 16% njihove ukupne površine. **Pašnjaci** imaju ukupnu površinu od 616 ha (oko 9% ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 316 ha ili 51% njihove ukupne površine. Pod **šumama** je 5.257 ha ili 39% područja grada. Neplodne površine iznose 1.186 ha ili 9% područja grada. (Izvor: Službene novine Grada Požege 16/2018)

Slika 11. Poljoprivredne površine na teritoriju grada Požege

Izvor: Geoportals.

U nastavku slijedi prikaz podataka o poljoprivrednim površinama na području grada Požege iz ARKOD baze na dan 31. prosinca 2024. godine. Podaci o ARKOD parcelama su prikazani

prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta i prostornoj komponenti naselja u kojem je smještena.

Tablica 15. Poljoprivredne površine na području grada Požege (ARKOD parcele)

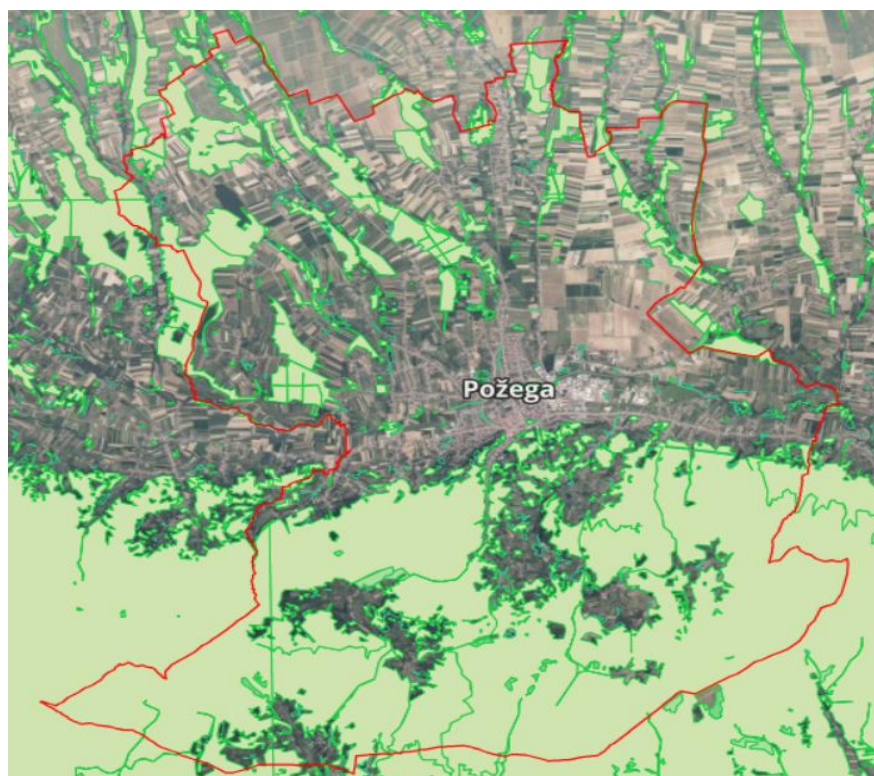
NASELJE	ORANICA	LIVADA	PAŠNJAK	VINOGRAD	VOĆNJAK
Alaginci	201,51	0,09	-	1,75	7,52
Bankovci	69,76	3,17	3,57	-	15,06
Crkveni Vrhovci	4,50	3,38	1,33	0,26	2,58
Ćosine Laze	27,52	20,74	6,16	-	1,55
Dervišaga	86,54	3,39	-	0,25	26,47
Donji Emovci	60,09	5,77	6,87	-	4,20
Drškovci	18,52	0,41	-	1,28	4,25
Emovački Lug	66,62	-	2,27	0,29	10,73
Golobrdci	241,49	8,43	2,88	-	8,54
Gornji Emovci	75,55	13,40	0,63	0,36	6,98
Gradski Vrhovci	2,28	11,27	-	-	1,68
Komušina	21,92	20,94	5,85	3,26	4,90
Krivaj	151,43	9,21	1,77	1,45	9,49
Kunovci	212,39	15,42	1,70	-	10,84
Laze Prnjavor	-	3,63	0,61	-	-
Marindvor	38,02	1,64	-	-	7,22
Mihaljevci	176,31	14,60	0,65	-	13,21
Nova Lipa	48,72	1,47	1,04	-	4,49
Novi Mihaljevci	67,33	2,10	-	-	3,86
Novi Štitnjak	25,66	-	0,24	-	1,56
Novo Selo	45,80	3,95	0,17	0,24	21,27
Požega	560,99	51,78	7,03	13,03	52,34
Seoci	13,91	6,83	1,68	1,41	6,89
Stara Lipa	137,90	26,00	0,30	-	8,96
Šeovci	158,59	4,65	0,05	-	4,60
Škrabutnik	7,00	9,04	0,12	0,08	1,16
Štitnjak	72,95	1,95	0,51	-	9,29
Turnić	122,80	7,10	-	-	4,17
Ugarci	106,87	31,74	4,79	-	8,95
Vasine Laze	1,86	9,37	8,27	-	4,29
Vidovci	93,97	3,31	-	-	9,64
UKUPNO GRAD POŽEGA	2918,80	294,78	58,49	23,66	276,69

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ukupno je u ARKOD-u evidentirano 3599,35 ha parcela prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta za područje Grada Požege. Preostale manje zastupljene kategorije vrste upotrebe poljoprivrednog zemljišta su: staklenici na oranici 1,83 ha, iskrčeni vinograd 0,62 ha, mješoviti višegodišnji nasadi 1,23 ha, ostale vrste uporabe zemljišta 11,87 ha i privremeno neodržavana parcela 10,64 ha.

Sljedeći grafikon prikazuje šumske površine na području grada Požege:

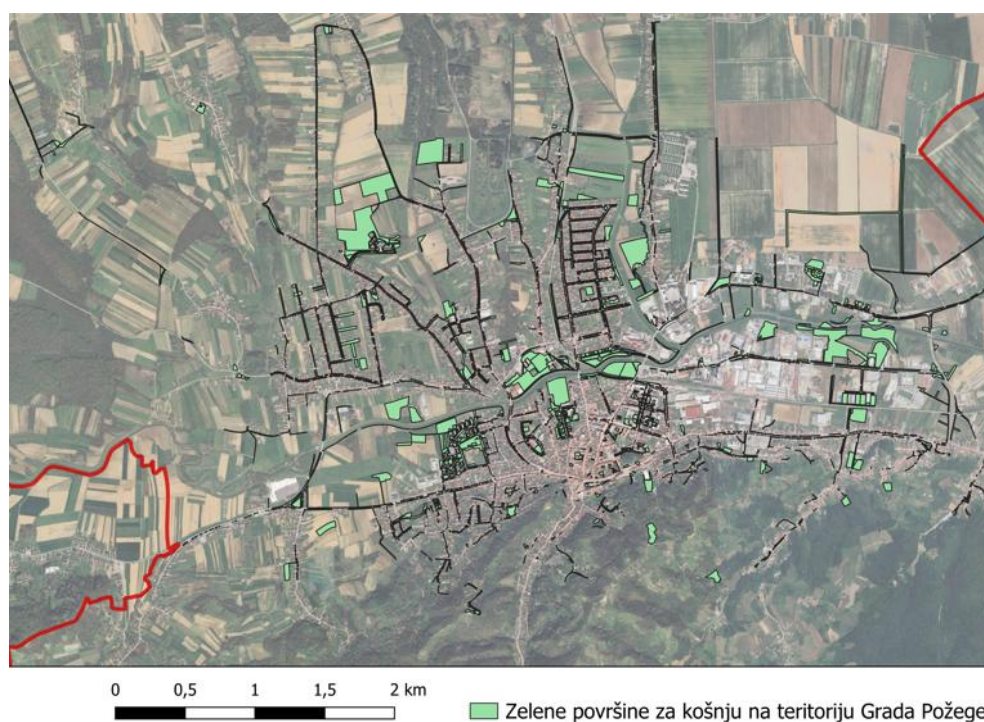
Slika 12. Šumska područja na području grada Požege

Izvor: Geoportals.

Od postojeće zelene infrastrukture, Grad Požega ima mapiranu evidenciju zelenih površina za košnju, koje je detaljnije elaborirana u poglavlju 6.3.

Slika 13. Zelene površine za košnju na području grada Požege

Izvor: Grad Požega.

Od postojeće zelene infrastrukture unutar granica PPUG Požega, izdvojena su područja: **uređene parkovne površine, dječja igrališta, park šuma, šume, perivoj s izgradnjom, kultivirani krajobraz, pejzažno i zaštitno zelenilo.**

Područja posebnih uvjeta korištenja prema PPUG:

1. Dijelovi prirode predviđeni za zaštitu sustavom prostorno–planskih mjera:
 - područje vrijednog krajobraza Požeške gore,
 - parkovi grada Požega - park Pod gradom ili tzv. „Stari grad“ / park Strossmayerovo šetaliste, park na Ratarnici i park uz Orljavu.
2. Područja Natura 2000 / Ekološka mreža značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR 2001509 Donji Emovci i 2001329 Potoci oko Papuka.

Odredbama GUP-a stavljen je naglasak na zaštiti svih postojećih drvoreda, postojećih javnih parkova, krajnjih obronaka Požeške gore (koji su većim dijelom izvan obuhvata GUP-a), doline potoka Vučjak južno od Trga Svetog Trojstva, stajaćih voda na Ciglani s tipičnom vegetacijom.

Stabla u **parkovima, drvoredi i šume** općenito predstavljaju važan dio prirodne zelene infrastrukture – omogućuju pročišćavanje zraka i vode, smanjuju eroziju tla, omogućuju stvaranje novih staništa. Dodatne beneficije koje proizlaze zahvaljujući pošumljavanju i sadnji drvoreda jesu: stvaranje zasjene, hlađenje prostora uz parkirališta i zgrade, ublažavanje posljedica uzrokovanih protjecanjem oborinskih voda te povećanje ekoloških i društvenih vrijednosti. Prema prostornom planu navedeni su dijelovi prirode koji se predlažu za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode: park na Starom Gradu, park uz lijevu obalu Orljave, park na Ratarnici, ostali parkovi uz Osječku ulicu (Kaznionica, Bolnica), park uz izvor Tekija, drvored u Ulici Republike Njemačke te Sokolovac s Kalvarijom.

Dječja igrališta, pješačke i biciklističke staze kao planski osmišljena zelena infrastruktura, potiču građane na boravak na otvorenom, sport i rekreaciju, pridonosi zdravlju i socijalno-društvenom kontaktu korisnika prilikom boravka na otvorenom prostoru. Njihovim korištenjem smanjuje se korištenje motornih vozila te se time smanjuju i emisije štetnih plinova u atmosferu. Također, uz pomoć pješačkih i biciklističkih staza ostvaruje se veza sa zelenim površinama (uređenim parkovima, javnim zelenim šumama, park uz obalu rijeke) i osobama smanjene mobilnosti.

Vodene površine su površine stajaćih voda i vodotoka, koje se održavaju i uređuju tako da se održe režimi propisane kvalitete voda. Na tekućim i stajaćim vodama i u njihovom neposrednom okolišu, uređenje se provodi tako da se očuvaju postojeće biljne i životinjske vrste. **Vodotoci** se uređuju otvorenog korita, a na osobito vrijednim područjima uređuju se pejzažno. Površine povremeno pod vodom su povremeni potoci, jaruge, kanali, rukavci i inundacija uređenog dijela vodotoka. Ove površine se mogu koristiti kao parkovne površine, rekreativne površine ili privezi za plovila, pješački hodnici, biciklističke staze i slično.

Zelenilo uz vodotoke obuhvaća površinu vodnog dobra povremeno pod vodom. Uređuje se u svrhu omogućavanja osnovne namjene, očuvanja postojećih biljnih i životinjskih vrsta te uređenja pristupa vodi, privezišta za čamce, staza i slično.

Pejzažno, zaštitno i kultivirano zelenilo formira se oko kompleksa posebne i proizvodne namjene, groblja, uz dijelove vodotoka i prostora namijenjenih gradnji kao tampon zona. Također se formira radi očuvanja i zaštite prirodnih vrijednosti. U područjima osobito vrijednog

predjela u okruženju grada Požege obvezno je očuvanje sadašnje namjene površina, načina korištenja i gospodarenja te veličina čestica, očuvanje estetskih i prirodnih kvaliteta međuodnosa kultiviranih krajobrazu prema naseljima, vodotocima i naročito prema nepokretnim kulturnim dobrima u zonama ekspozicije. Dijelovi većih šumskih površina koji su zbog morfologije terena i rubno zatečene izgradnje uključeni u obuhvat, prvenstveno se uređuju održavanjem i sadnjom visokog zelenila.

Gradska groblja na području grada Požege i prigradskih naselja, osim svoje primarne funkcije važna su kao orijentacijske točke grada i okolice zbog svoje kulturne i povijesne vrijednosti. Groblja i područja uz njih predstavljaju društveni prostor za boravak, šetnju i duhovnost. Također predstavljaju područja zelene infrastrukture koja pridonosi očuvanju biljne i životinjske bioraznolikosti.

Analizom je zaključeno kako je mali omjer zelenila u gradu i njegovoj okolini. Unutar urbanog dijela grada nalaze se izdvojeni točkasti elementi, nedovoljan broj ozelenjenih javnih površina, parkova i javnih zelenih površina. Povezivanje može biti podržano putem sadnje drvoreda i drugih sličnih linearnih elemenata u području uz šetalište na Starom gradu, području parka Zvečevo i ostalih javnih površina.

6.9.3. ANALIZA PLAVE INFRASTRUKTURE

Plava infrastruktura predstavlja plave elemente unutar grada, odnosno rijeku Orljavu te potoke Veličanka i potok Vučjak. U Orljavu se ulijevaju sve vode planinskih potoka što okružuju Požešku kotlinu. Rijeka Orljava lijevi je pritok rijeke Save. Izvire ispod Psunja na nadmorskoj visini većoj od 800 metara. Od izvora do utoka duga je 89 kilometara. Veličanka kao bujični potok, izvire iznad Velike, u podnožju Papuka. Ona je najveći potok na slivu Orljave s površinom od 131 km² i dužinom od 22 km. Potok je cijelim tokom zaštićen kao dio mreže Natura 2000. Prolazi kroz četiri naselja (Velika, Trenkovo, Novi Mihaljevci, Mihaljevci) i kroz samu Požegu gdje se ulijeva u Orljavu.

Analizom se uočava značajna prisutnost plave infrastrukture. Najznačajnija je rijeka Orljava koja prolazi od zapada prema istoku duž grada. Rijeka je uređena te kanalizirana i stvara značajan orijentacijski element u prostoru. Korito rijeke Orljave je regulirano kroz cijelo gradsko područje Požege s izgrađenim nasipima za zaštitu od poplava. Ovim regulacijskim radovima djelomično je zaštićeno cijelo gradsko područje (stambeni dio i industrijska zona). U zapadnom dijelu grada izgrađena je regulacija s višeznačnim funkcijama – zaštita od poplava, upojna zona za prihranjivanje vodocrpilišta vodom u podzemlju u sušnom razdoblju godine, a uređen je i okoliš kao zeleni pojas i rekreacijska zona. Korito Veličanke je u svom gornjem dijelu prirodno, dok je u gradu Požegi regulirano. Potok Vučjak je kroz povijest neprestano ugrožavao Požegu od poplava. Korito Vučjaka je svojom čitavom duljinom u gradu Požegi regulirano i obloženo (betonska ili kamena obloga). Kao poveznicu na elemente zelene infrastrukture, treba se napomenuti kako dijelovi uz rijeku uređeni kao zeleni pojas i rekreacijska zona nisu dovoljno upotpunjeni zelenim elementima, uređena šetnica uz Orljavu nema dovoljno drveća koja bi činila urbani koridor. *(Izvor: Studijska dokumentacija: Okvirni program aktivnosti za unaprijeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama).*

Infrastruktura vodovoda i odvodnje

Opskrba stanovništva vodom iz vodovoda seže još u 18. stoljeće kada su keramički vodovodi sa Sokolovca, Velikog kamena i Kapavca dovodili vodu u grad. Početkom dvadesetog stoljeća izgrađen je vodovod za najuži centar grada, a voda je pumpana iz bunara kraj Crkve svetog Filipa i Jakova. Iz toga perioda seže i ideja o opskrbi osječkog vodovoda vodom iz Papuka

zahvaćanjem Veličanke, Kovačice i Jankovca, a voda je trebala tunelom biti odvedena do Jankovca i dalje prema Osijeku. Na sreću Požežana ova ideja nikad nije realizirana. Krajem pedesetih godina dvadesetog stoljeća intenzivirani su istražni radovi na zapadnom dijelu grada. Razvoj industrije i stanovništva zahtijevao je sigurnu vodoopskrbu. Glavni projekt vodovoda u gradu Požegi završen je 1963/64. godine. S ciljem izgradnje vodovoda osnovan je gradski vodovod – “Vodovod i kanalizacija” koji djeluje od 1964. godine. Izgradnja vodovoda započela je 01. ožujka 1964. godine i već u prve dvije godine izgradnje izgrađeno je 12 km cjevovoda i crpilište, stoga je već krajem 1964. godine dio grada dobio vodu.

Tekija d.o.o. iz Požege obavlja djelatnosti vezane uz javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju na području Požeško-slavonske županije, prema odredbama Zakona o vodama i Zakona o komunalnom gospodarstvu. Zakon o komunalnom gospodarstvu određuje načela, način obavljanja i financiranja komunalnog gospodarstva te ostala pitanja u vezi obavljanja komunalnih djelatnosti. Pod komunalnim gospodarstvom ovaj Zakon podrazumijeva obavljanje komunalnih djelatnosti, a naročito pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe te financiranje građenja i održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području gradova, općina kao i županija kada je to određeno ovim Zakonom. (Izvor: Djelatnosti vodoopskrbe i odvodnje, dostupno na : [https:// tekija.hr/](https://tekija.hr/))

U skladu sa strateškim značenjem sustava vodoopskrbe, prioritetni cilj na području grada Požege prvenstveno je uspostava jednog kvalitetnog, funkcionalnog i stabilnog sustava. Unaprijeđenje stanja prvenstveno se odnosi na dostizanje zadovoljavajuće razine opskrbljenosti stanovništva i gospodarstava pitkom vodom, kao i uklanjanje svih štetnih sastojaka od utjecaja na njenu kakvoću. U tom smislu potrebno je do izvedbe cjelovitog rješenja javne vodoopskrbe na promatranom području zaštititi manje vodoopskrbne sustave i crpilišta, a postojeću mrežu opskrbnih cjevovoda dopuniti te rekonstruirati sve kritične poteze gdje su utvrđeni određeni nedostaci (loše stanje cjevovoda, premali profili i slično). (Izvor: Prostorni plan uređenja grada Požege)

Odvodnja

Prioritetne mjere i zahvati koje je potrebno poduzeti u svrhu unapređenja stanja sustava javne odvodnje, a u skladu s obavezom maksimalne zaštite podzemnih slojeva od onečišćenja i zagađivanja, moraju biti usmjereni proširenju postojećeg mješovitog sustava odvodnje izgradnjom nepropusne kanalizacije, precrpnih stanica i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda prije upuštanja u recipijent, odnosno izgradnji razdjelnog sustava odvodnje, gdje to terenske prilike zahtijevaju. (Izvor: Prostorni plan uređenja grada Požege)

6.9.4. ANALIZA TOPLINSKIH OTOKA

Razne gospodarske aktivnosti ljudi utječu na Zemljinu klimu jer uzrokuju ispuštanje velikih količina stakleničkih plinova, koji se zadržavaju u Zemljinoj atmosferi zajedno s plinovima koji su u njoj prirodno prisutni. Dodatni staklenički plinovi uglavnom nastaju izgaranjem fosilnih goriva radi proizvodnje energije, ali i drugim ljudskim aktivnostima kao što su poljoprivreda, uzgoj stoke, razne vrste proizvodnje i sječa šuma. Ugljikov dioksid (CO₂) staklenički je plin koji najčešće nastaje zbog ljudskog djelovanja. Staklenički plinovi pojačavaju „efekt staklenika” na atmosferi našeg planeta i tako uzrokuju brz porast temperature Zemlje što dovodi do velikih promjena klime.

Toplinski valovi su razdoblja neuobičajeno toplog i suhog ili vrućeg i vlažnog vremena koja imaju suptilni početak i prestanak, a traju najmanje dva do tri dana i imaju vidljiv utjecaj na ljudske aktivnosti ([https:// library.wmo.int](https://library.wmo.int)). Toplinski val je sveprisutan meteorološki fenomen koji rezultira smrtnošću ljudi, poljoprivrednim gubicima i povećanjem brojnih rizika kao što su

zdravstveni rizici, šumski požari, a među ostalim mogući su i prestanci opskrbe električnom energijom.

Analize Državnog hidrometeorološkog zavoda RH pokazuju porast broja toplih dana i toplih noći u Hrvatskoj. Urbani efekt zagrijavanja je izražen, posebno zbog izgrađenih betonskih površina, što rezultira snažnim zagrijavanjem u unutrašnjosti zemlje.

Pregled negativnih čimbenika koji utječu na pojavu toplinskih otoka:

- Uklanjanje vegetacije u urbanim područjima dovodi do smanjenja zasjenjenih površina te izostanka procesa evapotranspiracijom kojom vegetacija snižava temperaturu zraka.
- Svojstva građevinskih materijala poput sposobnosti reflektiranja sunčeve svjetlosti, toplinske emisije i toplinskog kapaciteta utječu na povećanje temperature u gradovima. Zbog toga gradska središta tijekom dana mogu apsorbirati i pohraniti dvostruko više topline u usporedbi s njihovim ruralnim okruženjem.
- Urbana morfologija utječe na strujanje zraka i sposobnost površina da emitiraju dugovalno zračenje natrag u atmosferu. S obzirom na gustu izgradnju gradova, površine i građevine često su barem djelomično zaklonjene susjednim zgradama ili drugim građevinama, zbog čega ne mogu brzo i neometano otpuštati toplinu.
- Antropogeni izvori topline odnose se na toplinu proizvedenu ljudskim aktivnostima u urbanom okruženju, a toplina se procjenjuje kao zbroj energije utrošene za grijanje i hlađenje, rad uređaja, promet i industrijske procese.
- Promjena vodne bilance u gradovima rezultat je promijenjenih površinskih svojstava u gradu (primjerice velike površine pod vodonepropusnim materijalima). Zbog brzog otjecanja oborinskih voda sivom infrastrukturuom i nedostatke vegetacije u gradovima, smanjuju se transpiracija i isparavanje vode iz tla, što se odražava na nižu apsolutnu i relativnu vlažnost zraka.
- Vremenski i geografski čimbenici poput smjera i brzine vjetra, položaja i lokalne topografije gradova utječu na stvaranje efekta urbanih toplinskih otoka (UTO-a). Na primjer, velike vodne površine u blizini gradova umanjuju temperaturne fluktuacije i temperature, dok su gradovi smješteni u kotlinama uglavnom slabo prozračeni.

Za potrebe analize toplinskih otoka, preuzeti su sumirani podaci iz analize Procjene rizika od velikih nesreća Grada Požege iz 2024. godine.

Pojava toplinskog vala je jako zastupljena na ravničarskom području Slavonije koje je u rizičnom razdoblju često i najtoplije područje Republike Hrvatske. Česti su i vjetrostaji pa nema hlađenja vjetrom. Uslijed globalnog zatopljenja za očekivati je njegovu češću pojavu. Na području grada Požege karakteristike toplinskih valova su temperature više od 35°C. U zadnjem se desetljeću uočava trend porasta temperature u ljetnom razdoblju.

Područje grada Požege je sukladno Procjeni rizika Republike Hrvatske ugroženo od pojave ekstremnih temperatura. Ugroženo područje je cijeli teritorij. Najrizičnije skupine stanovnika glede toplinskog vala su djeca i mladež, kronični bolesnici, osobe starije od 60 godina, te sve osobe koje rade na otvorenom prostoru (poljoprivrednici, građevinski radnici i slično).

Toplinski val nastaje pri kritičnoj temperaturi od 30°C. Nakon što nastupi iznenadni porast temperature zraka praćen i visokim postotkom vlage u zraku, očekuje se nagli nastup toplinskog vala tijekom ljetnih vrućina kod stupnja rizika – vrlo velike opasnosti s maksimalnom dnevnom temperaturom zraka iznad 37,10°C ili s minimalnom temperaturom zraka 22,90°C u trajanju od

četiri i više uzastopnih dana. Vjerojatnost ovog događaja ocjenjena je s 51-98% vjerojatnosti, a učestalost događanja je (1) jedan događaj u razdoblju od 1 do 2 godine.

Ekstremno visoke temperature imaju vrlo negativne učinke:

- Na život i zdravlje ljudi jer uzrokuju toplinski udar što je iznenadni kolaps organizma, a nastaje zbog često naglog, prekomjernog povišenja tjelesne temperature. To je nemogućnost organizma da se hladi znojenjem i temperaturu održi u normalnim granicama što uzrokuje pregrijavanje do pojave opasnih temperatura za vitalne organe. Uzrok zdravstvenih problema je uglavnom umor izazvan dugotrajnim fizičkim radom na vrućini te neadekvatan unos tekućine, a javljaju se zdravstveni problemi kao što su dehidracija, prolazni toplinski umor, toplinski grčevi, nesvjestice, toplinska iscrpljenost, sunčanica.
- Na gospodarstvo jer smanjuje učinke radnika, koji se moraju češće odmarati i ne mogu podnijeti fizičke napore. Razdoblje od 10 do 16 sati je vrlo nepovoljno za rad i mogući su gubici u bavljenu djelatnošću. Zamjetan porast temperature zraka može dovesti do poremećaja u vodnim zalihama zbog povećanog isparavanja vode s površine zemlje i transpiracije preko biljaka neposredno oštećuje zelenu masu i plodove biljaka, te izrazito nepovoljno djeluje na ljude i životinje, koje slabije napreduju, obolijevaju i ne daju očekivane proizvodne efekte. Dužim trajanjem može dovesti do suše koja uzrokuje poremećaj ekološke ravnoteže te gospodarske i materijalne štete koje mogu izazvati društvene poremećaje.
- Na društvenu stabilnost i politiku, jer se tijekom pojave ekstremnih temperatura preopterećuju sustavi opskrbe električnom energijom i vodom.

Toplinskim valom ugroženo je cijelo područje grada gdje je poljoprivreda glavna vrsta gospodarske djelatnosti. Ekstremni događaji poput vrućih dana i noći postaju sve učestaliji i ozbiljno ugrožavaju zdravlje mnogih ljudi, a osobito starijih stanovnika.

Toplinski val predstavlja rizik za stanovništvo u ljetnim mjesecima. Grad Požega prostire se na površini od 133,9 km² s brojem stanovnika od 22.294 (popis 2021.). Od ukupnog broja stanovnika čak 80% stanovnika pripada u neku od rizičnih skupina. Posebno će ovom riziku biti izloženi radnici u građevinarstvu i poljoprivredi (oko 3150 osoba), njih oko 50% bit će zdravstveno ugroženo (oko 1500 osoba), a od ostalih ranjivih skupina utjecat će na mnogo zdravstvenih stanja (umor, srčani udar, vrtoglavica, sunčanica i slično) te ga neće moći izbjeći oko 1500 dodatnih osoba (10% od preostalo ugroženog stanovništva). Analizom ulaznih podataka posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u kategoriji 5 – katastrofalne posljedice.

Kod analize posljedice toplinskog vala na gospodarstvo, pojava događaja toplinskog vala ekstremnog rizika više od 4 dana očekuje se jednom u 22 dana u ljetnoj sezoni (120 dana) s porastom broja zdravstvenih komplikacija. Gubici u gospodarstvu odnose se na dane liječenja i dane bolovanja. Tu se još ubrajaju i gubici u poljoprivredi te gubici zbog smanjenog privređivanja zaposlenih osoba (građevinara, poljoprivrednika). Posljedice na gospodarstvo nalaze se u kategoriji 3 – umjerene posljedice.

Analizirajući ulazne podatke društvene stabilnosti i politike grada, građevine od javnog značaja i objekti kritične infrastrukture neće pretrpjeti nikakva oštećenja izazvana pojavom toplinskog vala. Doći će do veće potrošnje električne energije (upotreba klima uređaja) i povećana potrošnja vode, ali ekonomičnim korištenjem ne očekuje se obustava isporuke vode i električne energije. Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u kategoriji 1 – neznatne posljedice.

Zbirno, posljedice toplinskog vala ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika, što određuje kategoriju 3 – umjerene posljedice.

6.9.5. ANALIZA ODRŽIVIH OBLIKA MOBILNOSTI

Komunikacijski pravci, kao što su pješačke i biciklističke staze, iznimno su važni za razvoj ZI. Njihovo uređenje utječe na kvalitetu boravka i učestalost korištenja, a pružaju mnogo različitih aktivnosti korištenja. U okviru koncepta mobilnosti u gradovima, biciklistički i pješački promet ima važnu ulogu u razvoju prometa i korištenja bicikala kao prijevoznog sredstva. Poticanje građana na upotrebu bicikala kao prijevoznog sredstva zasniva se na ulaganju i izgradnji biciklističke infrastrukture koja bi omogućavala njezino sigurno i neometano korištenje. Prednosti biciklističkog prometa u urbanim sredinama odnose se na uštedu energije, smanjenje emisija stakleničkih plinova, smanjenje buke, manje površine namijenjene za kretanje motoriziranih vozila, smanjenje gužva, doprinos kreiranja osjećaja jednakosti i fizičkom zdravlju građana.

U samom centru nedostaje popratnog sadržaja kao što je potez visokog ili srednje visokog zelenila koji bi odvajao motorizirani promet od prometa koji se odvija uz njega, javna rasvjeta te urbana oprema, dok je staze koji služe u turističke i rekreacijske svrhe potrebno oplemeniti dodatnim sadržajima i ponudom, kao punktovima smještenim u poljoprivrednom krajoliku.

Biciklistički pravci grada Požege

Na području grada Požege postoji manji broj izgrađenih biciklističkih ili biciklističko-pješačkih staza unutar gradskog područja. Područjem Požeško-slavonske županije i grada Požege prolazi i jedna od glavnih državnih biciklističkih ruta DG8 – Jadran – Drava ruta (Granica Mađarske (Terezino Polje) – Suhopolje – Voćin – Požega – Nova Kapela – Stara Gradiška – granica BiH – (Banja Luka – Livno) – granica BiH (Aržano) – Trilj – Split). Radi se ujedno i o jedinoj državnoj cikloturističkoj ruti koja prolazi ovim područjem.

Osim glavne državne biciklističke rute, na području grada Požege nalaze se i:

- PSŽ2 – „Požeška kružna ruta“ - ide smjerom Požega – Pasikovci – Biškupci – Velika – Kaptol – Kutjevo – Bektež – Latinovac – Čaglin – Ruševo – Pleternica – Požega,
- Vezna ruta Slatina - Jankovac – Požega.

Područjem grada Požege prolaze i turističke biciklističke rute koje su imenovane kao:

- Zlatna dolina – Požeška kotlina kružna,
- Požeška gora Plava,
- Požeška – gora Domovinski križ,
- Požega – Kaptol – Požega,
- Požega – Bike&Wine Zlatni lug,
- Požeška gora – Sveti Vid,
- Požeška gora 2,
- Pakrac – Požega,
- Papuk,
- Požega – Velika – Požega,
- Požeška gora – Zelena,
- Pleternica – Bike&Wine Klikun,
- Požeško-slavonska ruta – Slavonia Outdoor.

Pješački pravci grada Požege

Požeške šetnice duge su šest kilometara te spajaju istok i zapad grada. Ako se kreće od istoka, put započinje na šetnici koja prati rijeku Orljavu i prolazi kroz poslovnu i poduzetničku zonu grada. Tamo su smještene tvornice i proizvodni pogoni brojnih požeških tvrtki. Put dovodi do mosta koji je sjecište puteva – jedan vodi dalje Orljavom, a drugi prelazi na potok Veličanku koja se u Požegu spušta s obronaka Papuka. Putem koji nastavlja uz Orljavu dolazi se do obližnjeg parka, Požežanima poznatog kao Zvečevački park. Put nastavlja prema zapadu i dolazi sve bliže središtu grada i Sportsko-rekreacijskom centru. Nastavak šetnice vodi do malog mosta preko potoka Vučjak koji pak izvire na Požeškoj gori, spušta se centrom grada i na ovome mjestu ulijeva u rijeku Orljavu. Šetnica ovdje prolazi uz najveće stambeno naselje Babin vir. Put dalje vodi do takozvane zapadne obilaznice te na neki način do svoga cilja. S ovoga se mjesta može suprotnom stranom vratiti natrag prema središtu grada.

U tablici u nastavku naveden je pregled ulaganja u obnovu pješačke i biciklističke infrastrukture u promatranom razdoblju od 2018. do 2024. godine.

Tablica 16. Dosadašnja ulaganja u obnovu biciklističke i pješačke infrastrukture (2018.-2024.)

Godina ulaganja	Opis izvršenih radova	Opseg područja ulaganja [m]
2018	Nogostup u Ulici Jagodnjak	2.316,76
	Šetnica uz Veličanku	2.000,00
2019	Nogostup u Drškovcima	1.157,00
	Rekonstrukcija nogostupa u Ulici Pavla Radića	160,00
2020	Izgradnja šetnice uz nasip rijeke Orljave	2.000,00
	Nogostup u Osječkoj ulici	503,31
2021	Izgradnja šetnice uz nasip rijeke Orljave	1.000,00
	Bakačeva ulica u Požegi - pješačke staze	550,00
2022	Pješačka staza Pod Gradom	95,00
	Spojna staza u Babinom Viru	90,00
	Pješačka površina u Ulici Franje Thauzyja	103,43
	Nogostupi u Ulici Josipa Runjanina	300,00
2023	Nogostupi u Ulici Ante Starčevića	1.100,00
	Nogostupi u Ulici Franje Tuđmana	162,85
2024.	Most na rijeci Orljavi u Dervišagi - pješačke staze	50,00
	Nogostup u Zagrebačkoj ulici u Požegi	1.000,00
Ukupno ulaganje		13.788,35

Izvor: Grad Požega.

Uz izgrađenu infrastrukturu pješačkih i biciklističkih staza, za uspostavu održive mobilnosti od iznimnog je značenja i uspostava održivog javnog prijevoza putnika. Na području grada Požege uspostavljen je javni prijevoz putnika s osam gradskih linija. Javni prijevoz putnika može značajno pridonijeti održivoj gradskoj mobilnosti, uz uspostavu dostupnih linija i infrastrukture koja se temelji na održivosti (primjerice autobusi na hibridni / električni pogon). Za poticanje opće održive mobilnosti kod građana, iznimno je važna uspostava infrastrukture koja podržava (punionice za električna vozila) i stimulira (besplatna i / ili osigurana parkirališta za vozila na električni pogon) te kupnju i upotrebu održivih vozila.

7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

Kružno gospodarstvo je model proizvodnje i potrošnje koji uključuje dijeljenje, posudbu, ponovno korištenje, popravljanje, obnavljanje i reciklažu postojećih proizvoda i materijala što je dulje moguće. Tako se produljuje životni vijek proizvoda. U praksi to dovodi do smanjenja otpada na najmanju moguću razinu. Kada proizvod dosegne kraj svojeg životnog vijeka, materijali od kojih je nastao se, kad god je to moguće, recikliraju. Oni se mogu koristiti iznova i iznova, stvarajući time dodatnu vrijednost.

Slika 14. Model kružnog gospodarenja

Izvor: www.europarl.europa.eu/topics/hr

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama obuhvaća mjere kružnosti pri planiranju i gradnji novih zgrada te revitalizaciji i obnovi postojećih zgrada, što podrazumijeva produljenje trajnosti zgrada, fleksibilne prostore, smanjenje količine građevnog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Razvojem kružnog gospodarenja prostorom i zgradama pridonosi se očuvanju postojećih resursa. Nekorištena zgrada ili prostor promatra se kao resurs, a rušenje je potrebno izbjegavati. U tom smislu potrebno je razmatrati i inovativne oblike urbanog upravljanja na lokalnoj razini nužne za promicanje tranzicije prema kružnom gospodarenju, s posebnim naglaskom na jačanje zaposlenosti, pokretanje novih poduzeća i nove poslovne modele. Prostori i zgrade u korištenju također su pogodni za provođenje mjera kružnosti, kroz koje bi se mogao uravnotežiti odnos produljenja trajnosti, troškova održavanja, dobre iskoristivosti prostora i održivosti.

Slika 15. Model kružnog gospodarenja zgradama i prostorom (lijevo) i linearni model gospodarenja zgradama (desno)

Izvor: https://mpgi.gov.br/UserDocsImages/EUFondovi/2020_09_16_Korak-Kruzno-gospodarenje.pdf

Nacionalni okvir postavljanja modela kružnog gospodarstva u RH je Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH (NN 123/17, 151/22), a predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja, izrađuje se i donosi za razdoblje 5-10 godina. Strategija prostornog razvoja RH (NN 106/17) temeljni je strateški dokument prostornog razvoja RH, a temelji se na:

- učinkovitoj uporabi korištenog prostora,
- aktiviranju napuštenih i podiskorištenih prostornih cjelina i nekretnina u javnom vlasništvu,
- urbanoj preobrazbi,
- revitalizaciji Brownfield područja,
- urbanoj sanaciji,
- privremenom korištenju,
- poticanju smanjenja stvaranja građevinskog otpada i održivo zbrinjavanje istog.

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23), načelo prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje (članak 10., stavak 3.) definira održivi razvitak, koji se podržava i kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama, tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima.

Na temelju Zakona o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24), Vlada RH donijela je Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.

Posebni ciljevi predloženi Programom razvoja kružnog gospodarenja su:

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

Programom se nastoji potaknuti obnova postojećeg nacionalnog fonda zgrada prema načelima kružnog gospodarenja u svrhu produljenja cjeloživotnog vijeka zgrada te potaknuti ponovna upotreba te postupci oporabe građevnog otpada koji je nastao tijekom obnove. Program razvoja KG na temelju utvrđenog stanja u prostoru RH, analizira moguće primjene kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, utvrđuje potencijal, prepreke i prioritete razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, identificira i razrađuje mjere i aktivnosti provedbe Programa, ocjenjuje učinak definiranih mjera te izvora financiranja. Posebno važnu ulogu u poticanju primjene Programa imaju kreatori politika na lokalnoj razini jer je uspješnost mjera usko vezana uz izradu razvojnih i prostornih planova na lokalnoj razini. (*Izvor: Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.*)

TIPOLOGIJA KRUŽNOG GOSPODARENJA

Tipologija se postavlja sa svrhom provođenja ciljeva kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na način da se prostori i zgrade (zatečeni i novo planirani) planiraju, grade, koriste i ponovno koriste bez nepotrebnog iscrpljivanja resursa, zagađenja okoliša i degradacije ekosustava. Prostori i zgrade trebaju biti izgrađeni i korišteni na ekonomski odgovoran način te doprinositi dobrobiti ljudi i zajednica.

Provedba procesa podrazumijeva tri različite faze i tipove projekata:

1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom

2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za Grad Požegu temelji se na rezultatima analize nekorištenih i / ili slabo korištenih prostora i zgrada te područja pogodnih za urbanu sanaciju i preobrazbu. Model je osmišljen na način da predvidi primjenu koncepta u projektima uključivanjem svih triju faza i tipova projekata:

- **planiranje i gradnju novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom** koje obuhvaća korištenje oporabljenih i oporabljivih materijala te postojećih dijelova zgrada koje se uklanjaju, povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih energenata, učinkovitije korištenje resursa u gradnji i korištenje prostora i zgrada te odgovorno gospodarenje građevnim otpadom tijekom gradnje, obnove i uklanjanja;
- **revitalizaciju i obnovu nekorištenih prostora i zgrada** koje obuhvaća ponovnu uporabu prostora i zgrada;
- **kružnu obnovu i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada** što obuhvaća produljenje trajnosti prostora i zgrada, umanjenje i uravnoteženje troškova održavanja te osiguranje dobre iskoristivosti i održivosti korištenja prostora i zgrada; energetske ili sveobuhvatnu obnovu, vremensku raspodjelu korištenja istog prostora od strane dva ili više korisnika.

7.1. PLANIRANJE I GRADNJA NOVIH ZGRADA U SKLADU S KRUŽNIM GOSPODARSTVOM

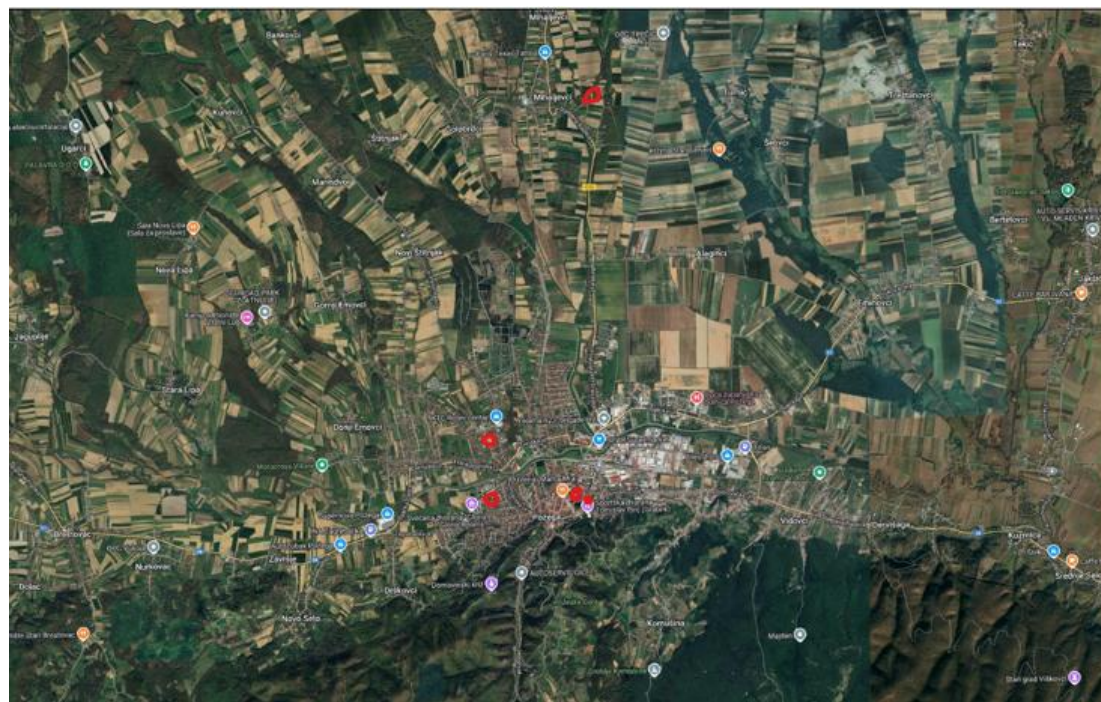
Kružno gospodarenje prostorom i zgradama provodi se u skladu s načelima zelene gradnje koja se odnosi na cjeloviti proces osmišljavanja, izvedbe, održavanja, uporabe i obnove prostora i zgrada zasnovane na načelu održivosti. Uspješnost projekata koji djeluju unutar kružnog gospodarstva u najvećoj mjeri se može modelirati u fazi koncepta ili pripreme projekata. Ako govorimo o projektima gradnje ili proizvodnje građevnih proizvoda to bi značilo da se u fazi projektiranja razmišlja o tome koji će se materijali upotrijebiti, što će se dogoditi sa zgradom i ugrađenim materijalima na kraju njezina vijeka trajanja, kakva je trajnost ugrađenih materijala, koliki će biti troškovi održavanje zgrade te kolika je količina ugrađene i operativne energije.

Planirani zahvati izgradnje nove javne infrastrukture od strateškog značaja na području grada Požege za razdoblje između 2025. i 2030. godine, uz implementaciju ZI i KG, su sljedeći:

Tablica 177. Kružno gospodarenje - planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom

Vrsta površina	Lokacija	Katastarska čestica / Katastarska općina	Aktivnosti
1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom			
Objekti i uređenje okoliša društvene namjene	Dječji vrtić Pod gradom	k.č.br. 1436, k.o. Požega	Izgradnja i dogradnja objekata i okoliša društvene namjene uz uređenje okoliša, primjenom elemenata zelene infrastrukture
	Dječji vrtić u Rudinskoj ulici	k.č.br. 731/49, k.o. Požega	
	Dječji vrtić u Mihaljevcima	k.č.br. 665, k.o. Mihaljevci	
	Osnovna škola u naselju Babin vir u Požegi	k.č.br. 1484, k.o. Požega	
	Dvorana Osnovne škole Julija Kempfa	k.č.br. 4585, k.o. Požega	

Slika 16. Područje obuhvata objekta za izgradnju / dogradnju

0 1 2 3 km

DV Pod gradom
DV u Rudinskoj ulici
DV u Mihaljencima
OŠ u naselju "Babin vir" u Požezi
Dvorana OŠ Julija Kempfa

U segmentu planiranja i gradnje novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom predlaže se primjena zelenih konstruktivnih elemenata u gradnji (zeleni krovovi, fasade, zidovi), korištenje oporabljenih i oporabljivih materijala u gradnji i obnovi prostora i zgrada, poticanje primjene sustava prikupljanja oborinske vode s krovova zgrada radi smanjenja korištenja pitke vode te poticanje i obvezivanje privatnih investitora na primjenu načela kružnosti u oblikovanju i izgradnji prostora i zgrada u zonama definiranim za urbanu sanaciju odnosno preobrazbu. Pri planiranju i izgradnji novih zgrada i prostora potrebno je osigurati očuvanje što više postojeće vegetacije (osobito visoke) na terenu, stoga je nužno definirati mjere zaštite vegetacije u provedbenim odredbama prostorno-planske dokumentacije.

7.2. REVITALIZACIJA I OBNOVA NEKORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA

Programom se posebno u fokus stavlja revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu čija je namjena usklađena s prostornim planovima (primjerice društvene djelatnosti, stambena namjena u okviru POS programa i slično).

Za temu revitalizacije i obnove nekorištenih prostora i zgrada predlažu se sanacije prepoznatih napuštenih i / ili nekorištenih lokaliteta, takozvanih brownfield područja i zgrada koji nisu u upotrebi, ali bi se pomoću obnove mogle revitalizirati i ponovno staviti u korištenje.

Nekorištene zgrade – napuštene i nekorištene zgrade nalazimo kao dijelove napuštenih cjelina ili kao pojedinačne napuštene zgrade, najčešće kao dio urbanog tkiva. Ovisno o njihovoj nekadašnjoj namjeni kao i o vremenu izgradnje te zgrade karakteriziraju različite veličine,

konstruktivni sustavi i upotrijebljeni materijali. Rekonstrukcija i prenamjena ovih zgrada daje veliki potencijal za populariziranje teme kružnog gospodarstva.

U okviru revitalizacije i obnove neiskorištenih prostora i zgrada, **brownfield područja / lokacije** su napuštene nekretnine ili nekretnine koje su se prestale koristiti u svojoj izvornoj namjeni, navedena područja podrazumijevaju građevinske objekte i pripadajuće zemljište, uključujući infrastrukturu, te su slobodna za prenamjenu i ponovnu upotrebu. Postojanje takvih industrijskih lokacija ima niz nepovoljnih učinaka, ne samo na okoliš, već i na društveno-ekonomski razvoj regija i lokalnih jedinica.

Stoga brownfield područja predstavljaju potencijal da pomoću regeneracije postanu nositelji identiteta gradova, simboli i generatori socijalnih inovacija, no njihova obnova zahtjeva cjelovitu kooperaciju svih relevantnih sudionika i sektora, a samu obnovu otežavaju mogući tehničko-tehnološki rizici. Ova područja predstavljaju vrijedan prostorni resurs unutar urbanog područja gdje se provodi preobrazba koja se može prenamijeniti i urediti, a za cilj imaju smanjenje postotka neobnovljenih i nekorisćenih brownfield lokacija na urbanom području, poboljšanje urbanog okoliša, revitalizaciju grada, provođenje obnove i dekontaminacije nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje zagađenja zraka i promicanje mjera za smanjenje buke, odnosno jednostavno rečeno – treba ih se obnoviti i ponovno početi koristiti.

Neiskorišteni prostori i zgrade pogodni za revitalizaciju i obnovu primjenom načela kružnog gospodarenja u gradu Požegi su sljedeći:

Tablica 18. Kružno gospodarenje - revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada

Vrsta površina	Lokacija	Katastarska čestica / Katastarska općina	Aktivnosti
2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada			
Rekonstrukcija i prenamjena neiskorištenih / napuštenih zgrada	Prostor u vlasništvu Grada Požege – javni sanitarni čvor u Sokolovoj ulici	k.č.br. 2098, k.o. Požega	Revitalizacija i opremanje postojećih javnih zgrada koje se ne koriste
Sanacija i preobrazba brownfield prostora i objekata	Stari autobusni kolodvor	k.č.br. 540/1, 538/4, 538/2, 539/1, 539/2, k.o. Požega;	Preuređenje brownfield područja uz primjenu mjera zelene infrastrukture Poticanje privatnih ulaganja
	Napuštena zgrada Sloge	k.č.br. 1828/1, k.o. Požega	Preuređenje brownfield područja uz primjenu mjera zelene infrastrukture Poticanje privatnih ulaganja

Pogodne brownfield lokacije - prikaz s terena:

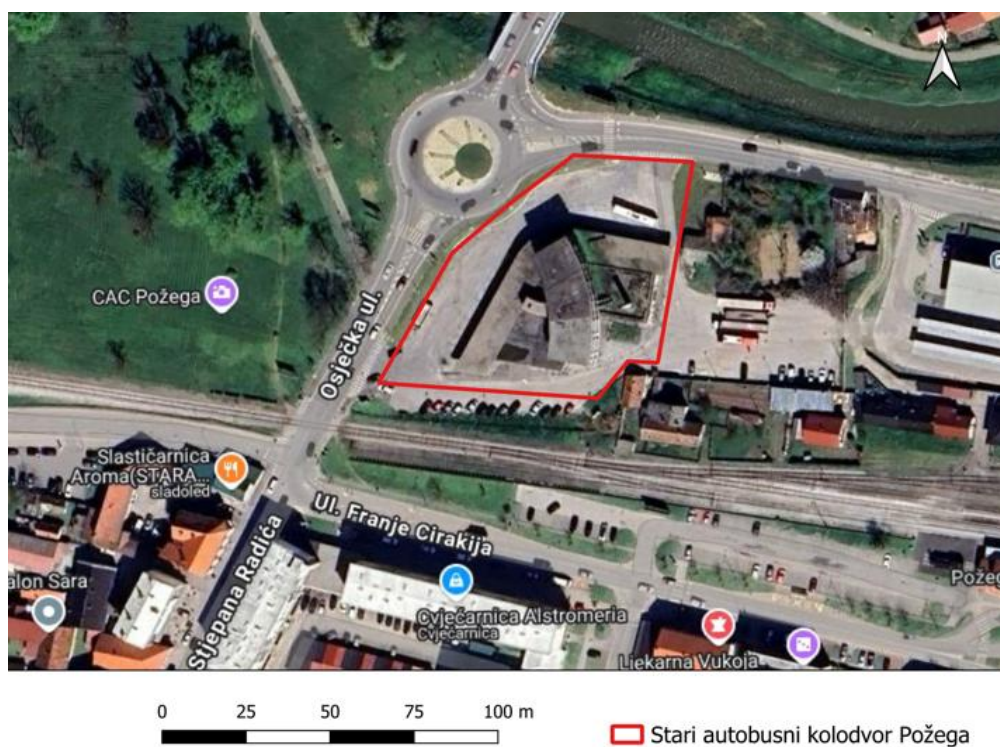
➤ **Bivša tekstilna industrija Sloga d.o.o.:**

Slika 17. Bivša tekstilna industrija Sloga d.o.o. (brownfield lokacija)

➤ **Stari autobusni kolodvor:**

Slika 18. Stari autobusni kolodvor (brownfield lokacija)

7.3. KRUŽNA OBNOVA I REPROGRAMIRANJE KORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA

Uz postojanje velikog broja napuštenih prostora i zgrada, značajan problem također se nalazi u starosti i dotrajalosti građevnog fonda. Prostori i zgrade u korištenju pogodne su za provođenje mjera kružnosti, kroz koje bi se mogao uravnotežiti odnos produljenja trajnosti, troškova održavanja, dobre iskoristivosti prostora i održivosti.

Na području grada Požege od strateškog značaja su predloženi sljedeći zahvati na korištenim površinama javne i društvene namjene:

➤ **Sanacija deponija komunalnog otpada – takozvana „divlja odlagališta“**

Provedbom postupka sanacije odlagališta kontinuirano se smanjuju negativni utjecaji otpada na okoliš i prirodne resurse. Cilj je u čitavom razdoblju postojanja odlagališta otpada smanjiti štetne utjecaje na okoliš, osobito onečišćenje površinskih voda, podzemnih voda, tla i zraka, uključujući efekt stakleničkih plinova i smanjiti rizike za ljudsko zdravlje do kojeg bi moglo doći uslijed odlaganja otpada i vijeka trajanja odlagališta otpada. Krajnji cilj je dovesti odlagališta otpada u stanje prihvatljivo za okoliš.

➤ **Reciklažna dvorišta - ozelenjivanje prostora**

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada. Svrha reciklažnog dvorišta je povećanje stope odvojeno prikupljenog komunalnog otpada i smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagalište na području grada Požege, prije svega opasnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada, kao i posebnih kategorija otpada, i time osiguravanje njegove odgovarajuće uporabe ili zbrinjavanja. Smješteno je u odvojkju Industrijske ulice u Požegi na površini od 3493 kvadratna metra, od čega je površina ograđenog dijela 2714 kvadratnih metara.

U reciklažnom dvorištu u Požegi odlaže se 34 različite vrste otpada. Uspostavljen je i stroj za prikupljanje otkupne ambalaže koji prima PET ambalažu, aluminijsku ambalažu i staklenu ambalažu.

Cilj ozelenjavanja reciklažnih dvorišta je estetski poboljšati prostor i smanjiti neugodne mirise, a zelenilo će ujedno pridonijeti boljoj mikroklimi i kvaliteti zraka. Osim što vizualno poboljšava okoliš, zelenilo pomaže stvoriti prirodnu zelenu barijeru.

➤ **Reciklažno dvorište za građevinski otpad - izgradnja reciklažnog dvorišta**

Planirana je izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad na području Mihaljevaca. Građevni (građevinski) otpad je otpad nastao prilikom gradnje građevina, rekonstrukcije, uklanjanja i održavanja postojećih građevina te otpad nastao od iskopanog materijala koji se ne može bez prethodne uporabe koristiti za građenje građevine zbog kojeg je nastao (Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom (NN 38/08). Razvijene zemlje Europske unije, točnije Nizozemska, Belgija i Danska, recikliraju više od 80% građevnog otpada i otpada od rušenja. U Hrvatskoj se godišnje proizvede više od 2 milijuna tona građevnog otpada, a kako nije u potpunosti organiziran ekonomski sustav gospodarenja, samo se 5% građevnog otpada reciklira ili zbrinjava na prihvatljiv način.

Postupci obrade, uporabe / recikliranja i zbrinjavanja otpada uvelike ovise o njegovu sastavu. Zbog potpunije uporabe otpada, prilikom zbrinjavanja potrebno je odvojeno prikupiti i

sastavnice takvog otpada, kao što su željezo, drvo, staklo, cigla, beton i plastika, koje potom valja pojedinačno zbrinuti. Kameni otpad treba usmjeriti na prikupljanje u stalne kamenolome sa ili bez drobilica. Betonski lom i izdvojeni lom opeke i crijepa prigodom rušenja zgrada treba odvoziti na trajna odlagališta.

Građevni otpad potrebno je u potpunosti (ili u najvećoj mogućoj mjeri) oporabiti, odnosno reciklirati bez njegova trajnog odlaganja u prirodni okoliš. Oporabljeni / reciklirani materijal može se ponovno koristiti u gradnji kao:

- materijali za nosive slojeve cesta, staza i parkirališta,
- materijal za nasipavanje, drenažu i kamenu zaštitu,
- dodatak za nove asfaltne mješavine,
- dodatak raznim vrstama betona i mortova,
- materijal za izradu betonskih elemenata i sklopova.

Oporabljeni građevni materijali se nazivaju reciklirani agregati: reciklirani asfalt, reciklirani beton, reciklirani crijep i keramika i reciklirane mješavine (mješavine cigle i šute, miješani asfaltni i betonski lom).

Nekoliko je tehnoloških procesa recikliranja građevnog otpada:

- rušenje građevinskih objekata i / ili ostali radovi (iskop, zemljani radovi),
- odvojeno skupljanje,
- proces recikliranja građevnog otpada,
- proizvodnja novih proizvoda.

➤ **Zgrada bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici - Pilot projekt: Kružna obnova i reprogramiranje slabo iskorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu**

Kružna obnova postojećih zgrada namijenjena je prostoru i zgradama javne ili stambene namjene, zgradama kod kojih je potrebna energetska ili sveobuhvatna obnova u svrhu produljenje trajnosti i korištenja postojećih prostora i zgrada, pri čemu se naglasak treba staviti na više standarde energetske obnove zgrada u korištenju, primjerice nZEB standard (zgrada gotovo nulte potrošnje energije) ili standard obnove 10:1 (deset puta manja potrošnja energije u odnosu na stanje prije obnove). Obnova obuhvaća više elemenata: sagledavanje zgrade i njenih elemenata kroz cjeloživotni vijek (Building Life Cycle), osmišljavanje mjera produljenja trajnosti zgrade, kružnost materijala – primjena oporabljenih materijala i materijala koji su pogodni za uporabu, energetska učinkovitost kroz primjenu termo-tehničkih i drugih sustava, a posebno onih s korištenjem obnovljivih izvora energije umjesto postojećih konvencionalnih sustava (dizalice topline iz okoliša, PV i solarni sustavi) i učinkovita upotreba vode. Dodatni cilj je osiguravanje zdravih, pristupačnih, ugodnih prostora te sustava prilagodbi i otpornosti na klimatske promjene. Poseban naglasak je na upravljanju otpadom, onom dnevnom komunalnom te sprječavanju nastanka neiskoristivog građevnog otpada. Kroz mjere bolje iskoristivosti postojećih struktura smanjuje se potreba izgradnje i održavanja novih te se podiže kvaliteta postojećih struktura i kvaliteta života.

➤ **Osječka ulica - Izvedba gradskih stanova za najam po modelu Design-Build-Operate-Maintain (DBOM) po načelima kružnosti**

Radi se o modelu cjelovitog upravljanja životnim ciklusom zgrade, a koji uključuje projektiranje, izgradnju, upravljanje i održavanje tijekom korištenja. Izgradnjom stambenih zgrada prema DBOM modelu privatni subjekt odgovoran je za projektiranje i izgradnju, kao i usluge

održavanja. Vlasnik je javni subjekt koji samostalno osigurava financiranje projekta i zadržava rizik prihoda poslovanja. Potrebno je raspisati poziv za javno-privatno partnerstvo ili prema nekom drugom modelu, gdje se gospodarski subjekti obvezuju da prema projektnom zadatku kojim je definirana struktura i broj stanova, projektira i izvodi zgrada, te sklopi ugovor o dugoročnom upravljanju i održavanju. Objedinjavanjem funkcija moguće su znatne uštede na vremenskom, financijskom i energetske planu te racionalnija upotreba materijala. Kao uvjet javno-privatnog partnerstva odnosno gradnje, moguće je odrediti niz aspekata KG, kroz određeni postotak ugrađenog materijala dobiven postupcima recikliranja, lokalno dostupnih materijala, visoku klasu uštede energije ili prostora za višenamjensko korištenje kako bi se dodatno promovirao princip kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

➤ **Energetska obnova zgrada u javnom vlasništvu**

- Zgrada Gradske kuće i zgrada Društveno vatrogasnog doma Požega - projektima se planira energetska obnova

Planira se obnova postojećih zgrada s elementima energetske učinkovitosti, OIE, KG, DNSH, elementima otpornosti na klimatske promjene i elementima prilagodbe klimatskim promjenama.

Tehnologije toplinske izolacije umanjuju prijenos topline između unutrašnjih i vanjskih dijelova zgrada čime se smanjuje potreba za grijanjem i hlađenjem. Tehnologije hlađenja usmjerene su na smanjenje temperatura u urbanoj sredini, a provođenje mjera energetske obnove zgrada s povećanjem zaštite ovojnice zgrade predstavljaju jednu od mjera energetske učinkovitosti. Moguće je ispitivanje tehničkih mogućnosti korištenja inovativne tehnologije izolacije, poput aerogela i panela za vakuumsku izolaciju koji nude veće razine toplinske otpornosti u tanjim profilima, omogućujući učinkovitije korištenje prostora. Preporučuje se i kombiniranje pasivnih (koriste prirodne pojave, poput vjetra i termalnih fizičkih čimbenika) i aktivnih (oslanjaju se na mehaničke ili tehnološke metode) pristupa hlađenju.

➤ **Korištenje OIE na svim postojećim zgradama, u javnim ustanovama, na javnim površinama, na poljoprivrednim površinama (agrosolari) i slično**

- Zgrada Poduzetničkog inkubatora Požega, Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, Krov sportske dvorane „Tomislav Pirc“ - Strategijom se planira: instalacija fotonaponske elektrane
- Zgrada Društveno rekreacijskog centra u Vidovcima - Strategijom se planira: instalacija sunčane elektrane za proizvodnju električne energije
- Zgrada zapadne tribine Nogometnog kluba Slavonska - Strategijom se planira: instalacija solarne elektrane

Ugradnjom fotonaponskih sustava planirana je proizvodnja čiste, obnovljive energije kako bi se smanjila ovisnost o fosilnim gorivima te emisije topline generirane uobičajenim sustavima proizvodnje energije. Integriranjem fotonaponskih sustava u dizajn zgrada omogućuju se zasjenjenje površina i smanjenje solarnog toplinskog opterećenja, čime se smanjuju temperature u unutrašnjosti zgrada. Korištenjem solarnih panela u javnom otvorenom prostoru pruža se zaštita od sunčeva zračenja i proizvodnja energije.

➤ **Izrada karte potencijalnih klizišta**

- Klizišta Tabašnica, klizište u Ulici Ivana Mesnera, sanacija klizišta u Ulici Marka Marulića, Stari grad - Projektom se planira sanacija detektiranih klizišta

Klizišta nastaju kao posljedica različitih prirodnih ili ljudskih uzroka, kao što su obilne kiše, loša drenaža, geološke osobine tla, neodgovarajuća gradnja ili iskopavanje. Čovjek svojim djelovanjem može značajno utjecati na veličinu i učestalost pokreta na padinama, kroz aktivnosti intenzivnog korištenja zemljišta, sječom šuma, ali i urbanizacijom područja koja su označena

kao potencijalno opasna za nastanak klizišta. U takvim uvjetima, potrebno je predvidjeti i kontrolirati utjecaj antropogenih faktora na pojavu pokreta na padinama. U nekim slučajevima ljudska aktivnost ne utječe na pojavu pokreta na padinama, već su oni isključivo posljedica utjecaja raznih prirodnih faktora. Tada je potrebno znati gdje se, kada i zašto javljaju ovi pokreti, kako si se smanjili njihovi štetni utjecaju na ljude i njihovu imovinu. Mnogi pokreti na padinama posljedica su interakcija prirodnih i antropogenih faktora.

Sanacija klizišta je proces koji se provodi s ciljem stabilizacije i otklanjanja opasnosti koje klizišta predstavljaju na okoliš i infrastrukturu. Prvi korak u sanaciji klizišta je detaljna geotehnička analiza na temelju koje inženjeri razvijaju odgovarajuće planove za stabilizaciju klizišta. Sanacija klizišta može uključivati različite tehnike i postupke, ovisno o specifičnostima svakog pojedinačnog klizišta. Za sanaciju klizišta mogu se koristiti različiti materijali i tehnike za jačanje tla kako bi se povećala njegova stabilnost. To može uključivati injektiranje tla s vezivnim materijalima, ugradnju sidrišta i armiranje klizišta geotehničkim tkaninama. U nekim slučajevima, klizišta se mogu sanirati izgradnjom potpornih konstrukcija, kao što su zidovi za potporu ili nagib. Ove konstrukcije pomažu u zadržavanju tla i sprječavanju daljnjeg klizanja.

Prema nekim procjenama, omjer uloženog novca za sprječavanje nastanka klizišta prema dobivenom (očuvanje materijalnih dobara od nastalih šteta) kreće se od 10 do 2000. Posljedice od nastanka klizišta ili od pokreta tla na padinama mogu se umanjiti na sljedeće načine:

- Identifikacijom područja u kojima je velika vjerojatnost od nastanka klizišta;
- Dizajniranjem nagiba padine ili izgradnjom inženjerskih struktura koje će pomoći u održanju stabilnosti padina, pošumljavanjem, uređenjem i održavanjem vodotoka i bujičnjaka;
- Edukacijom ljudi u potencijalno opasnim područjima na moguće posljedice od nastanka klizišta;
- Kontrolom klizišta nakon što je proces pokreta mase na padini već započeo.

Tablica 19. Kružno gospodarenje - kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Vrsta površina	Lokacija	Katastarska čestica / Katastarska općina	Aktivnosti
3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada			
Provedba projekata kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Takozvana „divlja odlagališta“	k.č.br. 2624/1, 2624/3, k.o. Požega; k.č.br. 1438, 1239, k.o. Štitnjak; k.č.br. 295/18, k.o. Stara Lipa; k.č.br. 1311, 661/2 k.o. Mihaljevci k.č.br. 637, k.o. Novo Selo; k.č.br. 1059/1, k.o. Dervišaga k.č.br. 193, k.o. Gradski Vrhovci; k.č.br. 1098, 1436, k.o. Štitnjak	Sanacija deponija komunalnog otpada
	Reciklažna dvorišta	k.č.br. 470/2, k.o. Požega	Ozelenjivanje prostora
<p>Slika 19. Područje obuhvata reciklažnog dvorišta u Industrijskoj ulici</p> <p style="text-align: right;"> Reciklažno dvorište - k.č.br.470/2 </p>			

	Reciklažno dvorište za građevinski otpad	k.č.br. 700, k.o. Mihaljevci	Izgradnja reciklažnog dvorišta
	Zgrada bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici	k.č.br. 2137, k.o. Požega	Pilot projekt: Kružna obnova i reprogramiranje slabo iskorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu

Slika 20. Područje obuhvata zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici

0 50 100 150 m

Zgrada bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ul. - k.č.br.2137

	Osječka ulica	k.č.br. 445/1, k.o. Požega	Izvedba gradskih stanova za najam po modelu Design-Build-Operate-Maintain (DBOM) po načelima kružnosti
Energetska obnova zgrada u javnom vlasništvu	Energetska obnova zgrade Gradske kuće	k.č.br. 2099/1, k.o. Požega	Obnova postojećih zgrada s elementima energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, kružnog gospodarenja, DNSH, elementima

	Energetska obnova zgrade Društveno vatrogasnog doma Požega	k.č.br. 4258/1, k.o. Požega	otpornosti na klimatske promjene i elementima prilagodbe klimatskim promjenama
Korištenje OIE na svim postojećim zgradama, u javnim ustanovama, na javnim površinama, na poljoprivrednim površinama (agrosolari) i slično	Zgrada Poduzetničkog inkubatora Požega	k.č.br. 4482/12, k.o. Požega	Instalacija fotonaponske elektrane
	Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	k.č.br. 182, k.o. Vidovci	
	Krov sportske dvorane „Tomislav Pirc“	k.č.br. 1926/1, k.o. Požega	
	Zgrada Društveno rekreacijskog centra u Vidovcima	k.č.br. 466, k.o. Vidovci	Instalacija sunčane elektrane za proizvodnju električne energije
	Zgrada zapadne tribine Nogometnog kluba Slavonija	k.č.br. 1153, k.o. Požega	Instalacija solarne elektrane

Slika 21. Područje obuhvata lokacija za instalaciju fotonaponske, sunčane, solarne elektrane za proizvodnju električne energije

0 250 500 750 1.000 m

- Zgrada zapadne tribine NK Slavonija
- Krov sportske dvorane Tomislav Pirc
- Zgrada Društveno rekreacijskog centra u Vidovcima
- Pročištač otpadnih voda Vidovci
- Poduzetnički inkubator Požega

Izrada karte potencijalnih klizišta	Sanacija klizišta Tabašnica	k.č.br. 5412/7, 5412/4, 5143/4, 5138, 5413/2, 5143/3, k.o. Požega	Ublažavanje problematike potencijalnog nastanka klizišta; Sadržaj preporučenih vrsta (dubokog korijenskog sustava)
	Klizište u Ulici Ivana Mesnera	k.č.br. 6233, 6235, 6234, 6238, 6236/1, 6236/2, k.o. Požega	
	Sanacija klizišta u Ulici Marka Marulića	k.č.br. 4971/2, 4970/1, k.o. Požega	
	Stari grad	k.č.br. 1428/1, k.o. Požega	

8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I / ILI URBANU SANACIJU

Pojmovi urbana preobrazba i urbana sanacija definirani su Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23):

Urbana sanacija je skup planskih mjera i uvjeta kojima se poboljšava karakter izgrađenog dijela građevinskog područja i urbane mreže javnih površina devastiranih nezakonitim građenjem.

Urbana preobrazba je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina i / ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica.

Zelenu infrastrukturu čine planski osmišljeni otvoreni prostori, zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi, a koja se primjenjuju unutar izgrađenih površina gradova i općina; te kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivoga razvoja.

Prepoznate su 22 tipologije planski osmišljenih otvorenih prostora, zelenih i plavih površina, koje čine zelenu infrastrukturu u građevinskim područjima. Gradovi i općine trebaju izraditi evidenciju postojećih zelenih i plavih površina te otvorenih prostora u registru zelene infrastrukture unutar Informacijskog sustava prostornoga uređenja, i time uspostaviti klasifikaciju, vrednovanje i praćenje stanja zelene infrastrukture.

Provedena analiza područja grada Požege te analiza anketnog upitnika poslužila je za identificiranje područja pogodnih za urbanu preobrazbu i / ili sanaciju te kreiranje prijedloga njihovog unaprjeđenja. Za potrebe osmišljavanja kvalitetnog prijedloga smjera budućeg razvoja grada, bilo je potrebno prikupiti informacije o područjima grada koje prostorni plan županije i prostorni plan uređenja grada identificira kao prostore za koje je potrebno provesti urbanu sanaciju ili preobrazbu. Rezultati analize ukazuju na nekoliko lokacija.

Tablica 80. Pregled i kategorizacija tipologija elemenata zelene infrastrukture

Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3
Tipologije koje se većim dijelom direktno preklapaju s kategorijama namjene prema Pravilniku o prostornim planovima (NN 152/2023):	Tipologije koje nisu definirane prostornim planovima, odnosno ne preklapaju se direktno s kategorijama namjene, već se mogu nalaziti unutar određenih kategorija namjene:	Tipologije koje nisu definirane prostornim planovima, odnosno ne preklapaju se direktno s kategorijama namjene:
<p>01 Park</p> <p>02 Perivoj</p> <p>03 Tematski park</p> <p>04 Gradska / urbana šuma</p> <p>05 Površine za sport i rekreaciju</p> <p>06 Krajobrazno uređeno groblje</p> <p>07 Botanički vrt / arboretum / zoološki vrt</p> <p>08 Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode</p> <p>09 Morska obala</p>	<p>10 Trg</p> <p>11 Travnjak</p> <p>12 Produktivna zelena infrastruktura – urbani vrtovi, urbane farme, rasadnici i javni voćnjaci</p> <p>13 Zelene površine uz stambene zgrade</p> <p>14 Zelene površine uz zgrade javne, društvene i gospodarske namjene</p> <p>15 Zelene površine uz prometnice</p> <p>16 Integrirani sustav urbane odvodnje</p> <p>17 Zone za turizam</p>	<p>18 Zeleni konstruktivni elementi na zgradama</p> <p>19 Arheološki park</p> <p>20 Brownfield površina</p> <p>21 Urbana močvara</p>

Kategorija 1

01 Park

Parkovi su cjelovito uređene, otvorene i jasno prepoznatljive zelene površine koje su rezervirane za javne potrebe građana i namijenjene su primarno za rekreaciju. To su višefunkcionalni prostori u kojima uobičajeno dominira vegetacija te vodeni elementi, staze, oprema za druženje, sport, spomenici i slično. Funkcionalno oblikovanje parka određuju prirodne karakteristike prostora, ciljane namjena i potrebe stanovnika. Parkovi su u gradskim centrima vrlo često uređeni kao šetnice s planski zasađenim travnatim površinama, najčešće s manjom prisutnosti drveća.

Uređenje postojećih otvorenih prostora	Park kod Zvečeva	k.č.br.544/1	Urbana sanacija, obnova i opremanje parka elementima zelene infrastrukture
---	------------------	--------------	--

Park kod Zvečeva je javna površina u vlasništvu Grada Požege. Javnosti služi za razne zabavne aktivnosti, piknik u prirodi, šetnje s kućnim ljubimcima, rekreaciju i boravak u prirodi u samom gradu. Park uz svoje ekološke, estetske i rekreativne funkcije, ima velik pozitivan utjecaj na procese hlađenja urbanih prostora. Osim zasjenjivanja površina, vrlo je važno naglasiti procese kruženja vode koji se odvijaju u urbanim šumama kroz procese evaporacije vode iz tla te biljne transpiracije. Tako se dio toplinske energije, koji bi inače povećao temperaturu prostora, gubi poticanjem navedenih procesa isparavanja, čime se direktno smanjuje negativan učinak UTO-a na razini grada. Područje parka Zvečevo je potrebno obnoviti elementima zelene infrastrukture, dosaditi nova stabla, postaviti drvene klupe za sjedenje (materijala s nižom toplinskom vodljivosti), postaviti kućice i hotele za kukce radi poticanja bioraznolikosti.

Slika 22. Područje obuhvata Park Zvečevo

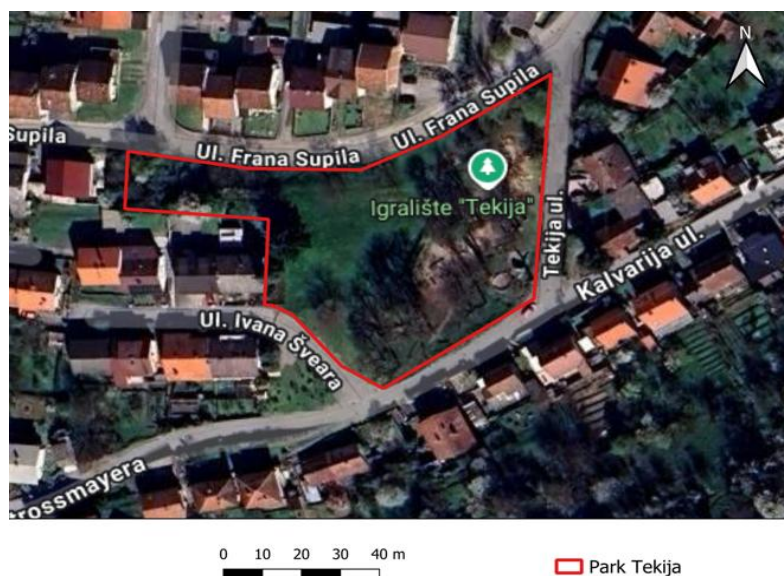
Slika 23. Fotografije današnjeg izgleda Parka Zvečevo

	Park Tekija u Požegi	k.č.br.2342/1, 2304/10, 2305/1 k.o. Požega	Urbana sanacija, obnova i opremanje parka elementima zelene infrastrukture
--	----------------------	---	---

Nekadašnje šetalište s turskim izvorom Tekije po kojem se zove cijeli park, danas najvećim dijelom predstavlja dječje igralište. Neophodno je potrebna obnova parka elementima zelene infrastrukture. Zbog povišenog i nagnutog položaja terena, a zbog sve učestalijih oborina neupitno je ispiranje zemljanih dijelova, potrebna je sječa bolesnih stabala, sadnja novih stabala, postavljanje drvenih barijera protiv ispiranja zemlje uslijed velikog naleta oborinskih voda. Posebnu pozornost treba posvetiti zaštiti staništa na kojima rastu stabla kako bi se izbjeglo sabijanje tla zbog korištenja prostora koje može imati negativan učinak na zdravstveno stanje stabala i ostalog zelenila te rezultirati smanjenjem zasjenjenih površina i smanjenjem stopa evapotranspiracije. Položaj je pogodan za gradnju ljetne pozornice za dječje igre i predstave.

Slika 24. Područje obuhvata Parka Tekije

Slika 25. Fotografije današnjeg izgleda Parka Tekije

	Park Pod gradom u Požegi	k.č.br.1434, k.o. Požega	
Izgradnja i opremanje novog parka	Park kod Orljave u Požegi	k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požega	Izgradnja eko dječjeg parka s prirodnim elementima

Slika 26. Slika obuhvata novog parka kod Orljave

Slika 27. Fotografija lokacije novog parka kod Orljave

02 Perivoj

Perivoj se razlikuje od parka i vrta po umjetničkoj i kreativnoj ambiciji – perivoj je doslovno arhitektura u organskome materijalu. Perivoj predstavlja visoko kultivirani vanjski prostor koji je samostalan ili vrlo često smješten uz povijesne građevine, dvorce, plemićke posjede, crkve i ljetnikovce. U urbanome prostoru prisutni su javni gradski perivoji, lječilišni perivoji i biskupski perivoji. Uređenje perivoja ovisi o povijesnome razdoblju osnutka i vrlo je često krajobraznoga stila. Kompozicija se sastoji od četiriju osnovnih elemenata – terena, vegetacije, vode i stijene. Dominira izmjena drveća i grmlja s travnatim površinama; dok je cvijeće zastupljeno u manjoj mjeri. Sadrže brojne funkcionalne i estetske elemente poput paviljona, mostića, sjenica, vodenih elemenata te definiranih staza i vrtne plastike; a ponekad i dekorativne vrtove i voćnjake. Inspirativna su mjesta svrhovitih ili pak rekreativnih okupljanja stanovnika, održavanja kulturnih i drugih događanja, a tom se namjenom postiže socijalna uključenost i osjećaj pripadnosti zajednici. U gradu Požegi ne postoji perivoj, najbliži stoljetni perivoj nalazi se u Lipiku.

03 Tematski park

Tematski park je generalno jednofunkcionalni prostor čije su aktivnosti, oprema i sveukupna struktura vođeni jednom prepoznatljivom temom ili konceptom. Tematski parkovi u mediteranskim područjima mogu imati morsku ili tropsku temu, u planinskim područjima istraživačku ili avanturističku, a područja s brojnim vodnim tijelima temu vodenih sportova ili istraživanja područja vodne flore i faune. Struktura i izgled parka krajobrazno su oblikovani, moraju biti prilagođeni klimatskim karakteristikama područja te pružati zaštitu od nepovoljnih vremenskih uvjeta i promjena. U gradskim područjima uloga im je počesto kulturološka, znanstvena, obrazovna, rekreativna, zabavna i estetska. Stalnog su karaktera i nude smještajne i gastronomske sadržaje koji omogućuju dulji boravak posjetitelja.

U gradu Požegi ne postoji tematski park (kao adrenalinski park). Najbliži je adrenalinski park Duboka, sastavnica je JU Park prirode Papuk i smješten je u istoimenom Kamp odmorištu Duboka u dolini potoka Dubočanka u mjestu Velika.

Izgradnja infrastrukture	zelene	Prigradsko naselje Nova Lipa	k.č.br. 221/31, k.o. Stara Lipa	Osmišljavanje i izgradnja adrenalinskog parka
-----------------------------	--------	---------------------------------	------------------------------------	--

Slika 28. Primjer izgrađenog adrenalinskog parka u Parku prirode Vransko Jezero

Izvor: <https://www.pp-vransko-jezero.hr/otvorenje-adrenalinskog-parka-u-parku-prirode-vransko-jezero/>

04 Gradska / urbana šuma

Gradska ili urbana šuma jest prirodna ili zasađena šuma koja se nalazi u urbanome području; odnosno uklopljena je ili smještena uz izgrađeni prostor te je većinom okružena stambenim zonama. Može se oblikovati kao parkovna površina, a smislenim gospodarenjem zadržava se izvorna struktura šume. Funkcionalno-oblikovne karakteristike određene su prirodnim obilježjima; sastoje se od drveća i grmolike vegetacije te prizemnog raslinja i trave. Unutar gradske šume mogu biti izdvojeni dijelovi za rekreaciju sa stazama za hodanje, bicikliranje, igralištima za djecu, prostorima za slobodnu šetnju kućnih ljubimaca i prostorima za javna događanja.

Uređenje postojećih otvorenih prostora	Park Stari grad	k.č.br.1428/1, Požega	k.o.	Obnova i opremanje parkovnih površina
--	-----------------	--------------------------	------	---------------------------------------

Slika 29. Područje obuhvata Parka Stari grad

Slika 30. Primjer Park šuma Zlatni rt u Rovinju

Izvor: <https://www.inforovinj.com/hrv/rovinj/znamenje/punta-corrente.asp>

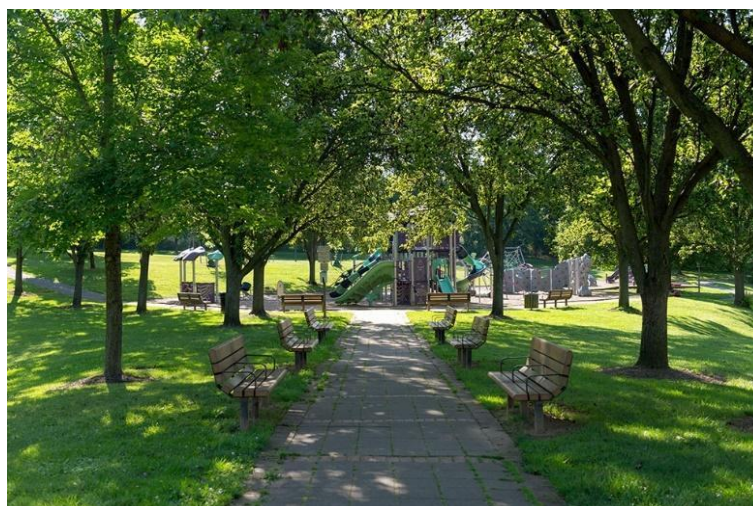
05 Površine za sport i rekreaciju

Uobičajeno su samostalne površine koje su namjenski uređene i opremljene za sport i rekreaciju. U oblikovanju počesto sadržavaju elemente krajobrazne vrijednosti. Uključuju otvorena sportska igrališta te prateće sportske građevine. U strukturi moraju prevladavati prirodne zelene površine na tlu namijenjene za različite sportove na otvorenome, primjerice nogomet, atletiku, streličarstvo, golf, jahački sport, vanjske bazene; kao i za rekreaciju sa spravama za vježbanje na otvorenome, igrališta za djecu i mlade, igrališta i poligone za trening ili boravak pasa, a služe i za druge namjene. Svi su vanjski prostori cjelovito uređeni, javno dostupni i često se nalaze u blizini stanica javnoga prijevoza.

<p>Uređenje i unaprjeđenje postojećih dječjih igrališta na javnim površinama i sportsko-rekreacijskog centra (sa elementima zelene infrastrukture)</p>	<p>Dječje igralište Alaginci, Šeovci</p>	<p>k.č.br. 947, 874 k.o. Šeovci,</p>	<p>Izrada Plana održavanja i obnove postojećih betonsko sportsko-rekreacijskih igrališta u sklopu kojega treba obnoviti i osuvremeniti dječja igrališta i sportske terene – rekreacijski centar, sportski tereni na području grada i prigradskih naselja</p> <p>Pravovremene reakcije na saniranju ili zamjeni postojećih elemenata</p>
	<p>Igralište Babin vir</p> <p>Igralište u blizini Ulice bana Josipa Jelačića, igralište Dječji vrtić Cvjetna Livada, Osnovna škola „Dobriša Cesarić“, Domobrantska ulica, igralište u Ulici Đure Basaričeka, igralište u Dubrovačkoj ulici, Eugena Kvaternika, Auto-motodrom Glavica, igralište u Ulici Grgura Ninskog, Ulica Fratovica, Ulica kneza Domagoja, Ulica Vanje Raduša, Ulica Pavla Radića, Gradski bazeni Požega, Pod Gradom, igralište u Vukovarskoj ulici, igralište u ŠRC Požega, Ulica Dobriše Cesarića, pored stadiona NK Slavonija Požega, igralište u Ulici svetog Leopolda Mandića, igralište Šicana, Ulica Varelovac, Ulica Brune Bušića, Ulica Eugena Kvaternika, Dječji vrtić Požega u Rudinskoj, igralište u Ulici kralja Zvonimira, igralište u Ulici Grgin dol, Lovre Matačića.</p> <p>Igrališta u Bankovcima, Dervišagi, u Školskoj ulici i Ulici Snježne Gospe Vidovci, Stadion NK Dinamo Vidovci,</p>	<p>k.č.br. 4585, 181, 338/16, 1227/1, 1149/2, 3407/2, 4459, 6671/2, 2847/1, 4100/17, 5434/3, 339/21, 2258/4, 2834/7, 377/2, 1436, 1475, 651, 1042/29, 1153, 4030/6, 6447/1, 5342/1, 5757, 3813/1, 4410/1, 731/38, 731/49, 2659/1, 1879/1, 115/2, 827/37, k.o. Požega,</p> <p>k.č.br. 1926, k.o. Trenkovo, k.č.br. 464, k.o. Dervišaga, k.č.br. 627, 909, 466, k.o. Vidovci,</p> <p>k.č.br. 443, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 319, k.o. Drškovci,</p> <p>k.č.br. 994, 718/5, 820, k.o. Štitnjak,</p> <p>k.č.br. 665, 908, 134, k.o. Mihaljevci,</p> <p>k.č.br. 221/18, 295/2, k.o. Stara Lipa,</p> <p>k.č.br. 224/1, k.o. Ugarci,</p> <p>k.č.br. 382, 434, k.o. Novo Selo,</p> <p>k.č.br. 100/2, k.o. Seoci</p>	

	Emovačko igralište, igralište u Drškovicima, NK Parasan Golobrdci, dječje igralište Marindvor i Štitnjak, sportsko igralište Mihaljevci, dječje igralište Kolodvorska ulica, Mihaljevci, Novi Mihaljevci, Nova Lipa, igralište NK Lipa, dječje igralište Bankovci, Novo Selo (Ulica Hrvatskih dragovoljaca), igralište Seoci		
Izgradnja zelene infrastrukture	Između ulice Milke Trnine i željezničke pruge	k.č.br. 633, k.o. Požega	Uspostava i uređenje parka za pse

Slika 31. Primjeri dječjih igrališta s elementima ZI

Izvor: <https://www.gaithersburgmd.gov/services/animal-services/dog-exercise-area>

Izvor: <https://phoenixplay.co.uk/blog/grow-your-own-in-the-playground>

Slika 32. Primjer uredenog sportskog terena na otvorenom

Izvor: <https://landezine.com/sportpark-styrum-in-mulheim-by-dtp-essen/>

Slika 33. Primjer uređenja parka za pse

Izvor: <https://landezine-award.com/levy-park-2/>

06 Krajobrazno uređeno groblje

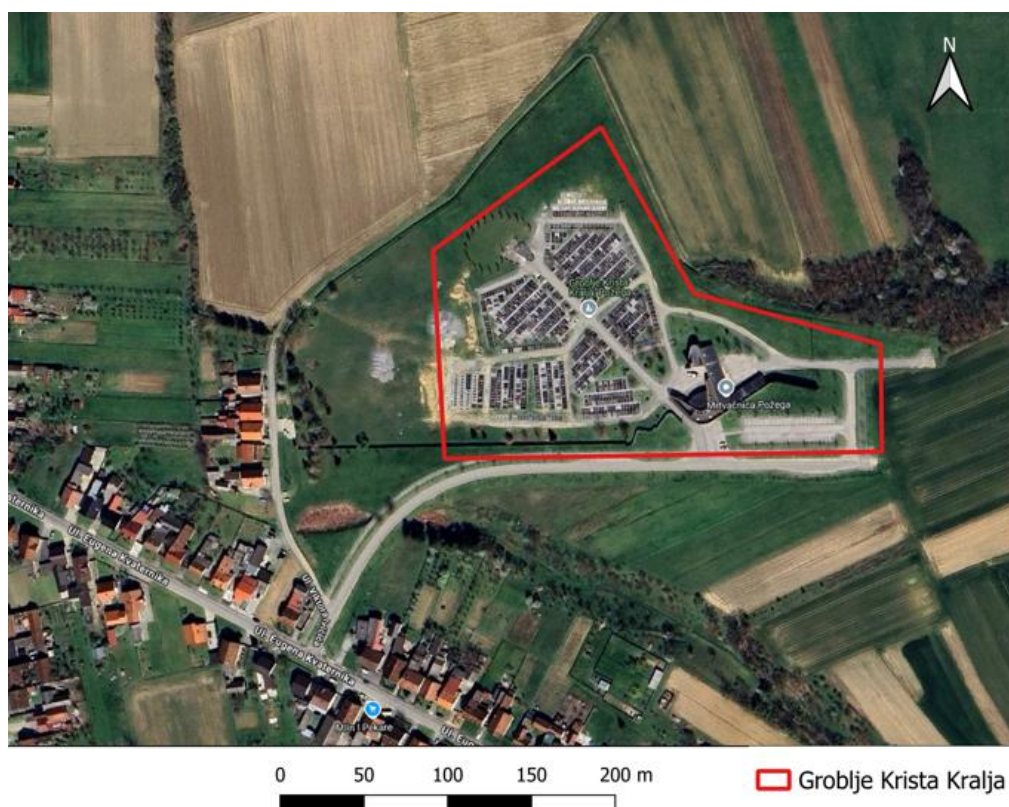
Groblje je ograđeni prostor zemljišta na kojem se nalaze grobna mjesta, komunalna infrastruktura i prateće građevine. Klasificira se kao komunalna građevina u vlasništvu grada ili općine na čijem se području nalazi. Pojedina su groblja zbog parkovnih obilježja i značajki proglašena spomenicima parkovne arhitekture. Upravo se parkovna groblja te hibridna parkovno – arhitektonska groblja ističu kao sastavnice zelene infrastrukture. Parkovni tipovi

grobља formirani su travnatim elementima s pravilnim nizovima stabala; planirani su u ortogonalnome sustavu s pravilno raspoređenim grobnim mjestima. U primorskome dijelu Hrvatske parkovna grobља karakteriziraju i brojne nanizane kapele. U arhitektonskom tipu grobља dominiraju građevine različitog tipa i oblika, a najčešće su omeđene trijemovima.

Groblje Krista Kralja	k.č.br. 3854, k.o. Požega	
------------------------------	---------------------------	--

Osamdesetih godina prošlog stoljeća utvrđen je prostor za izgradnju novog grobља u Požegi na području Praulja u ravnici na južnom dijelu grada. Aktivnosti na izgradnji novog grobља započela je Tekija d.o.o. 1997. godine te su izvedeni radovi iskolčenja parcele, uređenja zemljišta, izrade prilazne ceste i ograde, te uređenje zelenog pojasa na istočnoj strani parcele. Izgradnja objekata grobља započela je 2001. te završila 2007. godine., a vodili su ju Grad Požega i Tekija d.o.o. Izgrađeni su ceremonijalni i prateći objekti te ograda grobља. Godine 2013. izgrađen je centralni križ na grobљу te interne prometnice. Područje gradskog grobља položeno je u polje. Za područje gradskog grobља Krista Kralja planirano je proširenje te je na temelju izrade projektne dokumentacije potrebno predvidjeti i ugraditi ozelenjivanje prostora, položaj i raspored sadnje stabala i niskog raslinja te predvidjeti i planirati broj i raspored elementa za sjedenje.

Slika 34. Područje obuhvata Groblje Krista Kralja

Slika 35. Fotografije sadašnjeg izgleda Groblja Krista Kralja

Prigradska groblja

k.č.br. 826, 686, 232 k.o. Ugarci,
 k.č.br. 428, 431, 430, 429, 228, 236,
 k.o. Mihaljevci;
 k.č.br. 107, 108, 975, 976, 977, k.o.
 Gradski Vrhovci;
 k.č.br. 2616, 2511, 5437/2, 4938,
 1817, 1823/4, 1823/3, 1823/2,
 1823/1, 1819/6, 5768, 3854, k.o.
 Požega;
 k.č.br. 322, 321, 1085/3, 1085/2,
 1088, 1079/1, k.o. Stara Lipa;
 k.č.br. 695, k.o. Novo Selo;
 k.č.br. 110/1, 109, 108/1, k.o.
 Seoci, k.č.br. 191, k.o. Škrabutnik;
 k.č.br. 2060, k.o. Trenkovo;
 k.č.br. 570, k.o. Toranj;
 k.č.br. 805, k.o. Štitnjak;
 k.č.br. 305/3, 305/1, k.o. Donji
 Emovci;
 k.č.br. 413/1, 417, 418, 943, k.o.
 Šeovci;
 k.č.br. 564, k.o. Vidovci;
 k.č.br. 675/2, k.o. Dervišaga; k.č.br.
 261, k.o. Drškovci;
 k.č.br. 318, 319, k.o. Ćosine Laze;
 k.č.br. 378, 377, 609, 497, 482/22,
 k.o. Komušina

Navedene lokacije prigradskih groblja potrebno je sustavno i promišljeno urediti sadnjom stabala koji stvaraju zasjenu, ali i niskog raslinja, uzimajući u obzir ekološki potencijal kao i povijesno duhovnu vrijednost lokacija.

Slika 36. Primjer ozelenjenog groblja u Varaždinu

Izvor: <https://www.varazdinske-vijesti.hr/drustvo/odrzan-okrugli-stol-o-zastiti-zelenila-na-varazdinskom-gradskom-groblju-73933>

07 Botanički vrt / arboretum / zoološki vrt

Botanički se vrtovi, arboretumi i zoološki vrtovi ne svrstavaju u javne parkove, već se smatraju muzejima na otvorenome. Samostalna su zelena površina. Prostor je jasno omeđen s prepoznatljivim ulazima. Unutarnja struktura je kompleksna i kombinacija je različitih elemenata, slobodnog krajobraznog oblikovanja i geometrijskog pristupa; spomenuto uključuje brojne elemente odgovarajuće oblikovne vrijednosti, opremu kao i potrebne građevine. Ovi prostori imaju istaknutu ulogu kao destinaciju za opuštanje, odmor i šetnju unutar urbanoga tkiva. Zbog samih karakteristika prostora i često povijesne važnosti, ističu se kao lokacije za kulturna događanja te inspirativni prostor za umjetnost i brojna događanja a imaju i izraženu edukativnu ulogu. U gradu Požegi ne postoji botanički vrt / arboretum / zoološki vrt.

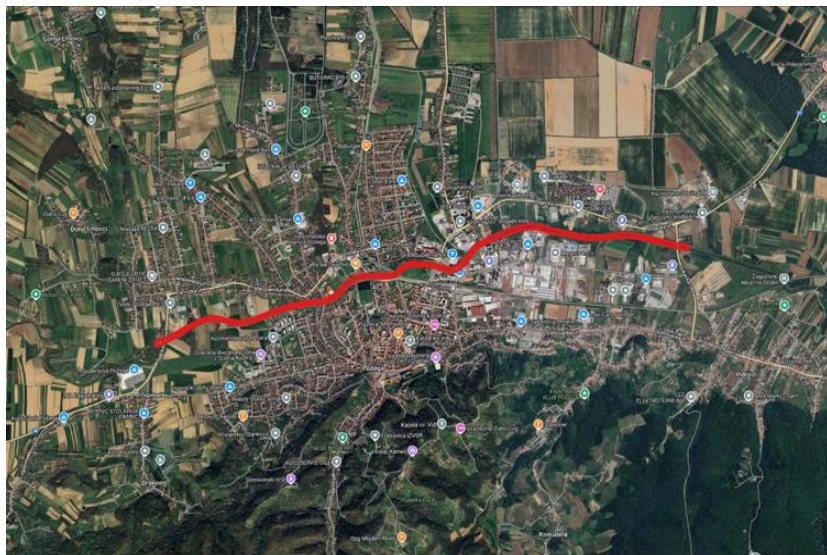
08 Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode

Vodotoci obuhvaćaju vodna i sva javno dostupna obalna područja s pretežitim udjelom prirodnih elemenata. Karakterizira ih linijski oblik i u pravilu imaju primijenjene protupoplavne i druge vodoprivredne mjere. Nekoliko je tipova vodotoka u građevinskim područjima: rijeke, potoci, bujični vodotoci, oteretni kanali, plovni kanali, kanali za navodnjavanje, jezera i ribnjaci, koji zajedno s kišnim vrtovima čine mrežu urbanoga vodnog sustava. Inundacijska područja predstavljaju veliki potencijal za upravljanje oborinskim vodama i za oblikovanje prostora rekreacije i boravka na otvorenome prostoru te su sigurna utočišta biljnih i životinjskih vrsta plavnih područja.

Revitalizacija vodenih površina i razvoj ostalih elemenata plave infrastrukture	Unaprjeđenje stanja vodotoka i očuvanje korita (primjenom NBS rješenja)	k.č.br. 6662/1, 2624/1, 2624/39, 2624/34, k.o. Požega	Revitalizacija rijeke Orljave
		k.č.br. 1007, k.o. Gradski Vrhovci, k.č.br. 6710, 6665/3, 6665/2, 6665/1, 2628/2, 2628/3, 2672, 2627/3, 2627/2, 2627/1, k.o. Požega	Revitalizacija potoka Vučjak

		k.č.br. 1309, k.o. Mihaljevci, k.č.br. 6654/1, 2626/1, 2649/5, 2626/4, 2626/5, 2626/6, k.o. Požega	Revitalizacija potoka Veličanka
		k.č.br. 6626/1, 2624/1, 6726, 2624/39, 2624/34, 2624/36, 2624/21, 2624/23, 2624/24, 4508, 4505, 4504/2, 4503/2, 4502/1, 4497/2, 4496/2, 4494/2, 4250/2, 4247/2, 6708/2, k.o. Požega; k.č.br. 1204/2, 1156/2, k.o. Vidovci	Nastavak projekta uređenja postojećih nasipa u pješačke površine, uz potencijal uključivanja i u biciklističke staze

Slika 37. Područje obuhvata uređenja postojećih nasipa u pješačke površine, uz potencijal uključivanja i u biciklističke staze uz Orljavu

0 500 1.000 1.500 2.000 m

Uređenje postojećih nasipa u pješačke površine, uz potencijal uključivanja i u biciklističke staze duž Orljave

		k.č.br. 1156/2, 1204/4, 1131/1, k.o. Vidovci; k.č.br. 6708/4, 4245/2, 4243/2, 4240/2, 4239/2, 4235/2, 6708/6, 4215, 4238/2, 4230, 4214/5, 4211/7, k.o. Požega, k.č.br. 1059/1, 1059/3, k.o. Dervišaga	Pilot projekt: povezivanje gradova Požega i Pleternica formiranjem zelenog koridora uz rijeku Orljavu
--	--	---	---

		k.č.br. 3/11, k.o. Komušina	Uređenje zona ribolova i odmora
		k.č.br. 936/2, k.o. Šeovci, k.č.br. 6654/2, k.o. Požega	Uređenje boravišno-rekreacijskih sadržaja uz vodotoke
		k.č.br. 3/11, k.o. Komušina	Planiranje buduće aktivne zelene zone uz buduću akumulaciju na vodotoku Komušanac (Selište)

09 Morska obala – nije prisutno na predmetnom području

Kategorija 2

10 Trg

Trg je otvoreni gradski prostor potpuno ili djelomično omeđen zgradama ili ulicama. Može biti u potpunosti popločan i bez zelenih površina, te je ovisno o lokaciji i namjeni različitih veličina - od malih urbanih platoa do velikih gradskih trgova. U kontekstu zelene infrastrukture, trg može služiti kao značajan element u stvaranju ekološki održivoga grada, ako sadrži elemente zelenila i vode što može pozitivno utjecati na kvalitetu zraka, smanjenje buke i razinu stresa te također može doprinijeti općem osjećaju ugodnosti boravka na otvorenome prostoru. Na gradskim trgovima vegetacija treba biti otporna na specifične uvjete količine padalina, zbijenost tla i zahtjevnosti održavanja.

Povijesna gradska jezgra grada Požege Trg Svetog Trojstva Trg svete Terezije Trg 123. brigade	k.č.br. 2680, 2628/3, 2673, 2667, 1997, 2096, 2097, 2674, k.o. Požega k.č.br. 1420, k.o. Požega	
<p>Rekonstrukcijom i uređenjem Trga Svetog Trojstva, kao glavnog trga u Požegi, porast će razina komunalnih usluga i standarda te će se povećati pristupačnost, uređenost i funkcionalnost javne površine. Cilj projekta revitalizacije gradske povijesne jezgre Grada Požege je reguliranje prometa u centru grada, djelomično izmještanje prometa u mirovanju s plohe središnjeg trga te uređenje plohe trga u skladu s njenom povijesnom, kulturnom i društvenom važnošću. Također će se izgraditi društveno-poduzetnički centar koji će se sastojati od male multifunkcionalne dvorane namijenjene za održavanje raznih društvenih događanja. Dio prostora će imati edukacijsko-prezentacijsko-prodajnu namjenu (tržnica) i manji gospodarski dio u obliku prostora za ugostiteljski objekt, kao i dio javnog prostora koji bi bio stavljen na raspolaganje javnosti. Kako bi se zadovoljile potrebe prometa u mirovanju i funkcionalnosti navedenog centra izgradit će se podzemna garaža (2 etaže) s ciljem osiguravanja neometanog pristupa navedenom centru (posebno nakon što se uredi ploha središnjeg trga te djelomično ukloni promet s njega). Projektom će se urediti i prilazna cesta (Sokolova ulica) te će se zbog</p>		

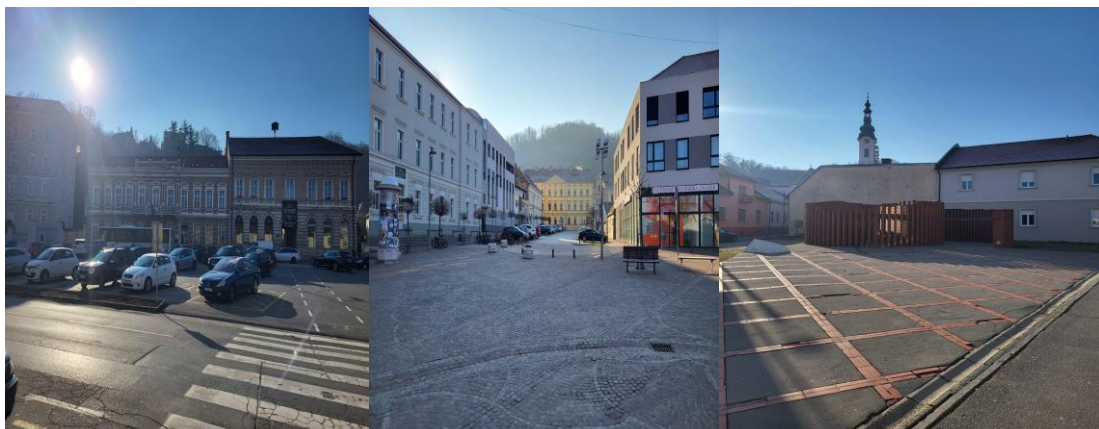
Slika 40. Područje obuhvata Trga 123. brigade

0 25 50 m

Spomenik 123. brigade Hrvatske vojske

Slika 41. Fotografije sadašnjeg izgleda trgova Svetog Trojstva, svete Terezije i Trga 123. brigade

Kako bi se stvorila ugodna mikroklima važno je provoditi projekte ozelenjavanja postojećih trgova, naročito onih dijelova u kojima bi se prolaznici mogli dulje zadržavati. Potrebno je predvidjeti prostore za visoko zelenilo. Preporučuje se korištenje bjelogoričnih vrsta koje u ljetnim mjesecima stvaraju zasjenu, a u zimskim omogućuju propusnost sunčevih zraka. Potrebno je razmotriti tehničke mogućnosti uklanjanja dijelova popločenja, a u slučajevima gdje to nije moguće koristiti rješenja poput sadnih jama. Osim korištenja vegetacije, moguće je korištenje i drugih elemenata urbanog dizajna poput struktura za zasjenjivanje, materijala s utjecajem na smanjenje efekata UTO-a, umjetnih vodenih elemenata uključujući one s pitkom vodom i slično.

Slika 42. Primjer ozelenjavanja gradskog trga

Izvor: <https://www.domain.com.au/news/building-to-start-on-green-square-town-centre-next-year-20131016-2vm72/>

11 Travnjak

Travnjaci predstavljaju zelene površine čiji biljni pokrov pretežito tvore trave te sadrže vrlo malo drveća i grmova i nastali su antropogeno. Prisutni su kao samostalna zelena površina i najčešća su forma u otvorenim prostorima. Tvore jasno omeđen prostor bez kompleksne strukture i njima dominira razmjerno jednolična tekstura i boja. U urbanim područjima ovisno o namjeni mogu zaživjeti kao ukrasni travnjaci uz značajne građevine javne namjene, stambene zgrade i dio parkova, sportski travnjaci i travnjaci za golf terene; a u navedenu se tipologiju svrstavaju upotrebnii ili ukrasni travnjaci na javnim površinama za koje nije ograničen slobodan pristup.

Slika 43. Primjer urbanog travnjaka

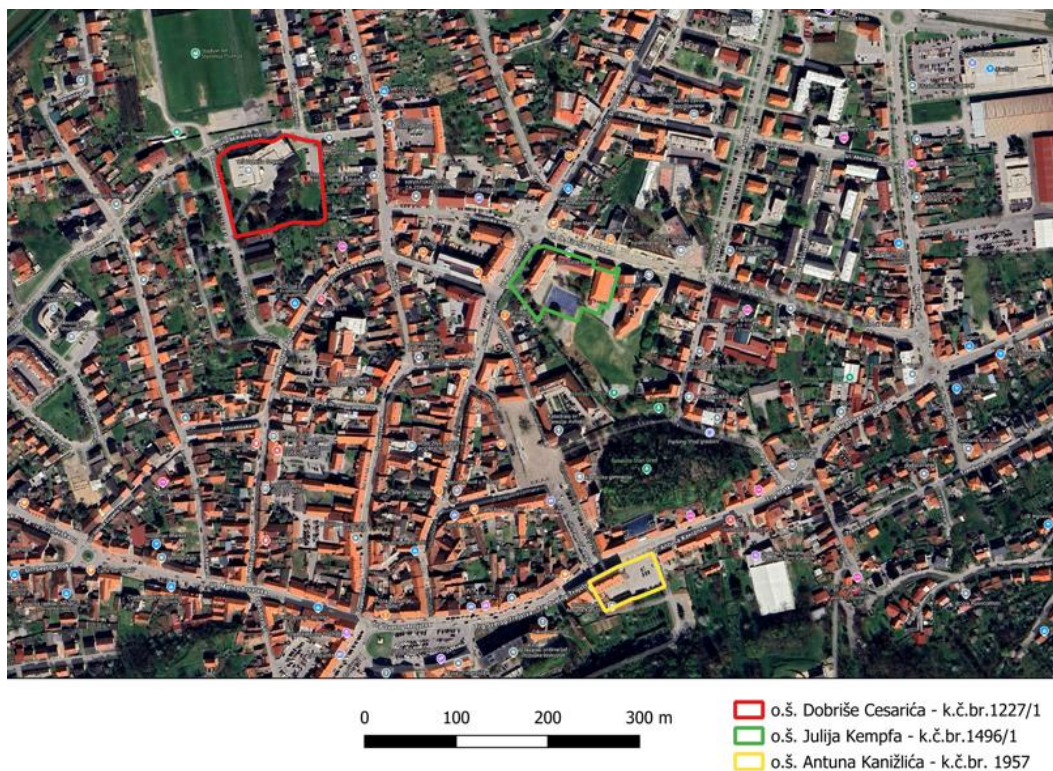
Izvor: <https://landezine.com/jubilee-gardens-by-west-8/>

12 Produktivna zelena infrastruktura – urbani vrtovi, urbane farme, rasadnici i javni voćnjaci

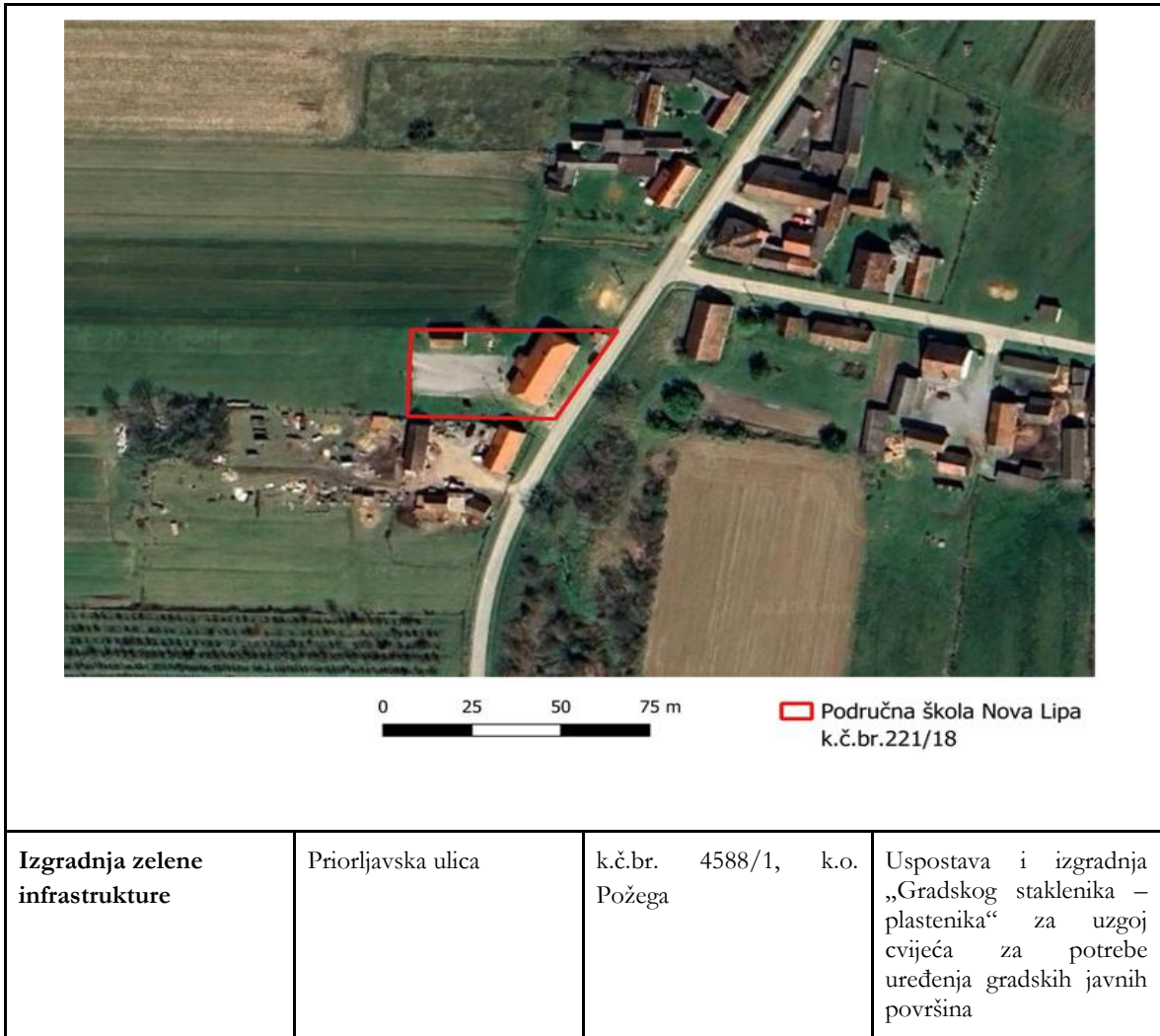
Produktivna je zelena infrastruktura smještena u gradskim naseljima i održavaju je žitelji tamošnjih naselja. Radi se ili o neplanskim zajedničkim vrtovima koji su nastali na slobodnome javnom zemljištu, a koji su zaživjeli na temelju neformalnih inicijativa stanara obližnjih zgrada i udruga civilnog društva; ili pak o formalnim gradskim vrtovima koji su pokrenuti javnim pozivom upućenim gradovima i općinama, gdje građani imaju mogućnost ostvariti besplatno korištenje parcele ili je dopušteno koristiti ju uz minimalnu godišnju naknadu. U formalnim urbanim vrtovima prostor je jasno krajobrazno oblikovan s izraženom podjelom na pojedinačne parcele u redovima koji su međusobno povezani puteljcima. Na pojedinačnim parcelama uzgajaju se povrće i voće (jagodasto voće), začinsko bilje te cvijeće za osobne potrebe. Ostali tipovi produktivne zelene infrastrukture kao što su urbane farme, rasadnici i javni voćnjaci imaju izraženiju gospodarsku funkciju i predstavljaju pridruženi tip elementa zelene infrastrukture.

Uređenje postojećih otvorenih prostora	Osnovna škola Antuna Kanžilića - Područna škola Vidovci Osnovna škola Julija Kempfa Osnovna škola „Dobriša Cesarić“ - Područna škola Nova Lipa	k.č.br. 1957, 1496/1, 1227/1, k.o. Požega, k.č.br. 627, k.o. Vidovci, k.č.br. 221/18, k.o. Stara Lipa	Poticanje uspostave povrtnjaka i voćnjaka uz odgojno-obrazovne ustanove
---	--	---	---

Slika 44. Slika obuhvata položaja Osnovne škole Antuna Kanžilića, Osnovne škole Julija Kempfa i Osnovne škole „Dobriša Cesarić“

Slika 45. Slika obuhvata položaja područne škole Nova Lipa

Slika 46. Primjer uređenja školskog vrta

Izvor: <https://localfood.ces.ncsu.edu/local-food-farm-to-school/local-food-school-gardens/>

Slika 47. Primjer urbanog vrta

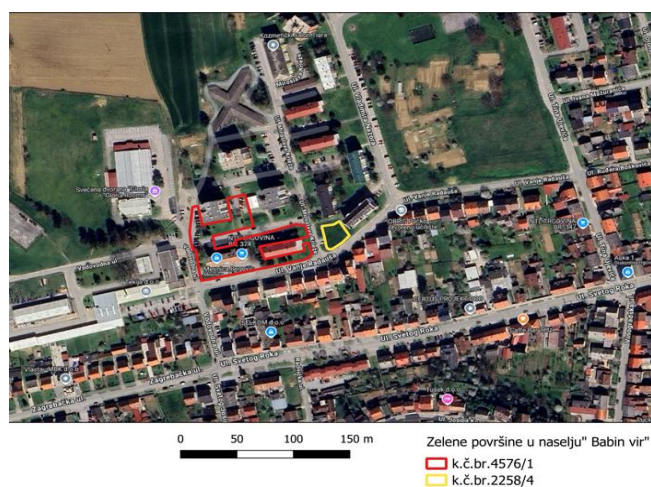
Izvor: <https://www.cambridgeday.com/2022/04/11/immigrants-missing-village-life-provided-seeds-for-community-gardens-booklet-has-the-story/>

13 Zelene površine uz stambene zgrade

Privatni vrtovi uz obiteljske kuće, javne i polu-javne površine otvorenoga prostora (unutar stambenih naselja i između višestambenih zgrada) mogu značajno doprinijeti funkcijama i dobrobitima zelene infrastrukture, a odgovarajućim oblikovanjem mogu formirati urbane koridore. U prostornim planovima uvjeti za izgradnju površina stambene namjene nedostavno definiraju smjernice za uređenje i funkcije koje bi slobodni dio građevne čestice trebao ostvariti – mada su ovi prostori počesto oaze u kojima ljudi provode najveći dio svakodnevnoga života, s kojima se poistovjećuju i od posebne su važnosti za ostvarivanje kvalitete življenja. Istovremeno je itekako razvidno da u svakodnevnom životu manjka takvih zelenih površina te da su oblikovane bez potrebnih standarda zelene infrastrukture.

Uređenje postojećih otvorenih prostora	k.č.br. 3394, 2258/4, 4576/1, k.o. Požega	Uređenje zelenih površina u naselju „Babin vir“ u Požegi
--	---	--

Slika 48. Slika obuhvata stambenih površina u Babinom Viru

Slika 49. Primjer uređenja zelenih površina uz stambene zgrade

Izvor: <https://www.europenonjournal.org/2021/05/10/urban-green-spaces-combining-goals-for-sustainability-and-placemaking/>

Slika 50. Primjer uređenih površina uz stambene zgrade

Izvor: <https://award.thegreencities.eu/award-2023/belgium/>

14 Zelene površine uz zgrade javne, društvene i gospodarske namjene

Otvorene površine uz **javne ustanove, zdravstvene ustanove, domove za starije i nemoćne, obrazovne ustanove, dječje vrtiće, kampuse i trgovačko-poslovne centre i zgrade u gospodarskim zonama** - u kontekstu zelene infrastrukture, važan su element održivog urbanog razvoja i formiranja koridora zelene infrastrukture. U prostornim planovima uvjeti za izgradnju površina javne, društvene i gospodarske namjene nedostatno definiraju smjernice za uređenje i funkcije koje bi slobodni dio građevne čestice trebao ostvariti pa je potrebno posvetiti dodatnu pozornost njihovu oblikovanju i stvaranju kontinuiranih zelenih površina. Osim ambijentalno-vizualne kvalitete, značajna uloga zelenih površina leži u poboljšanju mikroklimatskih uvjeta i mogućnosti za odvijanje dijela aktivnosti vezanih uz osnovnu namjenu na otvorenome prostoru.

<p>Uređenje postojećih otvorenih prostora</p>	<p>Uređenje školskih dvorišta: Osnovna škola Antuna Kanžilića - Područna škola Vidovci Osnovna škola Julija Kempfa Osnovna škola „Dobriša Cesarić“ - Područna škola Nova Lipa</p>	<p>k.č.br. 1957, 1496/1, 1227/1, k.o. Požega, k.č.br. 627, k.o. Vidovci, k.č.br. 221/18, k.o. Stara Lipa</p>	<p>Uređenje okoliša objekata elementima ZI</p>
<p style="text-align: center;">Slika 51. Primjer uređenja školskog cvjetnjaka</p> <p style="text-align: center;"><i>Izvor: https://old.skolskiportal.hr teme/sve-sto-znam-naucio-sam-u-izvannastavnim-aktivnostima/mali-zadrugari-iz-velikoludinskog-kraja/</i></p>			
	<p>Uređenje okoliša društvenih domova</p>	<p>k.č.br. 134, 665 k.o. Mihaljevci, k.č.br. 611/1, k.o. Dervišaga, k.č.br. 382, k.o. Novo Selo, k.č.br. 279, k.o. Drškovci, k.č.br. 480, k.o. Seoci, k.č.br. 994, k.o. Štitnjak, k.č.br. 364, k.o. Čosine Laze, k.č.br. 221/18, 295/2, k.o. Stara Lipa, k.č.br. 14/16, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 736, k.o.</p>	

		Ugarci, k.č.br. 466, k.o. Vidovci	
<p>Vanjskim otvorenim prostorima oko osnovnih škola i društvenih domova nedostaje adekvatnog prostora za boravak na otvorenom. Postoje sportski tereni za učenike, ali su ti tereni u potpunosti izloženi suncu. Ove su lokacije pogodne za uređenje školskog dvorišta za potrebe učenika i osoblja, učenja i radionice na otvorenom, uređenje školskog povrtnjaka i voćnjaka, prostora za boravak, druženje i rad. Nedostatak vegetacije, odnosno stabala s krošnjama koje pružaju zasjenu i mogućnost stvaranja ugodne mikroklimе čest je problem na otvorenim površinama. Posljedica toga su visoke temperature u ljetnim mjesecima, što dovodi do izbjegavanja duljeg zadržavanja na takvim otvorenim prostorima. U razdobljima visokih temperatura prostori su prazni i neiskorišteni, što pridonosi gubitku društvene funkcije. Prilikom dodavanja sadržaja nužno je fokusirati se na uvođenje visoke i niske vegetacije u svrhu smanjenja toplinskog otoka i pospešivanja bioraznolikosti lokacije. Na taj način moguće je praktično educirati učenike o uzgoju te živom i prirodnom svijetu oko nas.</p>			
	Gradska tržnica u Cvjetnoj ulici	k.č.br. 1298/8, k.o. Požega	Izgradnja i uređenje gradske tržnice s elementima ZI
<p style="text-align: center;">Slika 52. Područje obuhvata Gradske tržnice u Cvjetnoj ulici</p> <p style="text-align: center;">Izgradnja gradske tržnice u Cvjetnoj ulici - k.č.br.1298/8</p>			
	Ulica Kamenita vrata u gradu Požegi	k.č.br. 1493, 1494 i 1496/1, k.o. Požega	Uređenje otvorenih površina mješovite namjene i javno društvene namjene i integracija u sustav javnih zelenih površina
	Dvorište Gradske knjižnice Požega	k.č.br. 1426, k.o. Požega	
	Dvorište Gradskog kazališta Požega	k.č.br. 2005, k.o. Požega	

Dvorište zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici

k.č.br. 2137, k.o. Požega

Slika 53. Područje obuhvata Gradske knjižnice, kazališta i zgrade bivšeg prekršajnog suda

0 75 150 225 m

■ Dvorište zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ul.
■ Dvorište Gradskog kazališta Požega
■ Dvorište Gradske knjižnice Požega

Urbana obnova i preobrazba otvorenih površina dvorišta i ulice u sklopu objekata Gradske tržnice u Cvjetnoj ulici, Ulice Kamenita vrata, dvorišta Gradske knjižnice Požega, dvorišta Gradskog kazališta Požega i dvorišta zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici. Cilj je unaprijediti društveno-životno okruženje i smanjiti posebno velik učinak toplinskih otoka na navedenim lokacijama. Također će se analizirati mogućnost procjene postojećeg tla, u količini i kvaliteti kemijskih i bioloških svojstava, a sve s ciljem kako bi se primjenom tehnika obnove na samoj lokaciji mogla izbjeći eventualna potreba za uvozom plodnog tla s drugih područja. Tlo će se obnoviti uporabom dekompatiranog tla s lokacije, materijalom za rušenjem i kompostom, gdje god se to pokaže mogućim. Prekrivena područja je potrebno zamijeniti propusnim pokrovom, kako bi se obnovio hidrološki ciklus. Spremnik za oborinske vode moguće je izraditi od gline kako bi se izbjegla uporaba betonskih konstrukcija u tlu, dok se radi izbjegavanja plastike, novi odvodi mogu napraviti od terakote. Takav spremnik je koristan izvor vode za drveće i produljuje učinak hlađenja i na sušna razdoblja. Što se tiče strategija sadnje, područja koja treba zasaditi izabrat će se prema mjerenjima sunčeva zračenja. Potrebno je napraviti veliku pokrivenost krošnjama ondje gdje okolne zgrade bacaju najmanje sjene. Izabrat će se i zasaditi vrste lokalnog podrijetla zbog svoje otpornosti na urbane uvjete. Korijenje je potrebno mikorizirati kako bi biljke mogle bolje upijati vodu i minerale iz tla.

**Izgradnja
infrastrukture**

zelene

Između Priorljavske i ulice Stjepana Radića na prostoru planiranog Novog parka na Orljavi

k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požega

Izgradnja eko dječjeg parka s prirodnim elementima

Slika 54. Primjer eko dječjeg parka

Izvor: <https://landezijne-award.com/playground-springsiedlung/>

Unaprjeđenje površina za promet u mirovanju	Poduzetnički inkubator Požegi	uk.č.br. 4482/12, k.o. Požega	Pilot projekt: izgradnja novih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture
---	-------------------------------	-------------------------------	--

Slika 55. Područje obuhvata Poduzetničkog inkubatora u Požegi

0 50 100 150 m

Poduzetnički inkubator Požega - k.č.br.4482/12

Unaprjeđenje gospodarskih zona	okoliša Industrijska ulica	k.č.br. 541/1, 4529, 4535/2, 4539/6, 4538/1, 4524/1, 4525/1, 4482/9, 4482/1/	Uspostava zelenih koridora u gospodarskim (industrijskim poslovnim) zonama k.o. Požega
-----------------------------------	-------------------------------	--	---

Slika 56. Primjer obuhvata uspostave zelenih koridora u gospodarskim zonama

0 100 200 300 400 m

Industrijska ulica - zeleni koridori

Slika 57. Primjer uređenja školskog dvorišta elementima ZI prije (lijevo) i poslije (desno)

Izvor: <https://onmilwaukee.com/articles/green-schoolyards-2025>

15 Zelene površine uz prometnice

Prometni koridori su linijske infrastrukturne građevine koji su definirani u prostornim planovima. Sastoje se od prometne površine i pratećih strukturnih sadržaja kao što su **pješačke i biciklističke staze i parkirališta**; mada se ovi sadržaji mogu pojavljivati i kao pojedinačne prometne površine, posebice u uskim gradskim sklopovima i središtima. U kontekstu zelene infrastrukture važan su prateći sadržaj u obliku zelene površine, drvoreda, uskih travnjaka, kao i površina s niskom i visokom vegetacijom. Takvo zaštitno zelenilo ostvaruje vizualnu zaklonjenost kolnika od ostalog izgrađenog prostora, usmjerava vizuru, štiti od buke, prašine, blještanja i naleta vjetera te smanjuje intenzitet zagrijavanja popločanih i asfaltiranih ploha. Dodatno, manji razmak između stabala može utjecati na smanjenu brzinu vožnje i bolju sigurnost u prometu, a ozelenjeni su prometni koridori manje izloženi nastanku urbanih poplava i zadržavanju oborinskih voda na kolniku.

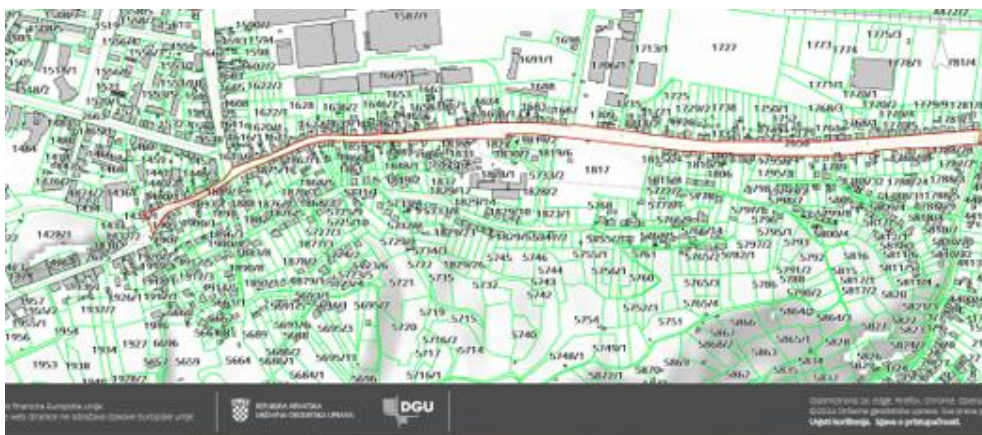
Unaprjeđenje površina za promet u mirovanju	Ulica Milke Trnine	k.č.br. 649/2, k.o. Požega	Obnova postojećeg i sadnja novog visokog zelenila na parkiralištima ; Analiza mogućnosti zamjene asfaltne podloge na postojećim parkiralištima vodopropusnim materijalom, odnosno opločenjima
---	--------------------	----------------------------	---

Slika 58. Područje obuhvata parkirališta u Ulici Milke Trnine

Unaprjeđenje ozelenjavanja prometne infrastrukture	Dubrovačka ulica	k.č.br. 2650, 6686, k.o. Požega	Sadnja i održavanje stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada uz prometnice i biciklističke staze te praćenje stanja i pravovremeno reagiranje, saniranje i zamjena
--	------------------	---------------------------------	---

Slika 59. Područje obuhvata Dubrovačke ulice u Požegi

Izgradnja i unaprjeđenje pješačko-biciklističkih koridora	Dionica od Šijačke ceste do Šokačke ceste	k.č.br. 6662/1, 2624/1, 6726, 2624/39, 2624/34, 2624/36, 2624/21, 2624/23, 2624/24, 4508, 4505, 4504/2, 4503/2, 4502/1, 4497/2, 4496/2, 4494/2, 4250/2, 4247/2, 6708/2, k.o. Požega; k.č.br. 1204/2, 1156/2, k.o. Vidovci	Nova dionica pješačko-biciklističke staze uz rijeku Orljavu
	Ulice: Cehovska, Svetog Florijana, Kamenita vrata, Stjepana Radića. Prilazne ulice Trgu svete Terezije: Dragutina Lermana, Pape Ivana Pavla II, Franje Thauzyja i Mesnička ulica	k.č.br. 2664, 1421/1, 1988/2, k.o. Požega	Rekonstrukcija i izgradnja nogostupa uz postavljanje višefunkcionalnih žardinijera s mogućnošću sadnje stabala i grmova sa sjedištima
Povezivanje ZI s pješačko-biciklističkom infrastrukturom i međusobno povezivanje dijelova ZI u cjelovitu mrežu javnih zelenih površina	Pješački most preko rijeke Orljave	k.č.br. 2624/38, k.o. Požega	Izgradnja pješačkog mosta preko rijeke Orljave – spoj sportsko-rekreativnog centra s nogometnim stadionom Slavonija
		k.č.br. 2624/25, k.o. Požega	Uređenje postojećeg mosta u „Cvjetni most“ – pješačkog mosta opremanjem visećim i

			stojećim cvjetnim žardinijerama / ogradama
--	--	--	---

Izgradnja pješačkog mosta preko rijeke Orljave predstavlja spoj sportsko-rekreacijskog centra s nogometnim stadionom Slavonija, povezuje dvije vrlo frekventne lokacije te doprinosi uspostavi pješačkih koridora, smanjenju korištenja automobila iz pojedinih pravaca.

Opremanjem postojećeg pješačkog mosta visećim i stojećim cvjetnim žardinijerama postići će se značajan vizualni efekt te će se doprinijeti bioraznolikosti.

Slika 60. Primjer zelenog mosta u Stuttgartu

Izvor: <https://greenrooftechology.com/first-garden-bridge-in-the-world/>

Ozelenjivanje prometnica	Zagrebačka ulica	k.č.br. 6755, k.o. Požega	Ozelenjivanje postojećih prometnica unosenjem elemenata zelene infrastrukture
	Uspostava i ozelenjivanje ulaza u grad: Šijačka cesta, Osječka ulica, Ulica Hrvatskih branitelja, Mlinska ulica, Šokačka cesta	k.č.br. 6724/1, 6724/2, 6725/1, 887/2, k.o. Požega; k.č.br. 2649/6, k.o. Požega; k.č.br. 2660, k.o. Požega, k.č.br. 6678, k.o. Požega; k.č.br. 2649/6, k.o. Požega, k.č.br. 1156/1, 1157, k.o. Vidovci	Analiziranje mogućnosti uspostave zelenih koridora duž velikih prometnica
	Dubrovačka ulica	k.č.br. 2650, k.o. Požega	Digitalizacija ili ozelenjivanje autobusnih stanica te trgova i / ili parkova

Uspostava i ozelenjavanje ulaza u grad planirani su na lokacijama: Šijačka ulica, Osječka ulica, Ulica Hrvatskih branitelja, Mlinska ulica i Šokačka ulica. Ozelenjivanje, za razliku od urbane obnove, odnosi se na pristupe fokusirane na biljke čiji je cilj u suštini estetski. S obzirom na velik udio nepropusnih materijala i generiranje topline motornim vozilima, prometnice često predstavljaju najtoplije otvorene površine u gradovima, stoga je uz njih i u uličnoj mreži nužno provoditi mjere smanjenja temperature. Sadnja stabala uz prometnice pomaže u smanjenju efekta UTO-a zasjenjivanjem, odnosno smanjenjem površinskih temperatura i povećanjem utjecaja hlađenja okoliša kroz efekte evaporacije (isparavanja) i transpiracije.

Slika 61. Primjer ozelenjivanja rasvjetnih stupova na Riječkom Korzu

Foto: Ilustracija (Mateo Levak / Riportal) Fotografija Korzo Rijeka

Slika 62. Primjer parkirališta s vodopropusnim materijalom

Izvor: <https://award.thegreencities.eu/award-2023/belgium/>

Slika 63. Primjer zelenog parkirališta

Izvor: <https://landarch1.com/eco-friendly-parking-lots-environmental-impacts/>

16 Integrirani sustav urbane odvodnje

Najčešće rješenje za integrirani sustav urbane odvodnje predstavlja kišni vrt ili bioretencija. To je biljem zasadena depresija koja omogućuje prikupljanje oborinske vode s nepropusnih površina poput krovova, pješačkih i kolnih površina te aktivira njezino upijanje u podzemlje. Najčešće su trapezoidne forme s plitko oblikovanom depresijom. U naravi zatječemo nekoliko osnovnih tipova: klasični kišni vrt, kišni vrt na nepropusnoj podlozi i kišni vrt u posudama. Sastoji se od donje (nepropusne) podloge, drenažnog sloja s perforiranom cijevi, granulacijskog materijala i biljaka (trajnice, grmlje i drveće). Zbog zamjetne vegetacije kišni vrt može poboljšati vizualnu i estetsku percepciju prostora grada. Kada je u blizini infrastrukture za odmor - može se rabiti za pasivni odmor i neformalno druženje građana.

Uspostava sustava održive odvodnje, zaštite od bujica i poplava	k.č.br. 6732, 2656/1, 6733/1, 352, 2657, 2658/1, 349, 6734, 341/9, 2632, 4094, 350/21, 350/22, 350/23, 350/24, 350/25, 343/3, 343/8, 4100/17, 240/2, 2626/1, 551/2, 2626/2, 508, 513, 2626/4, 514/1, 637/3, 2624/39, k.o. Požega	Izrada konceptijskog rješenja oborinske odvodnje
	k.č.br. 379, 380/1, 381, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452/1, 452/2, 453, 454, 455, 456, 457/2, 465, 466, 467, 472, 474, 475, 476, 477, 478, 502, 608/2, 673, 1059/1, 1060, 1061, 1065/2, 1087, 1090, 1091, 1094, 1098, k.o. Dervišaga, k.č.br. 1133, 1135/1, 1136/2, 1163, 1164, 1167 i 1178, k.o. Vidovci	Proširenje postojećeg sustava odvodnje Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture –aglomeracija Pleternica
	k.č.br. 2663, k.o. Požega	Izgradnja razdjelne kanalizacije - rekonstrukcija nastavka Ulice dr. Franje Tuđmana,

	k.č.br. 6732, 2656/1, 6733/1, 352, 2657, 2658/1, 349, 6734, 341/9, 2632, 4094, 350/21, 350/22, 350/23, 350/24, 350/25, 343/3, 343/8, 4100/17, 240/2, 2626/1, 551/2, 2626/2, 508, 513, 2626/4, 514/1, 637/3, 2624/39 k.o. Požega	Izrada konceptijskog rješenja oborinske odvodnje Uvođenje NBS sustava odvodnje
	Uspostava kišnih vrtova, bio retencija i spremnika za kišnicu na javnim površinama	
	Uspostava kišnih vrtova unutar privatnih okućnica	
	k.č.br. 2624/24, k.o. Požega	Izgradnja MAHE na vodotoku Orljava na lokaciji trgovačkog centra Plodine

Slika 64. Primjer kišnog vrta uz prometnice

Izvori: <https://www.esf.edu/ere/endreny/GICalculator/RainGardenIntro.html>, <https://calvin.edu/plaster-creek-stewards/restoration/rain-gardens>

17 Zone za turizam

Zone za turizam jesu površine koje su prostornim planiranjem namijenjene isključivo za turizam, a to su **hotelski kompleksi, kampovi i pripadajuća morska ili druga obala uz vodene površine**. Elementi zelene infrastrukture u sklopu zona za turizam imaju višestruku korist. Osim poticanja bioraznolikosti, ublažavanja učinaka toplinskih otoka, ublažavanja mikroklimatskih promjena, ove su zone itekako korisne za zdravlje korisnika budući da pružaju razonodu, ugodne vizure, boravak na otvorenom zraku i suncu te osnažuju poticaj na fizičku aktivnost. Rekreativne sadržaje na otvorenom prostoru treba nastojati ostaviti dostupnima lokalnome stanovništvu tijekom cijele godine.

Unaprjeđenje turističkog potencijala i uspostava novih turističkih sadržaja	Osnovna škola Antuna Kanižlića	k.č.br. 1957, k.o. Požega	Izrada plana izgradnje žičare na relaciji „Osnovna škola Antuna Kanižlića do Thallerove kolibe“
	Požeški vinogradarski put	k.č.br. 5640, 5641, k.o. Požega	Uspostava „Thallerovog ljekovitog vrta / hrama“
	Pored stadiona ŠRC Požega	k.č.br. 651, k.o. Požega	Populariziranje postojećih vježbališta na otvorenom, takozvani Street fitness
	Vidovci, iznad Ulice svetog Valentina	k.č.br. 1113/4, k.o. Vidovci	Uspostavljanje vježbališta za potrebe vatrogasnih društava

Slika 65. Primjer vježbališta na otvorenom

Izvor: <https://freeoutdoorfitness.net/listing/george-kendall-riverside-park-outdoor-gym/>

Kategorija 3

18 Zeleni konstruktivni elementi na zgradama

Zeleni su krovovi najčešće ravnih ploha, a rjeđe su kosi / nagibni. Prekriveni su vegetacijom dok sam sastav zelenoga krova čini nekoliko različitih funkcionalnih slojeva, drenaža, filtera, supstrata te završnog sloja vegetacije. Razlikuju se ekstenzivni zeleni krovovi koji se sastoje poglavito od otpornih trajnica poput sukulenata i trava otpornih na sušu; te intenzivni zeleni krovovi koji su složeniji i sadrže kombinaciju različitih biljaka poput trajnica, grmlja, trava i stabala, a mogu biti namijenjeni i za uzgoj povrća i voća. Zeleni su zidovi okomito izgrađene samostalne strukture prekrivene vegetacijom; često su izgrađeni od modularnih ploča ili drugih konstruktivnih okvira koje služe za smještaj različitih vrsta medija za uzgoj, o čemu pak ovisi odabir vegetacije koja posljedično nalaže i modalitete potreba za održavanjem.

Smanjenje toplinskih otoka	Pilot projekt: Poduzetnički inkubator Požega	k.č.br. 4482/12, k.o. Požega	Zeleni krovovi, zelene fasade (na zgradama u vlasništvu Grada Požege i poticanje vlasnika drugih građevina k primjeni istih)
----------------------------	--	------------------------------	--

Slika 66. Primjeri zelene fasade

Izvor: <https://living.vecernji.hr/zelena-zona/zelene-fasade-ka0-prirodni-klima-uredaj-spustaju-temperaturu-i-do-13-stupnjeva-1482990>

Izvor: <https://tockanai.hr/biznis/nekretnine/urban-heat-islands-15528/>

Implementacija zelenih krovova u oblikovanje zgrada uključuje pokrivanje krovnih površina zelenilom koje apsorbira sunčevu radijaciju, reducira prodiranje topline u zgrade i do određene mjere smanjuje temperaturu neposrednog okruženja. Uklapanje zelenih pročelja uključuje pokrivanje vertikalnih površina zelenilom koje zasjenjuje površine i reducira toplinsku apsorpciju zgrada, poboljšava kvalitetu zraka i smanjuje efekte UTO-a. Potrebno je predvidjeti razvoj elemenata za privremeno zadržavanje vode na površini krova sa svrhom hlađenja putem

evaporacije i transfera dijela toplinske energije, te razvoj vodnih elemenata na zelenim krovovima koji pružaju izolaciju i dodatno pridonose smanjenju površinskih temperatura.

Slika 67. Primjeri zelenih krovova

Izvor: <https://greendecor.co.rs/sta-nudimo/zeleni-krovovi/>

19 Arheološki park

Arheološki park jest tip krajobraza koji svjedoči o čovjekovoj dugogodišnjoj nazočnosti u prostoru, a ima umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost pa je često evidentiran kao kulturno dobro. U prostoru se može pojaviti kao travnjak ili livada s rijetkom vegetacijom koja ima arheološke ostatke, graditeljske sklopove, zone s linijskim obrisima građevina ili točkasto raspršenim elementima u prostoru. Također može biti smješten u sklopu uskih urbanih matrica. Ovisno o stupnju istraženosti i definiranim mjerama zaštite lokacije - uređenjem, prezentacijom i promocijom, moguće je primjereno valorizirati arheološko nalazište te atraktivnim kulturno-turističkim i edukativnim sadržajima povećati broj posjetitelja i ostvariti atraktivan prostor za suodnos tradicije, okoliša i čovjeka. U gradu Požegi ne postoji arheološki park.

20 Brownfield površina

Brownfield površine su napuštene površine nekadašnjih industrijskih i vojnih kompleksa, većih kompleksa druge namjene ili su to pak neizgrađene površine, a koje su tijekom niza godina izgubile svoju osnovnu funkciju. U kontekstu urbane obnove ove su površine od velike važnosti jer su vrlo često smještene u užoj urbanoj jezgri. Za ovakve površine mogu se predvidjeti dva načina korištenja: privremena ili trajna namjena za zelenu infrastrukturu. Za svaku brownfield površinu potrebno je definirati način korištenja u skladu s inventarizacijom vegetacije nastale prirodnom sukcesijom i važnosti postojećeg stanja u kontekstu širega razvoja zelene infrastrukture. Spomenuti tip površina okarakteriziran je zatvorenosću i često je omeđen prema okolnom prostoru i vizualno je zaštićen te ima ograničen pristup. Oblikovanje treba prilagoditi potrebama novih korisnika i infrastrukturi prethodne namjene.

Stari autobusni kolodvor	k.č.br. 540/1, 538/4, 538/2, 539/1, 539/2, k.o. Požega	Uređenje sukladno planovima privatnih vlasnika.
Napuštена zgrada Sloge	k.č.br. 1828/1, k.o. Požega	Uređenje sukladno planovima privatnih vlasnika.

21 Urbana močvara

Urbana močvara jest oblikovana plitka depresija gusto zasađena biljnim materijalom, a smještena je unutar ili oko urbanog područja. Može biti prirodno ili umjetno oblikovana. Umjetno izgrađeni močvarni sustav funkcionalno je namijenjen pročišćavanju oborinskih voda, uz trajno zadržavanje određenog volumena vode, a sastoji se od više sekcija različitih dubina korita, i to obično do šest metara dubine. Oblikuje se tako da oponaša prirodni močvarni sustav te je dimenzijama često dominantan element u prostoru. Močvarni sustav ima izraženu ulogu u smanjenju urbanih poplava i suša, pročišćavanju oborinske vode, prilagodbi na klimatske promjene, smanjenju utjecaja urbanog toplinskog otoka i smanjenju erozije tla. Također se može rabiti kao mjesto za odmor i rekreaciju te druge edukativne aktivnosti harmonično povezane s boravkom u prirodi.

Slika 68. Primjeri urbane močvare

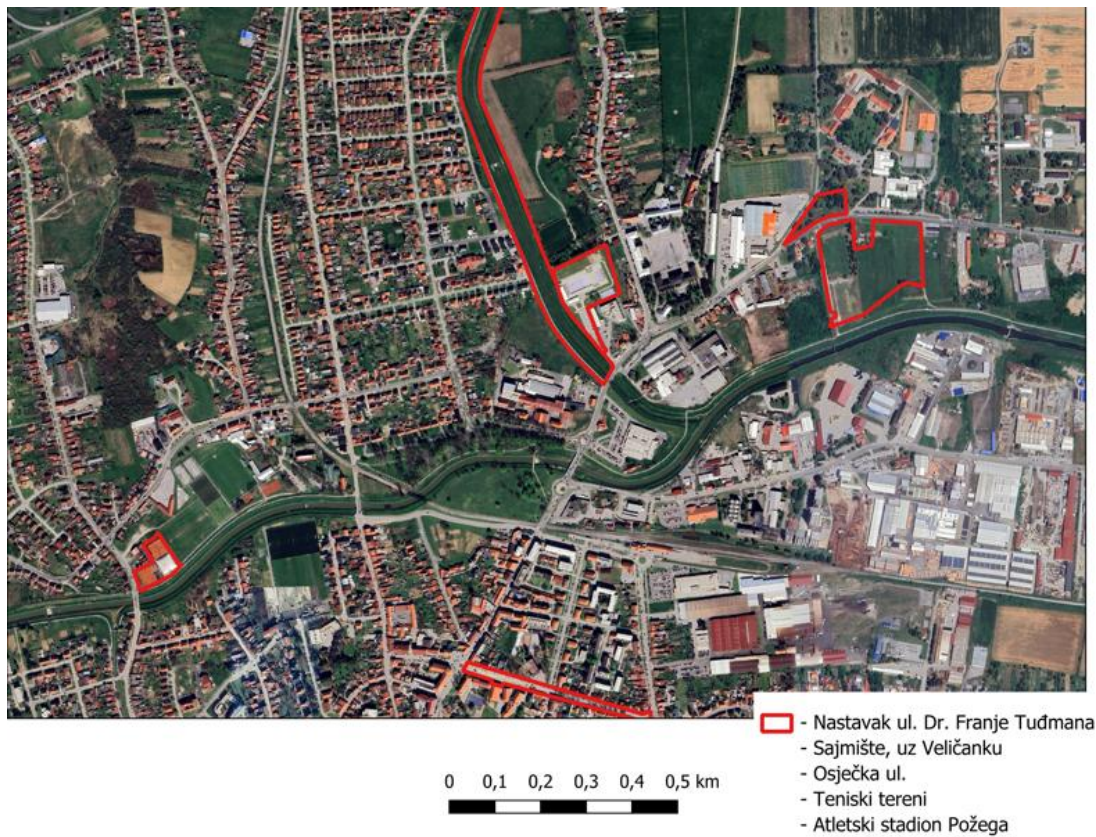
Izvor: <https://www.canadianarchitect.com/wetland-adelaide-sustainability-tcl/>

22 Sadnja stabala

Tipologija se odnosi na pojedinačna stabla koja će biti posađena do 2030. godine unutar svih ostalih tipologija. Ova tipologija donosi horizontalni pristup: evidentirat će se pojedinačna sadnja na javnim i privatnim površinama, neovisno o načinu sadnje; točkasto, linearno i slično. Evidentirat će se sadnja stabala organizirana kroz inicijative lokalne samouprave, inicijative udruga civilnog društva i drugih ustanova i organizacija koje u svojim strateškim ciljevima imaju definirano smanjenje emisija CO₂ i povećanje kvalitete življenja u zajednici u svojoj neposrednoj blizini.

Sadnja stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada na svim javnim površinama	Nastavak Ulice dr. Franje Tuđmana, k.č.br. 2663, k.o. Požega, Sajmište, uz Veličanku, k.č.br. 2626/1, 6654/1, k.o. Požega, Osječka ulica, k.č.br.430, k.o. Požega, Teniski tereni, k.č.br. 657/1, k.o. Požega, Gradski bazeni Požega, k.č.br.377/2, k.o. Požega, Atletski stadion Požega, k.č.br.476/1, k.o. Požega	Ozelenjivanje javnih površina.
--	---	--------------------------------

Slika 69. Područje obuhvata sadnje stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada

Slika 70. Primjer ozelenjivanja prometnica

Izvor: <https://wildflowerturf.co.uk/2021/08/18/case-study-broad-street-meadow-oxford/>

PRIJEDLOZI SMANJENJA EFEKTA URBANIH TOPLINSKIH OTOKA

Siva infrastruktura kao što su zgrade, ceste i druga cementirana infrastruktura apsorbira i ponovno emitira sunčevu toplinu više od prirodnih krajolika kao što su šume i vodena tijela. Urbana područja, gdje su te strukture visoko koncentrirane, a zelenilo ograničeno, postaju "otoci" viših temperatura u odnosu na rubna područja. Ovi toplinski džepovi nazivaju se toplinskim otocima. Toplinski otoci mogu se formirati u različitim uvjetima, danju ili noću, u malim ili velikim gradovima, u prigradskim područjima, u hladnoj ili toploj klimi, te u bilo koje godišnje doba.

Poticanjem razvoja zelene infrastrukture, strateški planirane mreže prirodnih, polu-prirodnih područja i zelenih prostora, te strateškim gospodarenjem vodom odnosno plavom infrastrukturuom, stvaraju se ekosustavi gdje se potiče dobrobit ljudi i kvaliteta života. Kombinacija, odnosno plavo-zelena infrastruktura, odnosi se na planiranje prostora u kojem prirodne i mehaničke strukture dozvoljavaju odvijanje čitavog vodnog ciklusa unutar grada. Siva infrastruktura odnosi se na cementiranu urbanu infrastrukturu. Jednostavnije rečeno, siva infrastruktura odnosi se na građevine, plava na vodene elemente, poput kanala, bara, poplavnih područja i postrojenja za pročišćavanje vode, dok se zelena infrastruktura odnosi na drveće, travnjake, parkove, polja i šume. Pravilan odnos među mrežama unutar gradova, odnosno kombinacija samoodržive prirode s konvencionalnim pristupima, mogao bi omogućiti urbani život s prirodom u zajednicama otpornijim na klimatske promjene, uz čišći zrak i dovoljne zalihe pitke vode.

Urbani toplinski otoci (UTO) predstavljaju klimatski fenomen koji uzrokuje više temperature tla i zraka u urbanim područjima u odnosu na ruralna i prirodna okruženja, pri čemu upravo razlika u temperaturi predstavlja UTO. Klimatski čimbenici igraju ključnu ulogu u formiranju i jačanju UTO-a, a to su: temperatura zraka, relativna vlažnost, vjetar i oborine. Visoke temperature uzrokovane antropogenim djelovanjem poput prometa i industrije pridonose povećanju temperature tla i zraka u urbanim područjima. Smanjena vlažnost zraka dodatno pojačava učinak toplinskih otoka s obzirom na to da su urbanizirane površine manje vlažne i sklonije zagrijavanju. Smanjena brzina vjetra u urbanim područjima otežava raspršivanje topline, a promjene u vlažnosti mogu utjecati na termalnu udobnost i povećati toplinski stres za stanovnike.

Čimbenici koji utječu na stvaranje efekta urbanog toplinskog otoka:

- **povećanje temperature zraka** - porast prosječnih temperatura zraka u urbanim područjima Europe od 1 do 3°C, koje utječu na zagrijavanje urbanih površina poput asfaltnih prometnica, zgrada i krovova, što dovodi do povećanja temperature u gradovima;
- **češći i intenzivniji toplinski valovi** - analize u Europi ukazuju na povećanje broja dana s izrazito visokim temperaturama (iznad 35°C), što dovodi do ranijeg početka toplinskih valova i njihova duljeg trajanja, čime se dodatno povećavaju temperaturne razlike između grada i okolice;
- **promjene u obrascima oborina** - sušna razdoblja tijekom ljeta dodatno pojačavaju efekte UTO-a, dok nedostatak vode može ograničiti mogućnosti hlađenja i opskrbu vodom;
- **projekcije utjecaja klimatskih promjena na toplinske otoke u Hrvatskoj** - analize Državnog hidrometeorološkog zavoda RH pokazuju porast broja toplih dana i toplih noći u Hrvatskoj. Urbani efekt zagrijavanja je izražen, posebno zbog izgrađenih betonskih površina, što rezultira snažnim zagrijavanjem u unutrašnjosti zemlje;

- **uklanjanje vegetacije u urbanim područjima** - dovodi do smanjenja zasjenjenih površina te izostanka procesa evapotranspiracijom kojom vegetacija snižava temperaturu zraka;
- **svojstva građevinskih materijala** - kao što su pločnici ili krovovi reflektiraju manje sunčeve energije te apsorbiraju i emitiraju više sunčeve topline u usporedbi s drvećem, vegetacijom i drugim prirodnim površinama. Toplinski otoci stvaraju se tijekom dana, a postaju izraženiji nakon zalaska sunca zbog sporog oslobađanja topline iz urbanih materijala;
- **urbana morfologija** - razmak zgrada unutar grada utječu na protok vjetra i sposobnost urbanih materijala da apsorbiraju i oslobađaju sunčevu energiju. U razvijenim područjima, površine i strukture zapriječene susjednim zgradama postaju velike toplinske mase koje ne mogu lako otpustiti svoju toplinu. Gradovi s mnogo uskih ulica i visokih zgrada postaju urbani kanjoni, što može dovesti do blokiranja prirodnog protoka vjetra koji bi donio efekte hlađenja;
- **antropogeni izvori topline** - toplina proizvedena ljudskim aktivnostima u urbanom okruženju, a procjenjuje se kao zbroj energije utrošene za grijanje i hlađenje, rad uređaja, promet i industrijske procese;
- **promjena vodne bilance u gradovima** rezultat je promijenjenih površinskih svojstava u gradu (primjerice velike površine pod vodonepropusnim materijalima). Zbog brzog otjecanja oborinskih voda sivom infrastrukturom i nedostatne vegetacije u gradovima smanjuju se transpiracija i isparavanje vode iz tla, što se odražava na nižu apsolutnu i relativnu vlažnost zraka;
- **vremenski i geografski čimbenici** poput smjera i brzine vjetra, položaja i lokalne topografije gradova utječu na stvaranje efekta UTO-a. Na primjer, velike vodne površine u blizini gradova umanjuju temperaturne fluktuacije i visoke temperature, dok su gradovi smješteni u kotlinama uglavnom slabo prozračeni.

Zbog negativnog utjecaja širenja izgrađenih dijelova naselja, poput povećanja temperatura urbanih prostora te češćih i dugotrajnijih toplinskih valova, nužno je provoditi mjere kako bi se smanjila potrošnja energije, zaštitio okoliš i očuvalo zdravlje ljudi koji borave u gradovima. Pripremljen je prijedlog smjernica ublažavanja postojećih i sprečavanja nastanka novih UTO-a s naglaskom na mjerama zelene urbane obnove, a podijeljenih prema sljedećim kategorijama:

- Zelena i plava infrastruktura
- Urbanističko planiranje i oblikovanje
- Tehnološke mjere (fotonaponski sustavi, učinkovita toplinska izolacija i tehnologije hlađenja, solarni ventilacijski sustavi)

Razvoj urbane zelene infrastrukture (UZI) može djelomično ublažiti negativne efekte UTO-a pridonoseći otpornosti urbanih područja na klimatske promjene. Integracija UZI-ja u urbanističko planiranje i zakonodavstvo ključna je za postizanje ovog cilja. Elementi plave infrastrukture, poput prirodnih vodnih tijela, močvara, kanala za prijenos vode, sustava za obradu oborinskih voda i plavih krovova, pokazuju se učinkovitima u smanjenju efekata UTO-a.

Načelne smjernice s ciljem smanjenja efekata UTO-a:

- Prilikom prostornog planiranja, uz elemente orografije, preporuka je iskoristiti prirodne površine pod šumama koje je moguće proširiti urbanim šumama kako bi se dobili veliki kontinuirani prirodni rashladni koridori. Potrebno je razmotriti mogućnosti širenja područja pod urbanim šumama te formiranja zelenih prstenova oko gradova.
- Omogućiti prostorno povezivanje i ispreplitanje unutar urbanog prostora s ostalim mjerama umanjavanja negativnih efekata. Odabir i sadnja vrsta otpornih na povećanja temperature uz prometnice kako bi se omogućila bolja prilagodba urbanog zelenila na urbane ekološke uvjete te poboljšali pozitivni učinci na reduciranje negativnih efekata UTO-a.
- Povezivanje ozelenjenih ulica s ostalim elementima UZI-ja radi uspostavljanja rashladnih i pješačkih koridora. Korištenje metoda koje omogućuju neometan razvoj korijena te ograničavaju i sprječavaju njegove negativne interakcije s podzemnom infrastrukturom u slučajevima ograničenog prostora za razvoj korijena u tlu. Takve metode osiguravaju adekvatan volumen nesabijenog tla koji omogućuje razvoj zdravih i otpornih stabala, gotovo neograničen pristup prostoru s vozilima, veću otpornost stabala na vjetroizvale, zone privremenog prihvata oborina i slično.
- U svrhu stvaranja ugodne mikroklimе važno je provoditi projekte ozelenjivanja postojećih trgova, naročito onih dijelova u kojima bi se prolaznici mogli dulje zadržavati. Prilikom projektiranja novih trgova treba predvidjeti prostore za visoko zelenilo. Preporučuje se korištenje bjelogoričnih vrsta koje u ljetnim mjesecima stvaraju zasjenu, a u zimskim omogućuju propusnost sunčevih zraka.
- Potrebno je razmotriti tehničke mogućnosti uklanjanja dijelova popločenja, a u slučajevima gdje to nije moguće koristiti rješenja poput sadnih jama. Osim korištenja vegetacije, moguće je korištenje i drugih elemenata urbanog dizajna poput struktura za zasjenjivanje, materijala s utjecajem na smanjenje efekata UTO-a, umjetnih vodenih elemenata uključujući one s pitkom vodom i slično.
- Propisivanje obaveze izvedbe zelenih krovova i pročelja na novim zgradama u skladu s uvjetima za oblikovanje građevine u prostornim planovima u područjima gdje su identificirani efekti UTO-a. Provedba istraživanja tehničkih mogućnosti za razvoj zelenih konstruktivnih elemenata na postojećim zgradama.
- Uvođenje programa poticanja razvoja zelenih konstruktivnih elemenata na postojećim zgradama. Razvoj elemenata za privremeno zadržavanje vode na površini krova u svrhu hlađenja putem evaporacije i transfera dijela toplinske energije. Razvoj vodnih elemenata na zelenim krovovima koji pružaju izolaciju i dodatno pridonose smanjenju površinskih temperatura.
- Integracija sustava održive oborinske odvodnje u postojećim zelenim pojasevima ulične mreže. Planiranje i razvoj sustava održive oborinske odvodnje prilikom planiranja novih prometnica. Razvoj oblikovnih elemenata za prikupljanje, filtriranje i upijanje oborinskih voda (primjerice kišnih vrtova) u svrhu rashlađivanja, naročito u područjima s karakterističnim ekstremno visokim temperaturama koje se pojavljuju nakon ekstremnih padalina u ljetnim mjesecima.
- Istraživanje mogućnosti obnove reguliranih vodotoka rijeka. Održavanje postojeće i sadnja nove vegetacije uz vodotoke. Istraživanje mogućnosti revitalizacije i oblikovanja zatvorenih potoka uklanjanjem nepropusnih materijala. Krajobrazno oblikovanje vodotoka kao dijela mreže rashladnih koridora. Oblikovanje vodnih elemenata vegetacijom prilagođenom za rast u staništima zasićenim vodom u postojećim javnim prostorima.

- Odabir stabla za urbana područja mora biti posebno prilagođen rastu u sušnim područjima i uvjetima izloženosti intenzivnoj sunčevoj radijaciji. Obzirom na to da se radi o prostorima koji se intenzivno koriste, preporučuje se odabrati vrste koje su otpornije na negativan utjecaj mehaničkih opterećenja udarima vjetrova koji mogu biti dodatno pojačani efektom urbanih kanjona. Uvažavanjem navedenih karakteristika bit će potrebno izaći iz domene selekcije striktno autohtonih i udomaćenih vrsta te potražiti prikladne vrste u okruženju. S obzirom na vrlo raznolike mikroklimatske uvjete, može doći do značajnih komplikacija ako se izdvoji nekoliko vrsta pa je preporuka da se procesu izrade projekata uklapanja zelenila u urbanim prostorima pristupi multidisciplinarno uz krajobrazne arhitekta te obavezno uključivanje stručnjaka iz domene urbanog šumarstva i arborikulture.
- Planiranje i oblikovanje zgrada prema smjerovima dominantnih vjetrova u svrhu smanjenja potreba za energetske intenzivnim sustavima hlađenja. Planiranje i oblikovanje zgrada tako da tvore koridore za cirkulaciju zraka u svrhu raspršivanja topline „zarobljene“ u izgrađenom okolišu.
- Upotreba materijala s visokim albedom (svijetle boje i reflektirajući materijali imaju veću razinu reflektiranja sunčeve svjetlosti, a time i topline), pogotovo za krovove. Kod fasada i vertikalnih površina potrebno je obratiti pozornost na mogućnost odsjaja pa je preporučljivo korištenje mat boja. Upotreba zelenih pročelja i drugih strategija izolacije i zasjenjivanja na istočnim, južnim i zapadnim fasadama zgrada. Izgradnja novih zgrada na udaljenostima koje omogućavaju prostorne kapacitete za razvoj otvorenih zelenih površina sa stablima.
- Preoblikovanje asfaltiranih parkirališta vodopropusnim rješenjima popločenja poput travnih rešetki, betonskih opločnika, pješčanih i šljunčanih površina s velikim udjelom vegetacije i slično. Sadnja različitih vrsta stabala, grmova i trajnica u svrhu povećanja zasjenjenosti površina krošnjama. Korištenje urbane opreme poput nadstrešnica i pergola za zasjenjivanje.
- Povećanje vodopropusnih površina (podnih uličnih površina, ali i površina unutar gradskih blokova) u postojećim i novoplaniranim dijelovima grada.
- Korištenje urbane opreme za sjedenje koja uključuje materijale s visokom termalnom vodljivošću ili mehanizme hlađenja pomoću kojih se raspršuje topline površina za sjedenje. Oblikovanje vodnih elemenata u javnim prostorima poput fontana, jezera, izvora vode za piće i slično.
- Ugradnja fotonaponskih sustava za proizvodnju čiste, obnovljive energije kako bi se smanjila ovisnost o fosilnim gorivima te emisije topline generirane uobičajenim sustavima proizvodnje energije. Integriranje fotonaponskih sustava u dizajn zgrada kako bi se omogućilo zasjenjenje površina i smanjenje solarnog toplinskog opterećenja, čime se smanjuju temperature u unutrašnjosti zgrada.
- Korištenje solarnih panela u javnom otvorenom prostoru, na primjer na stajalištima javnog prijevoza ili integriranih u urbanu opremu (strukture za zasjenjivanje, klupe i slično), čime se istodobno korisnicima pruža zaštita od sunčeva zračenja i proizvodnja energije.
- Provođenje mjera energetske obnove zgrada s obzirom na to da je povećanje zaštite ovojnice zgrade jedna od mjera energetske učinkovitosti. Ispitivanje tehničkih mogućnosti korištenja inovativne tehnologije izolacije, poput aerogela i panela za vakuumsku izolaciju, koji nude veće razine toplinske otpornosti u tanjim profilima omogućujući učinkovitije korištenje prostora.
- Primjena smjernica za izgradnju zgrada gotovo nulte energije (primjerice projektiranje i gradnja zgrada s ovojnica visoke kvalitete, prilagodba oblika zgrade klimatskom

kontekstu i okruženju u kojem se nalazi te planiranje orijentacije otvora u odnosu na strane svijeta i izloženost sunčevu zračenju).

- Kombiniranje pasivnih (koriste prirodne pojave, poput vjetra i termalnih fizičkih čimbenika) i aktivnih (oslanjaju se na mehaničke ili tehnološke metode) pristupa hlađenju.
- Kombiniranje solarnih ventilacijskih sustava s drugim pasivnim strategijama hlađenja, poput prirodne ventilacije i zasjenjivanja prostora, kako bi se maksimizirala učinkovitost rashlađivanja.

U svrhu ublažavanja efekata UTO-a važno je implementirati mjere u procese prostornog planiranja i gradnje te koristiti dostupne instrumente kojima se omogućuje sveobuhvatni pristup ublažavanja. Prilikom izrade prostornih planova (ili njihovih izmjena i dopuna) potrebno je namjenu i korištenje prilagoditi klimatskom kontekstu te pravilima provedbe definirati mjere za najkritičnije dijelove naselja, odnosno one u kojima je identifikacijom i mapiranjem utvrđeno postojanje UTO-a.

9. IZRADA SWOT ANALIZE

Razvojne potrebe i potencijali Grada Požege definirane su kroz izradu SWOT analize. SWOT analiza prikazuje snage, slabosti, prilike i prijetnje u planiranju razvoja zelene infrastrukture i nekorisćenih površina javne namjene (prema članku 3., stavku 1., točki 32. Zakona o prostornom uređenju NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19), a bazira se na prethodno napravljenim analizama te ulaznim podacima od strane sudionika radionice za izradu Strategije zelene urbane obnove Grada Požege koja je održana 18. veljače 2025. godine u Požegi.

Slabosti i prijetnje analizirane su radi identifikacije razvojnih potreba, dok su snage i prilike analizirane sa svrhom adresiranja razvojnih potencijala. Komponente SWOT analize definirane su prema sljedećim obilježjima:

- snage: označavaju područja, resurse i sposobnosti unutar Grada Požege, a koje pružaju najveće mogućnosti za razvoj Grada u kontekstu ZUO;
- slabosti – ukazuju na područja, resurse i sposobnosti unutar Grada Požege koje ograničavaju i / ili onemogućuju razvoj Grada Požege u kontekstu ZUO;
- prilike – predstavljaju područja, resurse i sposobnosti izvan Grada Požege kroz koje bi se mogle povećati snage i / ili smanjiti slabosti u kontekstu ZUO;
- prijetnje – definiraju područja, resurse i sposobnosti izvan Grada Požege koje bi mogle smanjiti snage i / ili povećati slabosti (obratno od prilika) u kontekstu ZUO.

Rezultati SWOT analize koriste se za definiranje sljedećeg koraka Strateškog programa razvoja koji obuhvaća izradu strateškog okvira.

Snage

Ljudski resursi:

- razvijena svijest stanovnika o važnosti i dobrobiti zelene infrastrukture za kvalitetu života
- velik interes lokalnog stanovništva za teme zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te očuvanja i razvoja biološke raznolikosti
- spremnost stanovnika za sudjelovanje u predmetnim akcijama
- stručna uključenost drugih relevantnih dionika
- stručna znanja i iskustva stečena prilikom realizacije velikog broja projekata iz EU, nacionalnih i drugih fondova

Strukturni resursi:

- strateški dokumenti na razini Grada i urbanog područja uključuju ciljeve razvoja zelene infrastrukture, održivost prirodnog okoliša
- razvijena prostorno-planska dokumentacija koja podržava i potiče razvoj zelene infrastrukture
- razvojna agencija kao stručna podrška u razvoju projekata
- razvijeni programi mjera poticanja razvoja poduzetništva i poljoprivrede

Prirodni resursi:

- povoljni klimatski, reljefni i pedološki uvjeti za razvoj i održavanje zelene infrastrukture
- bogatstvo prirodnih resursa te očuvana prirodna i kulturno-povijesna baština
- veliki udio šumskih površina
- vodene površine (Orljava, Veličanka, Vučjak), šetnice uz njih

- dugački potezi rekreacijskog područja uz vodotoke
- područja ekološke mreže Donji Emovci – nizinske livade košanice – veliki broj vrsta leptira, Potoci oko Papuka - Veličanka – obična lisanka, potočna mreža, vidra) služe očuvanju bioraznolikosti
- vrijedna povijesna gradska jezgra
- Stari grad – veliki potencijal (u smislu povijesne važnosti i zelene infrastrukture)
- Grad uklopljen u zelenilo brežuljaka Požeške gore
- vrijedni poljoprivredni krajobrazi u neposrednoj blizini centra grada
- pristup zelenim površinama
- zelenilo unutar pojedinih prometnih koridora
- visoka kultura održavanja okućnica i privatnih vrtova

Financijski resursi:

- kontinuirana javna ulaganja u elemente zelene infrastrukture
- mogućnost financiranja iz sredstava EU i nacionalnih sredstava

Potencijali:

- mnogo potencijalnih lokacija u gradu za urbanu prenamjenu / sanaciju
- dostupnost postojeće izgrađene infrastrukture (promet, energetska infrastruktura, voda i odvodnja) pri stavljanju u ponovnu funkciju napuštenih prostora i zgrada
- veliki dio neizgrađenih površina na cijelom području grada
- raznolikost tipova otvorenih površina u centru grada
- površine šuma i šumske vegetacije koje dolaze do samog centra grada
- povezivanje već strukturiranih i očuvanih prirodnih staništa (šume) kroz izgradnju objekata zelene infrastrukture
- izgradnja i obnova drvoreda i zelenih krovova za povećanje bioraznolikosti grada i ublažavanje klimatskih promjena
- stvaranje novih zelenih površina (novi parkovi)
- razvoj ribolovnog turizma
- potencijal razvoja selektivnog oblika turizma – bogatstvo prirodnim resursima, kulturna baština
- dugački potezi rekreacijskog područja uz vodotoke

Slabosti

Ljudski resursi:

- nedostatan kapacitet za obradu i pripremu većeg broja zahtjevnih projekata
- nedostatan kapacitet i stručnost javnih službi u promatranim područjima
- nedovoljno privlačenje mladih stručnih kadrova
- mali broj udruga registriranih za predmetno područje
- deklarativna spremnost za sudjelovanje
- nedostatak znanja i inicijative od strane stanovnika za provedbu projekata
- nedovoljna inicijativa vlasnika za obnovu površina u privatnom vlasništvu
- nedovoljno uvažavanje i sudjelovanje svih relevantnih subjekata
- nepovezanost i neumreženost nadležnih tijela u planiranju i provedbi planova zelene infrastrukture

- nedostatak nadzora nad uređenjem okućnica i javnih površina, nedostatak kapaciteta za provedbu zakona (postavljanje montažnih objekata, tendi, suncobrana, reklama, uređenje okućnica)
- nedovoljna osviještenost šire javnosti o važnosti bioraznolikosti i načina na koji ona ublažava utjecaj klimatskih promjena

Strukturni resursi:

- nedostatak jasno definirane regulative
- nedostatak strateških dokumenata na razini Grada
- nedovoljno prepoznavanje samoga pojma i prostornog koncepta zelene infrastrukture u prostorno-planskoj dokumentaciji (aspekt povezivanja i umrežavanja krajobraznih prostora)
- nedovoljno dobra povezanost između koncepta i izgradnje
- nedostatak javno dostupne GIS baze podataka
- nerazvijen sustav praćenja i nedostupnost podataka o fondu postojećih napuštenih, zapuštenih i slabo iskorištenih prostora i zgrada
- nerazvijen sustav praćenja i nedostupnost podataka o fondu zgrada za koje je potrebno provesti mjere poboljšanja energetske učinkovitosti i održivosti
- neprisutnost inventarizacije i monitoringa zelenih površina
- nedostatak katastra stabala (održavanje, pravilnost izvođenja radova, planiranje održavanja) i popratne infrastrukture
- nepostojanje Pravilnika o upravljanju zelenim površinama
- nepostojanje dokumenta kojim bi se definiralo upravljanje zgradama u privatnom vlasništvu u staroj gradskoj jezgri
- velika kompleksnost planiranja mjera, potrebno uključivanje svih relevantnih struka
- segmentno planiranje (potrebno uključiti više mjera) – primjerice u planiranju biciklističkih staza, šetnica
- nepotpunost i neažuriranost katastra infrastrukture (stare, nepoznate instalacije)
- neažurirana evidencija strukture oborinske odvodnje
- nedostatak inicijative za raspisivanje urbanističkih natječaja i stručnih rješenja za projekte
- dugotrajno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa

Prirodni resursi:

- nedostatak zelene infrastrukture uz prometnice
- zagađenost zraka u sezoni grijanja
- intenzivna urbanizacija koja narušava kvalitetu prirodnog krajobraza
- nedostatak zelenila na gradskim grobljima i općenito na javnim površinama
- nedostatak sanacije parkova
- prostorna ograničenost (uske prometnice)
- oskudnost cvjetnih nasada i živica
- odbacivanje otpada u okoliš i stvaranje takozvanih „divljih odlagališta“
- nejednaka i neravnopravna pristupačnost zelene infrastrukture
- širenje drugih namjena u prostor zelenila
- djelomično nedostatna infrastruktura za obranu od poplava

Financijski resursi:

- nedovoljna financijska sredstva namijenjena ulaganju u razvoj zelene infrastrukture
- visoki troškovi održavanja komunalne i ostale infrastrukture

Potencijali:

- neadekvatno uređenje postojećih zelenih javnih površina (parkovi)
- nedovoljna socijalna iskorištenost prirodnih resursa, potencijala zelenih i otvorenih površina
- neujednačenost i dotrajalost opreme (urbane opreme i dječjih igrališta) na javnim površinama
- uniformno korištenje dostupnih javnih zelenih površina (odmor-dječja igra-sport)
- nedovoljna iskorištenost obalnih područja
- nedostatak uređenih zelenih javnih površina
- nedovoljna iskorištenost i zapuštenost prostora u vlasništvu Grada
- neiskorišten potencijal uređenja zgrada u privatnom vlasništvu u gradskoj jezgri
- brownfield područje u privatnom vlasništvu
- nepovezanost postojećih javnih gradskih zelenih površina zelenim koridorima, fragmentiranost zelenih površina i nepovezanost u jedan cjeloviti sistem
- nedostatna biciklistička i pješačka infrastruktura
- nedovoljna povezanost gradskog središta s okolnim naseljima
- dotrajale i nedovoljno održavane prometnice
- nedostatak zelenih oaza, zelenih koridora na poljoprivrednim površinama, cvjetnih traka
- nedovoljno korištenje javnog prijevoza; smanjenje emisije CO₂ i općenito ugljikovog dušika ukoliko se osobni automobili zamjene sredstvima javnog prijevoza
- neadekvatna infrastruktura javnog prijevoza
- neadekvatno uređenje parkirališta u smislu zelene infrastrukture
- neprilagođen pristup javnih zelenih površina za ljude slabije pokretljivosti
- neadekvatnost pješačkih komunikacija za majke s kolicima
- velika buka, naročito u centru grada zbog povećane količine prometa
- nedovoljno razvijena svijest o odvojenom prikupljanju otpada i gospodarenju otpadom
- nedovoljno recikliranje otpada
- nedovoljno iskorišten postojeći potencijal prirodnih resursa u svrhu održivog rasta i razvoja gospodarstva
- nedovoljna profiliranost i povezanost dostupnih prirodnih bogatstava s turizmom i gospodarstvom
- neiskorišten društveno-turistički potencijal Požeške gore
- nedovoljna iskorištenost alternativnih izvora energije

Prilike

Ljudski resursi:

- jačanje globalne svijesti o potrebi borbe protiv klimatskih promjena
- jačanje svjetskih trendova o važnosti zelenih površina
- sustavno educiranje zaposlenika za područja koja nisu dovoljno zastupana, korištenje EU fondova za provedbu edukacija
- korištenje mogućnosti zapošljavanja na projektima kroz EU sredstva
- razmjena znanja (umrežavanje)

Strukturni resursi:

- povezivanje zakonodavnih okvira i postojećih zakona (Zakon o prostornom uređenju, Zakon o strateškom planiranju, Zakon o regionalnom razvoju)
- suradnja u gospodarstvu, poljoprivredi, Natura područje, suradnja regionalnih i lokalnih razvojnih agencija u razvoju i pripremi projekata
- razmjena iskustava i znanja

Prirodni resursi:

- zeleni turizam i ekološka edukacija
- razvoj ruralne turističke ponude s lokacijama za aktivan odmor
- povezivanje turističkih točaka putem prekogranične i međužupanijske suradnje
- Stari Grad – arheološko-povijesno istraživanje, uključivanje različitih struka, međuregionalna i međunarodna suradnja
- zaštita prirodnih resursa sanacijom takozvanih „divljih odlagališta“

Financijski resursi:

- mogućnosti financiranja projekata zelene infrastrukture kroz Program ZI 2021.-2030. godine
- mogućnosti financiranja projekata kružnog gospodarenja prostorom i zgradama kroz Program KG 2021.-2030. godine
- mogućnosti financiranja projekata kroz Program NPOO 2021.-2026. te korištenjem EU fondova, nacionalnih sredstava i drugih izvora financiranja

Potencijali:

- uključivanje novih tehnologija i rješenja
- jačanje lokalnih zajednica i socijalne kohezije
- stvaranje prepoznatljivog identiteta Grada Požege kroz zelenu infrastrukturu
- povoljna poduzetnička klima za razvoj inovativnih proizvoda
- promocija novih proizvoda, generiranje novih radnih mjesta, jačanje identiteta zajednice
- implementacija prirodno baziranih sustava oborinske odvodnje (NBS) u postojeće zelenilo
- povezivanje poljoprivrede i ekologije – potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede
- ozelenjivanje sive infrastrukture
- povećanje kvalitete života građana uspostavom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (aktivniji i zdraviji građani, nova radna mjesta, veća vrijednost nekretnina, unaprjeđena kvaliteta života)

Prijetnje

Ljudski resursi:

- nastavak procesa depopulacije
- starost stanovništva
- nesklonost poslovnim migracijama, nespremnost promjenama
- nedostatak znanja i nedostatak prijenosa znanja
- nedostatak kvalificirane radne snage prilikom izvođenja pojedinih radova

Strukturni resursi:

- teško i dugotrajno rješavanje imovinsko-pravnih pitanja u svrhu uspostavljanja zelene infrastrukture

- zakonodavne i birokratske prepreke
- usklađivanje između relevantnih struka (primjerice u zaštiti i uređenju vodotoka)
- nedostatak smjernica i regulative za uvođenje zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja zgradama
- nepotpunost i neažuriranost katastra infrastrukture

Prirodni resursi:

- klimatske promjene
- rizik od nastanka poplave, suša, klizišta, oluja i drugih elementarnih nepogoda
- invazivne strane vrste
- bolesti šuma
- zagađenje tla, vode i zraka
- širenje bolesti i štetnika na biljnim vrstama, posebice onima stradalim u olujnom nevremenu

Financijski resursi:

- globalna ekonomska situacija i energetska kriza
- nedostatak financijskih sredstava za provedbu predloženih projekata
- dugotrajnost postupaka u javnim pozivima
- visoki investicijski troškovi elemenata zelene infrastrukture
- porast troškova u investicijskim ulaganjima
- neizvršenje planiranih ulaganja za ostvarenje strateških ciljeva

Potencijali:

- eventualno odbijanje projekata od strane lokalne zajednice
- sadržaji i veći prostorni zahvati koji nisu projektirani na način da osiguravanju razvoj i uključenje zelene infrastrukture (trgovački centri, proizvodni i javni sadržaji, stanogradnja)
- potencijalni rizik od stvaranja toplinskih otoka (trajno prekrivanje tla umjetnim i nepropusnim materijalima: betonizacija, asfaltiranje)
- daljnja prekomjerna urbanizacija
- povećanje prometne zagušenosti uslijed povećanja stambene i poslovne izgradnje
- prekomjerno zauzimanje javnih otvorenih površina privatnim (ugostiteljsko-turističkim) sadržajima
- slaba prometna povezanost grada s ostalim dijelovima Republike Hrvatske

10. STRATEŠKI OKVIR

10.1. NACIONALNI STRATEŠKI OKVIR

NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE (NRS 2030)

Razvojni smjer 3:
ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA

Strateški cilj 8: EKOLOŠKA I ENERGETSKA TRANZICIJA ZA KLIMATSKU NEUTRALNOST

Prioritetno područje javne politike 1:
ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I BORBA PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA

- (Prioritet 6) **Razvoj zelene infrastrukture na urbanim područjima i stvaranje zelenih gradova:**

Potaknut će se razvoj zelene infrastrukture na urbanim područjima kao što su planski osmišljene zelene i vodne površine i druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja pridonose očuvanju, poboljšanju i očuvanju prirode, prirodnih funkcija i procesa.

- (Prioritet 5) **Razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama:**

Kružnom obnovom prostora i zgrada potiče se učinkovito korištenje prostornim resursima uz smanjenje potrebe za širenjem građevinskih područja na trenutačno neizgrađena područja, doprinosi se poboljšanju energetske svojstava zgrada, smanjenju nastanka građevnog otpada, ukupnom očuvanju resursa korištenih u prostoru i zgradama te revitalizaciji urbanog prostora.

NACIONALNI PROGRAM OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021.-2026. (NPOO)

Reforma C6.1 R5:Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

10.2. STRATEŠKI OKVIR GRADA POŽEGE

Razvoj strateškog okvira s pripadajućim ciljevima, mjerama i aktivnostima je ključan okvir prema ostvarenju uspješne zelene urbane obnove. Strateški okvir sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske počiva na definiranim načelima i obuhvaća akte strateškog planiranja od nacionalnog značaja, akte strateškog planiranja od značaja za JLP(R)S, akte strateškog planiranja povezane s okvirom za gospodarsko upravljanje EU i akte strateškog planiranja povezane s korištenjem fondova EU, koji se prema roku važenja dijele na dugoročne, srednjoročne i kratkoročne akte strateškog planiranja, s povezanim ciljevima i pokazateljima uspješnosti. Akti strateškog planiranja izrađuju se i provode u skladu s načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti (Priručnik o strateškom planiranju, 2020).

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22), pojmovi korišteni u ovom poglavlju opisani su na sljedeći način:

- 1) **strateški cilj** je dugoročni cilj kojim se izravno podupire ostvarenje razvojnog smjera;
- 2) **posebni cilj** je srednjoročni cilj definiran u nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se ostvaruje strateški cilj iz Strategije i poveznica s programom u državnom proračunu ili proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: proračun);
- 3) **mjera** je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškog cilja;
- 4) **aktivnost** je niz specifičnih i međusobno povezanih radnji čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnog cilja.

Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima, utvrđenoj viziji razvoja i strateškim okvirima, definirani su ciljevi razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na području grada Požege.

- **Strateški cilj 1: Kvalitetno planiranje i upravljanje zelenom urbanom obnovom Grada Požege**
- **Strateški cilj 2: Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima za jačanje otpornosti na klimatske promjene**
- **Strateški cilj 3: Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada**
- **Strateški cilj 4: Očuvanje i povećanje prirodnosti i biološke raznolikosti**

U nastavku slijedi tablični prikaz strateških ciljeva, posebnih ciljeva i mjera.

Strateški cilj 1.	Kvalitetno planiranje i upravljanje zelenom urbanom obnovom Grada Požege
Posebni cilj 1.1.	Osiguranje preduvjeta za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
	Mjere: 1.1.1. Evidentiranje i digitalizacija podataka o zelenoj infrastrukturi i podataka o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama 1.1.2. Poticanje razvoja pametnih i održivih rješenja i usluga 1.1.3. Implementacija Strategije zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a
Posebni cilj 1.2.	Edukacija i podizanje svijesti o zelenoj urbanoj obnovi
	Mjere: 1.2.1. Edukacija relevantnih dionika 1.2.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti javnosti 1.2.3. Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom
Strateški cilj 2.	Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima za jačanje otpornosti na klimatske promjene
Posebni cilj 2.1.	Uspostava novih i unaprjeđenje postojećih javnih zelenih i otvorenih površina
	Mjere: 2.1.1. Uređenje postojećih otvorenih prostora 2.1.2. Izgradnja zelene infrastrukture 2.1.3. Smanjenje toplinskih otoka
Posebni cilj 2.2.	Razvoj i unaprjeđenje plave infrastrukture
	Mjere: 2.2.1. Revitalizacija vodenih površina i razvoj ostalih elemenata plave infrastrukture 2.2.2. Uspostava sustava održive odvodnje, zaštite od bujica i poplava
Posebni cilj 2.3.	Razvoj i unaprjeđenje sive infrastrukture
	Mjere: 2.3.1. Unaprjeđenje površina za promet u mirovanju 2.3.2. Unaprjeđenje i ozelenjivanje prometne infrastrukture 2.3.3. Unaprjeđenje okoliša gospodarskih zona
Posebni cilj 2.4.	Razvoj zelenog gibanja
	Mjere: 2.4.1. Izgradnja i unaprjeđenje pješačko-biciklističkih koridora 2.4.2. Povezivanje zelene infrastrukture s pješačko-biciklističkom infrastrukturom i međusobno povezivanje dijelova javne zelene infrastrukture u cjelovitu mrežu javnih zelenih površina 2.4.3. Ozelenjivanje prometnica 2.4.4. Poticanje održive zelene mobilnosti

Posebni cilj 2.5.	Uspostava novih sadržaja i jačanje identiteta grada
	Mjere: 2.5.1. Uređenje površina prirodne i kulturne baštine 2.5.2. Unaprjeđenje turističkog potencijala i uspostava novih turističkih sadržaja
Strateški cilj 3.	Kružna obnova neiskorištenih prostora i zgrada
Posebni cilj 3.1.	Provedba kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
	Mjere: 3.1.1. Provedba projekta kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 3.1.2. Obnova postojećih zgrada s elementima energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, kružnog gospodarenja, DNSH, elementima otpornosti na klimatske promjene i elementima prilagodbe klimatskim promjenama 3.1.3. Rekonstrukcija i prenamjena neiskorištenih / napuštenih zgrada 3.1.4. Poticanje inovacija i razvoja u primjeni kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 3.1.5. Preobrazba prostora i zgrada 3.1.6. Sanacija i preobrazba brownfield prostora i objekata (ili poticanje k istima ako je privatno zemljište)
Strateški cilj 4.	Očuvanje i povećanje prirodnosti i biološke raznolikosti
Posebni cilj 4.1.	Očuvanje i unaprjeđenje područja visokih prirodnih vrijednosti
	Mjere: 4.1.1. Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih prirodnih područja i prirodnih elemenata
Posebni cilj 4.2.	Uspostava ekoloških koridora i poveznica i obnova oštećenih krajobraza
	Mjere: 4.2.1. Uspostava ekoloških koridora za floru i faunu i poveznica
Posebni cilj 4.3.	Poboljšanje svojstva vodenih staništa i uređenje vodotoka
	Mjere: 4.3.1. Revitalizacija i renaturalizacija vodotoka

STRATEŠKI CILJ 1:

Kvalitetno planiranje i upravljanje zelenom urbanom obnovom Grada Požege

Kako bi se mogli izraditi strateški i planski dokumenti vezani uz održivo upravljanje urbanim područjem te integrirati zelena infrastruktura u sve oblike planiranja prostorom, potrebno je utvrditi početno stanje zelene infrastrukture u gradu, kao i početno stanje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Grad Požega nema prostornu bazu podataka zelenih površina i uspostavljeno računalno rješenje za praćenje stanja zelene infrastrukture, odnosno njenih različitih tipova. Navedeno predstavlja izazov u utvrđivanju početnog stanja postojanja i rasprostranjenosti zelene infrastrukture, a nedostatak potpunih informacija o postojećem stanju često dovodi do izostanka planiranja zelene infrastrukture u njenom pravom smislu.

Sukladno prethodno navedenom definirana su dva posebna cilja:

PC 1.1. Osiguranje preduvjeta za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

PC 1.2. Edukacija i podizanje svijesti o zelenoj urbanoj obnovi

Za provedbu Posebnih ciljeva 1.1. i 1.2. definirano je 6 mjera i 33 aktivnosti.

Posebni cilj 1.1. Osiguranje preduvjeta za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se osigurali preduvjeti za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

<u>Mjera 1.1.1.</u>	Evidentiranje i digitalizacija podataka o zelenoj infrastrukturi i podataka kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Mjerom se potiču aktivnosti digitalizacije podataka o ZI, potencijalnim prostorima i zgradama za primjenu KG. Također se potiče evidentiranje i mapiranje ZI i KG u prostoru kako bi se odredio potencijal njihove primjene, uspostavljanje digitalnih alata za praćenje i razvoj provedbe projekata, potiče se izrada akcijskog plana razvoja ZI i KG prostorom i zgradama te uspostavljanje digitalnog registra ZI i urbanog mobilijara kao i izrada kataloga urbane opreme Grada. Također je predviđena mjera izrade otvorenog upita i prijedloga građana kroz koju je planirano omogućiti građanima dostavljanje prijedloga i primjedbi za unaprjeđenje iz raznih sfera života.
Aktivnost 1-1	Digitalizacija podataka o zelenoj infrastrukturi - Analiza postojećeg stanja zelene infrastrukture i katastra zelenila
Aktivnost 1-2	Digitalizacija podataka o potencijalnim prostorima i zgradama za primjenu kružnog gospodarenja - Analiza postojećeg stanja neiskorištenih zgrada i prostora (neovisno o tipu vlasništva)
Aktivnost 1-3	Evidentiranje i mapiranje zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u svrhu njihovog praćenja i određivanja potencijala njihove primjene
Aktivnost 1-4	Uspostavljanje digitalnih alata za praćenje razvoja i provedbe projekata, kao i digitalno upravljanje zelenom urbanom obnovom uz pomoć suvremenih aplikacija i rješenja
Aktivnost 1-5	Izrađivanje akcijskog plana razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Aktivnost 1-6	Uspostavljanje digitalnog registra zelene infrastrukture i urbanog mobilijara (GIS) i njegovo kontinuirano održavanje
Aktivnost 1-7	Izrađivanje kataloga urbane opreme u gradu Požegi
Aktivnost 1-8	Izrađivanje otvorenog sustava za upite i prijedloge građana
Mjera: 1.1.2.	Poticanje razvoja pametnih i održivih rješenja i usluga Mjerom se potiče uspostava digitalizacije, uvođenje pametnih rješenja i usluga, kao što su izrada registra imovine, uspostavljanje pametnih rješenja za svakodnevno korištenje u rješavanju problema javnog parkinga, upravljanja otpadom, javnom rasvjetom i daljinskom očitavanju brojila. Planirana je nadogradnja uspostave besplatnog pristupa bežičnom internetu u javnim prostorima te uspostava „digitalnog koda“ koji predstavlja temeljni informativni sadržaj pomoću kojega se građani mogu informirati o svakom pojedinačnom objektu, spomeniku, ili kao djelokrug turističko informativne spoznaje koja se može dobiti putem mobilnog telefona s priloženim tablicama koje bi sadržavale skraćenu informaciju o predmetnom objektu.
Aktivnost 1-9	Izrađivanje registra imovine (aplikativno rješenje) - k.č.br.2099/1, k.o. Požega
Aktivnost 1-10	Praćenje kvalitete zraka i atmosferskih uvjeta – postavljanje meteoroloških stanica - k.č.br. 1436, k.o. Požega
Aktivnost 1-11	Kreiranje digitalnog poslovnog rješenja za povezivanje pametnih rješenja u funkcionalnu cjelinu
Aktivnost 1-12	Uspostavljanje geo informacijskog sustava (WEB GIS) (Interoperabilan s postojećim aplikacijskim rješenjima)
Aktivnost 1-13	Uspostavljanje sustava tehničkog video nadzora u svrhu automatskog sankcioniranja nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila
Aktivnost 1-14	Kreiranje aplikacije „Otvoreni grad“ – mobilna aplikacija za povezivanje pametnih rješenja, olakšanu komunikaciju i informiranje građana
Aktivnost 1-15	Uspostavljanje pametnih usluga pomoću jedinstvene IoT mreže: <ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje usluge pametnog javnog parkinga - Uspostavljanje usluge pametnog upravljanja otpadom - Uspostavljanje usluge pametnog upravljanja javnom rasvjetom - Uspostavljanje usluge daljinskog očitavanja brojila
Aktivnost 1-16	Uspostavljanje optimizacije gradskog prometa putem praćenja stanja kolnika
Aktivnost 1-17	Uspostavljanje digitalnog nadzora javnih površina integriranog s gradskom IKT infrastrukturom
Aktivnost 1-18	Proširenje postojeće wi-fi mreže za besplatni pristup bežičnom internetu u javnim prostorima i ustanovama - k.č.br. 2099/1, 2674, 2664, 1421/1, 1518/1, 536/1, 651, 4585, 2432/1, 657/1, 1227/1, 377/2, 551/1, 440/3, 435/6, 4196/1, 4190/1, 2643, 1434, 1926/1, 2664, 1421/1, 1496/1, 1425, 2097, 1997, 5279, 5641, 5542, k.o. Požega
Aktivnost 1-19	Uspostavljanje „digitalnog koda“ za sve značajne povijesne i kulturne objekte kao temeljnog informativnog sadržaja
Mjera: 1.1.3.	Implementacija Strategije zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a Mjerom se potiče ugrađivanje ZUO u sektorske politike JLS-a kao i izrada Studije i akcijskog plana za korištenje OIE te izrade planova evaluacije i praćenje NBS-a. Predviđena je i izrada izmjene i dopune Pravilnika o komunalnom redu Grada Požege kojim bi se jasnije definirala postupanja na javnim zelenim površinama, ali i propisali način praćenja i kontrole provedbe istoga.

Aktivnost 1-20	Ugrađivanje strateškog okvira ZUO u dokumente prostornog uređenja
	<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje razvoja nacionalne metodologije integralnog planiranja zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, evaluacija potrebnih izmjena i dopuna - Izrada izmjena i dopuna postojeće prostorno-planske dokumentacije / prilagodba postojeće prostorno-planske dokumentacije prema principima zelene urbane obnove - Implementacija nacionalnih metodologija i budućih propisa za evidentiranje elemenata zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama - Izrada karata zelene infrastrukture u postojećoj prostorno-planskoj dokumentaciji
Aktivnost 1-21	Izrađivanje Studije i akcijskog plana za korištenje obnovljivih izvora energije
Aktivnost 1-22	Izrađivanje planova evaluacije i praćenja za NBS
Aktivnost 1-23	Izrađivanje izmjene i dopune Pravilnika o komunalnom redu Grada Požege vezano za korištenje i pravila postupanja na gradskim zelenim površinama

Posebni cilj 1.2. Edukacija i podizanje svijesti o zelenoj urbanoj obnovi

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se edukacijom svih relevantnih dionika, zainteresirane javnosti te suradnjom sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom podigla svijest o zelenoj urbanoj obnovi.

Mjera: 1.2.1.	Edukacija relevantnih dionika Mjerom se potiče edukacija relevantnih dionika na razini Grada u području zelene urbane obnove i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama i edukacija za rad s digitalnim alatima.
Aktivnosti 1-24	Sustavna edukacija relevantnih dionika u području zelene urbane obnove i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
Aktivnosti 1-25	Edukacija relevantnih dionika za rad s digitalnim alatima
Mjera: 1.2.2.	Edukacija i podizanje društvene svijesti javnosti Mjerom se potiče program informiranja i edukacije javnosti pomoću organizacije informativnih radionica, događanja, pružanja informacija javnosti putem web stanice kao i oglašavanje aktivnosti putem LCD ekrana na lokacijama Grada vezano za ZI i KG prostorom i zgradama. Potiče se informiranje javnosti putem sredstava javnog priopćavanja, izrade tiskanog materijala, razmjene znanja i iskustava putem projekata te poticanje javnosti na uključivanje u volonterske akcije sadnje drveća. Ovom mjerom nastoji se doprijeti do što većeg broja građana kako bi se istaknule važnosti zelene urbane obnove i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, što se s njihovom primjenom može ostvariti i koje su mogućnosti i dobrobiti korištenja istih.
Aktivnosti 1-26	Osmišljavanje i provođenje programa informiranja i edukacije javnosti (organizacija informativnih radionica, događanja, manifestacija i slično)
Aktivnosti 1-27	Informiranje javnosti putem web stranice, postavljanje LCD ekrana na dvije lokacije za oglašavanje aktivnosti vezano uz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama.
Aktivnosti 1-28	Informiranje javnosti putem sredstava javnog priopćavanja
Aktivnosti 1-29	Izrada tiskanog materijala
Aktivnosti 1-30	Provođenje projekata razmjene znanja i iskustava

Aktivnosti 1-31	Uključivanje javnosti u volonterske akcije sadnje drveća, akcije čišćenja zelenih površina i slično
Aktivnosti 1-32	Provođenje edukativno-informativnih aktivnosti o gospodarenju otpadom
Mjera: 1.2.3.	Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom Mjerom se potiče suradnja u provedbi edukativnih aktivnosti sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom kako bi se osigurao prijenos znanja, iskustava i rezultata istraživačkog rada relevantnim dionicima.
Aktivnosti 1-33	Osmišljavanje, organizacija i realizacija pilot projekata u suradnji sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom <ul style="list-style-type: none"> - Održavanje edukativnih i provedbenih radionica na temu zelene infrastrukture (vrtići i škole). - Organiziranje predavanja u sklopu stručnog usavršavanja

STRATEŠKI CILJ 2:

Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima za jačanje otpornosti na klimatske promjene

S obzirom na to da su identificirane značajne razvojne prednosti zelenih površina u gradovima koje se ogledaju ponajprije u povećanju kvalitete života u gradu kroz povećanje kvalitete zraka i vode, smanjenju toplinskih otoka, povećanju energetske učinkovitosti i održivosti ekosustava, ali i brojnim drugim pozitivnim utjecajima na zdravlje ljudi, strateškim ciljem se nastoji razviti nova te unaprijediti postojeća zelena infrastruktura. Na taj način pridonosi se ujedno ublažavanju posljedica klimatskih promjena koje imaju sve veći utjecaj na kvalitetu života, no istodobno se i umanjuju nepovoljni utjecaji gradova na klimatske promjene. Ciljem se teži potaknuti na intenzivniju valorizaciju postojećih potencijala te osiguravanje svim stanovnicima lako dostupne zelene infrastrukture različitih tipova, veličina i funkcija. Za učinkovitu implementaciju potrebno je uključiti mjere i projekte zelene infrastrukture u postojeće i buduće dokumente prostornog uređenja grada.

Kako bi se omogućili preduvjeti za ostvarenje navedenog definirano je pet posebnih ciljeva:

PC 2.1. Uspostava novih i unaprjeđenje postojećih javnih zelenih i otvorenih površina

PC 2.2. Razvoj i unaprjeđenje plave infrastrukture

PC 2.3. Razvoj i unaprjeđenje sive infrastrukture

PC 2.4. Razvoj zelenog gibanja

PC 2.5. Uspostava novih sadržaja i jačanje identiteta grada

Za provedbu Posebnih ciljeva 2.1., 2.2., 2.3., 2.4. i 2.5. definirano je 14 mjera i 86 aktivnosti.

Posebni cilj 2.1. Uspostava novih i unaprjeđenje postojećih javnih zelenih i otvorenih površina

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se uspostavile nove i unaprijedile postojeće javne zelene i otvorene površine.

Mjera: 2.1.1.	Uređenje postojećih otvorenih prostora
----------------------	---

	<p>Mjera uređenja postojećih otvorenih prostora uključuje analizu postojećeg stanja, planiranje i implementaciju različitih aktivnosti zelene urbane obnove. Usmjerena je na različite vrste otvorenih prostora, od otvorenih javnih površina, okoliša objekata i prostora društvene namjene, parkovnih površina, unaprijeđenje postojećih trgova, uređenje i unaprijeđenje postojećih dječjih igrališta, sakralno-memorijalnih prostora, izgradnju i uređenje gradske tržnice, revitalizaciju zelenih površina, uređenje otvorenih površina mješovite namjene i javno društvene namjene te njihovu integraciju u sustav javnih zelenih površina. Također uključuje i analiziranje mogućnosti uspostave različitih tipova boravišnih prostora uz zdravstvene ustanove i domove za starije i nemoćne, uz unaprijeđenje njihovih krajobraznih vrijednosti, ozelenjivanje postojećih betonskih energetske i rasvjetnih stupova, digitalizaciju ili ozelenjivanje autobusnih stanica te trgova i / ili parkova, ispitivanje mogućnosti osiguravanja pristupačnosti osoba s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću na svim otvorenim površinama javne namjene te provođenje edukacije „Proljetna škola malih vrtova“ kojom se planira potaknuti obrazovanje mlađih generacija kao i svih drugih zainteresiranih za formiranje vlastitih malih vrtova.</p>
Aktivnost 2-1	Analiza postojećeg stanja stabala i zelenila na području grada Požege
Aktivnost 2-2	<p>Izrada Plana sadnje i održavanja postojećih javnih zelenih površina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prilagodba plana košnje travnatih površina na javnim otvorenim prostorima - Monitoring javnih zelenih površina <p>Pilot projekt: Park kod Zvečeva - k.č.br. 3394, k.o. Požega</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravovremene reakcije na saniranju ili zamjeni postojećih elemenata
Aktivnost 2-3	<p>Unaprijeđenje sustava navodnjavanja javnih zelenih površina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza potencijala i tehničkih mogućnosti i izrada održivih sustava za skupljanje kišnice za navodnjavanje i / ili spremnika za skupljanje kišnice te sustava za navodnjavanje zelenih površina <p>Rekreacijski centar - k.č.br. 651, k.o. Požega Teniski tereni Tehničke škole u Požegi - k.č.br. 435, k.o. Požega</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pilot projekt: Izravna uporaba pročišćene vode za navodnjavanje javnih zelenih površina
Aktivnost 2-4	<p>Sadnja stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada na svim javnim površinama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nastavak Ulice dr. Franje Tuđmana - k.č.br. 2663, k.o. Požega - Sajmište, uz Veličanku - k.č.br. 2626/1, 6654/1, k.o. Požega - Osječka ulica - k.č.br. 430, k.o. Požega - Teniski tereni - k.č.br. 657/1, k.o. Požega - Gradski bazeni Požega - k.č.br. 377/2, k.o. Požega - Atletski stadion Požega - k.č.br. 476/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-5	<p>Uređenje okoliša objekata i prostora društvene namjene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uređenje školskih dvorišta - k.č.br. 1957, 1496/1, 1227/1, k.o. Požega, k.č.br. 627, k.o. Vidovci, k.č.br. 221/18, k.o. Stara Lipa - Poticanje uspostave povrtnjaka i voćnjaka uz odgojno-obrazovne ustanove - k.č.br. 1957, 1496/1, 1227/1, k.o. Požega, k.č.br. 627, k.o. Vidovci, k.č.br. 221/18, k.o. Stara Lipa - Uređenje okoliša društvenih domova - k.č.br. 134, 665 k.o. Mihačevići, k.č.br. 611/1, k.o. Dervišaga, k.č.br. 382, k.o. Novo Selo, k.č.br. 279, k.o. Drškovci, k.č.br. 480, k.o. Seoci, k.č.br. 994, k.o.

	Štitnjak, k.č.br. 364, k.o. Čosine Laze, k.č.br. 221/18, 295/2, k.o. Stara Lipa, k.č.br. 14/16, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 736, k.o. Ugarci, k.č.br. 466, k.o. Vidovci
Aktivnost 2-6	<p>Obnova i opremanje postojećih parkovnih površina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Park kod Zvečeva u Požegi - k.č.br. 544/1, k.o. Požega - Park Tekija u Požegi - k.č.br. 2342/1, 2304/10, 2305/1, k.o. Požega - Park Pod gradom u Požegi - k.č.br. 1434, k.o. Požega - Park Stari grad - k.č.br. 1428/1, k.o. Požega - Planiranje prostora i sadržaja za korisnike starije životne dobi - k.č.br. 651, 673/2, 673/3, k.o. Požega
Aktivnost 2-7	<p>Unaprjeđenje postojećih trgova</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revitalizacija povijesne jezgre grada Požege - k.č.br. 2680, 2628/3, 2673, 2667, 1997, 2096, 2097, 2674, k.o. Požega - Revitalizacija Trga 123. brigade - k.č.br. 1420, k.o. Požega
Aktivnost 2-8	<p>Uređenje i unaprjeđenje postojećih dječjih igrališta na javnim površinama i sportsko-rekreacijskog centra (sa elementima zelene infrastrukture)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada Plana održavanja i obnove postojećih betonsko sportsko-rekreacijskih igrališta u sklopu kojega treba obnoviti i osuvremeniti dječja igrališta i sportske terene – rekreacijski centar, sportski tereni na području grada i prigradskih naselja - k.č.br. 947, 874, k.o. Šeovci, k.č.br. 4585, 181, 338/16, 1227/1, 1149/2, 3407/2, 4459, 6671/2, 2847/1, 4100/17, 5434/3, 339/21, 2258/4, 2834/7, 377/2, 1436, 1475, 651, 1042/29, 1153, 4030/6, 6447/1, 5342/1, 5757, 3813/1, 4410/1, 731/38, 731/49, 2659/1, 1879/1, 115/2, 827/37, k.o. Požega, k.č.br. 1926, k.o. Trenkovo, k.č.br. 464, k.o. Dervišaga, k.č.br. 627, 909, 466, k.o. Vidovci, k.č.br. 443, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 319, k.o. Drškovci, k.č.br. 994, 718/5, 820, k.o. Štitnjak, k.č.br. 665, 908, 134, k.o. Mihaljevci, k.č.br. 221/18, 295/2, k.o. Stara Lipa, k.č.br. 224/1, k.o. Ugarci, k.č.br. 382, 434, k.o. Novo Selo, k.č.br. 100/2, k.o. Seoci - Planiranje sadnje visoke vegetacije i grmlja uz sva dječja igrališta i sportske terene gdje za to postoje prostorne mogućnosti u cilju osiguranja povoljnih mikroklimatskih uvjeta - k.č.br. 947, 874, k.o. Šeovci, k.č.br. 4585, 181, 338/16, 1227/1, 1149/2, 3407/2, 4459, 6671/2, 2847/1, 4100/17, 5434/3, 339/21, 2258/4, 2834/7, 377/2, 1436, 1475, 651, 1042/29, 1153, 4030/6, 6447/1, 5342/1, 5757, 3813/1, 4410/1, 731/38, 731/49, 2659/1, 1879/1, 115/2, 827/37, k.o. Požega, k.č.br. 1926, k.o. Trenkovo, k.č.br. 464, k.o. Dervišaga, k.č.br. 627, 909, 466, k.o. Vidovci, k.č.br. 443, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 319, k.o. Drškovci, k.č.br. 994, 718/5, 820, k.o. Štitnjak, k.č.br. 665, 908, 134, k.o. Mihaljevci, k.č.br. 221/18, 295/2, k.o. Stara Lipa, k.č.br. 224/1, k.o. Ugarci, k.č.br. 382, 434, k.o. Novo Selo, k.č.br. 100/2, k.o. Seoci - Pravovremene reakcije na saniranju ili zamjeni postojećih elemenata
Aktivnost 2-9	<p>Uređenje i ozelenjivanje sakralno-memorijalnih prostora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne dokumentacije i radovi na proširenju groblja Krista Kralja u Požegi – k.č.br. 3854, k.o. Požega - Sadnja stabala i niskog raslinja na grobljima u gradu Požegi i prigradskim naseljima – k.č.br. 826, 686, 232, k.o. Ugarci, k.č.br. 428, 431, 430, 429, 228, 236, k.o. Mihaljevci, k.č.br. 107, 108, 975, 976,

	<p>977, k.o. Gradski Vrhovci, k.č.br. 2616, 2511, 5437/2, 4938, 1817, 1823/4, 1823/3, 1823/2, 1823/1, 1819/6, 5768, 3854, k.o. Požega, k.č.br. 322, 321, 1085/3, 1085/2, 1088, 1079/1, k.o. Stara Lipa, k.č.br. 695, k.o. Novo Selo, k.č.br. 110/1, 109, 108/1, k.o. Seoci, k.č.br. 191, k.o. Škrabutnik, k.č.br. 2060, k.o. Trenkovo, k.č.br. 570, k.o. Toranj, k.č.br. 805, k.o. Štitnjak, k.č.br. 305/3, 305/1, k.o. Donji Emovci, k.č.br. 413/1, 417, 418, 943, k.o. Šeovci, k.č.br. 564, k.o. Vidovci, k.č.br. 675/2, k.o. Dervišaga, k.č.br. 261, k.o. Drškovci, k.č.br. 318, 319, k.o. Čosine Laze, k.č.br. 378, 377, 609, 497, 482/22, k.o. Komušina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uređenje pomoćne zgrade na ulazu u groblje svetog Ilije – k.č.br. 1817, k.o. Požega - Planiranje i izgradnja novog groblja Vidovci
Aktivnost 2-10	Izgradnja i uređenje gradske tržnice u Cvjetnoj ulici s elementima zelene infrastrukture – k.č.br. 1298/8, k.o. Požega
Aktivnost 2-11	Revitalizacija zelene površine u Ulici Kamenita vrata u gradu Požegi k.č.br. 1493, 1494 i 1496/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-12	<p>Uređenje otvorenih površina mješovite namjene i javno društvene namjene i integracija u sustav javnih zelenih površina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dvorište Gradske knjižnice Požega – k.č.br. 1426, k.o. Požega - Dvorište Gradskog kazališta Požega – k.č.br. 2005, k.o. Požega <p>Dvorište zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici – k.č.br. 2137, k.o. Požega</p>
Aktivnost 2-13	Uređenje zelenih površina u naselju „Babin vir“ u Požegi - k.č.br. 3394, 2258/4, 4576/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-14	Analiziranje mogućnosti uspostave različitih tipova boravišnih prostora uz zdravstvene ustanove i domove za starije i nemoćne uz unaprjeđenje njihovih krajobraznih vrijednosti – Opća županijska bolnica Požega, k.č.br. 4190/1, k.o. Požega, Matica umirovljenika Grada Požege, k.č.br. 1205, k.o. Požega
Aktivnost 2-15	Ozelenjivanje postojećih betonskih energetskih i rasvjetnih stupova – Orljavska ulica, k.č.br. 2670/1, k.o. Požega; Vukovarska ulica, k.č.br. 1519, k.o. Požega; Ulica Franje Čirakija, k.č.br. 2661, k.o. Požega; Njemačka ulica, k.č.br. 2662, k.o. Požega; Ulica Miroslava Kraljevića, k.č.br. 2650, k.o. Požega
Aktivnost 2-16	Digitalizacija ili ozelenjivanje autobusnih stanica te trgova i / ili parkova – Dubrovačka ulica, k.č.br. 2650, k.o. Požega
Aktivnost 2-17	Ispitivanje mogućnosti osiguravanja pristupa osoba s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću na svim otvorenim površinama javne namjene
Aktivnost 2-18	Provođenje edukacije „Proljetna škola malih vrtova“
Mjera: 2.1.2.	<p>Izgradnja zelene infrastrukture</p> <p>Navedena mjera usmjerena je na izradu plana zelene infrastrukture kojim će se definirati prioriteti projekata budućih zelenih površina. Predviđena je izgradnja i opremanje novih parkova, uvođenje sadržaja koji do ovoga trenutka ne postoje u gradu Požegi (parka za pse, adrenalinskog parka, eko dječjeg parka s prirodnim elementima napravljenim od drva i sličnih prirodnih materijala – drveni mostići, užad, penjalice, kućice ili drugi slični elementi), uređenje poučnih staza te izgradnja i uređenje azila za napuštene životinje. Planirana je uspostava i izgradnja „Gradskog staklenika –</p>

	plastenika“ u kojem bi se uzgajalo cvijeće za potrebe uređenja gradskih površina.
Aktivnost 2-19	Izrada plana realizacije novih javnih površina predviđenih planom zelene infrastrukture, a posebno uspostavu gradskih i lokalnih parkova koji su utvrđeni kao prioritetni projekti
Aktivnost 2-20	Izgradnja i opremanje novih parkova <ul style="list-style-type: none"> - Park kod Orhljave u Požezi – k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požeza - Uspostava i uređenje parka za pse – k.č.br. 633, k.o. Požeza - Uređenje ostalih potencijalnih površina za parkovnu arhitekturu - Izgradnja eko dječjeg parka s prirodnim elementima – k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požeza
Aktivnost 2-21	Osmišljavanje i izgradnja adrenalinskog parka– k.č.br. 221/31, k.o. Stara Lipa
Aktivnost 2-22	Uređenje poučnih staza – k.č.br. 1428/1, k.o. Požeza
Aktivnost 2-23	Izgradnja i uređenje azila za napuštene životinje s uključivanjem elemenata zelene infrastrukture – k.č.br. 36/1, k.o. Vidovci
Aktivnost 2-24	Uspostava i izgradnja „Gradskog staklenika – plastenika“ za uzgoj cvijeća za potrebe uređenja gradskih javnih površina – k.č.br. 4588/1, k.o. Požeza
Mjera: 2.1.3.	Smanjenje toplinskih otoka Mjera smanjenja toplinskih otoka usmjerena je na provedbu aktivnosti kojima će se smanjiti utjecaj visokih temperatura na svakodnevni život. Smanjenje toplinskih otoka planirano je sadnjom i ozelenjivanjem javnih zelenih površina (javnih parkirališta i parkova), kao i na poticanju sadnje na privatnim neiskorištenim zemljištima, čime bi se omogućilo stanovništvu da unatoč visokim temperaturama neometano posjećuje mjesta koja predstavljaju prostore čestog okupljanja. Kroz ovu mjeru potiče se i korištenje elemenata zelene infrastrukture koji do ovoga trenutka još nisu realizirani u gradu Požezi (zeleni krovovi i zelene fasade), kako na javnim objektima, tako i na objektima u privatnom vlasništvu.
Aktivnost 2-25	Povećanje površina pod krošnjama ozelenjivanjem javnih parkirališta, parkova, dječjih igrališta i mjesta javnih površina na kojima se stanovništvo često okuplja (poticanje sadnje i na privatnim neiskorištenim zemljištima izvan gradskog područja)
Aktivnost 2-26	Zeleni krovovi, zelene fasade (na zgradama u vlasništvu Grada Požege i poticanje vlasnika drugih građevina k primjeni istih) Pilot projekt: Poduzetnički inkubator Požeza – k.č.br. 4482/12, k.o. Požeza

Posebni cilj 2.2. Razvoj i unaprjeđenje plave infrastrukture

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti revitalizacije vodenih površina i razvoj ostalih elemenata plave infrastrukture te uspostava sustava održive odvodnje, zaštite od bujica i poplava.

Mjera: 2.2.1.	Revitalizacija vodenih površina i razvoj ostalih elemenata plave infrastrukture Mjera revitalizacije vodenih površina i razvoj ostalih elemenata plave infrastrukture uključuje analizu postojećeg stanja, izradu stručnih podloga, uključivanje aktivnosti oko redovnog održavanja (čišćenja, izmuljavanja i održavanja bujičnih vodotoka), kao i aktivnosti vezane uz unaprjeđenje stanja vodotoka i očuvanja korita. Kroz ovu mjeru planirane su aktivnosti izgradnje
----------------------	--

	bunara za zalijevanje javnih površina, neposredno uz sportske objekta, postavljanje javnih slavina za pitku vodu na frekventnim lokacijama u gradu, uređenje zona ribolova i odmora, uređenje boravišno-rekreacijskih sadržaja uz vodotoke i planiranje buduće aktivne zelene zone uz buduću akumulaciju.
Aktivnost 2-27	Izrada stručne podloge kojom bi se ispitale mogućnosti unaprjeđenja prirodnosti gradskih vodotoka
Aktivnost 2-28	Čišćenje, izmuljavanje i održavanje bujičnih vodotoka
Aktivnost 2-29	Unaprjeđenje stanja vodotoka i očuvanje korita (primjenom NBS rješenja) <ul style="list-style-type: none"> - Revitalizacija rijeke Orljave – k.č.br. 6662/1, 2624/1, 2624/39, 2624/34, k.o. Požega - Revitalizacija potoka Vučjak – k.č.br. 1007, k.o. Gradski Vrhovci, k.č.br. 6710, 6665/3, 6665/2, 6665/1, 2628/2, 2628/3, 2672, 2627/3, 2627/2, 2627/1, k.o. Požega - Revitalizacija potoka Veličanka – k.č.br. 1309, k.o. Mihaljevci, k.č.br. 6654/1, 2626/1, 2649/5, 2626/4, 2626/5, 2626/6, k.o. Požega - Nastavak projekta uređenja postojećih nasipa u pješačke površine, uz potencijal uključivanja i u biciklističke staze – k.č.br. 6626/1, 2624/1, 6726, 2624/39, 2624/34, 2624/36, 2624/21, 2624/23, 2624/24, 4508, 4505, 4504/2, 4503/2, 4502/1, 4497/2, 4496/2, 4494/2, 4250/2, 4247/2, 6708/2, k.o. Požega; k.č.br. 1204/2, 1156/2, k.o. Vidovci - Pilot projekt: povezivanje gradova Požega i Pleternica formiranjem zelenog koridora uz rijeku Orjavu – k.č.br. 1156/2, 1204/4, 1131/1, k.o. Vidovci; k.č.br. 6708/4, 4245/2, 4243/2, 4240/2, 4239/2, 4235/2, 6708/6, 4215, 4238/2, 4230, 4214/5, 4211/7, k.o. Požega, k.č.br. 1059/1, 1059/3, k.o. Dervišaga
Aktivnost 2-30	Izgradnja bunara za zalijevanje javnih površina <ul style="list-style-type: none"> - Nogometni klub Slavonija – k.č.br. 1153, k.o. Požega - Atletski stadion Požega – k.č.br. 476/1, 476/4, 479/3, k.o. Požega - Teniski tereni Požega – k.č.br. 657/1, k.o. Požega - Rekreativski centar – k.č.br. 651, 649/1, 650, k.o. Požega
Aktivnost 2-31	Postavljanje javnih slavina za pitku vodu <ul style="list-style-type: none"> - Atletski stadion Požega – k.č.br. 476/1, k.o. Požega - Park kod Orljave – k.č.br. 543/1, 542/1, k.o. Požega - Park kod Zvečeva – k.č.br. 544/1, k.o. Požega - Sportsko-rekreativski centar – k.č.br. 651, 649/1, k.o. Požega - Vukovarska ulica – k.č.br. 1519, k.o. Požega
Aktivnost 2-32	Uređenje zona ribolova i odmora – k.č.br. 3/11, k.o. Komušina
Aktivnost 2-33	Uređenje boravišno-rekreativskih sadržaja uz vodotoke – k.č.br. 936/2, k.o. Šeovci, k.č.br. 6654/2, k.o. Požega
Aktivnost 2-34	Planiranje buduće aktivne zelene zone uz buduću akumulaciju na vodotoku Komušanac (Selište) – k.č.br. 3/11, k.o. Komušina
<u>Mjera: 2.2.2.</u>	Uspostava sustava održive odvodnje, zaštite od bujica i poplava Mjera uspostave sustava održive odvodnje, zaštite od bujica i poplava predstavlja mjeru velike važnosti s obzirom na broj poplava u posljednjih nekoliko godina na području grada Požege, a koje su izravno povezane sa sustavom održive odvodnje i zaštitom od bujica i poplava. Kroz navedenu mjeru planirana je izrada studije kao okvirnog programa aktivnosti, kao i izrada katastra postojećeg stanja oborinske odvodnje na području grada Požege, kojim bi se omogućilo kvalitetnije upravljanje održavanja sustava

	odvodnje. Projektom poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture – aglomeracija Pleternica planirano je proširenje postojećeg sustava odvodnje, što će uz planiranje integriranih sustava urbane odvodnje i izgradnje razdjelne kanalizacije dovesti to kvalitetnijeg sustava kojim je lakše upravljati. Planirana je izrada konceptijskog rješenja oborinske odvodnje, kao i uvođenje NBS sustava odvodnje. Uspostavit će se kišni vrtovi, bio retencije i spremnici za kišnicu na javnim površinama, kišni vrtovi unutar privatnih okućnica, a planirana je i izgradnja MAHE na vodotoku Orljava.
Aktivnost 2-35	Izrada studije kao okvirnog programa aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama
Aktivnost 2-36	Izrada katastra postojećeg stanja oborinske odvodnje na području grada Požege i njegovo kontinuirano održavanje
Aktivnost 2-37	Izrada konceptijskog rješenja oborinske odvodnje – k.č.br. 6732, 2656/1, 6733/1, 352, 2657, 2658/1, 349, 6734, 341/9, 2632, 4094, 350/21, 350/22, 350/23, 350/24, 350/25, 343/3, 343/8, 4100/17, 240/2, 2626/1, 551/2, 2626/2, 508, 513, 2626/4, 514/1, 637/3, 2624/39, k.o. Požega
Aktivnost 2-38	Proširenje postojećeg sustava odvodnje Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture – aglomeracija Pleternica – k.č.br. 379, 380/1, 381, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452/1, 452/2, 453, 454, 455, 456, 457/2, 465, 466, 467, 472, 474, 475, 476, 477, 478, 502, 608/2, 673, 1059/1, 1060, 1061, 1065/2, 1087, 1090, 1091, 1094, 1098, k.o. Dervišaga, k.č.br. 1133, 1135/1, 1136/2, 1163, 1164, 1167 i 1178, k.o. Vidovci
Aktivnost 2-39	Planiranje integriranih sustava urbane odvodnje
Aktivnost 2-40	Izgradnja razdjelne kanalizacije - rekonstrukcija nastavka Ulice dr. Franje Tuđmana, k.č.br. 2663, k.o. Požega
Aktivnost 2-41	Uvođenje NBS sustava odvodnje - k.č.br. 6732, 2656/1, 6733/1, 352, 2657, 2658/1, 349, 6734, 341/9, 2632, 4094, 350/21, 350/22, 350/23, 350/24, 350/25, 343/3, 343/8, 4100/17, 240/2, 2626/1, 551/2, 2626/2, 508, 513, 2626/4, 514/1, 637/3, 2624/39, k.o. Požega
Aktivnost 2-42	Uspostava kišnih vrtova, bio retencija i spremnika za kišnicu na javnim površinama
Aktivnost 2-43	Uspostava kišnih vrtova unutar privatnih okućnica
Aktivnost 2-44	Izgradnja MAHE na vodotoku Orljava na lokaciji trgovačkog centra Plodine – k.č.br. 2624/24, k.o. Požega

Posebni cilj 2.3. Razvoj i unaprjeđenje sive infrastrukture

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se unaprijedile površine sive infrastrukture, izmjenom odredaba u prostornoj dokumentaciji.

Mjera: 2.3.1.	Unaprjeđenje površina za promet u mirovanju Mjera unaprjeđenja površina za promet u mirovanju usmjerena je na poboljšanje postojećih i izgradnju novih parkirališnih površina. Planirana je izrada plana ozelenjivanja parkirališnih površina s planom realizacije i održavanja, unaprjeđivanje postojećih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture, natkrivanje slobodnih površina parkirališta bez zelenila fotonaponskim sunčanim panelima s dvojakom funkcijom – za proizvodnju
----------------------	--

	obnovljive energije i stvaranje hlada, na svim područjima na kojima to neće imati utjecaj na kvalitetu urbanističke vizure grada.
Aktivnost 2-45	Izrada Plana ozelenjivanja parkirališnih površina s planom realizacije i održavanja
Aktivnost 2-46	Unaprjeđenje postojećih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> - Obnova postojećeg i sadnja novog visokog zelenila na parkiralištima – Ulica Milke Trnine, k.č.br. 649/2, k.o. Požega - Analiza mogućnosti zamjene asfaltne podloge na postojećim parkiralištima vodopropusnim materijalom, odnosno opločnjima - Ulica Milke Trnine, k.č.br. 649/2, k.o. Požega - Natkrivanje slobodnih površina parkirališta bez zelenila fotonaponskim sunčanim panelima – Poduzetnički inkubator Požega, k.č.br. 4482/12, k.o. Požega
Aktivnost 2-47	Utvrđivanje odredbi za sustavno urbanističko planiranje ulica u urbanističkim planovima uređenja kojima će se osigurati prostor za sadnju visokog zelenila u kojemu ne smiju biti položene instalacije radi nesmetane sadnje te osigurati minimalne tehničke uvjete za kvalitetu izvedbe
Aktivnost 2-48	Poticanje postavljanja propusnih podloga i opločenja (primjerice razmaknuti betonski opločnjaci, betonske travnate ploče i slično) na prilazima i parkiralištima višestambenih zgrada, poslovnih zgrada, trgovačkih centara i zgrada javne namjene
Aktivnost 2-49	Pilot projekt: izgradnja novih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture Poduzetničkog inkubatora u Požegi – k.č.br. 4482/12, k.o. Požega
Aktivnost 2-50	Izgradnja zelenih parkirališta <ul style="list-style-type: none"> - Korištenje vodopropusnih materijala, planiranje sadnje drvoreda te implementacija kišnih vrtova i spremnika za kišnicu pri izgradnji novih parkirališta - Smart eco parking
<u>Mjera: 2.3.2.</u>	Unaprjeđenje i ozelenjivanje prometne infrastrukture Mjerom se potiče ozelenjivanje prometne infrastrukture gdje god je geografski moguće i gdje neće imati utjecaja na neometano prometovanje i preglednost. Uz samo ozelenjivanje planirano je i praćenje stanja te pravovremeno reagiranje, saniranje i zamjena dotrajalih elemenata zelene infrastrukture.
Aktivnost 2-51	Sadnja i održavanje stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada uz prometnice i biciklističke staze te praćenje stanja i pravovremeno reagiranje, saniranje i zamjena – Dubrovačka ulica, k.č.br. 2650, 6686, k.o. Požega
<u>Mjera: 2.3.3.</u>	Unaprjeđenje okoliša gospodarskih zona Mjerom se potiče uspostavljanje zelenih koridora u gospodarskim zonama, ozelenjivanje parkirališta i drugih asfaltnih površinama unutar gospodarskih zona, bilo da je riječ o površinama u vlasništvu Grada Požega ili o privatnom vlasništvu.
Aktivnost 2-52	Uspostava zelenih koridora u gospodarskim (industrijskim / poslovnim) zonama – Industrijska ulica, k.č.br. 541/1, 4529, 4535/2, 4539/6, 4538/1, 4524/1, 4525/1, 4482/9, 4482/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-53	Poticanje ozelenjivanja parkirališnih i drugih asfaltnih površina unutar gospodarskih zona – parkiralište kod Javne vatrogasne postrojbe Grada Požega, k.č.br. 4482/1, k.o. Požega

Posebni cilj 2.4. Razvoj zelenog gibanja

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti izgradnje i unaprjeđenja pješačko-biciklističkih koridora, povezivanja zelene infrastrukture s pješačko-biciklističkom infrastrukturom i međusobno povezivanje dijelova javne zelene infrastrukture u cjelovitu mrežu javnih zelenih površina te poticanja održivosti zelene mobilnosti.

Mjera: 2.4.1.	Izgradnja i unaprjeđenje pješačko-biciklističkih koridora Mjera izgradnje i unaprjeđenja pješačko-biciklističkih površina uključuje provjeru instalacija u nogostupima prije same sadnje, odabir hodnih podloga ovisno o propusnosti, projektiranje biciklističkih i pješačkih staza i povezivanje s drugim gradovima i općinama, izgradnju nove dionice pješačko-biciklističke staze uz rijeku Orljavu i održavanje zelenila na promatranom području. Planirano je povezivanje istoka i zapada grada kontinuiranom biciklističkom stazom radi sigurnog svakodnevnog korištenja bicikala, ne samo kao rekreacijskog, već kao i prometnog sredstva. Planiran je dovršetak rekonstrukcije pješačke zone uz postavljanje elemenata zelene infrastrukture te unaprjeđenje postojećih i izgradnja novih pješačkih, biciklističkih i srodnih infrastrukture na području grada.
Aktivnost 2-54	Provjeravanje instalacija u nogostupima nakon čega se može pristupiti sadnji stabala tanjeg debla i postavljanje propusnih hodnih podloga oko debla kako bi se očuvala prohodnost
Aktivnost 2-55	Projektiranje biciklističkih i pješačkih staza iz smjera grada Požega u pravcu naselja Brestovac, Velika, Kaptol, Jakšić i Pleternica, kao i prema naseljima koja se nalaze na navedenim trasama
Aktivnost 2-56	Izgradnja nove dionice pješačko-biciklističke staze uz rijeku Orljavu uz sadnju i održavanje stabala, visokog i niskog zelenila te postavljanje cvjetnih aranžmana, žardinijera, visećih cvjetnih konstrukcija i slično - k.č.br. 6626/1, 2624/1, 6726, 2624/39, 2624/34, 2624/36, 2624/21, 2624/23, 2624/24, 4508, 4505, 4504/2, 4503/2, 4502/1, 4497/2, 4496/2, 4494/2, 4250/2, 4247/2, 6708/2, k.o. Požega; k.č.br. 1204/2, 1156/2, k.o. Vidovci
Aktivnost 2-57	Rekonstrukcija i izgradnja nogostupa s elementima zelene infrastrukture - Dovršenje rekonstrukcije pješačke zone uz postavljanje višefunkcionalnih žardinijera s mogućnošću sadnje stabala i grmova sa sjedištima – k.č.br. 2664, 1421/1, 1988/2, k.o. Požega
Aktivnost 2-58	Unaprjeđenje postojećih i izgradnja nove pješačke, biciklističke i srodne infrastrukture na području grada
Mjera: 2.4.2.	Povezivanje zelene infrastrukture s pješačko-biciklističkom infrastrukturom i međusobno povezivanje dijelova javne zelene infrastrukture u cjelovitu mrežu javnih zelenih površina Kroz navedenu mjeru potiče se izgradnja novog pješačkog mosta koji povezuje dvije vrlo posjećene lokacije (sportsko-rekreacijski centar s nogometnim stadionom Slavonija) te se potiče smanjena upotreba automobila i omogućuje se dolazak na promatrane lokacije pješice. Također se potiče uređenje postojećeg mosta u „Cvjetni most“ elementima zelene infrastrukture.
Aktivnost 2-59	Izgradnja pješačkog mosta preko rijeke Orljave – spoj sportsko-rekreacijskog centra s nogometnim stadionom Slavonija – k.č.br. 2624/38, k.o. Požega
Aktivnost 2-60	Uređenje postojećeg mosta u „Cvjetni most“ – pješačkog mosta koji se oprema visećim i stojećim cvjetnim žardinijerama / ogradama – k.č.br. 2624/25, k.o. Požega

Mjera: 2.4.3.	Ozelenjivanje prometnica Navedenom mjerom se potiče unošenje elemenata uz sve prometnica na kojima se to pokaže mogućim, na način da se ne ugrozi sigurnost prometovanja i ne utječe na preglednost. Planirani su uspostava i ozelenjivanje ulaza u grad na svim većim prometnicama, sa svih strana ulaza u grad.
Aktivnost 2-61	Ozelenjivanje postojećih prometnica unošenjem elemenata zelene infrastrukture – Zagrebačka ulica, k.č.br. 6755, k.o. Požega
Aktivnost 2-62	Analiziranje mogućnosti uspostave zelenih koridora duž velikih prometnica - Uspostava i ozelenjivanje ulaza u grad – Šijačka cesta, k.č.br. 6724/1, 6724/2, 6725/1, 887/2, k.o. Požega; Osječka ulica, k.č.br. 2649/6, k.o. Požega; Ulica Hrvatskih branitelja, k.č.br. 2660, k.o. Požega, Mlinska ulica, k.č.br. 6678, k.o. Požega; Šokačka cesta, k.č.br. 2649/6, k.o. Požega, k.č.br. 1156/1, 1157, k.o. Vidovci
Mjera: 2.4.4.	Poticanje održive zelene mobilnosti Kroz mjeru poticanja održive zelene mobilnosti planirana je postupna zamjena vozila u vlasništvu Grada Požege, kao i nabava hibridnih / električnih autobusa koji služe za javni gradski prijevoz uz prilagodbu prateće infrastrukture, kao i postavljanje punionica za punjenje električnih vozila i vozila na vodik. Navedenom mjerom Grad Požega provodi odgovorno i održivo upravljanje gradskom imovinom uz naglasak na održivi razvoj i poboljšanje ostvarenja preduvjeta za korištenje obnovljivih izvora energije, koji će biti na raspolaganju svim građanima. Planirano je i postavljanje pametnih pješačkih prijelaza.
Aktivnost 2-63	Održiva mobilnost – nabava hibridnih / električnih autobusa i prilagodba prateće infrastrukture za javni gradski prijevoz
Aktivnost 2-64	Postupna zamjena vozila u vlasništvu Grada Požege električnim/hibridnim vozilima
Aktivnost 2-65	Postavljanje punionica za punjenje električnih vozila i vozila na vodik – Poduzetnički inkubator Požega, k.č.br. 4482/12, k.o. Požega; podzemna garaža, k.č.br. 2096, k.o. Požega
Aktivnost 2-66	Postavljanje pametnih pješačkih prijelaza – k.č.br. 2650, 2651, k.o. Požega Pametni pješački prijelazi

Posebni cilj 2.5. Uspostava novih sadržaja i jačanje identiteta grada

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se uredile površine prirodne i kulturne baštine te unaprijedio turistički potencijal te uspostavio novi turistički sadržaj.

Mjera: 2.5.1.	Uređenje površina prirodne i kulturne baštine Mjera uređenja površina prirodne i kulturne baštine usmjerena je na uređenje i obnovu prirodnih i kulturnih područja od velikog povijesnog značaja za Grad Požegu. Planirano je uređenje Starog grada, obnova parka uz izvor Tekije, obnova Parka kod Zvečeva i parka Pod gradom elementima zelene infrastrukture. Planirano je uređenje planinarskih puteva / staza te će se kroz izgradnju nove zgrade Državnog arhiva u Požegi revitalizirati kulturna baština.
Aktivnost 2-67	Uređenje Starog grada – k.č.br. 1428/1, 1434, k.o. Požega
Aktivnost 2-68	Obnova parka uz izvor Tekije elementima zelene infrastrukture – k.č.br. 2304/10, 2342/1, 2305/1, k.o. Požega

Aktivnost 2-69	Obnova parka kod Zvečeva elementima zelene infrastrukture – k.č.br. 544/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-70	Obnova parka Pod gradom elementima zelene infrastrukture – k.č.br. 1434, k.o. Požega
Aktivnost 2-71	Uređenje planinarskih puteva / staza <ul style="list-style-type: none"> - Revitalizacija pješačke staze Kalvarija – k.č.br. 6691, k.o. Požega - Revitalizacija pješačke staze Požeška gora-Sveti Vid – k.č.br. 2677, k.o. Požega - Pješačka staza i vidikovac Sokolovac – k.č.br. 5279, 5280, k.o. Požega
Aktivnost 2-72	Revitalizacija kulturne baštine <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja zgrade Državnog arhiva u Požegi – k.č.br. 2124, 2125, k.o. Požega
Mjera: 2.5.2.	Unaprjeđenje turističkog potencijala i uspostava novih turističkih sadržaja Kroz mjeru unaprjeđenja turističkog potencijala i uspostavu novih turističkih sadržaja ostvarit će se najveći kontakt i suradnja s građanima. Planirani su programi educiranja, stimuliranja, sufinanciranja i poticanje vlasnika postojećih privatnih kuća za uređenju i sadnju zelenila. Uvest će se edukativni sadržaji, povećati smještajni kapaciteti, organizirat će se društvene aktivnosti u parkovima, oživjeti zeleni sajmovi za prodaju proizvoda lokalnih proizvođača, organizirat će se sajam sadnica biljnog materijala i izbor za najljepšu okućnicu. Planirana je izgradnja žičare, uspostava Thallerovog ljekovitog vrta / hrama, kao i populariziranje vježbališta na otvorenom.
Aktivnost 2-73	Izrada programa educiranja, stimuliranja i sufinanciranja, kao i poticanje vlasnika postojećih privatnih kuća za uređenje i sadnju zelenila
Aktivnost 2-74	Uvođenje edukativnih sadržaja (o prirodnim i kulturnim vrijednostima) za sve dobne skupine u gradske parkove i na ostale značajne lokacije
Aktivnost 2-75	Izrada plana izgradnje žičare na relaciji „Osnovna škola Antuna Kanižlića (k.č.br. 1957, k.o. Požega) – Thallerova koliba“ (k.č.br. 5640, 5641, k.o. Požega)
Aktivnost 2-76	Uspostava Thallerovog ljekovitog vrta / hrama – k.č.br. 5640, 5641, k.o. Požega
Aktivnost 2-77	Povećanje smještajnih kapaciteta uz primjenu elemenata održivog razvoja
Aktivnost 2-78	Organiziranje društvenih aktivnosti u parkovima (kultura i slično)
Aktivnost 2-79	Oživljavanje zelenih sajmova za promociju proizvoda lokalnih proizvođača
Aktivnost 2-80	Oblikovanje mobilnih štandova – prepoznatljivih za Grad Požegu
Aktivnost 2-81	Organiziranje sajma sadnica biljnog materijala
Aktivnost 2-82	Organiziranje izbora za najljepšu okućnicu
Aktivnost 2-83	Populariziranje postojećih vježbališta na otvorenom, tzv. Street fitness – k.č.br. 651, k.o. Požega
Aktivnost 2-84	Uspostavljanje vježbališta za potrebe vatrogasnih društava – k.č.br. 1113/4, k.o. Vidovci
Aktivnost 2-85	Ispitivanje mogućnosti postavljanja diskretnih ugostiteljskih sadržaja i sanitarnih čvorova u izdvojene javne / zelene površine na području grada Požege – k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požega
Aktivnost 2-86	Poticanje uređenja dvorišta unutar kulturno-povijesne cjeline grada Požege

STRATEŠKI CILJ 3:

Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada

Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada trebala bi potaknuti učinkovito korištenje prostornih resursa, odnosno doprinosa održivom korištenju zemljišta kroz smanjenje potrebe za širenjem građevinskih područja na trenutačno neizgrađena područja. Nadalje, cilj pridonosi smanjenju nastanka građevnog otpada, poboljšanju energetske svojstava zgrada, odnosno ukupnom očuvanju resursa korištenih u prostoru i zgradama te revitalizaciji prostora u kojem su zgrade izgrađene. Za učinkovitu implementaciju potrebno je uključiti mjere i projekte kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u postojeće i buduće dokumente prostornog uređenja grada.

Za provedbu strateškog cilja definirano je 6 mjera i 16 aktivnosti.

Posebni cilj 3.1. Provedba kružnog gospodarenje prostorom i zgradama

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se proveo proces kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Mjera: 3.1.1.	Provedba projekta kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Kroz navedenu mjeru planiran je nastavak sanacije deponija komunalnog otpada, tzv. „divlja odlagališta“ na način da se nakon sanacije spriječi ponovno pretvaranje u odlagališta otpada. Planira se i ozelenjivanje prostora postojećeg reciklažnog dvorišta, kao i izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad. Kružna obnova i reprogramiranje slabo iskorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu manifestirat će se kroz obnovu zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici, a planirana je i izgradnja gradskih stanova za najam po modelu DBOM, po načelima kružnosti.
Aktivnost 3-1	Sanacija deponija komunalnog otpada (tzv. „divlja odlagališta“) – k.č.br. 2624/1, 2624/3, k.o. Požega; k.č.br. 1438, 1239, k.o. Štitnjak; k.č.br. 295/18, k.o. Stara Lipa; k.č.br. 1311, 661/2, k.o. Mihaljevci; k.č.br. 637, k.o. Novo Selo; k.č.br. 1059/1, k.o. Dervišaga; k.č.br. 193, k.o. Gradski Vrhovci; k.č.br. 1098, 1436, k.o. Štitnjak
Aktivnost 3-2	Ozelenjivanje prostora reciklažnih dvorišta – k.č.br. 470/2, k.o. Požega
Aktivnost 3-3	Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad – k.č.br. 700, k.o. Mihaljevci
Aktivnost 3-4	Pilot projekt: Kružna obnova i reprogramiranje slabo iskorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu - Zgrada bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici – k.č.br. 2137, k.o. Požega
Aktivnost 3-5	Izvedba gradskih stanova za najam po modelu Design-Build-Operate-Maintain (DBOM) po načelima kružnosti – Osječka ulica, k.č.br. 445/1, k.o. Požega
Mjera: 3.1.2.	Obnova postojećih zgrada s elementima energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, kružnog gospodarenja, DNSH, elementima otpornosti na klimatske promjene i elementima prilagodbe klimatskim promjenama Kroz navedenu mjeru poticat će se energetska obnova zgrada, kako u gradskom, tako i u privatnom vlasništvu (višestambene zgrade, stambeni i ostali objekti u privatnom vlasništvu), poticat će se daljnje korištenje

	obnovljivih izvora energije na svim postojećim zgradama, u javnim ustanovama, na javnim površinama, na poljoprivrednim površinama i slično. Planirana je daljnja modernizacije sustava javne rasvjete kroz postavljanje energetske učinkovite LED rasvjete na područjima koja nisu bila uključena u osnovni projekt te daljinsko upravljanje sustavom LED rasvjete. Planirana je izrada karti potencijalnih klizišta, kao i ublažavanje problematike njihovog potencijalnog nastanka.
Aktivnost 3-6	Energetska obnova zgrada u javnom vlasništvu <ul style="list-style-type: none"> - Energetska obnova zgrade Gradske kuće – k.č.br. 2099/1, k.o. Požega - Energetska obnova zgrade Društveno vatrogasnog doma Požega – k.č.br. 4258/1, k.o. Požega
Aktivnost 3-7	Energetska obnova višestambenih zgrada
Aktivnost 3-8	Energetska obnova stambenih i ostalih objekata u privatnom vlasništvu
Aktivnost 3-9	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije na svim postojećim zgradama, u javnim ustanovama, na javnim površinama, na poljoprivrednim površinama (agrosolari) i slično. <ul style="list-style-type: none"> - Instalacija fotonaponske elektrane na zgradi Poduzetničkog inkubatora Požega – k.č.br. 4482/12, k.o. Požega - Instalacija fotonaponske elektrane na pročistaču otpadnih voda – k.č.br. 182, k.o. Vidovci - Instalacija fotonaponske elektrane na krovu sportske dvorane Tomislav Pirc – k.č.br. 1926/1, k.o. Požega - Instalacija sunčane elektrane za proizvodnju električne energije u zgradi Društveno rekreacijskog centra u Vidovcima - k.č.br. 466, k.o. Vidovci - Instalacija solarne elektrane na zgradi zapadne tribine Nogometnog kluba Slavonija, k.č.br. 1153, k.o. Požega - Instalacija fotonaponskih sunčanih panela na površinama parkirališta u sklopu gospodarskih zona i subjekata, trgovačkih centara, parkirališta javnih ustanova i javnih površina, površina parkirališta unutar blokova te površina na kojima to neće utjecati na kvalitetu urbanističke vizure grada
Aktivnost 3-10	Daljnja modernizacija sustava javne rasvjete <ul style="list-style-type: none"> - Energetske učinkovite LED rasvjete, daljinsko upravljanje
Aktivnost 3-11	Izrada karte potencijalnih klizišta <ul style="list-style-type: none"> - Sanacija klizišta Tabašnica – k.č.br. 5412/7, 5412/4, 5143/4, 5138, 5413/2, 5143/3, k.o. Požega - Klizište u Ulici Ivana Mesnera – k.č.br. 6233, 6235, 6234, 6238, 6236/1, 6236/2, k.o. Požega - Sanacija klizišta u Ulici Marka Marulića – k.č.br. 4971/2, 4970/1, k.o. Požega
Aktivnost 3-12	Ublažavanje problematike potencijalnog nastanka klizišta – sadnja preporučenih vrsta (dubokog korijenskog sustava) <ul style="list-style-type: none"> - Sanacija klizišta Tabašnica – k.č.br. 5412/7, 5412/4, 5143/4, 5138, 5413/2, 5143/3, k.o. Požega - Klizište u Ulici Ivana Mesnera – k.č.br. 6233, 6235, 6234, 6238, 6236/1, 6236/2, k.o. Požega - Sanacija klizišta u Ulici Marka Marulića – k.č.br. 4971/2, 4970/1, k.o. Požega

	- Stari grad – k.č.br. 1428/1, k.o. Požega
<u>Mjera: 3.1.3.</u>	Rekonstrukcija i prenamjena neiskorištenih / napuštenih zgrada Kroz navedenu mjeru će se rekonstruirati i prenamijeniti prostor u vlasništvu Grada Požege, koji se više ne koristi i koji je estetski neprihvatljiv za centar grada. Stavljanjem u novu funkciju može poslužiti kao primjer za daljnje zahvate i prenamjene neiskorištenih / napuštenih zgrada.
Aktivnost 3-13	Revitalizacija i opremanje postojećih javnih zgrada koje se ne koriste <ul style="list-style-type: none"> - Prostor u vlasništvu Grada Požege – javni sanitarni čvor u Sokolovoj ulici – k.č.br. 2098, k.o. Požega
<u>Mjera: 3.1.4.</u>	Poticanje inovacija i razvoja u primjeni kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Navedenom mjerom je planirana izmjena uvjeta i načina gradnje u prostorno-planskoj dokumentaciji, čime bi se za neizgrađene stambene zone propisale obveze primjene principa NBS-a, kako pri samom projektiranju, tako i u njihovom izvođenju.
Aktivnost 3-14	Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s načelima kružnog gospodarstva <ul style="list-style-type: none"> - planiranje obveze primjene principa NBS-a pri projektiranju građevina u neizgrađenim stambenim zonama
<u>Mjera: 3.1.5.</u>	Preobrazba prostora i zgrada Navedena mjera potiče preobrazbu prostora i zgrada kroz izgradnju društveno korisnih objekata uz uređenje njihova okoliša i primjenu elemenata zelene infrastrukture. Na području grada Požege je u narednom razdoblju planirana izgradnja 2 i dogradnja 1 vrtića, izgradnja 1 osnovne škole te 1 dvorane.
Aktivnost 3-15	Izgradnja objekata i okoliša društvene namjene uz uređenje okoliša, primjenom elemenata zelene infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja dječjeg vrtića Pod gradom – k.č.br. 1436, k.o. Požega - Dogradnja dječjeg vrtića u Rudinskoj ulici – k.č.br. 731/49, k.o. Požega - Izgradnja dječjeg vrtića u Mihaljevcima – k.č.br. 665, k.o. Mihaljevci - Izgradnja Osnovne škole u naselju Babin vir u Požegi – k.č.br. 1484, k.o. Požega - Izgradnja dvorane Osnovne škole Julija Kempfa – k.č.br. 4585, k.o. Požega
<u>Mjera: 3.1.6.</u>	Sanacija i preobrazba brownfield prostora i objekata (ili poticanje k istima ako je privatno zemljište) Prostori koji su prepoznati kao brownfield i čije bi se preuređenje trebalo provesti elementima zelene infrastrukture nalaze se u privatnom vlasništvu, a odnose se na objekte nekadašnjeg autobusnog kolodvora i tekstilnog pogona Sloga. Oba objekta se nalaze na atraktivnim lokacijama i predstavljaju veliki potencijal u budućem korištenju i privođenju nekoj novoj namjeni.
Aktivnost 3-16	Preuređenje brownfield područja u zelenu infrastrukturu <ul style="list-style-type: none"> - Poticanje privatnih ulaganja – stari autobusni kolodvor - k.č.br. 540/1, 538/4, 538/2, 539/1, 539/2, k.o. Požega; napuštena zgrada Sloge – k.č.br. 1828/1, k.o. Požega

STRATEŠKI CILJ 4:

Očuvanje i povećanje prirodnosti i biološke raznolikosti

Ovaj cilj usmjeren je ka očuvanju i unapređenju biološke komponente zelene infrastrukture kao osnove za njenu otpornost i funkcionalnost. Urbana bioraznolikost bitan je element svakog grada s obzirom na usluge ekosustava koje pruža, a koje su od značaja za što ugodniji život. Usluge ekosustava povezane s urbanom bioraznolikosti su: smanjenje temperature zraka, pročišćavanje zraka, smanjenje buke, omogućavanje rekreacije i odmora, te u zadnje vrijeme iznimno je prepoznata i usluga ekosustava koja se odnosi na psihičko zdravlje ljudi. Osim urbane bioraznolikosti, na području grada i izvan urbane zone bitno je očuvati prirodna staništa kako bi se potaknuo kontinuitet i povezanost staništa za očuvanje vrsta koje se kreću područjem te zbog osiguravanja kvalitetnih stanišnih uvjeta za njihov opstanak. Povezivanje prirodnih dijelova grada s okolnim predjelima doprinosi očuvanju bioraznolikosti i šireg područja. Također, kako bismo se prilagodili na klimatske promjene i pritiske koji su već prisutni i koji slijede, nužno je očuvati stabilnost ekosustava, što između ostalog uvjetuje stopa bioraznolikosti. Šumski ekosustavi predstavljaju jezgre bioraznolikosti kao jedan od najznačajnijih prirodnih resursa na gradskom području te nude brojne općekorisne funkcije. Prilikom gospodarenja potrebno je uzeti u obzir zahtjeve već ugroženih šumskih staništa, poticati obnovu degradiranih ekosustava te gospodariti sastojinama održivo kako ne bi došlo do dodatnog ugrožavanja njihove vitalnosti.

Za provedbu ovog cilja definirane su 3 mjere i 18 aktivnosti.

Posebni cilj 4.1. Očuvanje i unapređenje područja visokih prirodnih vrijednosti

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se očuvala i unaprijedila područja visokih prirodnih vrijednosti i uspostavili ekološki koridori, poveznice i obnovili oštećeni krajobrazi.

Mjera: 4.1.1.	Očuvanje i unapređenje vrijednih prirodnih područja i prirodnih elemenata
	Kroz mjeru očuvanja i unapređenja vrijednih prirodnih područja i prirodnih elemenata planirana je revitalizacija jednoga od najvažnijih požeških povijesnih lokaliteta, a to je područje Stari grad. Planirana je izrada akcijskog plana sanacije i održivog razvoja promatranog područja, izrada akcijskog plana o sprječavanju unosa i uklanjanju invazivnih vrsta na promatranom području, izrada plana upravljanja, očuvanje i unapređenje općekorisnih funkcija šuma, očuvanje cjelovitosti šumskih staništa, zaštitni pojas i revitalizacija promatranog područja.
Aktivnost 4-1	Stari grad, k.č.br. 1427/1, 1434, k.o. Požega Izrada akcijskog plana sanacije i održivog razvoja područja Stari grad
Aktivnost 4-2	Izrada akcijskog plana o sprječavanju unosa i uklanjanju invazivnih vrsta na području Starog grada
Aktivnost 4-3	Izrada plana upravljanja područjem Stari grad
Aktivnost 4-4	Očuvanje i unapređenje općekorisnih funkcija šuma (psihofizičke i boravišno-rekreativne funkcije)
Aktivnost 4-5	Očuvanje cjelovitosti šumskih staništa prilikom planiranja i smještaja novih razvojnih djelatnosti u prostoru
Aktivnost 4-6	Zaštitni pojas
Aktivnost 4-7	Revitalizacija područja Starog grada

Posebni cilj 4.2. Uspostava ekoloških koridora i poveznica i obnova oštećenih krajobraza

Ovim ciljem propisuju se mjere i aktivnosti kako bi se uspostavili ekološki koridori i poveznice. Mjere i aktivnosti su vrlo raznolike te uključuju uspostavu ekoloških koridora, uključivanje elemenata zelene infrastrukture, ali i sanaciju degradiranih područja te uspostavu skloništa za ptice, šišmiše i kukce.

Mjera: 4.2.1.	Uspostava ekoloških koridora za floru i faunu i poveznica Kroz mjeru uspostave ekoloških koridora za floru i faunu, uspostaviti će se ekološki koridori u izgrađenom gradskom području u obliku gradskih livada, cvjetnih traka i drvoreda. Zasaditi će se žive ograde, šumarci i drvoredi uz granice poljoprivrednih zemljišta. Uspostaviti će se šumske i livadne nekošene enklave unutar okrupnjenih poljoprivrednih površina te će se poticati nastanak „urbanih livada“ kao koncept povećanja bioraznolikosti. Sanirati će se degradirana područja, uspostaviti skloništa za ptice, šišmiše i kukce, uspostaviti će se urbani javni voćnjak i urbani javni vrt, te „Gradski vrt“ u kojemu će se na nekoliko kvadratnih metara posaditi različite vrste cvijeća / povrća karakterističnih za ovo podneblje.
Aktivnost 4-8	Uspostava ekoloških koridora u izgrađenom području: gradske livade, cvjetne trake, drvoredi – k.č.br. 6662/1, 2624/1, 2624/39, 2624/34, 2624/24, 467/9, 2624/35, 4507/2, 4506, 2624/16, 464/2, 4502/1, 2624/18, 4497/2, 4496/2, 2624/20, 461/10, 461/11, 461/12, 4250/2, 4247/2, 6708/2, k.o. Požega; k.č.br. 1204/2, 1156/2, k.o. Vidovci
Aktivnost 4-9	Žive ograde, šumarci, drvoredi uz granice poljoprivrednih površina – Mlinska ulica, k.č.br. 6678, k.o. Požega; Zagrebačka ulica, k.č.br. 6755, k.o. Požega; Osječka ulica, k.č.br. 2649/6, k.o. Požega
Aktivnost 4-10	Uspostava šumskih i livadnih nekošenih enklava unutar okrupnjenih poljoprivrednih površina – k.č.br. 6447/1, k.o. Požega
Aktivnost 4-11	Poticanje nastanka „urbanih livada“ kao koncept povećanja bioraznolikosti
Aktivnost 4-12	Sanacija degradiranih područja – Stari grad, k.č.br. 1428/1, k.o. Požega; Park kod Zvečeva – k.č.br. 544/1, k.o. Požega
Aktivnost 4-13	Skloništa za ptice, šišmiše i kukce <ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje kućica za ptice i hotela za kukce - Poticanje stvaranja alternativnih gnjezdilišta za vrane izvan gradova, kroz sadnju i zaštitu drvoreda visokih stabala izvan ljudskih naselja
Aktivnost 4-14	Uspostava urbanog javnog voćnjaka – k.č.br. 4587, k.o. Požega
Aktivnost 4-15	Uspostava urbanog javnog vrta – k.č.br. 4587, k.o. Požega
Aktivnost 4-16	Uspostava „Gradskog vrta“ (na nekoliko kvadratnih metara posaditi različite vrste cvijeća / povrća karakterističnih za ovo podneblje) – Park kod Orljave, k.č.br. 542/1, 543/1, k.o. Požega

Posebni cilj 4.3. Poboljšanje svojstva vodenih staništa i uređenje vodotoka

Ovim ciljem uspostavljaju se mjere za revitalizaciju i renaturalizaciju vodotoka.

<u>Mjera: 4.3.1.</u>	Revitalizacija i renaturalizacija vodotoka Kroz mjeru revitalizacije i renaturalizacije vodotoka uspostaviti će se ekološki koridori duž vodotoka te će se očuvati i unaprijediti prirodna vodena staništa, čime će se izravno doprinijeti očuvanju i povećanju bioraznolikosti.
Aktivnost 4-17	Uspostava ekoloških koridora duž vodotoka
Aktivnost 4-18	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih vodenih staništa

11. HORIZONTALNA NAČELA

Strategija zelene urbane obnove Grada Požege kreira niz mjera i projektnih aktivnosti koje osiguravaju jednak pristup svim građanima, a osobito osjetljivim skupinama, kroz promicanje pristupačnosti za osobe smanjene pokretljivosti i osobe s invaliditetom, podupire ravnopravnost spolova i borbu protiv diskriminacije. Strategija zelene urbane obnove Grada Požege ima za cilj unaprijediti održivost grada i poboljšati kvalitetu života stanovnika.

Uredba (EU) br. 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća određuje Uvjete koji omogućuju provedbu fondova Europske unije, među kojima i horizontalni uvjet 4. „Provedba i primjena Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ”.

Nacionalna razvojna strategija vidi Hrvatsku u kojoj su svi hrvatski građani jednako prisutni na svim područjima javnog i privatnog života, imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svojih prava i jednaku korist od ostvarenih rezultata. Promicanje ravnopravnosti i jednakih mogućnosti ističe se kao horizontalni prioritet Nacionalne razvojne strategije.

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine predstavlja akt strateškog planiranja kojim Republika Hrvatska nastavlja kreirati politiku prema osobama s invaliditetom poštujući UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i ostale suvremene međunarodne standarde kao okvir za daljnji razvoj prava za osobe s invaliditetom.

Strategija zelene infrastrukture je orijentirana na omogućavanje i poticanje razvoja pješačkog i biciklističkog prometa, ali i osiguravanje pristupačnosti zdravstvenih i odgojno-obrazovnih ustanova, ustanova socijalne skrbi, pristupačnost mjestu rada, pristupačnost javnog prometa, osiguravanje pristupačnosti stambenih objekata, ustanova u kulturi te objektima i uslugama u turističkim odredištima za osobe s invaliditetom. Pristupačnost osobama s invaliditetom i za djecu s teškoćama u razvoju se također osigurava u sportskim građevinama, ali i na dječjim igralištima, sportskim terenima i parkovima za djecu.

Aktivnosti / projekti koji proizlaze iz ciljeva bit će na raspolaganju svim korisnicima sukladno interesima i preferencijama, a ne rodnim i spolnim determinantama. Projekti će se pripremiti u skladu s relevantnim odredbama Povelje Europske unije o temeljnim pravima i Provedbe i primjene Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ.

Pristupačnost građevina osobama s invaliditetom osigurat će se, prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (NN, 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19), u skladu s Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN, br.78/13), odnosno od 28. lipnja 2025. godine sukladno Tehničkim propisom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 12/23) (navedenog datuma prestaje valjanost postojećeg Pravilnika, a na snagu stupa novi Tehnički propis). Kroz sve aktivnosti / projekte izvršavat će se odredbe nacionalnog zakonodavstva, odnosno nadležnog Zakona o ravnopravnosti spolova (NN, br. 82/08, 69/17) i Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN, br. 85/08, 112/12).

Pristupačnost za osobe smanjene pokretljivosti i osobe s invaliditetom važan je dio Strategije. Aktivnosti kojima će Strategija utjecati na promicanje horizontalnih načela:

- Izgradnja i rekonstrukcija pješačkih staza i biciklističkih staza uz poduzimanje mjera za osiguravanje pristupačnosti za osobe smanjene pokretljivosti.

- Pristupačnost ulaza, dizala, stepenica, sanitarija i drugih prostorija tijekom rekonstrukcije javnih objekata.
- Pristupačnost javnih prostora (parkovi, trgovi i drugi otvoreni prostori).
- Uključivanje osoba s invaliditetom u proces planiranja.

Prilikom planiranja i realizacije mjera Strategije treba voditi računa da su rezultati aktivnosti / projekata pristupačni svim kategorijama građana i to uzimajući u obzir:

- sigurnost, što znači da svi elementi koji čine dio okruženja moraju biti dizajnirani na način da su sigurni za uporabu;
- ne smije predstavljati zdravstveni rizik ili uzrokovati probleme za one koji pate od određenih bolesti ili alergija;
- funkcionalnost, znači da bi trebali biti osmišljeni na način da se može obavljati funkcija za koju su namijenjeni bez ikakvih problema ili poteškoća;
- razumljivost, svi korisnici bi se trebali biti u mogućnosti orijentirati bez poteškoća u određenom prostoru, primjerice korištenje ikona koje su zajedničke za različite zemlje, izbjegavati uporabu riječi ili kratica koje mogu biti zbunjujuće;
- održivost, izbjegavati zloupotrebu prirodnih resursa u cilju očuvanja okoliša;
- pristupačnost;
- privlačnost.

Pristupačnim javnim ustanovama (predškolskim, školskim, zdravstvenim), sportskim objektima i igralištima, te uređenjem parkova i dječjih igrališta potiče se uključenost ne samo osoba s invaliditetom, već i drugih marginaliziranih skupina u svakodnevni život zajednice, čime se umanjuje rizik od socijalne isključenosti i siromaštva, što predstavlja neizravan učinak na primjenu Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) i Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12). Strategija će promicati rodnu ravnopravnost i osnažiti oba spola kako bi sudjelovali u odlučivanju o budućnosti svoga grada.

Prilikom projektiranja i izvođenja aktivnosti / projekata vodit će se računa o dostizanju učinkovitosti resursa za pojedina ulaganja. Sekundarni i reciklirani materijal upotrebljavat će se tijekom izgradnje i adaptacija kad god je to moguće, te će se na taj način smanjenjem količine otpada i smanjenjem potrebe za proizvodnjom novih materijala pozitivno utjecati na okoliš. Također, na taj način doprinosi se štednji energije i prirodnih resursa, smanjuju se troškovi prijevoza, energije i štetnih emisija.

Strategijom zelene urbane obnove najviše se doprinosi horizontalnom načelu zelenog rasta. Strategija će zajedno sa svojim mjerama i aktivnostima poslužiti kao podloga za ostvarenje svih aspekata načela zelenog rasta (bioraznolikost, razvoj zelene infrastrukture i gospodarenje okolišem).

Zaključno, sve aktivnosti / projekti koji će proizaći iz predmetne Strategije, bit će usklađeni i pripremljeni sukladno:

- Europskom zelenom planu (COM(2019) 640 final), kojim se EU nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa;
- Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.–2027. godine (2021/C 373/01), kojima je definiran proces uključivanja mjera ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima u razvoj infrastrukturnih projekata, a taj proces pripreme za klimatske promjene omogućuje ulagateljima da donose informirane odluke o projektima koji su u skladu s Pariškim sporazumom;

- Tehničkim smjernicama o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost (2021/C 58/01), koje se temelje na definiranju što zapravo predstavlja „bitnu štetu“ za šest okolišnih ciljeva obuhvaćenih Uredbom o taksonomiji: (1) smatra se da djelatnost bitno šteti ublažavanju klimatskih promjena ako dovodi do bitnih emisija stakleničkih plinova; (2) smatra se da djelatnost bitno šteti prilagodbi klimatskim promjenama ako dovodi do povećanog štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu; (3) smatra se da djelatnost bitno šteti održivoj uporabi i zaštiti vodnih i morskih resursa ako je štetna za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda ili za dobro stanje okoliša morskih voda; (4) smatra se da djelatnost bitno šteti kružnom gospodarstvu, uključujući sprječavanje nastanka otpada i recikliranje, ako dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa, ili ako znatno povećava stvaranje, spaljivanje ili odlaganje otpada, ili ako dugoročno odlaganje otpada može uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu za okoliš; (5) smatra se da djelatnost bitno šteti sprječavanju i kontroli onečišćenja ako dovodi do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju; (6) smatra se da djelatnost bitno šteti zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava ako je u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustava ili je štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju;
- Brošuram o Sheratonskoj deklaraciji kojom je 2003. godine usvojena sljedeća terminologija: za odrasle osobe – osobe s invaliditetom, za djecu – djeca s teškoćama u razvoju, a koja je prenesena u Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021 do 2027. godine, koji stavlja naglasak na jednakost, kao temeljno načelo svih ljudskih prava i temeljnih sloboda, a ima za cilj osigurati uvjete za ravnopravno uživanje prava i aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima života zajednice;
- Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/13), kojim se propisuju uvjeti i način osiguranja nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti u građevinama javne i poslovne namjene te osiguranja jednostavne prilagodbe građevina stambene i stambeno-poslovne namjene;
- Tehničkim propisom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 12/23), koji stupa na snagu 28. lipnja 2025. godine;
- Poveljom EU-a o temeljnim pravima (2016/C 202/02), kojom Unija priznaje prava, slobode i načela koja su Poveljom razvrstana u skupine: dostojanstvo, slobode, jednakost, solidarnost, prava građana i pravda;
- Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, čije svrha je unaprjeđenje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i osnovnih sloboda osoba s invaliditetom, i unaprjeđivanje poštivanja njihovog urođenog dostojanstva, a odnosi se na osobe s invaliditetom uključujući osobe sa dugotrajnim fizičkim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, koje u interakciji s različitim barijerama mogu ometati njihovo puno i djelotvorno sudjelovanje u društvu ravnopravno s ostalim članovima tog društva.

12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

U nastavku je priložen indikativni financijski i terminski plan provedbe Strategije zelene urbane obnove Grada Požege. Kako bi se uspostavili jasni ciljevi, praćenje napretka i osigurala uspješna provedba Strategije, definirani su pokazatelji rezultata, indikativni financijski plan s mogućim izvorima financiranja, terminski plan (vremenski period) provedbe i ključne točke ostvarenja. Za svaku aktivnost definiran je okvir za praćenje i vrednovanje temeljem ključnih pokazatelja rezultata s ključnim točkama ostvarenja.

Praćenje provedbe je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja. Pokazatelji su mjere koje se koriste za procjenu uspješnosti projekta. Oni mogu biti kvantitativni ili kvalitativni i mogu se primijeniti na različite aspekte projekta, kao što su performanse, kvaliteta, troškovi, vrijeme i rizici. Pokazatelji pomažu u praćenju napretka projekta te omogućuju pravovremenu prilagodbu kako bi se osigurala uspješna provedba projekta. Pokazatelj rezultata je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvještavanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja. Za provedbu Strategije zelene urbane obnove Grada Požege, pokazatelji su usklađeni s pokazateljima rezultata navedenima u Programu razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine i Programu razvoja kružnog gospodarstva prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.

Financijski okvir za provedbu ove Strategije prikazuje indikativna financijska sredstva za provedbu aktivnosti, sukladno njihovom tijeku razvoja. Važno je istaknuti da financijski okvir ne uključuje stavke proračuna Grada te su aktivnosti propisane ovom Strategijom u ranim fazama razvoja, stoga je vrijednost dokumentacije i izvedbe prikazana okvirno. S obzirom na niz ograničavajućih čimbenika i procjenu visine očekivanih ulaganja potrebno ih je pobliže definirati unutar zasebnog provedbenog dokumenta, odnosno u detaljnoj pripremi pojedine aktivnosti.

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A 1-1	Digitalizacija podataka o zelenoj infrastrukturi	Broj digitaliziranih baza podataka	0	1	100.000,00 (ukupan iznos za A 1-1, A 1-2, A 1-6 i A 1-12)	Digitalizirani podaci o ZI	2025.-2026.	Proračun EU sredstva
A 1-2	Digitalizacija podataka o potencijalnim prostorima i zgradama za primjenu kružnog gospodarenja	Broj digitaliziranih baza podataka	0	1	(obuhvaćeno u A 1-1)	Digitalizirani podaci o potencijalnim zgradama i prostorima za primjenu KG	2025.-2026.	-
A 1-3	Evidentiranje i mapiranje zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u svrhu njihovog praćenja i određivanja potencijala njihove primjene	Broj evidentiranih/mapiranih elemenata ZI i KG	0	100 (20 godišnje nakon uspostave postojećeg stanja)	10.000,00/god.	Popunjena i redovno ažurirana baza ZI i KG	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 1-4	Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja i provedbe projekata, kao i digitalno upravljanje zelenom urbanom obnovom uz pomoć suvremenih aplikacija i rješenja	Broj uspostavljenih digitalnih alata	0	1	20.000,00	Provedena digitalizacija za praćenje i upravljanje projektima	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 1-5	Izrađivanje akcijskog plana razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Broj izrađenih planova	0	1	10.000,00 (jednokratno za uspostavu) 5.000,00 svaku drugu godinu nakon uspostave za ažuriranje	Uspostavljen i redovno ažuriran akcijski plan razvoja ZI i KG	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A 1-6	Uspostavljanje digitalnog registra zelene infrastrukture i urbanog mobilijara (GIS) i njegovo kontinuirano održavanje	Broj uspostavljenih registara	0	1	(obuhvaćeno u A 1-1)	Uspostavljen i redovno ažuriran i održavan digitalni registar	2026.-2030.	-
A 1-7	Izrađivanje kataloga urbane opreme u gradu Požegi	Broj izrađenih kataloga	0	1	20.000,00	Izrađen katalog urbane opreme	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A 1-8	Izrađivanje otvorenog sustava za upite i prijedloge građana	Broj izrađenih sustava za upite/prijedloge građana	0	1	Iznos uključen u A 1-14.	Izrađen digitalni sustav	2026.-2027.	-
A 1-9	Izrađivanje registra imovine (aplikativno rješenje)	Broj izrađenih sustava	0	1	30.000,00	Uspostavljen registar imovine	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-10	Praćenje kvalitete zraka i atmosferskih uvjeta – postavljanje meteoroloških stanica	Broj postavljenih meteoroloških stanica	1	2	75.000,00	Uspostavljeno praćenje kvalitete zraka	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-11	Kreiranje digitalnog poslovnog rješenja za povezivanje pametnih rješenja u funkcionalnu cjelinu	Broj izrađenih digitalnih rješenja	0	1	20.000,00	Uspostavljena digitalizacija	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-12	Uspostavljanje geo informacijskog sustava (WEB GIS) (Interoperabilan s postojećim aplikacijskim rješenjima)	Broj uspostavljenih geo informacijskih sustava	0	1	(obuhvaćeno u A 1-1)	Uspostavljen WEB GIS	2026.-2030.	-
A1-13	Uspostavljanje sustava tehničkog video nadzora u svrhu automatskog sankcioniranja nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila	Broj uspostavljenih sustava video nadzora	0	1	100.000,00	Uspostavljen sustav video nadzora parkiranja na javnim površinama	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-14	Kreiranje aplikacije „Otvoreni grad“ – mobilna aplikacija za povezivanje pametnih rješenja, olakšanu komunikaciju i informiranje građana	Broj kreiranih aplikacija	0	1	40.000,00 (A1-8+A1-14)	Uspostavljena aplikacija	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-15	Uspostavljanje pametnih usluga pomoću jedinstvene IoT mreže: -pametni javni parking, -pametno upravljanje otpadom, -pametno upravljanje javnom rasvjetom, -daljinsko očitavanje brojila	Broj uspostavljenih pametnih senzora (pozicija)	0	1.000	240.000,00	Uspostavljene pametne usluge temeljem IoT	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A1-16	Uspostavljanje optimizacije gradskog prometa putem praćenja stanja kolnika	Broj izvršenih analiza i studija	0	1	70.000,00	Provedena analiza stanja i izrađena	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
					studija optimizacije gradskog prometa			
A1-17	Uspostavljanje digitalnog nadzora javnih površina integriranog s gradskom IKT infrastrukturom	Broj uspostavljenih kamera	16	216	2.200.000,00 (11.000,00 eur/kamera)	Implementirani digitalni sustav tehničkog nadzora javnih površina	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-18	Proširenje postojeće wi-fi mreže za besplatni pristup bežičnom internetu u javnim prostorima i ustanovama	Broj postavljenih lokacija prema kat.čest.	8	37	120.000,00	Proširena gradska wi-fi mreža na nove lokacije diljem grada	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A1-19	Uspostavljanje „digitalnog koda“ za sve značajne povijesne i kulturne objekte kao temeljnog informativnog sadržaja	Broj uspostavljenih digi kodova	0	5	50.000,00	Implementirani digitalni kod	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-20	Ugrađivanje strateškog okvira ZUO u dokumente prostornog uređenja	Broj prostornih planova u koje je implementiran a ZUO	0	≥ 1	40.000,00	Strateški okvir ZUO implementiran u dokumente prostornog uređenja	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-21	Izrađivanje Studije i akcijskog plana za korištenje obnovljivih izvora energije	Broj izrađenih studija/planova	0	1	15.000,00	Izrađena studija s akcijskim planom za korištenje OIE	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-22	Izrađivanje planova evaluacije i praćenja za NBS	Broj izrađenih planova	0	1	6.000,00	Izrađen plan evaluacije i praćenja NBS	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-23	Izrađivanje izmjene i dopune Pravilnika o komunalnom redu Grada Požege vezano za korištenje i pravila postupanja na gradskim zelenim površinama	Broj izrađenih dokumenata	1	1	0,00 (provedba aktivnosti u sklopu gradskih upravnih odjela)	Izrađene i usvojene izmjene i dopune Pravilnika	2025.-2026.	-
A1-24	Sustavna edukacija relevantnih dionika u području zelene urbane obnove i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Broj provedenih edukacija Broj sudionika edukacija	0 0	5 50	10.000,00	Educirani dionici	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A1-25	Edukacija relevantnih dionika za rad s digitalnim alatima	Broj provedenih edukacija	0	2	40.000,00	Educirani dionici	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
		Broj sudionika edukacija	0	20				
A1-26	Osmišljavanje i provođenje programa informiranja i edukacije javnosti: informativne radionice, događanja, manifestacije	Broj provedenih aktivnosti	0	10	10.000,00	Informirana javnost	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-27	Informiranje javnosti: web stranica, LCD ekrani	Broj objava	0	70 (min 1 objava mjesečno)	12.000,00	Informirana javnost	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-28	Informiranje javnosti putem sredstava javnog priopćavanja	Broj provedenih aktivnosti	0	25 (min 4 aktivnosti godišnje)	12.000,00	Informirana javnost	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-29	Izrada tiskanog materijala	Broj izrađenog i distribuiranog tiskanog materijala	0	12 (min 2 godišnje)	10.000,00	Informirana javnost	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-30	Provođenje projekata razmjene znanja i iskustava	Broj provedenih aktivnosti	0	5	15.000,00	Provedene aktivnosti razmjene znanja i iskustva	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-31	Uključivanje javnosti u volonterske akcije sadnje drveća, akcije čišćenja zelenih površina i sl.	Broj realiziranih aktivnosti/akcija	0	5	10.000,00	Zasađena stabla, očišćene zelene javne površine	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A1-32	Provođenje edukativno-informativnih aktivnosti o gospodarenju otpadom	Broj realiziranih aktivnosti	0	5	5.000,00	Educirani dionici	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A1-33	Osmišljavanje, organizacija i realizacija pilot projekata u suradnji sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom (održavanje edukativnih i provedbenih radionica, organiziranje predavanja u sklopu stručnog usavršavanja)	Broj provedenih radionica	0	5	50.000,00	Educirani dionici Educirana javnost	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 2-1	Analiza postojećeg stanja stabala i zelenila na području grada Požege	Broj izrađenih analiza	0	1	50.000,00	Izrađena analiza postojećeg stanja stabala i zelenila	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 2-2	Izrada Plana sadnje i održavanja postojećih javnih zelenih površina	Broj izrađenih planova	0	1	8.000,00	Izrađen, usvojen i implementiran plan sadnje i održavanja javnih zelenih površina	2026.-2027.	Proračun EU sredstva
A 2-3	Unaprjeđenje sustava navodnjavanja javnih zelenih površina (analiza potencijala i tehničkih mogućnosti i provedba projekata navodnjavanja; pilot projekata navodnjavanja oporabom pročišćene vode)	Broj izrađenih analiza potencijala Broj provedenih projekata navodnjavanja Broj provedenih pilot projekata navodnjavanja oporabom pročišćene vode	0 0 0	4 3 1	30.000,00 za izradu analize potencijala Vrijednost radova odredit će se projektnom dokumentacijom nakon definiranja projekata	Provedeni projekti navodnjavanja	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
A 2-4	Sadnja stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada na svim javnim površinama	Broj zasađenih stabala, drvoreda, živica, cvjetnih nasada na javnim površinama	Utvrđit će se provedbom aktivnosti A 2-1	+1000	200.000,00	Zasađena stabla, drvoredi, živice i cvijeće na javnim zelenim površinama	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 2-5	Uređenje okoliša objekata i prostora društvene namjene	Broj provedenih projekata (uređenih okoliša)	0	4 školska dvorišta; 3 povrtnjaka/ voćnjaka uz odgojno- obrazovne ustanove; 6 okoliša društvenih domova	500.000,00	Uređen okoliš objekata i prostora društvene namjene	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 2-6	Obnova i opremanje postojećih parkovnih površina	Broj obnovljenih i opremljenih javnih gradskih parkova	0	5	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Obnovljene i opremljene postojeće parkovne površine	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 2-7	Unaprijeđenje postojećih trgova	Broj unaprijeđenih trgova	1	3	18.000.000,00	Unaprijeđeni trgovi	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 2-8	Uređenje i unaprijeđenje postojećih dječjih igrališta na javnim površinama i sportsko-rekreacijskog centra (sa elementima zelene infrastrukture)	Broj izrađenih planova održavanja i obnove Broj izrađenih planova ozelenjivanja	0 0	1 (sveukupni plan za više lokacija) 1 (sveukupni plan za više lokacija)	50.000,00	Izrađen Plan održavanja i obnove i Plan ozelenjivanja dječjih igrališta i sportsko-rekreacijskog centra	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
A2-9-1	Uređenje i ozelenjivanje sakralno-memorijalnih prostora: Izrada projektne dokumentacije i radovi na proširenju groblja Krista Kralja u Požegi	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	123.000,00	Izrađena dokumentacija za proširenje groblja	2026.-2027.	Proračun EU sredstva
A2-9-2	Uređenje i ozelenjivanje sakralno-memorijalnih prostora: Sadnja stabala i niskog raslinja na grobljima u gradu Požegi i prigradskim naseljima	Broj realiziranih aktivnosti	0	5 (1 aktivnost godišnje; aktivnost je godišnji plan)	142.000,00 (28.400,00 godišnje)	Zasađena stabla i nisko raslinje na grobljima u gradu Požegi i prigradskim naseljima	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-9-3	Uređenje i ozelenjivanje sakralno-memorijalnih prostora: Uređenje pomoćne zgrade na ulazu u groblje svetog Ilije	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	20.000,00	Uređena pomoćna zgrada	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-9-4	Uređenje i ozelenjivanje sakralno-memorijalnih prostora: Planiranje i izgradnja novog groblja Vidovci	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	1.400.000,00	Izgrađeno novo groblje s elementima ZI	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-10	Izgradnja i uređenje gradske tržnice u Cvjetnoj ulici s elementima zelene infrastrukture	Broj realiziranih projekata	0	1	1.279.113,99	Izgrađena tržnica s elementima ZI	2025.	Proračun
A2-11	Revitalizacija zelene površine u Ulici Kamenita vrata u gradu Požegi	Površina obuhvata ZI (m2)	0	2200 m2	242.000,00	Revitalizirana zelena površina	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-12	Uređenje otvorenih površina mješovite namjene i javno društvene namjene u sustav javnih zelenih površina	Površina obuhvata ZI (m2)	0	800 m2	88.000,00	Uređena dvorišta Gradske knjižnice, Gradskog kazališta, zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-13	Uređenje zelenih površina u naselju Babin vir u Požegi	Površina obuhvata ZI (m2)	0	2500 m2	375.000,00	Uređene zelene površine u naselju Babin vir u Požegi	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-14	Analiziranje mogućnosti uspostave različitih tipova boravišnih prostora uz zdravstvene	Broj provedenih	0	2	60.000,00	Uspostavljeni vanjski boravišni	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
	ustanove i domove za starije i nemoćne uz unaprjeđenje njihovih krajobraznih vrijednosti	aktivnosti/projekata				prostori uz primjenu ZI	
A2-15	Ozelenjivanje postojećih betonskih energetskih i rasvjetnih stupova	Broj ozelenjenih stupova	0	100	50.000,00	Ozelenjeni energetski i rasvjetni stupovi	2025.-2030. Proračun EU sredstva
A2-16	Digitalizacija ili ozelenjivanje autobusnih stanica te trgova i/ili parkova	Broj provedenih aktivnosti/projekata	0	1	70.000,00	Izrada odgovarajuće dokumentacije, realizacija prema projektnoj dokumentaciji	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-17	Ispitivanje mogućnosti osiguravanja pristupa osoba s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću na svim otvorenim površinama javne namjene	Broj lokacija na kojima se provjerava mogućnost pristupa	0	100 (20 godišnje)	0,00 (aktivnost se provodi u sklopu pripreme projekata)	Provjerene potencijalne lokacije za primjenu mjera za unaprjeđenje pristupačnosti	2025.-2030. Proračun EU sredstva
A2-18	Provođenje edukacije “Proletna škola malih vrtova”	Broj provedenih edukacija Broj sudionika edukacija	0 0	5 (1 godišnje) 100	20.000,00	Educirana javnost	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-19	Izrada plana realizacije novih javnih površina predviđenih planom zelene infrastrukture, a posebno uspostavu gradskih i lokalnih parkova koji su utvrđeni kao prioritetni projekti	Broj izrađenih planova	0	1	0,00 (provedba aktivnosti u sklopu gradskih upravnih odjela)	Izrađen plan	2025.-2030. -
A2-20	Izgradnja i opremanje novih parkova	Broj izgrađenih novih parkova	0	3	800.000,00	Definiranje projektnog zadatka, priprema projektne dokumentacije i ishođenje odgovarajućih	2026.-2030. Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
					dozvola, realizacija prema projektnoj dokumentaciji			
A2-21	Osmišljavanje i izgradnja adrenalinskog parka	Broj izgrađenih parkova	0	1	80.000,00	Definiranje projektnog zadatka, priprema projektne dokumentacije i ishođenje odgovarajućih dozvola, realizacija prema projektnoj dokumentaciji	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-22	Uređenje poučnih staza	Duljina u km	0	0,6 km	100.000,00	Uređene poučne staze	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-23	Izgradnja i uređenje azila za napuštene životinje s uključivanjem elemenata zelene infrastrukture	Broj izgrađenih azila	0	1	220,00 eur/m2	Izgrađen i uređen azil s elementima ZI	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-24	Uspostava i izgradnja "Gradskog staklenika-plastenika" za uzgoj cvijeća za potrebe uređenja gradskih javnih površina	Broj izgrađenih staklenika-plastenika	0	1	50.000,00 (okvirna cijena za plastenik dimenzija (ŠxDxV) 9,80 x30x5,30 m)	Izgrađen staklenik-plastenik	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-25	Povećanje površina pod krošnjama ozelenjivanjem javnih parkirališta, parkova, dječjih igrališta i mjesta javnih površina na kojima se stanovništvo često okuplja (poticanje sadnje i na privatnim neiskorištenim zemljištima izvan gradskog područja)	Broj zasađenih stabala	Utvrđit će se provedbom aktivnosti A 2-1	1000	200.000,00	Povećana površina pod krošnjama sađenjem adekvatnih stabala	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-26	Zeleni krovovi, zelene fasade (na zgradama Grada Požege i poticanje vlasnika drugih građevina k primjeni istih) (provedba pilot projekta)	Broj izgrađenih zelenih krovova i	0	1	50.000,00	Provedeni pilot projekt izgradnje zelenog krova, zelene fasade	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
		uređenih zelenih fasada						
A2-27	Izrada stručne podloge kojom bi se ispitale mogućnosti unaprjeđenja prirodnosti gradskih vodotoka	Broj izrađenih stručnih podloga	0	1	40.000,00	Izrađene stručne podloge	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-28	Čišćenje, izmuljavanje i održavanje bujičnih vodotoka	Duljina održavanog vodotoka u km	0	+15 km godišnje	124.000,00 godišnje	Očišćeni, uređeni vodotoci	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A -29	Unaprjeđenje stanja vodotoka i očuvanje korita (primjenom NBS rješenja)	Broj unaprijeđenih stanja vodotoka	0	4	460.000,00	Unaprjeđeno stanje vodotoka i očuvana korita. Povećanje bioraznolikosti i kvalitete vode.	2025.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva (Hrvatske vode)
A2-30	Izgradnja bunara za zalijevanje javnih površina	Broj izgrađenih bunara	0	4	60.000,00	Izgrađeni bunari za zalijevanje javnih površina	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-31	Postavljanje javnih slavina za pitku vodu	Broj postavljenih javnih slavina	2	7	50.000,00	Postavljene javne slavine za vodu	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-32	Uređenje zona ribolova i odmora	Duljina uređenih zona u km	0	0,7 km	50.000,00	Uređena zona ribolova i odmora	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-33	Uređenje boravišno-rekreacijskih sadržaja uz vodotoke	Uređene površine u m2	0	30.000 m2	300.000,00	Uređeni boravišno-rekreacijski sadržaj uz vodotoke	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-34	Planiranje buduće aktivne zelene zone uz buduću akumulaciju na vodotoku Komušanac (Selište)	Duljina uređenog područja (m)	0	1.500 m	Odredit će se projektom dokumentacijom	Uspostavljena aktivna zelena zona	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-35	Izrada studije kao okvirnog programa aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama	Broj izrađenih studija	0	1	40.000,00	Izrađena studija s akcijskim planom	2025.-2026.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A2-36	Izrada katastra postojećeg stanja oborinske odvodnje na području grada Požege i njegovo kontinuirano održavanje	Broj	0	1	40.000,00 (uspostava) 10.000,00 god. (održavanje)	Uspostavljen i redovno održavan katastar	2025.-2026.	Proračun EU sredstva
A2-37	Izrada konceptijskog rješenja oborinske odvodnje	Broj izrađenih rješenja	0	1	40.000,00	Izrađeno rješenje	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-38	Proširenje postojećeg sustava odvodnje	Duljina (km)	12,64	14,24	500.000,00	Poboljšana vodno-komunalna infrastruktura	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-39	Planiranje integriranih sustava urbane odvodnje	Broj kompleta izrađene projektne dokumentacije	0	1	50.000,00	Izrađene analize, studijska i projektno-tehnička dokumentacija, ishođene dozvole	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-40	Izgradnja razdjelne kanalizacije - rekonstrukcija nastavka Ulice dr. Franje Tuđmana	Duljina izgrađene razdjelne kanalizacije (m)	200	400	260.000,00	Izgrađena razdjelna kanalizacija	2025.	Proračun
A2-41	Uvođenje NBS sustava odvodnje	Duljina u km	0	50	8.000.000,00	Izgrađen NBS sustav odvodnje	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-42	Uspostava kišnih vrtova, bio retencija i spremnika za kišnicu na javnim površinama	Broj uspostavljenih kišnih vrtova, bio retencija i spremnika za kišnicu na javnim površinama	0	3	60.000,00	Izgrađena 3 kišna vrta na području Grada	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-43	Uspostava kišnih vrtova unutar privatnih okućnica	Broj uspostavljenih kišnih vrtova	0	5	25.000,00	Izgrađenih najmanje 5 kišnih vrtova	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Privatno ulaganje

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
A2-44	Izgradnja MAHE na vodotoku Orljava	Broj izgrađenih objekata	0	1	750.000,00	Izgrađena MAHE i puštena u pogon	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A2-45	Izrada Plana ozelenjivanja parkirališnih površina s planom realizacije i održavanja	Broj izrađenih planova	0	1	30.000,00	Izrađen plan ozelenjivanja parkirališnih površina s planom realizacije i održavanjem	2025.-2026.	Proračun EU sredstva
A2-46	Unaprijeđenje postojećih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture	Unaprijeđene površine u m2	0	1.640 m2 (sadnja visokog zelenila, zamjena asfaltne podloge vodopropusnim materijalom) 375 m2 (natkrivanje parkirališta fotonaponskim sunčanim panelima)	200.000,00	Unaprijeđene parkirališne površine primjenom elemenata ZI	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-47	Utvrđivanje odredbi za sustavno urbanističko planiranje ulica u urbanističkim planovima uređenja kojima će se osigurati prostor za sadnju visokog zelenila u kojemu ne smiju biti položene instalacije radi nesmetane sadnje te osigurati minimalne tehničke uvjete za kvalitetu izvedbe	Broj	0	1	20.000,00	Primijenjene odredbe u urbanističkim planovima uređenja	2025.-2026.	Proračun EU sredstva
A2-48	Poticanje postavljanja propusnih podloga i opločenja na prilazima i parkiralištima višestambenih zgrada, poslovnih zgrada, trgovačkih centara i zgrada javne namjene	Broj unaprijeđenih parkirališta	0	5	45.000,00	Unaprijeđene parkirališne površine	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta		Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
A2-49	Pilot projekt: izgradnja novih parkirališnih površina s elementima zelene infrastrukture Poduzetničkog inkubatora u Požegi	Broj realiziranih projekata	0	1	20.000,00 (izrada analiza i projektno-tehničke dokumentacije) Vrijednost radova odredit će se projektnom dokumentacijom	Uspostava zelenih parkirališta	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-50	Izgradnja zelenih parkirališta Smart eco parking	Broj uspostavljenih površina zelenih parkirališta	0	1	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Izgrađena zelena parkirališta	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-51	Sadnja i održavanje stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada uz prometnice i biciklističke staze te praćenje stanja i pravovremeno reagiranje, saniranje i zamjena	Broj realiziranih projekata	0	1	20.000,00	Realizirana ZI uz prometnice i biciklističke staze	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-52	Uspostava zelenih koridora u gospodarskim (industrijskim/poslovnim) zonama	Broj realiziranih projekata	0	1	6.000,00	Smanjenje temperature zraka, smanjenje buke, povećanje kvalitete zraka i podizanje vizualne kvalitete	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-53	Poticanje ozelenjivanja parkirališnih i drugih asfaltnih površina unutar gospodarskih zona	Broj realiziranih projekata	0	1	15.000,00	Realizirana ZI na parkiralištima unutar GZ	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-54	Provjeravanje instalacija u nogostupima nakon čega se može pristupiti sadnji stabala tanjeg debla i postavljanje propusnih hodnih podloga oko debla kako bi se očuvala prohodnost	Broj analiziranih instalacija u nogostupima	0	1	20.000,00	Izrađena analiza nogostupa	2025.-2026.	Proračun EU sredstva
A2-55	Projektiranje biciklističkih i pješačkih staza iz smjera grada Požega u pravcu naselja Brestovac,	Broj projektiranih	0	5	75.000,00	Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za	2025.-2027.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
	Velika, Kaptol, Jakšić i Pleternica, kao i prema naseljima koja se nalaze na navedenim trasama	biciklističkih i pješačkih staza				izgradnju biciklističkih i pješačkih staza	
A2-56	Izgradnja nove dionice pješačko-biciklističke staze uz rijeku Orjavu uz sadnju i održavanje stabala, visokog i niskog zelenila te postavljanje cvjetnih aranžmana, žardinijera, visećih cvjetnih konstrukcija i slično	Duljina izgrađene pješačko-biciklističke staze (m)	0	4000 m	Odredit će se projektom dokumentacijom	Izgrađena pješačko-biciklistička staza uz primjenu ZI	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-57	Rekonstrukcija i izgradnja nogostupa s elementima zelene infrastrukture	Broj završenih aktivnosti rekonstrukcije nogostupa	0	1	100.000,00	Uspostava zelenila na postojećim betonskim nogostupima	2025.-2030. Proračun EU sredstva
A2-58	Unaprjeđenje postojećih i izgradnja nove pješačke, biciklističke i srodne infrastrukture na području grada	Broj realiziranih projekata	0	5	Odredit će se projektom dokumentacijom	Unaprjeđena postojeća i izgrađena nova pješačko-biciklistička infrastruktura	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-59	Izgradnja pješačkog mosta preko rijeke Orljave – spoj sportsko-rekreacijskog centra s nogometnim stadionom Slavonija	Broj realiziranih projekata	0	1	Odredit će se projektom dokumentacijom	Izgrađen pješački most	2025.-2030. Proračun EU sredstva
A2-60	Uređenje postojećeg mosta u „Cvjetni most“	Broj provedenih aktivnosti	1	1	30.000,00	Uređen i opremljen Cvjetni most	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-61	Ozelenjivanje postojećih prometnica unošenjem elemenata zelene infrastrukture	Duljina ozelenjenih prometnica (km)	0	1,1	65.000,00	Ozelenjena prometnica	2026.-2030. Proračun EU sredstva
A2-62	Analiziranje mogućnosti uspostave zelenih koridora duž velikih prometnica	Broj analiza	0	4	32.000,00	Izrađeni planovi uspostave zelenih koridora duž prometnica	2025.-2026. Proračun EU sredstva
A2-63	Održiva mobilnost – nabava hibridnih/električnih autobusa i prilagodba prateće infrastrukture za javni gradski prijevoz	Broj autobusa	0	5	2.600.000,00	Nabavljeni električni autobusi i prilagođena prateća	2026.-2030. Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta		Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
		Broj terminala s elektro punionicama za autobuse	0	1		infrastruktura (punionica, terminal)		
A2-64	Postupna zamjena vozila u vlasništvu Grada Požege električnim/hibridnim vozilima	Broj zamijenjenih vozila	0	3	200.000,00	Zamijenjena vozila u vlasništvu Grada novim električnim/hibridnim vozilima	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-65	Postavljanje punionica za punjenje električnih vozila i vozila na vodik	Broj realiziranih punionica	0	1	3.300.000,00	Uspostavljena punionica: elektro/vodik	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A2-66	Postavljanje pametnih pješačkih prijelaza	Broj realiziranih pješačkih prijelaza	0	4	240.000,00	Postavljeni pametni pješački prijelazi	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A2-67	Uređenje Starog grada (izrada kompleta studijske i projektno-tehničke dokumentacije)	Broj izrađenih kompleta projektne dokumentacije	0	1	200.000,00	Izrađena projektna dokumentacija	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-68	Obnova parka uz izvor Tekije elementima zelene infrastrukture	Obnovljena površina (m ²)	0	4.400	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Obnovljen park	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-69	Obnova parka kod Zvečeva elementima zelene infrastrukture	Obnovljena površina (m ²)	0	19.000	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Obnovljen park	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-70	Obnova parka Pod gradom elementima zelene infrastrukture	Obnovljena površina (m ²)	0	4.700	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Obnovljen park	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-71	Uređenje planinarskih puteva/staza	Broj realiziranih puteva/staza	0	3	200.000,00	Uređene postojeće staze i ostvareni novi proizvodi i sadržaji dodanih vrijednosti	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
A2-72	Revitalizacija kulturne baštine (izgradnja zgrade Državnog arhiva u Požegi)	Broj realiziranih projekata	0	1	3.185.502,93	Izgrađena zgrada Državnog arhiva u Požegi	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-73	Izrada programa educiranja, stimuliranja i sufinanciranja, kao i poticanje vlasnika postojećih privatnih kuća za uređenje i sadnju zelenila	Broj izrađenih programa	0	3	20.000,00	Izrađeni programi educiranja	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-74	Uvođenje edukativnih sadržaja (o prirodnim i kulturnim vrijednostima) za sve dobne skupine u gradske parkove i na ostale značajne lokacije	Broj realiziranih aktivnosti	0	10 (2 aktivnosti godišnje)	50.000,00	Uvedeni edukativni sadržaji	2026.-2030.	Proračun Eu sredstva
A2-75	Izrada plana izgradnje žičare na relaciji „Osnovna škola Antuna Kanižlića – Thallerova koliba“	Broj izrađenih planova	0	1	10.000,00	Izrađen plan	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-76	Uspostava Thallerovog ljekovitog vrta/hrama	Broj realiziranih aktivnosti	0	1	531.000,00	Uspostavljen ljekoviti vrt/hram	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-77	Povećanje smještajnih kapaciteta uz primjenu elemenata održivog razvoja	Broj provedenih radionica za ponuditelje smještajnih kapaciteta	0	10	30.000,00	Educirani ponuditelji smještajnih kapaciteta	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-78	Organiziranje društvenih aktivnosti u parkovima (kultura i slično)	Broj realiziranih aktivnosti	0	15 (3 aktivnosti godišnje)	25.000,00 (10.000,00 jednokratno, priprema aktivnosti, 1.000,00 po aktivnosti provedbu) za	Provedene društvene aktivnosti u parkovima	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-79	Oživljavanje zelenih sajmovi za promociju proizvoda lokalnih proizvođača	Broj realiziranih aktivnosti	0	5 (1 godišnje)	15.000,00	Provedeni zeleni sajmovi	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta		Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
A2-80	Oblikovanje mobilnih štandova – prepoznatljivih za Grad Požegu	Broj realiziranih štandova	0	10	10.000,00	Nabavljeni mobilni štandovi	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-81	Organiziranje sajma sadnica biljnog materijala	Broj realiziranih organiziranih sajмова	0	5 (1 godišnje)	5.000,00	Provedeni sajmovi sadnica	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-82	Organiziranje izbora za najljepšu okućnicu	Broj realiziranih organiziranih izbora	0	5 (1 godišnje)	5.000,00	Provedeni izbori	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-83	Populariziranje postojećih vježbališta na otvorenom, tzv. Street fitness	Broj realiziranih aktivnosti	0	1	80.000,00	Opremljeno vježbalište fitness spravama	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-84	Uspostavljanje vježbališta za potrebe vatrogasnih društava	Broj realiziranih projekata	0	1	100.000,00	Uspostavljeno vježbalište	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-85	Ispitivanje mogućnosti postavljanja diskretnih ugostiteljskih sadržaja i sanitarnih čvorova u izdvojene javne/zelene površine na području grada Požege	Broj provedenih analiza	0	1	15.000,00	Provedena analiza	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A2-86	Poticanje uređenja dvorišta unutar kulturno-povijesne cjeline grada Požege	Broj realiziranih aktivnosti	0	5 (1 aktivnost godišnje)	30.000,00	Provedene akcije poticanja uređenja dvorišta kod privatnih vlasnika	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 3-1	Sanacija deponija komunalnog otpada (tzv. „divlja odlagališta“)	Broj saniranih deponija	0		455.000,00	Sanirana područja komunalnog otpada tzv. ”divlja odlagališta”	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 3-2	Ozelenjavanje prostora reciklažnih dvorišta	Ozelenjene površine u m2	0	250	8.000,00	Uređenje reciklažnih dvorišta primjenom ZI	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 3-3	Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad	Broj realiziranih projekata	0	1	5.200.000,00	Izgrađeno reciklažno dvorište za građevinski otpad	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta		Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
A 3-4	Pilot projekt: Kružna obnova i reprogramiranje slabo iskorištenih prostora i zgrada u javnom vlasništvu	Broj izrađene projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju zgrade	0	1	40.000,00	Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za rekonstrukciju zgrade	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A 3-5	Izvedba gradskih stanova za najam po modelu Design-Build-Operate-Maintain (DBOM) po načelima kružnosti	Broj zgrada	0	1	1.200.000,00	Izgrađeni gradski stanovi i predani u korištenje	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 3-6	Energetska obnova zgrada u javnom vlasništvu	Broj energetske obnovljenih objekata	5	7	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Energetski obnovljene javne zgrade	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 3-7	Energetska obnova višestambenih zgrada	Broj energetske obnovljenih objekata	7	17	1.200.000,00	Energetski obnovljene zgrade	2025.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva Privatno ulaganje
A 3-8	Energetska obnova stambenih i ostalih objekata u privatnom vlasništvu	Broj energetske obnovljenih objekata	0	50	750.000,00 (150.000,00 godišnje)	Energetski obnovljeni objekti Uspostavljen sustav poticanja energetske obnove u privatnom vlasništvu	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva Privatno ulaganje
A 3-9	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije na svim postojećim zgradama, u javnim ustanovama, na javnim površinama, na poljoprivrednim površinama (agrosolari) i sl.	Broj uspostavljenih fotonaponskih /solarnih elektrana	2	8	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Instalirani kapacitet solarnih panela (kW) na javnim zgradama, javnim površinama, poljoprivrednim površinama	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva

Naziv aktivnosti / projekta		Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost				
A3-10	Daljnja modernizacija sustava javne rasvjete	Broj tijela javne rasvjete	0	3000	1.050.000,00	Broj zamijenjenih rasvjetnih tijela, smanjenje potrošnje energije (%), smanjenje emisija CO ₂	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A3-11	Izrada karte potencijalnih klizišta	Broj izrađenih karata klizišta	0	1	30.000,00	Izrađena karta potencijalnih klizišta	2026.-2027.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A3-12	Ublažavanje problematike potencijalnog nastanka klizišta – sadnja preporučenih vrsta (dubokog korijenskog sustava)	Broj realiziranih saniranih klizišta	0	4	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Sanirana klizišta	2026.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A3-13	Revitalizacija i opremanje postojećih javnih zgrada koje se ne koriste	Revitalizirana površina (m ²)	0	50	50.000,00	Revitalizirana javna zgrada	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A3-14	Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s načelima kružnog gospodarstva	Broj izgrađenih objekata	0	2	9.500.000,00	Izgrađene zgrade primjenom principa NBS-a	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A3-15	Izgradnja objekata i okoliša društvene namjene uz uređenje okoliša, primjenom elemenata zelene infrastrukture	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	3.264.252,41	Izgrađen DV Pod gradom	2025.	Proračun EU sredstva
			0	1	1.606.000,00	Rekonstruiran i dograđen DV u Rudinskoj ulici	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
			0	1	2.205.760,00	Izgrađen DV u Mihaljevcima	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
			0	1	18.700.000,00	Izgrađena OŠ u naselju Babin vir u Požegi	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
			0	1	6.000.000,00	Izgrađena dvorana OŠ Julija Kempfa	2025.-2030.	Proračun Eu sredstva
A3-16	Preuređenje brownfield područja (poticanje privatnih ulaganja)	Broj realiziranih	0	Min 1	10.000,00	Pokrenuti projekti od strane privatnih ulagatelja	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja
		aktivnosti/projekata						
A 4-1	Stari grad (izrada Akcijskog plana sanacije i održivog razvoja područja Stari grad; izrada idejnog rješenja i glavnog projekta za buduća ulaganja i svrhe)	Broj pripremljenih projekata	0	1	200.000,00	Projekt pripremljen za pokretanje javne nabave za provedbu radova i opremanja	2026.-2028.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 4-2	Izrada akcijskog plana o sprječavanju unosa i uklanjanju invazivnih vrsta na području Starog grada	Broj izrađenih planova	0	1	30.000,00	Izrađen akcijski plan	2026.-2027.	Proračun EU sredstva
A 4-3	Izrada plana upravljanja područjem Stari grad	Broj izrađenih planova	0	1	10.000,00	Izrađen i usvojen plan upravljanja	2026.-2027.	Proračun EU sredstva
A 4-4	Očuvanje i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma (biološka obnova šuma, radovi na sanaciji i obnovi sastojina ugroženih sušenjem, izgradnja šumskih prometnica, ostali radovi potrebni za očuvanje i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma)	Broj bodova općekorisnih šuma	1.045.897,3 (državne šume) 698.029 (privatne šume)	Poželjno je da se bodovna šuma zadrži na istoj razini ili poveća	100.000,00	Provedene aktivnosti za očuvanje i unaprjeđene općekorisne funkcije šuma	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva (Hrvatske šume)
A 4-5	Očuvanje cjelovitosti šumskih staništa prilikom planiranja i smještaja novih razvojnih djelatnosti u prostoru	Broj šumskih staništa na razini grada	1 stanišni tip kod 6510 (nizinske košanice) i dvije ciljne vrste leptira (močvarna riđa i kiseličin vatreni plavac)	Sačuvati broj šumskih staništa; poželjno povećati	50.000,00	Očuvani broj stanišnih tipova	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva (Hrvatske šume)
A 4-6	Zaštitni pojas	Broj uspostavljenih zaštitnih pojasa	0	1	150.000,00	Uspostavljen zaštitni pojas	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva

Naziv aktivnosti / projekta	Pokazatelji rezultata			Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
A 4-7	Revitalizacija područja Starog grada	Unaprijeđeno stanje	0	1	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Revitalizirano područje Starog grada	2027.-2030.	(Hrvatske šume) Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A 4-8	Uspostava ekoloških koridora u izgrađenom području (gradske livade, cvjetne trake, drvoredi)	Broj uspostavljenih koridora	0	1	200.000,00	Uspostavljeni ekološki koridori u izgrađenom području	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A 4-9	Žive ograde, šumarci, drvoredi uz granice poljoprivrednih površina	Broj km	0	10	20.000,00	Uspostavljeni ekološki koridori u neizgrađenom području	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-10	Uspostava šumskih i livadnih nekošenih enklava unutar okrupljenih poljoprivrednih površina	Broj uspostavljenih m2	0	4000	40.000,00	Uspostavljene nekošene enklave	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-11	Poticanje nastanka „urbanih livada“ kao koncept povećanja bioraznolikosti	Broj realiziranih projekata	0	10	100.000,00	Uspostavljene „urbane livade”	2026.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-12	Sanacija degradiranih područja	Sanirana površina (m2)	0	15.000,00 m2	Odredit će se projektnom dokumentacijom	Sanirana područja	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-13	Skloništa za ptice, šišmiše i kukce	Broj realiziranih aktivnosti	0	11	10.000,00	Izgradnja deset kućica za ptice i jednog hotela za kukce na javnim zelenim površinama.	2025.-2030.	Proračun Nacionalna sredstva EU sredstva
A4-14	Uspostava urbanog javnog voćnjaka	Broj uspostavljenih javnih voćnjaka	0	1	350.000,00	Uspostavljen gradski javni voćnjak	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-15	Uspostava urbanog javnog vrta	Broj uspostavljenih javnih vrtova	0	1	100.000,00	Uspostavljen urbani javni vrt	2025.-2030.	Proračun EU sredstva

		Pokazatelji rezultata						
Naziv aktivnosti / projekta	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Procijenjeni trošak (€)	Ključna točka ostvarenja	Razdoblje provedbe	Mogući izvori financiranja	
A4-16	Uspostava „Gradskog vrta“	Broj uspostavljenih vrtova	0	1	150.000,00	Uspostavljen Gradski vrt	2025.-2030.	Proračun EU sredstva
A4-17	Uspostava ekoloških koridora duž vodotoka	Broj realiziranih projekata	0	10	Visina sredstava odredit će se i pratiti kroz druge projekte (aktivnosti).	Uspostavljeni ekološki koridor	2026.-2030.	Proračun EU sredstva Nacionalna sredstva (Hrvatske vode)
A4-18	Očuvanje i unaprijeđenje prirodnih vodenih staništa	Broj realiziranih aktivnosti	0	1	80.000,00	Očuvanje vodenih stanišnih tipova	2026.-2030.	Proračun EU sredstva

13. POPIS IZVORA/LITERATURE

1. Službene stranice Grada Požege
2. Podaci izravno prikupljeni od Grada Požege
3. Prostorni plan uređenja Grada Požege, IV. Izmjene i dopune (listopad 2024.)
4. Generalni urbanistički plan Grada Požege, VI. izmjene i dopune (siječanj 2024.g)
5. Službene stranice Tekija d.o.o.
6. Turistička zajednica grada Požege
7. Požeško-slavonska županija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2025.
8. Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. i 2021.
9. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
10. Službene novine Grada Požege 16/2018
11. Elaborat: Okvirni program aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima od poplava na urbanom području Grada Požege kroz mjere prilagodbe klimatskim promjenama
12. Strategija razvoja urbanog područja Požege za financijsko razdoblje od 2021. do 2027. godine
13. Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2017.-2022. godine
14. Procjena rizika od velikih nesreća Grad Požege 2024.
15. Provedbeni program Grada Požege za razdoblje 2021.-2025.
16. Državni hidrometeorološki zavod
17. Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.
18. Službene web stranice Europske komisije
19. Ujedinjeni narodi (2015). Program održivog razvoja do 2030. (Agenda 2030).
20. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine: Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine
21. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Smjernice za izradu Strategije zelene urbane obnove (Verzija 2.0., lipanj 2024).
22. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Priručnik o primjeni zelene infrastrukture (listopad, 2023.)
23. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Priručnik za implementaciju strategije zelene urbane obnove
24. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Metodologija za identifikaciju i kartiranje urbanih toplinskih otoka
25. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine: Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021
26. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
27. Bulkeley, H. (2020): Nature-based Solutions towards sustainable communities: Analysis of EU-funded projects. Directorate-General for Research and Innovation, Bruxelles.
28. European Commission (2013.): Green Infrastructure (GI) - Enhancing Europe's Natural Capital: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Bruxelles.
29. Plan, Strateška studija utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije za razdoblje do kraja 2020. godine Požeško – slavonske županije
30. Geoportal
31. Bioportal
32. <https://visitslavonia.hr/planiraj/turisticke-info-karte/>
33. Enciklopedija <https://proleksis.lzmk.hr/39971/>
34. www.europarl.europa.eu/topics/hr

35. https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/EUFondovi/2020_09_16_Korak-Kruzno-gospodarenje.pdf
36. <https://www.pp-vransko-jezero.hr/otvorenje-adrenalinskog-parka-u-parku-prirode-vransko-jezero/>
37. <https://www.inforovinj.com/hrv/rovinj/znamenje/punta-corrente.asp>
38. <https://www.gaithersburgmd.gov/services/animal-services/dog-exercise-area>
39. <https://phoenixplay.co.ukbloggrow-your-own-in-the-playground>
40. <https://landezine.com/sportpark-styrum-in-mulheim-by-dtp-essen/>
41. <https://landezine-award.com/levy-park-2/>
42. <https://www.varazdinske-vijesti.hr/drustvo/odrzan-okrugli-stol-o-zastiti-zelenila-navarazdinskom-gradskom-groblju-73933>
43. <https://www.domain.com.au/news/building-to-start-on-green-square-town-centre-next-year-20131016-2vm72/>
44. <https://landezine.com/jubilee-gardens-by-west-8/>
45. <https://localfood.ces.ncsu.edu/local-food-farm-to-school/local-food-school-gardens/>
46. <https://www.cambridgeday.com/2022/04/11/immigrants-missing-village-life-provided-seeds-for-community-gardens-booklet-has-the-story/>
47. <https://www.europenowjournal.org/2021/05/10/urban-green-spaces-combining-goals-for-sustainability-and-placemaking/>
48. <https://award.thegreencities.eu/award-2023/belgium/>
49. <https://landezine-award.com/playground-springsiedlung/>
50. <https://www.regionalexpress.hr/site/more/u-porechu-otvoren-novi-drushtveni-dom-u-drachevcu>
51. <https://onmilwaukee.com/articles/green-schoolyards-2025>
52. Izvor: <https://old.skolskiportal.hr teme/sve-sto-znam-naucio-sam-u-izvannastavnim-aktivnostima/mali-zadrugari-iz-velikoludinskog-kraja/>
53. <https://award.thegreencities.eu/award-2023/belgium/>
54. <https://landarch1.com/eco-friendly-parking-lots-environmental-impacts/>
55. <https://www.gtechna.com/blog/green-parking-lots>
56. Izvor: <https://www.uia-initiative.eu/en/news/tips-n-tricks-green-and-playful-schoolyard-join-us-upcoming-webinar-and-learn-about-oasis>
57. <https://greenrooftechnology.com/first-garden-bridge-in-the-world/>
58. Foto: Ilustracija (Mateo Levak / Riportal) Fotografija Korzo Rijeka
59. <https://landezine.com/office-profile-scape/>
60. <https://www.esf.edu/ere/endreny/GICalculator/RainGardenIntro.html>
61. Izvor: <https://calvin.edu/plaster-creek-stewards/restoration/rain-gardens>
62. <https://freeoutdoorfitness.net/listing/george-kendall-riverside-park-outdoor-gym/>
63. <https://living.vecernji.hr/zelena-zona/zelene-fasade-kao-prirodni-klima-uredaj-spustaju-temperaturu-i-do-13-stupnjeva-1482990>
64. <https://tockanai.hr/biznis/nekretnine/urban-heat-islands-15528/>
65. <https://greendecor.co.rs/sta-nudimo/zeleni-krovovi/>
66. <https://www.canadianarchitect.com/wetland-adelaide-sustainability-tcl/>
67. <https://wildflowerturf.co.uk/2021/08/18/case-study-broad-street-meadow-oxford/>

POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA

POPIS TABLICA

Tablica 1. Dobna struktura stanovnika grada Požege u 2011. i 2021. godini	24
Tablica 2. Struktura stanovništva grada Požege u odnosu na starost u 2021. godini	24
Tablica 3. Starosni pokazatelji stanovništva grada Požege u 2021. godini.....	24
Tablica 4. Broj stanovnika prema razinama obrazovanja za stanovništvo starije od 15 godina, grad Požega, 2021. godina	25
Tablica 5. Pregled proglašanih elementarnih nepogoda na teritoriju grada Požege (2014.-2024.)	29
Tablica 14. Zadovoljstvo s količinom, dostupnošću i opremljenošću javnih zelenih površina (horizontalna načela)	73
Tablica 17. Kružno gospodarstvo - planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom.....	98
Tablica 20. Pregled i kategorizacija tipologija elemenata zelene infrastrukture.....	111

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Zadovoljstvo količinom i stanjem zelenih površina i zelenila (drveće, bilje, cvijeće, travnjaci i sl.).....	70
Grafikon 2. Vidljivost stabala kroz prozor svojih kućanstva	70
Grafikon 3. Postojanje urednosti javnih zelenih površina na udaljenosti manjoj od 5 minuta od anketiranog kućanstva.....	71
Grafikon 4. Učestalost korištenja zelenih i drugih otvorenih javnih površina	71
Grafikon 5. Prikaz prosječnog boravka prilikom posjete i korištenje zelenih i drugih javnih površina.....	72
Grafikon 6. Dolazak / mobilnost do zelenih i drugih javnih površina	72
Grafikon 7. Dostupnost javnih zelenih površina	72
Grafikon 8. Horizontalna načela	73
Grafikon 9. Razlozi korištenja zelenih i vodenih površina	74
Grafikon 10. Koji tipovi uređenih otvorenih javnih površina najviše nedostaju u gradu Požegi ...	74
Grafikon 11. Nedostaci javnih zelenih površina na području grada Požege	75
Grafikon 12. Prioriteti razvoja i uređenja javnih zelenih i otvorenih prostora na području grada Požege	77
Grafikon 13. Podizanje kvalitete života u gradu Požegi uređenjem i poboljšanjem zelenih javnih površina.....	77
Grafikon 14. Interes sudjelovanja u volonterskim akcijama sadnje drveća ili čišćenja zelenih površina.....	78
Grafikon 15. Percepcija javnosti tijekom uobičajenog kretanja gradom o nedovoljno iskorištenim i / ili napuštenim prostorima i zgradama	78
Grafikon 16. Percepcija javnosti o javnim otvorenim prostori i / ili zgradama na području grada Požege koji su trenutno nedovoljno iskorišteni i / ili napušteni, a koji su prikladni za obnovu i unaprjeđenje	79
Grafikon 17. Opažanje negativnih učinaka klimatskih promjena ili prirodnih rizika u posljednjih 5 godina.....	80
Grafikon 18. Upoznatost s pojmom zelene infrastrukture.....	80
Grafikon 19. Upoznatost s pojmom rješenje temeljenih na prirodi (engl. NBS - Nature Based Solutions).....	81
Grafikon 20. Upoznatost s pojmom kružnog gospodarstva prostorom i zgradama.....	81
Grafikon 21. Vrste programa ili aktivnosti koje bi javnost voljela imati na području grada Požege	82

Grafikon 22. Sudjelovanje javnosti u zajedničkim aktivnostima vezanim uz teme obrađene upitnikom.....	82
---	----

POPIS SLIKA

Slika 1. Primjeri elemenata zelene infrastrukture u gradovima.....	10
Slika 2. Položaj Požeško-slavonske županije u Republici Hrvatskoj.....	21
Slika 3. Položaj grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji.....	22
Slika 4. Granica obuhvata - JLS Požega.....	23
Slika 5. Reljefna obilježja Požeško-slavonske županije.....	26
Slika 6. Hidrološka karta grada Požege.....	27
Slika 7. Rijeka Orpljava.....	28
Slika 8. Korištenje i namjena prostora/površina.....	39
Slika 9. Korištenje i namjena PPUG Požega -3A Uvjeti korištenja i zaštite prostora područja posebnih uvjeta korištenja NATURA 2000/Ekološka mreža.....	49
Slika 10. Ekološka mreža NATURA 2000 na području grada Požege - područja prema Direktivi o staništima.....	52
Slika 11. Poljoprivredne površine na teritoriju grada Požege.....	85
Slika 12. Šumska područja na području grada Požege.....	87
Slika 13. Zelene površine za košnju na području grada Požege.....	87
Slika 14. Model kružnog gospodarenja.....	95
Slika 15. Model kružnog gospodarenja zgradama i prostorom (lijevo) i linearni model gospodarenja zgradama (desno).....	96
Slika 16. Područje obuhvata objekta za izgradnju / dogradnju.....	99
Slika 17. Bivša tekstilna industrija Sloga d.o.o. (brownfield lokacija).....	101
Slika 18. Stari autobusni kolodvor (brownfield lokacija).....	101
Slika 19. Područje obuhvata reciklažnog dvorišta u Industrijskoj ulici.....	106
Slika 20. Područje obuhvata zgrade bivšeg prekršajnog suda u Gupčevoj ulici.....	107
Slika 21. Područje obuhvata lokacija za instalaciju fotonaponske, sunčane, solarne elektrane za proizvodnju električne energije.....	108
Slika 22. Područje obuhvata Park Zvečevo.....	112
Slika 23. Fotografije današnjeg izgleda Parka Zvečevo.....	113
Slika 24. Područje obuhvata Parka Tekije.....	113
Slika 25. Fotografije današnjeg izgleda Parka Tekije.....	114
Slika 26. Slika obuhvata novog parka kod Orpljave.....	114
Slika 27. Fotografija lokacije novog parka kod Orpljave.....	115
Slika 28. Primjer izgrađenog adrenalinskog parka u Parku prirode Vransko Jezero.....	116
Slika 29. Područje obuhvata Parka Stari grad.....	117
Slika 30. Primjer Park šuma Zlatni rt u Rovinju.....	117
Slika 31. Primjeri dječjih igrališta s elementima ZI.....	119
Slika 32. Primjer uređenog sportskog terena na otvorenom.....	120
Slika 33. Primjer uređenja parka za pse.....	120
Slika 34. Područje obuhvata Groblje Krista Kralja.....	121
Slika 35. Fotografije sadašnjeg izgleda Groblja Krista Kralja.....	122
Slika 36. Primjer ozelenjenog groblja u Varaždinu.....	123
Slika 37. Područje obuhvata uređenja postojećih nasipa u pješačke površine, uz potencijal uključivanja i u biciklističke staze uz Orpljavu.....	124
Slika 38. Područje obuhvata Trga Svetog Trojstva.....	126
Slika 39. Područje obuhvata Trga svete Terezije.....	126
Slika 40. Područje obuhvata Trga 123. brigade.....	127
Slika 41. Fotografije sadašnjeg izgleda trgova Svetog Trojstva, svete Terezije i Trga 123. brigade.....	127
Slika 42. Primjer ozelenjivanja gradskog trga.....	128
Slika 43. Primjer urbanog travnjaka.....	128

Slika 44. Slika obuhvata položaja Osnovne škole Antuna Kanžilića, Osnovne škole Julija Kempfa i	129
Slika 45. Slika obuhvata položaja područne škole Nova Lipa	129
Slika 46. Primjer uređenja školskog vrta.....	130
Slika 47. Primjer urbanog vrta	131
Slika 48. Slika obuhvata stambenih površina u Babinom Viru	131
Slika 49. Primjer uređenja zelenih površina uz stambene zgrade.....	132
Slika 50. Primjer uređenih površina uz stambene zgrade	132
Slika 51. Primjer uređenja školskog cvjetnjaka.....	133
Slika 52. Područje obuhvata Gradske tržnice u Cvjetnoj ulici	134
Slika 53. Područje obuhvata Gradske knjižnice, kazališta i zgrade bivšeg prekršajnog suda	135
Slika 54. Primjer eko dječjeg parka	136
Slika 55. Područje obuhvata Poduzetničkog inkubatora u Požegi	136
Slika 56. Primjer obuhvata uspostave zelenih koridora u gospodarskim zonama	137
Slika 57. Primjer uređenja školskog dvorišta elementima ZI prije (lijevo) i poslije (desno)	137
Slika 58. Područje obuhvata parkirališta u Ulici Milke Trnine	138
Slika 59. Područje obuhvata Dubrovačke ulice u Požegi.....	139
Slika 60. Primjer zelenog mosta u Stuttgartu	140
Slika 61. Primjer ozelenjivanja rasvjetnih stupova na Riječkom Korzu	141
Slika 62. Primjer parkirališta s vodopropusnim materijalom.....	141
Slika 63. Primjer zelenog parkirališta	142
Slika 64. Primjer kišnog vrta uz prometnice	143
Slika 65. Primjer vježbališta na otvorenom	144
Slika 66. Primjeri zelene fasade	145
Slika 67. Primjeri zelenih krovova	146
Slika 68. Primjeri urbane močvare.....	147
Slika 69. Područje obuhvata sadnje stabala, drvoreda, živica i cvjetnih nasada	148
Slika 70. Primjer ozelenjivanja prometnica	148

